Fr. Hammarsten

GUDS
FRÄLSNINGSVÄG

Stockholm 1924
EVANGELISKA FOSTERLANDS-STIFTELSENS BOKFÖRLAG
31873

Stockholm
VICTOR PETTERSONS BOKINDUSTRIAKTIEBOLAG
1924

Förord till den elektroniska utgåvan

Boken digitaliserades i april 2011 av Peter Karlsson.

GUDS FRÄLSNINGSVÄG*Fr. Hammarsten*

GUDS FRÄLSNINGSVÄG

Stockholm 1924 EVANGELISKA FOSTERLANDS-STIFTELSENS BOKFÖRLAG 31873*Stockholm* VICTOR PETTERSONS BOKINDUSTRIAKTIEBOLAG *1924*

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD

Uppmuntrade av den framgång den i fjol utgivna »På Herrens Berg» rönte, ha vi även i år haft frimodighet samla en del av dr Fr. Hammarstens efterlämnade predikningar och utgiva dem i bokform. De allra flesta uppsatserna här utgöras av Aftonsångspredikningar, vilka stenografiskt nedtecknats av fröken Emma Beskow och därefter genomarbetats av författaren själv, innan de sedan befordrats till trycket.

Må den Ande, som gjorde ordet levande för förf. få göra det ånyo livgivande för alla dem, som genom detta arbete få lyssna till den bortgångne gudsmannens vittnesbörd om GUDS Frälsningsvåg.

Stockholm i oktober 1924.

*EVANGELISKA FOSTERLANDSSTIFTELSENS BOKFÖRLAG*UPPRÄTTELSE

I Kor. 6: ii.

Det ämne, som i afton är oss förelagt, heter »upprättelse». För att få någon ledning vilja vi till text taga I Kor. 6: ii: I haven tvagit eder rena, I haven blivit helgade, I haven blivit rättfärdiggjorda genom Herren Jesu Kristi namn och genom vår Guds Ande.

Denna vers omtalar, huru de troende i Korint, till vilka aposteln skrev, hade vunnit upprättelse. I den föregående versen omtalas de synder och styggelser, ur vilka de blivit upprättade. Där förekomma sådana synder, som dess bättre icke äro var mans. »Veten I icke», heter det, »att orättfärdiga icke skola ärva Guds rike? Faren icke vilse. Varken horkarlar eller avguda-dyrkare eller äktenskapsbrytare eller veklingar eller drängaskändare eller smädare eller roffare skola ärva Guds rike. Och detta voro somliga bland eder.» »Men», tillägges det, »I haven tvagit eder rena.»

Skriften vittnar emellertid om, att upprättelse behöves icke blott för den som levat i grova, yttre synder, utan för varenda människa. Det är icke fråga om, ifall du begått den ena eller den andra synden, utan blott om du är en syndare. Och är du en syndare, så behöver du10

upprättelse. Iyåtom oss t. ex. tänka på den ädle Korne-lius! Nog kan det förefalla underligt, att aposteln Petrus,

när han kommer till denne mans hus och det om honom heter, att han var from och gudfruktig, behöver vittna om, hurusom alla profeterna förkunna syndernas förlåtelse. Det är ju, som om han stode inför en brottsling, som om han hade en publikan eller rövare framför sig. Det kan ju även förefalla underligt, att då en så ädel man som Nikodemus kommer till Jesus för att fråga om åtskilliga viktiga saker, Herren genast för in talet på den nya födelsen. Och för att giva Nikodemus en vink om, huru denna födelse skall gå till, pekar han på kopparormen i öknen, d. v. s. på sitt kors, alldeles som hade han haft en stor brottsling framför sig, vilken icke kunde bliva frälst på annat sätt än att som ormstungen och full av gift se upp på den korsfäste. Det tjänar till ingenting, att vi tala med varandra om upprättelse, om vi icke var och en för sin del äro alldeles vissa om, att vi behöva upprättelse. Och det är icke endast det vi behöva veta, utan vi behöva också hava klart för oss, om vi vilja hava upprättelse. Vill du bliva upprättad? Har du det så, att du, kosta vad det vill, vill bliva upprättad? När man talar om en människa, som är riktigt djupt sjunken, brukar man säga: »Det har gått så långt med henne, att hon icke vill låta sig hjälpa.» Se, det är det djupaste djup, vari en människa kan komma, om hon icke vill bliva upprättad! Därför frågar jag dig på fullt allvar, om du vill hava upprättelse, om du kommit hit i bön till Gud om att få upprättelse, om du verkligen kommit hit iII

det sinnet: »I afton vill jag bliva upprättad.» Vi kanske komma ihåg den där mannen, som, när Moody predikat i en kyrka, stannade kvar och som på vaktmästarens tillsägelse, att kyrkan måste stängas, svarade: »Jag kan icke gå, förrän jag har blivit frälst. Jag har kommit hit för att bliva frälst.» Och Herren handlade med denne man så, att han fick klarhet och visshet just den aftonen.

Det är utomordentligt viktigt, att vi hava dessa förutsättningar givna redan från början: »Jag behöver bliva upprättad, och jag vill bliva upprättad och det denna afton.» År det så, då behöver icke jag sedan säga många ord, t}^ Herren skall själv giva erfarenhet och ljus. Men vet du icke, att du behöver frälsas, eller vill du icke hava upprättelse, då hjälper föga, vad som säges.

Men det är icke nog med, att du behöver upprättelse, att ån vill hava upprättelse, vad jag för det tredje vill betona är, att en upprättelse är möjlig. Iyäsa vi igenom v. 9—-ii i det kapitel, varur vår text är tagen, och se, huru Herren under gångna tider kunnat upprätta så djupt sjunkna människor, som där stå nämnda, då förstå vi, att det gives full möjlighet till upprättelse för var och en.

Vari består då denna upprättelse? Vår text säger: »I haven tvagit eder rena, I haven blivit helgade, I haven blivit rättfärdiggjorda genom Herren Jesu Kristi namn och genom vår Guds Ande.» — I haven tvagit eder rena, säger aposteln. Det är det allra första, som sker, att man blir ren, att man får syndernas förlåtelse. Om en människa här i livet kommit i utförsbacken, som det kallas, om hennes ekonomiska ställning blivit totalt12

förstörd och hon skall hjälpas upp, då måste man börja med hennes skulder. Det är i första hand icke heller något annat, som är viktigt i andligt avseende för en människa, som vill bliva upprättad, än detta, att hon får sin skuld klar, ty synden är en skuld. Om en kristen har tio tusen synder framför sig att kämpa emot, om hela livet ligger uppfyllt av frestelser, skall han dock segra i Herrens kraft. Men om han har en enda synd bakom sig, som icke är uppgjord med Gud, skall han ovillkorligen gå under. Det är något helt annat att hava fienden i fronten än att hava honom i ryggen. Och är detta redan, när det gäller en lekamlig strid, av så väsentligt olika betydelse, så är det av mycket mer genomgripande betydelse, när det gäller kampen för det andliga livet, för kronan, för själen. Där får du icke hava en enda fiende bakom dig, utan där måste du veta: »Jag har dem alla framför mig.» Och du kan få det så ställt, att allt det förflutna är utstruket. Det finnes säkerligen ingenting i Skriften, som skildras härligare än Herrens sätt att förlåta synder. Och det är just detta vi behöva, ingenting mindre, än att Herren så förlåter synder, att han icke mer tänker på dem. Jag är icke trygg, förrän jag vet, att den synd, vilken för mig framstår antingen såsom en frestelse eller såsom ett minne eller, såsom jag kanske tycker, såsom min närvarande skuld, verkligen inför Gud och i hans ögon icke längre existerar såsom skuld utan är alldeles borta. Och Gud förlåter synder så, att han icke mer tänker på dem. Han förlåter dem så, att de äro så långt ifrån oss, som öster är ifrån väster. Han kastar dem alla13 bakom sin rygg och utstryker dem såsom ett moln och såsom en dimma. Ja, så verkligt förlåter Gud sjuder!

Och skall du bliva en upprättad människa, måste du veta, att du i dag kan bliva det. Du kan få säga till dig själv: »Jag får i dag begynna leva, såsom om det vore första dagen i mitt liv, utan dessa anknytningspunkter till min gamla skuld, som göra det omöjligt för mig att leva såsom en frimodig människa.» Vi erinra oss en gammal man, som blev omvänd till Herren vid 80—90 års ålder och som på den frågan, hur gammal han var, svarade: »Jag är så och så många år gammal men har icke levat mer än tre.» Ja, det är sanning, att det gamla skiljes ifrån oss på ett verkligt sätt. Du behöver för att begynna ett alldeles nytt liv veta detta: »Herren förlåter synder.» Och du behöver få förvissning om, att just din synd såsom skuld icke längre existerar. »I voren allt detta, men I haven tvagit eder rena.»

Men synden är icke endast skuld, den sträcker sig med avseende på sina verkningar in i livet långt över den stund, då man fått sina synders förlåtelse. Mer än ett Guds barn, som verkligen är upprättat, lider också av den synd, som är förlåten. Han vet, att den såsom skuld är borta inför Gud. Och dock griper denna synd med sina verkningar ännu in i hans liv. Ja, det är något hemskt med synden! Den har en förlamande kraft, den lägger sig över en människas livsmod, så att hon förlorar lusten att leva. Och detta gäller icke endast den tid, då människan i egentligaste mening är en slav under synden, utan även sedan hon fått sina syndersJ4

förlåtelse. Skulle icke Herren kunna upprätta ur synden även så, att han i detta stycke vunne seger, då vore det i sanning icke mycket värt att tala om en verklig upprättelse. Ty vad vi behöva är gott mod. När gott mod fattas en ung människa, då är hon gammal och icke ung. »Kan då Herren Jesus», frågar du, »verkligen giva detta goda och välsignade mod? Jag känner det så, att om jag i afton är viss om mina synders förlåtelse, skall jag i morgon åter lida av min synd. Och vad tjänar då allt till?» — Vet, att Herren kan och Herren skall giva mod. Se t. ex. på Petrus! Han föll och trodde väl, att han aldrig mer i livet skulle kunna bliva upprättad. Säkert tänkte han: »Jag var kallad till apostel och till att bära ut frälsningens budskap, men med denna tunga, med vilken jag skulle förhärliga min mästare, har jag förnekat honom.» Kanske Petrus kunde tro, att han skulle bliva frälst, att det fanns förlåtelse för honom. Men kunde han verkligen tro, att han med gott mod skulle kunna gå ut i det kall, som Herren en gång hade utvalt honom till? Det är föga troligt. Och om han hade anfall av tvivel, hade det icke varit underligt. Se emellertid, huru Herren förmår upplyfta, huru han ganska snart därefter, sedan han uttalat förlåtelsens ord, säger till sin lärjunge: »Föd mina får, föd mina lamm», och i och med detsamma tillsäger honom: »Jag har förtroende för dig. Jag vet, att du helt och hållet förlorat förtroendet för dig själv. Men jag har förtroende för dig.» O, huru det den stunden skulle kännas för Petrus!

Eller vi tänka på Paulus. Han hade fallit så djupt,15

att han hade dräpt de kristna och tvingat dem till hädelse. Minnet härav gjorde honom sorg under hela hans liv. Ty ännu, när han är en gammal man, höra vi honom säga: »Jag är den förnämligaste bland syndare. Jag har varit en hädare, förföljare och våldsverkare.» Men kunde han icke därför upplyfta huvudet? Jo, hören, vad han vidare betygar: »Herren har ansett mig trogen och satt mig i ämbetet.» Han hade fått förvissning om, att Herren kunde anse honom trogen. Och han behövde icke giva sig själv ett vittnesbörd, då hans frälsare gav honom ett, då han höll honom trogen.

Se, så kan Herren upprätta även i detta stycke. Det finns något, som heter »aktning för sig själv». Och det får varenda människa hava, som fått sina synders förlåtelse i Jesu blod. Du må hava begått vilken synd som helst, du behöver icke känna något självförakt. Ty den stund, när Gud förlåter dig din synd, är du hans barn och inför hans ögon en helig människa, även om du blöder under kampen mot svåra frestelser. Var vid gott mod, dina synder förlåtas dig!

Jag tror, att detta står i något sammanhang med försoningen. Försoning är icke alldeles detsamma som förlåtelse. Försoning är gottgörelse. Och då Herren har försonat din synd, kan han visserligen taga den synd, genom vars följder du lider, och genom dem fostra dig, så att din fostran blir en helt annan, än den skulle hava blivit, om den och den synden icke hade varit begången. Följderna av denna S}^nd äro nu i Herrens hand medel till din helgelse, även fastän du själv genom dem känner dig endast förödmjukad. Förödmjukade fingo Paulusi6

och Petrus känna sig hela livet, så upprättade de än voro. Men ändock kunde de vara vid gott mod, ty Herren

hade förlåtit dem deras synd.

Vad Herren kan göra, är just att giva kraft att övervinna. Till korintierna skriver ju aposteln: »I haven blivit rena, I haven blivit helgade, I haven blivit rättfärdiggjorda.» De hade således blivit verkligen heliga "människor. Herren hade på dem bevisat sig såsom en härlig frälsare, i det han steg för steg i deras liv övervunnit den synd, under vilken de förut hade trälat. Och de kunde nu bekänna, att Jesus verkligen hade makt att förlossa. Även sådant, som i början hade synts för dem alldeles omöjligt att övervinna, låg nu verkligen bakom dem övervunnet. De hade gått från kraft till kraft, såsom Herren själv hade lovat. Han kan fullkomligt frälsa alla dem, som genom honom komma till Gud. Och i denna fullkomliga frälsning ligger för det första, att ingen synd är undantagen, för det andra, att denna frälsning skall sträcka sig även därhän, att vi erhålla segerkraft över synden. Ja, jag skulle kunna gå ännu ètt steg längre och tala om, huru vi en gång skola stå ostraffliga, utan fläck och skrynka inför Gud. Sådana fläckar och skrynkor komma så lätt på vår dräkt, d. v. s. både vår inre och yttre varelse. Men frälsningen skall bliva så fullständig, att det icke ens skall finnas ett ärr kvar, när Herren en gång ställer oss fullkomliga inför sitt ansikte.

Är det icke härligt, att du får tänka: »Denna upprättelse är vunnen även åt mig av Herren Jesus Kristus? Allt detta kan jag få till min personliga egendom.»17

Men då blir naturligtvis frågan den: »Huru skall det gå till?» Ack, härom är icke mycket att säga av det enkla skälet, att saken är så obeskrivligt enkel. Vad du har att göra, 'år att bekänna din synd. Och härtill anknyter sig berättelsen om den förlorade sonen. Det står icke ett ord nämnt om något märkvärdigt, som han gjorde, blott att han stod upp och gick. Det var ju nödvändigt, för att han skulle kunna bekänna sin synd. Något annat, än att han bekände, står icke. Det står endast föga om hans tro. Och vad som står, är icke alls rekommenderande för honom. Det var icke klart med hans tro, ty han hoppades att bliva legodräng och icke att bliva mottagen som barn. Vad åter hans bekännelse beträffar, så var den klar. Han visste, vad han ville säga, men den bekännelsen innehöll icke många ord. Den lydde så: »Fader, jag har syndat emot himmelen och inför dig och är icke mer värd att kallas din son.» Ordet »legodräng» fick icke alls komma fram. Det förstod han, när han låg i fadersfamnen. Iväs andra syndabekännelser, som förekomma i skriften, och du skall få se, att de äro i allmänhet icke långa. Vill du göra din syndabekännelse lång, så är det intet hinder därför. Men om du icke kan det, så betyder det intet. Vi minnas, huru det var med David. Han hade syndat så djupt som kanske aldrig förr i hela sitt liv; han hade begått en synd, varigenom han hade avfallit från Herren, en synd, ur vilken han behövde upprättelse, och Herren lade sin hand dag och natt tung på honom, men han ville ändå icke fram med sin synd. Till slut skickade Herren Natan till honom, och när nu synda-

2 Guds Frälsningsväg.i8

bekännelsen äntligen kom fram, kanske vi tycka, att den borde hava flödat ut i en ström av ord, ty den hade ju setat inne i åratal — det är nämligen troligt, att David flera år befann sig i detta förfärliga läge. Men i stället fick han endast fram detta: »Jag har syndat». Just då säger emellertid Natan: »Så har ock Herren tagit din synd bort.» Ja, huvudsaken är, att vi stå inför Herren alldeles dömda, att vi liksom öppna våra hjärtan och säga: »Herre, så här står det till.» Publikanen i templet sade icke heller många ord, men han gick hem rättfärdig. Hans ord voro dessa: »Gud, misskunda dig över mig, syndare!»

Vill icke du komma i afton och helt ärligt säga, huru det står till? Det är början till att kunna taga emot den upprättelse Herren vill skänka dig. Och vill du jämte det, att du bekänner din synd inför Herren, även säga något ord om denna din synd till en medmänniska, är det en välsignad sak. I synnerhet om det är en särskild synd du har att bekänna, är det viktigt och gott, att du gör det, ty det knastrar så att säga mindre hårt i de stela benen, när man böjer sig, så att man vill bekänna även inför en broder. Det är icke lätt, det är sant. Nej, det är ett faktum, att det är svårt att bekänna inför en människa. Men känner du, att du behöver det, så gör det, om det är någon, för vilken du har förtroende och om vilken du tror, att han förstår dig.

Och vad sedan? Jo, sedan du bekant din synd, gäller det, att du ser uppåt, icke nedåt. Den förlorade sonen låg i sin faders armar, då han bekände sin synd. Tänk,19 hur annorlunda det hade varit, om han blott hade skrivit ett

brev från det främmande landet och sagt: »Jag har syndat!» Det hade ju gått för sig även det. Men det var ändå något helt annat att ligga i faderns armar, att få gömma ansiktet vid faderns barm och säga: »Fader, jag har syndat.» Just så får du bekänna. Kom ihåg, att du får välja den platsen, fadersfamnen, då du bekänner. Och därvid skall du se upp; därvid skall du se in i din Faders ansikte. Det måtte ha varit en härlig syn att se den gamle faderns ansikte, då det var ned-lutat över sonen i hans famn. Jesus är Guds ansikte. Se därför upp till Jesus! När du bekänner din synd, så se upp till hans kors! Ställ dig där nedanför! O, att du ville stanna där i afton! Kan du tro, att den kärlek, som har sett ned från himmelen, som har utblottat sig själv, som har givit allt vad den hade att giva, som har givit sig själv ända till den sista droppen, icke skulle räcka till för dig? Kan du tro, att det blod, som renar en hel världs synder, icke skulle räcka till även för din synd? Det frågas ibland: »Kan du tro dina synders förlåtelse?» Jag vill i stället fråga dig: Kan du tro, att allt detta, som skedde på korset, egentligen är blott ett vackert tal? Kan du tro, att Gud i kärlek givit ett så oändligt offer, utan att det, om du tager emot det, är till fyllest att hjälpa dig ända från denna stund och till din sista?

»Jag vet», säger du kanske,» att om jag stannar inför korset och ser på Herren Jesus, kan jag tro mina synders förlåtelse. Men jag är alldeles övertygad om, att när jag i morgon upptager kampen mot min synd är,20

det på samma sätt som förut.» Jag har träffat unge män, vilka hava samtalat med mig om denna sak och som givit mig just detta svar. Men käre, skola vi då tro på Herren Jesus så, att vi hava förtroende till honom blott i det stycket, att han förlåter synder, men icke så, att han giver kraft till att övervinna synden? Vi minnas den fråga, som Herren Jesus ställde till fariséerna i Kapernaum: »Vilket är lättare att säga: 'Dina synder förlåtas dig', eller 'stå upp, tag din säng och gå?» Månne det icke för Herren Kristus är alldeles detsamma? Han har burit våra sjukdomar, våra skröpligheter och våra synder. Han har också burit syndens förbannelse. Och om han har burit både syndens förbannelse och synden såsom en makt, mot vilken han har kämpat och vunnit, så är det lika lätt för honom att säga: »Dina synder förlåtas dig», som att säga: »Denna synd övervinner jag i dig, om du eljest har förtroende för mig.» Det är detta du behöver: förtroende till Jesus. Det händer mången, som upptagit kampen emot synden, att sedan han undfått syndernas förlåtelse, han åter blir överrumplad av synden, alldeles kommer under igen och därvid tänker: »Ja, det tjänade till intet.» Men du skall icke låta förvilla dig av detta. Ty lika visst som det kan komma tvivel på syndernas förlåtelse, lika visst kan det komma tvivel på Guds kraft att hjälpa. Och det ena tvivlet som det andra har du att bemöta på alldeles samma sätt. »Jag har lämnat mig åt Herren Jesus i det förtroendet, att han förlåter min synd. Jag har lämnat mig åt honom med fullt förtroende i båda dessa hänseenden. Och han skall icke hålla21

ord i det ena men svika mig i det andra avseendet, utan han skall hålla ord i både det ena och det andra.» Ja, lita du fullt på Herren! I/åt honom vara kraften i ditt liv och kämpa icke utan hans hjälp! Han vill utföra sitt verk i ditt hjärta.

Om du skall få denna upprättelse i afton, det beror alldeles på dig själv. Vill du taga emot frälsningen såsom en gåva av Herren, så äger du den. Han giver den. Och du kan ju förstå, att om du skall bliva frälst, måste någon gång i ditt liv den tidpunkten komma, då du lämnar dig såsom en fattig syndare åt Herren i fullt förtroende till honom. Var i ditt liv skall den tidpunkten ligga? Det är frågan. Skall den förläggas till denna stund eller till någon annan? Vill du förlägga den till en annan stund, har du först och främst ingen säkerhet för, att den stunden kommer, och vidare ingen säkerhet för att det skall bliva lättare då, ingen säkerhet för, att du är bättre då. Ty det är med hjärtat såsom med stenen i vattnet. Man behöver icke binda en sten på stenen, för att den skall sjunka. Hjärtat sjunker av sig självt, sjunker för varje dag. Därför finnes för dig enligt Guds ord intet lämpligare ögonblick än det som heter »nu». Kom nu! Överlämna dig åt Herren alldeles sådan du är och säg: »Herre, du får sörja för allt, för min rening, min förlåtelse, min frimodighet, ja, för alltsammans.» »Si», säger Herren,» jag står för dörren och klappar. Den som upplåter dörren, till honom vill jag ingå.» Det är Guds verk, att du blir frälst. Men Herren låter icke upp dörren, utan det är din sak. Du måste, när du hör hans knackning, gå till dörren och22

säga: »Stig in». Du måste draga ifrån den rigel, som sitter där innanför, och säga: »Nu, Herre, får du komma in! Jag är redo att taga emot dig.» Det är, vad du kan göra och kan göra i afton. Du kan säga: »Herre, vill du komma

in i mitt hjärta, sådant det är? O, Herre, kom!» Beder du så, då kommer han.

Herren välsigne dig, att du må kunna bedja den bönen! Amen.FÖRAKTAR DU GUDS GODHET?

Rom. 2: 4—8.

I allvarliga, gripande ord framhåller aposteln i detta ord vådan av att blott njuta av Guds godhet, tålamod och långmodighet utan att låta denna rikedom i livet åstadkomma sinnesändring eller bättring samt visar så hän på Guds rättvisa dorn över alla nådes-föraktare på hans vredes dag.

Texten är ställd i frågeform, och allt mäktigare har ett ord i denna fråga trätt fram för mig, det lilla obetydliga ordet »du». Föraktar du? Vem är det, som här tilltalas? En viss känsla av trygghet smyger sig kanske över mer än en, då det måste sägas, att det i första hand icke är han, som tillfrågas, icke ens någon annan enskild person, utan ett helt folk. Det är till judafolket frågan är ställd. Vilken rikedom av Guds godhet, tålsamhet och långmodighet genomgår icke detta folks historia! Intet folk har en så underbar historia som Israel. Vi kunna läsa denna historia i bibeln och måste då säga: Det var en underbar historia. Vi kunna läsa den i världshistorien, och samma intryck skall där tvinga sig på oss. Vi måste utropa: Det är underbart allt detta. Ja, det finnes mycket av under i Israels historia,24

många underverk uppfylla densamma. Och dock är det icke i egentligaste mening detta, som gör Israels historia till vad den är, utan historien själv är ett underverk. Vilken inre, storartad utrustning fick icke ock det folket av Gud! Vilken anläggning, vilken rik begåvning, vilka möjligheter till en härlig utveckling och så därtill denna märkvärdiga Guds ledning från början till slut i nåd och dom, i oföränderlig trofasthet och kärlek! Var icke Israel tacksamt över detta? Insåg icke Israel, att det var folket bland folken, folket framför alla andra? Jo, juden tackade Gud. Han tackade Gud, att han var jude. Det var ingenting, för vilket han så tackade Gud. Han såg godhetens, tålamodets och lång-modighetens rikedom, och han solade sig i denna rikedom. Men bättring gjorde han icke. Det gavs visserligen tider i Israels historia, det måste man säga, då folket i dess helhet gjorde bättring, men dessa tider lämnade snart rum för andra av gudsförakt och hj ärtehårdhet, och så samkade Israel århundrade efter århundrade över sig Guds vrede. Gud uppsköt domens dag allt längre, men slutligen kom den dock och det med förfärande kraft. Folkens domsdag infaller i tiden. Den enskildes dom kan ock drabba i tiden. Men den egentliga domsdagen är dock för honom förlagd till evigheten. Folkens domsdag förlägges inom historiens gräns. Israels domsdag har snart varat ett par tusen år. Kanske den snart är lyktad, kanske det snart återigen skall heta: Tröster, tröster mitt folk. — Men varför är denna historia i dag framdragen i ljuset? Varför få vi i dag höra, huru aposteln i verkligt eldsnit, i en25

kärlek, som förtärde honom själv, vände sig till Israel, frågande: »Föraktar du Guds godhets, tålsamhets och långmodighets rikedom utan att förstå, att Guds godhet vill föra dig till bättring? I din hårdhet och ditt obot-färdiga hjärta samkar du över dig själv vrede på vredens dag, när Guds rättvisa dorn varder uppenbar». Det är därför, att vi hava anledning att även till vårt svenska folk ställa samma fråga: Föraktar du, svenska folk, Guds godhets, tålamods och långmodighets rikedom? Vemodsfullt är det dock, att vi icke nå det svenska folket i dess helhet med vår fråga. Det har gått därhän, att man från predikstolarna icke längre når folket såsom sådant. Men frågan må göras ändå. — Det är icke utan, att det gives likheter mellan oss och Israel. Israel var ett litet folk. Vi äro icke heller något stort folk. Vi höra till de små nationerna. Men vi hava en annan erfarenhet gemensam med Israel. Vi äro ett benådat folk. Ja, var finnes det folk, som är mer benådat än vårt? Om ock här och där finnas folk lika benådade som vårt, tror jag dock icke, det gives något, som är mera benådat. Vi äro vidare ett ganska gammalt folk och hava bakom oss en ärorik historia — vi kunna ju utan att missförstås få använda det uttrycket. Även i vårt folk har nämligen Gud nedlagt underbara krafter. Vår historia vittnar även, att vårt folk, liksom Israel, varit ett segt, kraftigt folk, som ägt stor bärkraft och bestått provet i hårda tider. Ja, det är en märkvärdig historia, som ligger bakom oss. Tacka då icke vi Gud för hans godhet? Jo, visst tacka vi. Men vi tacka, såsom juden tackade. Under den tid av mellan 30—4026

år, som jag fått förkunna Herrens ord, har det, då överhetens påbud om firande av särskilda böndagar utkommit, förunnats mig liksom mina ämbetsbröder att frambära överhetens erinran om de många anledningar, Sveriges

folk har att tacka Gud. I år lyda några rader ur denna erinran så; »Under det gångna året hava vi haft stora anledningar till tacksamhet mot Gud för de förmåner, vi fått åtnjuta. Till de många fredens år, vårt folk genomlevat, har kunnat läggas ännu ett.» Under vilken lång följd av år har icke det ordet kunnat upprepas! — »Med skiftande hopp och fruktan motsågo vi utgången av årets skörd, och i några delar av landet har visserligen äringen blivit knapp, men i det hela har jorden burit en gröda, som i huvudsaklig mån givit medel för vårt uppehälle.» — Har icke detta upprepats år efter år? Och ibland har det till och med talats om rikliga skördar. »Även på näringslivets övriga områden hava landets invånare i stort sett under lugna samhällsförhållanden fått öva sin verksamhet i olika riktningar» — ett ord, som kunnat sägas även föregående år och årtionden. — »Med framgång har arbetats för kunskapers förvärvande och spridande. Kristi evangelium förkunnas ibland oss i den renaste gestalt o. s. v.» Och samma upplevelser hava de släkten, som gått, gjort före oss. Ja, vilken underbar Guds godhets, tålamods och lång-modighets rikedom över vårt folk!

Och vi tacka? Ja, det är sant, men jag fruktar, som sagt, att vi tacka så, som juden tackade. Han var tacksam, därför att han hörde till det judiska folket, och vi tacka, därför att vi höra till det svenska folket.27

Åtminstone är det många, som tacka därför. Men var är bättringen? Har vårt folk inför denna ständigt återkommande, ja, ökade rikedom av Guds godhet, tålamod och långmodighet gjort bättring? Det har försports tinder vissa tider, att det här och var i landet uppstått väckelser, att människor gjort bot och bättring. Ja, det har gått stora väckelser över vårt folk, och ännu i dag rör det sig på ett och annat ställe i våra bygder. Men i det stora hela är det tyst. Den stora mängden av vårt folk föraktar Guds godhet. Eller är det icke många ibland oss, svenskar, som förakta Guds ord? Huru många ibland oss förbanna icke i stället för att bedja! Huru många gå icke förbi alla de platser i vårt land, där Herrens ord förkunnas, sätta aldrig sin fot i Herrens gårdar! Huru växer där icke år efter år upp ibland oss en makt, inför vilken vi stå häpna och bävande, en kraft, som reser sig mot Gud och kastar hans ord bakom sig! Gudsföraktet träder fram med öppen panna. Det var på samma sätt i Israel. Där begynte det med gudsförakt och slutade med osedlighet. Det begynte med ett religiöst förfall, och det övergick såsom alltid till ett moraliskt fördärv. Och ser man på osedligheten och gudsföraktet bland den generation, som nu växer upp i vårt land, må man väl häpna. Ja, vi säga och behöva icke taga det-tillbaka: Såsom folk hava vi icke gjort bättring och göra icke den dag, som är, bättring. Men att vi icke göra bättring under åtnjutande av Guds godhets, tålamods och långmodighets rikedom, det är gudsförakt. Det är detta, som samkar vrede på vredens dag. Samkar — syns det? Nej, egentligen28

icke. Kanske en och annan blickar framtiden till mötes med bekymmer. Kanske det går en aning här och där genom vårt folk, att det är något, som kommer, något mörkt, något hotande, något fruktansvärt. Men i allmänhet betraktar man Guds välsignelse över oss såsom en solskensdag. Och på en vacker, strålande solskensdag skall man ju roa sig och kasta ifrån sig alla bekymmer. Om någon höjer ett varningens ord, blir han nedtystad, undanskjuten och tillfrågad: Varför vara en olycksprofet? Det är, som sagt, liksom på sommardagen, då man är ute i det gröna och roar sig och solen skiner så varm. En och annan tycker väl, att det är litet kvavt, men vad är det att tala om? Det syns ju inga moln. Man roar sig dagen ut. Kvällen kommer, och var och en går hem till sitt. Men kanske man på natten vaknar vid åskknallar, så starka, att huset skakar. Gud give, att icke vårt svenska folk en gång måste vakna på det sättet! Ovädret kommer, om icke bättring inträder. Föraktar du? Ja, det är en fråga till vårt svenska folk. Och jag kan icke annat än känna åtminstone något litet av vad Paulus kände för sitt folk.

Men jag'vill ock, och många andra med mig, tacka Gud, att det icke är för sent att göra bot. Men endast på denna botväg vinner vårt folk en framtid av lycka och välsignelse.

Men om denne »du» i dagens text jämväl är det svenska folket, så går ock frågan till var och en enskild såsom medlem av det folket. Föraktar du, individen, den enskilde i folket? Det är ansvarsfullt att vara medlem av ett folk. Det är ansvarsfullt att vara medlem av en29

familj. Det är ansvarsfullare, ju högre i familjen man står. Är man huvudet, så är ansvaret allra störst. Det är ansvarsfullt att vara medlem av ett kyrkosamfund, av en församling, ett samhälle, en stat. Och därför kommer nu frågan till dig såsom medlem av vårt svenska folk: »Föraktar du Guds godhet?» I sanning, har det någon tid varit

förenat med ansvar att vara en medlem av den svenska nationen, tror jag, det är i dessa dagar. Nu dyka frågor upp, som på det allra djupaste beröra vårt folks tillvaro och lugna utveckling. De komma från öster, och de komma från väster. Det är frågor inåt, och det är frågor utåt. Frågor framläggas inför representanterna i folkförsamlingen av den betydelse, att på deras avgörande beror väsentligen Sveriges framtid. Skulle vi icke i dessa dagar känna, att vi äro medlemmar av ett folk? Iyäs historien! Vi ha nog redan läst så mycket, att vi sett, vad en enskild människa kunnat uträtta för ett helt folk. Tänk t. ex. på en Samuel, en Elia, en Mose, en David och flera andra historiska personligheter i Israel. Tänk på Hiskia, som till och med i en tid av djupaste förfall, då han stod nästan ensam bland sitt folk, såsom den där fruktade Gud, kunde avvända en hel härsmakt från Jerusalems murar. Ja, nog vittnar historien om den enskildes betydelse för folken. Det är sant, vi hava ingen Samuel, ingen Mose, ingen Elia ibland oss. Men vi hava bedjare. Så långt har det icke gått med oss, att vi icke hava många bedj are bland vårt svenska folk, många, som tro på Jesus. Till eder vill jag så gärna, liksom till mig själv, säga ett ord: Bedjen! Vi minnas, huru Herren30

Jesus sade till den lilla hopen av troende strax före Jerusalems förstöring, att de skulle söka sig en tillflykt undan förödelsen, och att de skulle bedja, att icke Roms härar komme på en sådan tid, att deras flykt måste ske om vintern. Han gav dem anvisning på bönens kraft. I^åtom oss i dessa dagar bedja. Ja, säger jag ännu en gång, läs historien. Mycket av denna historia är fördolt, och vi förstå icke alltid, varifrån de stora verkningarna egentligen kommit. Men en gång skola vi se, att de kommo icke därifrån, där det blott var makt och kraft, där det blott var arm och styrka, utan att de ofta kommo från tysta kammare, där medlemmar av Guds folk böjde knä och bådo. Beder du icke, kämpar du icke för ditt folk, månne det icke även om dig kan sägas, att detta är ett förakt för Guds godhet? Skulle vi icke då även till dig kunna ställa den frågan: »Föraktar du?»

Slutligen, och ännu en gång, vem är denne »du»? Det är också du såsom människa, du såsom syndare, du såsom enskild, såsom den varelse, som står ansvarig inför Gud med hela ditt liv. Det är dig, människa, dig, syndare, som jag till sist frågar eller rättare icke jag utan Herren genom ordet: »Föraktar du Guds godhet?» Vi ställas här i ett underligt val. Vi äro givetvis antingen människor, som förakta Guds godhet, eller ock människor, som göra bättring. Det är icke någon möjlighet att finna en tumsbredd mark mellan dessa två områden att stå på; antingen det ena eller det andra. Gör du icke sinnesändring, så är du en gudsföraktare. Varför? Jo, därför att Guds godhet, tålamod och lång-31 modighet äro så överväldigande rika över oss alla. Vore denna rikedom dig obekant, vore den icke i någon mån erfaren och upplevad, då skulle man kanske icke behöva ställa saken så på sin spets utan tänka: Här finnas väl människor, vilka icke behöva kallas guds-föraktare, därför att de icke gjort sinnesändring. Men sådant förhållandet nu är, måste vi säga, att den, som såsom vi står under inflytande av evangelii nåd och Guds rika välsignelse utan att göra bättring, är en guds-föraktare. Du måste ställa dig* inför denna fråga, om du är en människa, som gjort sinnesändring eller icke, och erkänna, att om så icke skett, du då i grund och botten är en gudsföraktare. Det är hårt, säger du. Ja, men ditt hjärta är kanske ännu hårdare. Vi hava icke skäl att tala om, att Gud är hård. »I ditt hårda och ditt obotfärdiga hjärta», heter det. Det är hos dig, det är så hårt. Och sinnesändring, det är, att hjärtat upphör att vara hårt. Det är, att hjärtat blir mjukt, känsligt, böjligt, att det går in under Guds dom, och det är barmhärtighet av Gud, att han vill gå till rätta med oss. Han ropar: »Kommen och låtom oss gå till rätta med varandra!» Och så säger han: »Om edra synder än vore blodröda, så skola de dock varda vita såsom snö, och om de vore röda såsom purpur, skola de varda såsom ull.» I sinnesändringen bryter du staven Över ditt liv, försåvitt detta liv är ett liv av synd, och går fram inför Herren såsom den botgörande människan, som ligger i stoftet inför den allena rättfärdige. Så må det då bliva vår fråga i dag: Göra vi sinnesändring? Att göra sinnesändring är, såsom vi visat,32

icke att ändra ett och annat i det yttre livet. Det är icke blott att frångå en och annan fördärvlig vana, utan det är att gå på djupet i sitt hjärta och allra innerst bryta med det, som är synd, och innerst bliva en människa, som vill göra Guds vilja. Kom så! I denna tid reses i evangelii predikan ibland oss korset såsom under ingen annan tid av året. Vi stå där, vi ordets predikanter, och försöka så gott vi kunna och förstå att med Johannes ropa: »Se Guds L,amm, som borttager världens synd.» Kom under denna passionstid fram till korset med din synd. Är det icke så, när du tänker på, huru god Gud har varit mot dig, huru tålig och långmodig, att du ville sätta händerna för ditt

ansikte i salig blygsel? Jo, så god har Gud varit mot dig och mot mig. Är det för mycket, att vi i våra sinnen böja oss och säga: Jag har icke förtjänat detta, Herre, jag är en fattig syndare? Men jag vill till din ära och i ditt namn och i din kraft bryta med allt, som är dig emot, för att giva mitt liv och mitt hjärta åt dig, som givit allt åt mig. Är det för mycket? Du samkar över dig vrede, om du icke gör denna sinnesändring, och om du icke snart är nere i stoftet, så är det för sent, evigt för sent. Men hur skall jag veta, säger du, att jag gjort sinnesändring? Kanske något ord ur denna text kan svara därpå. Där talas om att med tålamod och god gärning söka efter härlighet, ära och oförgänglighet. Söker du? Söker du härlighet, söker du ära, den ära, som gäller inför Gud? Den äran uttryckes på ett annat ställe i texten så: »I,yda sanningen.» Att lyda sanningen det är ära, det är den högsta, största ära på jorden; varför33 icke även säga i himmelen? Är det din ära? Räknar du det såsom ära? Söker du det, som är oförgängligt, eller far du efter det, som förgås? Söker du att nå upp ända till den eviga härligheten? Är det, vad du söker? Då har du gjort bättring, då har du gjort sinnesändring, Låtom oss söka detta. Det är icke omöjligt, ty, som vi sade, Guds godhets, tålsamhets och långmodighets rikedom är icke blott som ett solsken, i vilket vi skola fröjda oss och säga: Detta är gott och rätt, så skall det vara, utan det är en Mila med kraft, ur vilken vi få ösa för att kunna göra sinnesändring och för att kunna söka härlighet, ära och oförgänglighet. Här ligger hela kraftkällan öppen, hela nådesbrunnen blottad mot all synd och all orenhet i hela vårt folk, både för din och min räkning. Kom fram till denna källa i dag. Böj dig ned i andens fattigdom, i bekännelse av din synd, i ödmjukhet inför Herren. Bekänn din synd och drick, drick gärna så mycket du vill ur hans godhet. Du skall känna, att det giver dig kraft, och du skall kunna stå upp som en människa, som vill leva för Gud och som icke längre far efter vind eller, fången i partisinne, ar olydig mot sanningen. Kom till Herren. Det är tid. Gud vare lov, att det icke är för sent! Det är icke för sent för vårt folk, det tror jag. Det är icke för sent för mig och ej heller för dig. Och vem ibland oss är det, som icke behöver göra allvarligare sinnesändring än den, som möjligen är gjord? Ingen. L,åtom oss följas åt i dag. Iyåtom oss böja knä och riktigt ur djupet av våra hjärtan säga till Herren, att vi icke äro värda hans nåd, och bedja honom, att han förbarmar sig över oss, och

att vi få dricka mer, dricka djupare ur hans godhets

källa, ätt vi få kraft att stå upp ur vår synd och den

tid, som står oss åter, söka härlighet, ära och of örgäng-

lighet.

Gud give det svenska folket en botdag! Gud give sina barn bland detta folk att kasta bort allt partisinne och enigt sluta sig samman för att kämpa kampen kring Jesu banér. Gud give dig, Gud give mig bättring till livs! Amen.DOCK I C K E [A G

Gal. 2: 20. 1 Kor. .15: io;.

Det första, som här möter oss, är en bekännelse från aposteln, att han levde. Man kan tycka, att han icke behövde göra en sådan bekännelse. Det var åtskilliga tiotal av år, sedan han hade kommit till liv i Gud. Men då han efter dessa många årens förlopp tänker på saken, är det för honom lika dyrbart att få säga: »Jag lever», som då han för första gången kunde säga det. Och när han efteråt tycker, att det liksom lyser honom litet i ögonen, att han sagt: »Jag lever», tillägger han: »Dock icke jag, utan Kristus lever i mig.» Detta visar oss alldeles tydligt, att han icke ansåg något annat i världen för liv i egentligaste mening än att leva i Gud, att livet i övrigt icke var ett liv.

Vi hava icke mer än två element att leva i: Gud och världen eller, vilket är detsamma, synden. Men livet i synden kallar skriften för död. Och då blir det icke mer än ett liv — livet i Gud. Jag frågade här om dagen en av de unga, som jag undervisar i kristendom: »Vilka följder tror du, att synden har med sig?» Hon gav ett svar, som jag alls icke hade väntat, men ett förträffligt svar: »Man sjunker.» Det är gruvligt, men det är36

dock så. Varje människa, som lever i synd, sjunker. Det är, vad synden har med sig. Man behöver icke egentligen göra någonting, icke falla i någon grov överträdelse — man sjunker — synden har det med sig, att den dag för dag drager nedåt. Om man icke sjunker i yttre överträdelser, så sjunker man i liknöjdhet, i slöhet, i hj ärtehårdhet,

i förstockelse, så att man icke bryr sig om varken sin egen själ eller andras själar. Säkert är,att en människa, som lever i synd, sjunker. Nu kan man i det lekamliga icke mitt för sina ögon se en människa sjunka utan att räcka ut handen för att söka rädda henne. Det är en glädje att få bekänna: »Jag lever», men det är på samma gång ansvar. För mig ställer sig saken så, att när jag i dag genom Guds stora barmhärtighet kan få säga: »Jag lever», tycker jag, det är mycket underbarare nu, än då jag för över trettio år sedan sade det för första gången. Det är förunderligt, att den barmhärtige Guden i himmelen rår med en människa och att han rår med henne dag för dag. Låtom oss därför nu först och främst fråga oss, om denna enkla bekännelse: »Jag lever», går direkt ur våra hjärtan, eller om det är en bekännelse allenast med munnen, utan att vårt liv är sådant, att det verkligen ropar till människorna: »Jag lever.»

Det är stort att leva i Gud. Det har visserligen med sig mycken kamp, det är sant, oerhört mycken förödmjukelse, bekännelse av synd och elände. Men skulle man fråga oss, som leva det nya livet: »Vilket är övervägande — det härliga eller det svåra?» skulle vi alla med en mun svara: »Det härliga är övervägande.»37 Ja, livet i Gud blir härligare och härligare, om vi också måste säga: »Det blir svårare och svårare.» Det blir härligare, ju längre vi leva, ty att leva i Gud, det är att komma in i en alldeles ny värld. Jag tänker mig, att när Gud förde in våra första föräldrar i paradis, sågo de sig omkring och tänkte: »Så skönt här är! Vilken underbar värld, Gud har fört oss in i!» Men de första stegen sade dem icke allt, utan för varje steg de togo, fingo de se, att denna värld var härligare, än de anat. Och det är på samma sätt med livet i Gud. Ju längre Gud får föra oss in, dess mer se vi, ty det är en hel ny värld, i vilken han har insatt oss. Och hittills hava vi endast, så att säga, kommit ett litet stycke innanför tröskeln. Hela den oändliga världen ligger framför oss, och dag för dag ledas vi djupare in i den världen. Och slutligen skola vi på den andra sidan gränsen framför oss se en oändlig härlighet. Ja, jag vill säga till eder, som veten det förut, och till eder, som icke veten det, att ingenting är större än att i ödmjukhet inför Herren och med hjärtat fyllt av tack för hans nåd få säga: »Jag lever.» Och du kan få det så, om du icke har det så. Du kan få det så redan denna stund. Det kan du veta därav, att Paulus, som sade: »Jag lever», nästa ögonblick liksom rättade sig själv och tillade: »Dock icke jag, utan Kristus lever i mig.» Det är, som om han kände med sig: »Det första kan låta, som om jag vore något eller som om jag hade gjort något till saken. Därför säger jag hellre: Kristus lever i mig. Jag tycker bättre om att säga så. Då förstår var och en, att det är något, som kan ske även med honom, om det icke redan skett.»38

Jag undrar, om det bland oss finnes någon, som aldrig känt, att Jesus klappat på hans hjärta. De äro nog annars räknade, som våga säga: »Jag har aldrig känt sådant.» Jag tar emellertid för givet, att du, som är här* har känt det någon gång. Och är det så, då skall du veta, att när Jesus klappar på hjärtat och ber att få komma in, så menar han, vad han säger. Ja, det är ingen, som så alltigenom menar, vad han säger och gör, som Jesus, ty han är sanningen själv. Och om han med den lenaste hand vidrör ditt hjärta och du förstår: »Han menar, att jag skall lämna mig at honom», så är det hans mening, att du skall göra det nu, ty annars vore det icke sanning i detta hans vidrörande. Att leva, det är att göra, såsom blomman gör, när den är knopp. En morgon kommer solen så varm och lyser på den. Då öppnar den sig, och så är solen inne i blomman. Det är ingenting annat, du har att göra, när Jesus med sin kärlek kommer och rör vid ditt hjärta, än låta det springa upp. När hans kärlek kommer in i ditt hjärta, då lever du, och då kan du säga: »Jag lever.»

När jag började, läste jag upp två bibelställen. Jag ville sammanställa dem, emedan de synas mig genomträngda av samma ande. Å ena sidan säger aposteln: »Jag lever, dock icke jag, utan Kristus lever i mig», å andra sidan: »Jag har mer arbetat än alla de andra, dock icke jag, utan Guds nåd, som är med mig.» Att leva och att arbeta, det är något, som hör tillsammans. För någon tid sedan hörde jag en man yttra följande: »Det är tre ting, som livet behöver: näring, andning och arbete — mat, luft och rörelse.» Om man tror, att man1 39

£an leva blott genom att äta, utan att hämta frisk luft, ^rbeta och röra sig, så misstager man sig. Den nämnde kännen yttrade vidare: »Näringen är Guds ord, andningen är bönen, och arbetet, ja, det är att söka samla ájälar åt Jesus.» Föra vi den bekännelsen: »Jag lever», Så är det alldeles visst, att vi också vilja göra något för den Herre, som givit oss livet. Det är lika givet, som att vi, om vi älska någon, vilja göra något för honom. Är det en människa, jag älskar, tänker jag genast: »Skulle jag icke kunna hitta på något, som jag kunde göra för henne?»

Och kommer jag i beröring med en fattig, eländig människa, en stund talar med henne och så känner, att mitt hjärta värmes för den människan, då börjar jag genast tänka: »Skulle jag icke kunna göra något för henne?» Ja, det blir för mig ett lidande, om jag icke kan det. Älskar jag själarna, så vill jag också göra något för dem.

Näringen är Guds ord. Vi måste därför flitigt nära våra själar av detta ord, taga oss tid för ordet. Upphöra vi att bruka ordet, dö vi, slocknar vårt andliga liv. Men för att leva måste vi också andas. Andningen är bönen. Vi måste bedja för själarna. Och vi måste även förskaffa oss rörelse, så att vi icke stelna till, vi måste med andra ord arbeta. Vem av oss har icke någon gång tänkt på aposteln Pauli liv och undrat: »Vad var det egentligen med den mannen.» Han säger: »Jag har arbetat mer än alla de andra.» Och det är icke förhävelse av honom att säga så, ty med honom var det egendomliga, att han kunde säga saker om sig själv, som icke många kunna säga om sig själva. Men det var, för att40

han var så genomsann och så genomödmjuk. Vad vari det då, som gjorde, att denne man verkligen arbetade mer än alla de andra? Och vari låg hemligheten till deflj välsignelse, som han fick sprida i mänskligheten? Ettj par svar synas mig ligga nära till hands. Det ena at detta: Paulus var så lycklig i Jesus. Han var så glad i Guds nåd. Han var så verkligt barn i Gud. Han kunde på gamla dagar icke nog förundra sig över Guds nåd. Det är nämligen att märka, att han skriver sitt första brev till Timoteus ganska sent i sitt liv. Han kunde, som sagt, icke nog förundra sig över, att en sådan människa som han hade kunnat bliva frälst. Det var icke mindre glädjande för honom att tänka på detta nu, när han var gammal, när han var apostel, när han, så att säga, var den förste i hela kristenheten, än när han först mottog frälsningen. Ja, han kunde icke förgäta, att en sådan människa, som han var, hade blivit frälst. Hos honom fanns således det kvar, som vi bruka kalla »den första kärleken», den innerliga barnaglädjen i Gud, glädjen över att han var frälst, att hans namn stod skrivet i livets bok. Och han skriver i sina brev underbara saker om detta. När han kommer in på detta ämne, känner man: »Nu är Paulus riktigt inne på sitt ämne.» »Av nåden», säger han, »är jag frälst, icke av gärningar.» »Här är ingen åtskillnad. Alla hava syndat och varda rättfärdigade utan förskyllan av hans nåd.» Eller läs t. ex. inledningen till Bfeserbrevet. Det innehåller en lovsång. Och på grundspråket finnes det ingen punkt mellan meningarna, utan allt går i ett. Det är, som om aposteln icke kan stanna. Och vad är det, hantalar om? Jo, om Guds överflödande nåd, om vad Gud för sin kärleks skull, för sin barmhärtighets skull har gjort, om rikedomen av hans nåd o. s. v. Det är som ett enda vattenfall, som strömmar fram ur hans eget hjärta. Han är så innerligt glad, så glad som ett barn över att vara frälst, och att han får förkunna det för andra. Ja, en orsak till, att han var till sådan välsignelse, var för visso, att varenda människa såg och visste om honom: »Han är så glad, därför att han är frälst, därför att han är så lycklig i Herren.» Tänk, när han låg i fängelset i Filippi med sina fötter insatta i stocken, med ryggen flådd av gisselslag! Mörkt och fuktigt och underligt är det väl där inne, och nästa dag skall han troligen fram för att genom svärdet få sitt huvud skilt från kroppen, men han är ändå så glad, att han stöter Silas i sidan och säger: »Vi måste sjunga.» Och så begynner han.

Gud give oss nåd att som Paulus föras tillbaka till detta: »Jag är frälst av nåd, jag är Guds frälsta barn», att icke hava kommit så långt in i andra saker och förhållanden, att detta blir bortskymt.

Men så föreställer jag mig en annan anledning till att Paulus arbetade mer än alla andra. Han älskade själarna, såsom få hava älskat. Han talar om att »älska med Jesu Kristi kärlek.» Och han talar sådana ord, om vilka man måste tänka: »Det där begriper jag icke.» Tänk t. ex. när han säger: »Jag önskade mig själv bortkastad från Kristus för mina bröders skull.» Vad menar han då? Ja, varför förstår jag det icke? Därför att jag icke har så mycken kärlek i mitt hjärta, som den man-42

nen hade. Jag älskar icke själarna som han. Därför bur saken oförståelig. Paulus älskade själarna. Därför kunde han icke gå förbi människor, såsom vi kunnar och förgäta, att det är själar, som hålla på att sjunka. Nej, han brann av kärlek till själar lika mycket på gamla dagar, som när han först blev vunnen. Tänk, när han först blev frälst, hur han genast började tala om Jesus! Ja, hans vänner fingo rent av lov att skicka bort honom, ty de voro rädda för hans liv. Så kommer hän till Damaskus, och där börjar han åter tala med själar. För att rädda honom från förföljarna, måste man där hissa ned honom i en korg genom en glugg i muren. Han kunde icke tiga. Paulus

blev omvänd omkring år 38 efter Kristus. Och nu när han skriver sitt sista brev, då är det några och 60 år efter Kristus. Han har hållit på att vittna om Kristus i nära trettio års tid. Har han då icke under denna tid svalnat åtminstone något litet i sin kärlek till själar? Ja, läs hans brev, får du se. Nej, det har han icke. Glädjen över frälsningen och kärleken till själar äro två faktorer i hans liv, som göra, att Gud kan välsigna honom och bruka honom.

I*åtom oss nu bedja Herren, att vi få samma krafter in i våra hjärtan: glädje över att vara frälsta och kärlek till själar!

Och snart är nog Jesus här. Det tror Guds folk. »Så hava de trott många gånger förr», säger du, »och det har visat sig, att de misstagit sig.» Ja, det kan hända, men det har aldrig varit någon tid, då de trott det såsom nu. Och faktiskt är, att ingen tid såsom nu vittnar om, att de hava skäl för sin tro, för sina läng-43 tände aningar, att Jesus kommer snart. Om vi från himmelen finge det budet i kväll, att Jesus verkligen skulle komma endera dagen, vad skulle vi tänka? Jag för min del skulle tänka på två saker. »Herre Jesus», skulle jag fråga, »har jag de vita kläderna? Är jag iklädd bröllopskläderna, så att jag kan möta dig?» Och så skulle jag tänka: »Käre Herre Jesus, är det ingen, som jag har försummat att tala med om dig? Är det någon, som jag kan skynda mig till och säga: Käre, giv ditt hjärta åt Jesus?» Och jag vet ungefär, vart jag skulle gå. Jág ginge först hem till de mina och sedan kanske till en och annan kär vän.

I/åtom oss nu bedja Gud, att de två tankar, som vi veta med levande kraft skulle uppfylla våra hjärtan, om vi visste, att Jesus komme i kväll eller i morgon, må få rum i våra hjärtan nu, då vi ändå veta, att han kommer snart!» Amen.GE NOM D ÖD TILL LIV Gal. 2:19—21.

När Herrens profet, det gamla testamentets evange-list, såsom han kallas, skådade framåt mot våra dagar, liknade han den nåd, som skulle förkunnas, vid ett gästabud på Sions berg med märgstarka rätter och silat vin. Och helt visst utgör det evangelium, som nu är upplästen av dessa märgstarka rätter. Det är i dessa ord en så mäktig näring för själen, att de förefalla vår tid nästan alltför mäktiga. Vår tids människor älska i allmänhet att höra något annat än evangelium just i den form, vari det här är oss givet. Nutidsmänniskan vill hava något lättare, något, som mer rör tidens frågor.

I vår text talas underbara ord om att dö genom lagen från lagen, att vara korsfäst med Kristus. Och i samma andedrag, som det talas om att »vara död», heter det: »Jag lever — dock icke jag, utan Kristus lever i mig.»

Vad är nu detta för ett tal? Det var just detta evangelium, vari en gång reformationens män och hela deras tid, för så vitt den var väckt av Guds Ande, rörde sig med sina tankar och sina livsintressen. Det var i denna strömfåra, som det nya livet då bröt fram. Det var icke minst Galaterbrevet, som lades till grund för45 hela den reformatoriska livsrörelsen. Men det var icke blott reformationens tankar, som kommo fram, det var urkristendomens, det var bibelns tankar. Den frågan: »Hur skall jag varda rättfärdig? vilken under reformationens dagar grep så mäktigt in, lever än, ty det är Gud, som givit oss den. Ingen tids store män hava frågat: »Hur vill du varda rättfärdig?» Den frågan är ett Guds ord till Israel och till hela världen, och den måste därför bliva en livsfråga, den alla andra livets frågor behärskande frågan, om den eljest skall besvaras rätt. Men den frågan är, som sagt, icke en av denna tidens frågor. Nej, det är andra frågor, som gå genom tiden. Möjligtvis göres den frågan: »Hur skall ett folk varda lyckligt?» Men frågan: »Hur skall ett folk varda rättfärdigt?» den får Gud sköta om, menar man. Har han skapat mig, får han ock se till, hur han kan frälsa mig. Det lämnar jag åt Gud —- om det finns en Gud. Ja, världen kastar denna fråga bakom sig, alldeles såsom Gud har sagt: »Du kastade mina ord bakom din rygg.»

Det finnes dock religiöst intresserade människor, som upptaga denna fråga, ty man kan icke, om man skall vara religiös, helt och hållet lämna den. Men det är just det märkliga med denna fråga, att otn den upptages utan att bliva en livsfråga, så leder den icke till det önskade resultatet. Det fanns även på Jesu tid människor, som behandlade frågan, hur man skall bliva frälst och rättfärdig. Fariséerna hade upptagit den. Men just därför, att de icke gjorde den till en livsfråga, stannade de i egenrättfärdighet, i lagträldom och skrym-46

teri. Där frågan åter tränger igenom, så att man känner: »Jag kan icke leva, om jag icke får svar», där verkar den just vad vi nyss hava läst om — icke liv först utan död.

Den man, som talar genom Galaterbrevet, hade gjort frågan till en livsfråga. Och just därför var det, som han dog i den mening, han talar om. »Jag har dött genom lagen», det är hans bekännelse, »jag är död.» Han grep sig på fullt allvar an med att söka bliva rättfärdig. Det måste gå. »Du skall icke begära» — det hade han läst. Då skulle han också fullgöra det, ty Guds ord var givet till att hålla och göra. Men härvid förtog han sig så att säga. Härvid bröts han. Det var då, som det brast något inom honom, som aldrig läktes, så länge han levde. Jag såg en gång en man, som, då en tung börda skulle lyftas upp av andra, stod bredvid och tyckte, att icke tillräcklig kraft sattes in, och så sköt han undan dem, som skulle lyfta, och tog själv ett väldigt tag. Men då var det något, som brast inom honom, så att han sjönk samman, och så måste han av andra bäras bort, han, som skulle bära så mycket själv! På samma sätt gick det med Paulus. Han grep sig ai¾ att göra Guds vilja. Men härvid var det något inom honom, som brast, som sedan aldrig läktes i hela hans liv, och det var hans egen kraft Den var och blev bruten. Han, den sedligt starke, livskraftige mannen, som förut hade bekant: »Jag levde fordom utan lag», han var bruten, och hans bekännelse blev denna: »Jag är död.» Så går det, när frågan tränger igenom och man sätter in sin kraft till dess lösning, icke blott så, att man får klar-47 het för tanken, utan så, att man söker leva och arbeta sig fram till rättfärdighet.

Men samme man, som bekänner: »Jag har dött genom lagen», bekänner ock: »Jag är korsfäst med Kristus.» Imagen hade dödat honom. Men längre fram i livet, sedan den nyssnämnda kampen var utkämpad, hade han fått syn på Kristus och intagit sin ställning i honom. Kristus var död ifrån allt, vad synd hette. Och så gick Paulus in i Kristi död. Såsom delaktig i denna död, såsom korsfäst med Kristus, var han icke endast död från möjligheten av en laguppfyllelse utan död från allt, vad synd hette.

Tänk dig nu in i denna underliga ställning: att å ena sidan i det innersta djupet av sin varelse känna: »Jag är bruten, jag förmår icke fullgöra Guds bud», å andra sidan: »Genom Kristus är min ställning den, att för allt, vad synd heter, är jag som död.» Det var just på den vägen, Paulus lärde, vad nåd ville säga. Och det är på den vägen, som en människa kommer till detta rop: »Herre, nåd, nåd!» På andra vägar lär man icke känna Guds nåd. Och säkerligen är det mer än ens erfarenheter: å ena sidan kan jag icke gå tillbaka till det gamla livet, jag är död för det, jag kan icke taga upp det och leva det igen; men å andra sidan känner jag mig så oändligt svag, ja, som bruten där inne i mitt hjärta, när det gäller att leva livet i Gud. Har du gjort den erfarenheten, då har du begynt förstå vad nåd vill säga. Och nåd blir för dig något så stort, så underbart härligt, att det blir det bästa av allt, den enda utvägen till frälsning. Det är så många i denna tid, som med förakt se48

ned på dem, som tro på Jesu Kristi evangelium, ty de mena, att dessa hava spelat bankrutt på allt, att de äro eländiga, fattiga människor, sedligt kraftlösa och brutna, som blott berömma sig av sin svaghet och tala stora ord om att leva på Guds nåd. Det är också så oerhört lätt, mena de, det kan vilken stackare som helst. Menar du, som så tänker, att det verkligen är lätt att dö, att dö genom lagen d. v. s. att dö bort från de stora tankarna om sig själv? Tror du icke, att allt, vad död heter, är något, som nian icke gärna går in i, något, som man tvingas in i? Är det icke något som svider och bränner? Ack, det gäller icke blott att dö bort från detta »syndiga, eländiga, sjunkna föraktliga jag», som längtar ut i synden och trives där, utan även att dö bort från detta »förnäma, fina höga jag», som sätter så mycken ära i sitt eget tänkande och sin egen visdom. Tror du, det är lätt? Nej, det är aldrig lätt att dö. Det är icke lätt att dö från synden, att intaga den ställningen till Kristus, att man lever i den djupaste övertygelse därom, att man icke har rätt till en enda synd i världen. Det är kanske någon synd även i ditt liv, om vilken du känner: »Det är icke lätt för mig att vara död för denna synd.» Och i själva verket ar det lika svårt att vara död för varje synd. Det är icke underligt, att människor icke förstå talet om Guds nåd, ty det är på underliga vägar man kommer fram till det rätta värderandet och uppskattandet av denna nåd.

Men vore det ingenting annat med evangelium, än att det förde oss till denna punkt, att vi stodo där döda genom lagen och korsfästa med Kristus för att49 trösta oss med Guds syndaförlåtande nåd, då vore hjälpen icke heller full för oss. Därför är icke bekännelsen endast den, som nu nämndes, utan det tillkommer något mer: »Jag är

genom lagen död från lagen, på det att jag må leva för Gud. Jag lever, dock icke jag» — ty självlivet har aldrig rätt att leva — »utan Kristus lever i mig.» Det är icke tal blott om död utan om liv. Den stora skillnaden mellan den, som har fått evangelium till sitt livs norm och rättesnöre, och den, som lever utan detta evangelium, är, att enligt evangelium går vägen genom död till liv. Vi dö först och leva sedan. Världen lever först och dör sedan. Och hur är det då möjligt, att vi skulle kunna förstå varandra? Det är icke tänkbart. Det måste nog gå så hela livet igenom, att vi gå oförstådda av varandra, så länge vi gå på skilda vägar. För världen är det att leva och att njuta ungefär detsamma. Den vill taga ut så mycket som möjligt ur livet, frossa i medvetandet: »Jag har levat», d. v. s. jag har njutit, jag har fått något av Hvet. Eller ock betyder det något ädlare och större. Det kan ock vara, att man gjort någon insats till mänsklighetens gagn och fromma, så att man vet: »Min tillvaro denna tid har icke varit förgäves, jag har lämnat ett arv efter mig, som kommande generationer eller mina barn kunna taga upp och göra sig nytta av för detta liv. Men det bur i alla fall att leva blott en tid och att sedan dö. För Guds folk åter är vägen den motsatta: dö först och sedan icke hava något med döden att skaffa utan gå från död till liv. Men vid detta: »jag är död», kunna vi icke heller stanna,

utan det måste komma även till den bekännelsen: »Jag lever.» Aposteln gjorde den bekännelsen för sin räkning. Han gick så långt, att han skydde, hatade och misstänkte detta stolta jag, som en gång hade varit medelpunkten i hans liv. Ja, när han sagt: »Jag lever», skyg-gar han nästan tillbaka och tillägger: »Dock icke jag.» Jag vill hellre säga: »Kristus lever i mig.» Det är, vill han säga, i sak detsamma, men jag är rädd för missförstånd. Det är icke självlivet, jag menar, utan Kristuslivet. Det var icke med bilder, Paulus rörde sig, då han talade om, att han var död. Nej, han var verkligen död. Den gamle Saulus av Tarsus levde aldrig upp> han var gravlagd för tid och evighet. Den stolte fariséen och självkloke mannen var död. Det gamla sauluslivet kom aldrig fram. Det ville fram, och det bröt sig kanske igenom någon gång men spikades då genast fast vid korset igen. Det dog och lämnade rum för det nya livet, Kristuslivet.

Tror du, att det ingenting betyder, att en människa i sanning kan bekänna: »Kristus lever i mig?» Det finnes ju dock människor, på vilka vi kunna se, att det är en verklighet. Ingen betvivlar väl, att det just för denne Paulus var en sanning, att Kristus levde i honom. Hans liv vittnade därom. Var det verkligt, att han var död, så var det lika verkligt, att han levde. När man såg honom ila från stad till stad, från by till by med Kristi evangelium, när man såg honom ligga stenad utanför en stad och så resa sig upp igen och gå in i samma stad för att förkunna det evangelium, för vilket han nyss blivit stenad, då förstår man: det är något med denne man.5i När han gav alla sina ägodelar till spillo, sitt namn och sin ära, rykte och allt, när han gick som en fattig, föraktad man, åt vilken man skrattade såsom i Aten, och vilken man kallade pratmakare, vilken man kastade i fängelse och i havets djup — nog av, vilken man ville göra sig av med för att slippa se honom, och han ändå gick där genom livet med en inre livskraft, frimodighet och glädje, vem kunde väl säga: den mannen lever icke? Nej, var det någon, som levde, var det han. Och det var Kristus, som levde i honom. Ja, nog har historien uppvisat, att det är sanning, att en människa kan leva i Kristus eller Kristus i en människa. Vår tid har visserligen icke någon Paulus att uppvisa, men den kan dock framvisa människor, som äro ärliga och uppriktiga, som med Paulus kunna bekänna: »Kristus lever i mig», och på vilka man verkligen kan se, att Kristus är deras liv. Det är ju så, att om man tror på något, så utövar detta ett inflytande på ens liv. Om en människa får för sig något visst, och hon så fullt och helt tror därpå, att ingen kan föra henne från den övertygelsen, så utövar detta ett stort inflytande på hennes liv. Om då någon tror på Kristus, så är det ju alldeles givet, att detta skall utöva det allra största inflytande på hennes UV. Är det, som har gripit en människa, vad hon tror på, något verkligt stort, då går hon sin egen väg genom livet. Och något större än Kristus finns icke, han, som av kärlek till oss levde hela sitt liv på jorden och sedan gav det till en försoning för våra synder, som krossade döden och intog tronplatsen i himmelen för vår räkning. Om en människa i sanning tror på denne Jesus,52

då sker det en förändring, en omskapelse i hennes liv. Hela världen skall kunna se, att det är något med den människan. Därför säger också aposteln här: »Jag lever i tron på Guds Son, som har älskat mig och utgivit sig själv för mig.» Det var det, som hade gripit honom, att Jesus hade älskat honom. Det hade tagit honom så, att han

älskade tillbaka och gav sig själv ut för Jesus. Och så blir det med var och en, som riktigt får syn på Jesu kärlek. Det blir, såsom en man sade: »Antingen jag vill eller icke, måste jag tjäna honom, som har givit sitt blod för mig.» Felet med oss, som föra den stora bekännelsen: »Kristus lever i mig», är vanligen detta, att det icke är så full och hel sanning, varken då vi säga: »Jag har dött», eller då vi säga: »Kristus lever i mig.» Det är så mycket, som icke är rätt och gott med oss, och det är därför, som det syns så litet i världen av detta Kristusliv.

Det kan t. o. m. finnas sådana, som säga: »Jag har dött», men som icke hava dött, som säga: »Kristus lever i mig», medan det är självlivet, som lever under nådens sken. Det är det fruktansvärda, och det är därför, som det är så föga kraft med evangelium i våra dagar. Det är ingenting, som ar lättare än att tala om Guds nåd. Det har blivit oss så övermåttan lätt, att även den eländigaste människa kan taga det ordet på sina läppar: »Jag lever på nåden, jag hoppas på nåden, jag tror blint på nåden.» Och då ter sig ju alltsammans för människor, som stå utanför, såsom något avskyvärt. Och dock, jag måste säga det, det finns ingenting, som är svårare än att leva på nåden. Det kan hända, att det53 set lätt ut, men det är icke lätt. Om det gäller den rent timliga tillvaron, så är det icke lätt att vara ett nådehjon. Det är tungt att leva på nåd. Det krossar högmodet. Men ännu svårare är det i fråga om det andliga att leva av nåd, att icke leva på något annat än nåd. Det är livets svåraste konst. Därför skola vi aldrig tala lätt eller föraktligt om den saken, att icke någonting annat får tillföra hjärtat näring än den levande Gudens nåd i Kristus Jesus. Försök dig därpå, och du skall sedan aldrig tala föraktligt om dem, som verkligen vilja leva av nåd, utan inse, att det är det svåraste av allt i livet.

Du vill vara rättfärdig. Säg, hur vill du det? Jag har försökt framställa motsatserna, sådana som Paulus skildrade dem, och därmed ock motsatserna i alla tider, ty det är något genomgående för hela utvecklingen, att dessa motsatser finnas. Men aldrig hava väl motsatserna varit större än i våra dagar. Nu om någonsin är det, som självlivet begynner leva upp. Nu om någonsin är världens evangelium detta: människans egen kraft. Jag tror aldrig detta köttets evangelium har förkunnats så hänsynslöst och mottagits med sådant jubel som i våra dagar. Nu om någonsin gäller det att hävda sitt eget jag och gå fram i den okuvliga tron på sin egen förmåga, sin egen makt, och därför skjutes Jesu evangelium mer och mer åt sidan. Man blyges både från predikstolen och andra platser i vårt land att förkunna evangelium om att en människa frälsas av idel nåd genom Jesu Kristi död och uppståndelse. Man vill höra något annat, och det skall talas om annat. Men här är evan-54

gelii kärna, och här är det, som vägarna skiljas, eller, om man så vill, som de korsas, och därför är det här, som vågorna gå så högt. Men Kristi evangelium skall ljuda så länge, som världen står. Den ene skall gå från självliv till självliv för att dö, och den andre skall dö från självlivet för att leva med Gud. Här står aposteln så frimodigt och säger: »Jag bortkastar icke Guds nåd.» Och man tycker sig förstå, att han ser sig omkring i världen och ser, hurusom många bortkasta Guds nåd. Kom han till det lärda Aten, så bortkastade man där Guds nåd, föraktade man där hans predikan. Ja, den tidens filosofer bortkastade Guds nåd. Kom han till Israel, så bortkastades också där Guds nåd. De hade lagen, och den var dem nog. Men, säger han, jag bortkastar icke Guds nåd. Han trotsar denna världens visa, stolta och rika. »Guds nåd», säger han, »kan jag icke undvara.» O, att denna bekännelse med kraft trängde igenom även oss: »Jag bortkastar icke Guds nåd.» Det är dock mer än en ibland oss, som har gjort det. Det var en tid i ditt liv, då du omfattade Guds nåd, då dina händer knäpptes och du behövde Gud$ nåd. Men du gjorde som en man, vilken en gång ägde en äkta pärla. Han höll den i sin hand men tyckte, att den var så ringa och obetydlig; han förstod icke dess värde, och så kastade han bort den för att gripa efter något glitter, som lyste honom bättre i ögonen. O, huru många hava icke redan i ungdomen bortkastat Guds nåd! Huru många hava icke några månader efter konfirmationen bortkastat Guds nåd! Och vad är det, som gjort, att de kastade bort den? Jo, de började55 tycka: »Jag reder mig själv i livet. Det går lika bra utan bön, utan Jesus, icke behöver jag den korsfäste. Jag hjälper mig själv. Jag tänker fritt, jag tänker självständigt.» Man grep om den egna kraften och den egna klokheten, och så bortkastade man Guds nåd. Men, käre, du vet icke, vad du har kastat bort, och därför står du lika främmande inför den frågan: »Hur skall jag varda rättfärdig?» Du har icke fått svar, nej, sannerligen icke, ty du har bortkastat Guds nåd. Och kanske den dagen kommer, då du skall stå där såsom en förtvivlad, ty när döden t. ex. kommer, blir det allvar, då känner man: »Jag skulle väl dö som en rättfärdig människa.» O, huru mången har icke i den stunden ångrat, att han en gång bortkastade Guds nåd!

Och har du kastat bort den, så tänk icke: Jag får aldrig taga upp den igen. Jag kastade bort den, och jag trampade på den med förakt. För mig finnes icke mer Guds nåd. Jo, den ligger just där du kastade den. Och därför måste du böja dig ned för att taga upp den. Du måste böja dig djupt i din ande. Och vill du ännu en gång böja dig, så får du igen Guds nåd, ehuru du en gång bortkastade den.

Men det finnes också de ibland oss, som nästan med förtvivlan tänka: Jag är icke död, men jag lever icke heller. Om jag skulle säga: Jag är död från synden, korsfäst med Kristus, tycker jag det icke är sant. Och säger jag: Jag lever med Kristus, känner jag icke heller, att det är riktigt sant. Det är så eländigt med mig. Det har icke gått därhän, att jag är fullt korsfäst, och icke heller att jag lever. Och så vill man bortkasta Guds nåd,56

kasta allt över bord i tanke: »Det går icke.» Men så länge icke Gud i sin nåd har bortkastat dig, behöver icke du bortkasta Guds nåd. Det är ingenting annat än Guds nåd, som lär oss att leva gudligt, rättfärdigt och tuktigt i denna värld. Men Guds nåd lär oss det. Och därför, hur det än är, så stå vi där gent emot världen och synden och oss själva med denna bekännelse: »Jag bortkastar icke Guds nåd.» Ty att bortkasta nåden vore detsamma som att säga: »Kristus har fåfängt dött», och det veta vi, att han icke har. Och så säger jag med Psalmisten: »Din nåd är bättre än liv. Mina läppar prisa dig.» Amen.NÅD O C- HANSVAR

I Petr. 2: 9.

Här framhållas för oss de båda poler i det andliga livet, omkring vilka allting rör sig. Först omtalas, vad Gud har gjort oss till genom tron, sedan, vad han har satt oss till. Det ena avser vår personliga ställning till Gud i tro och kärlek, det andra de uppgifter, han givit oss att utföra. Det förra framställes med ordet: »I ären», det andra med uttrycket »I skolen». »I ären ett utvalt släkte, ett konungsligt prästerskap, ett heligt folk, ett egendomsfolk, därför skolen I förkunna hans dygder, som har kallat eder från mörkret till sitt underbara ljus.»

Detta, vad Gud har gjort oss till och vad han har satt oss till här på jorden, kan icke skiljas från vartannat. Till förverkligande av de uppgifter, Gud givit oss, hämta vi kraft hos honom, med vilken vi medels tron stå i förbindelse. När Herren fått göra med oss det storverket, att vi blivit hans, då har han tänt i våra hjärtan en eld, som om den stänges inne, förtär oss; den behöver luft, den behöver komma fram i tjänande, i förkunnande av hans namn.

Dessa båda förhållanden framställas ofta i Guds ord58

bredvid varandra. Så t. ex. i Jesu stora bergspredikan: Saliga I fattiga, I hungrande, I bedrövade, I barmhärtiga, I renhjärtade, I försmädade! Detta ären I. I ären saliga. Men eder uppgift är att vara jordens salt och världens ljus. I^åtom oss nu se på båda dessa förhållanden, sådana de här framställa sig!

»I ären ett utvalt släkte, ett konungsligt prästerskap, ett heligt folk, ett egendomsfolk.» Vilken obeskrivlig lycka att få vara detta, att för egen del hava lott i detta, att få räknas bland Guds utvalda! Jesus själv kallas i skriften för den utvalde: »Min tjänare, som jag har utvalt.» Tänk att få vara viss om detta: »Hans kärleks tankar grepo mig av evighet. Innan jag ännu fanns till, hade han ställt min bild framför sig och med sin herdekärlek slutit mig i sin famn! Hela mitt liv, detaljerna och det stora hela, alltsammans har han i kärlek stakat ut och planlagt, sitt namn till förhärligande. Jag är utvald i Kristus Jesus. Jag hör till det konungsliga prästerskapet. Han har satt mig att härska, att vara konung. Hans egen nåd har gjort det och ingenting annat.» Nåden kom hit genom Jesus Kristus. Den har i honom kämpat sin kamp här på jorden, och den har vunnit, ty nu sitter nåden på tronen. Synden är avsatt, men nåden är på tronen. Och därför är det till nådens tron, vi få gå fram. Just därför att nåden har kommit tiU en sådan härskareställning i världen, kan den, som lever av nåd och endast nåd, få vara en konung i livet, en konung genom Jesus Kristus.

»Ett konungsligt prästerskap.» Dörren är öppnad till Guds helgedom. liksom det gamla testamentets präster59 fingo vistas i helgedomen och översteprästen gå in en gång om året i det allra heligaste, så är dörren nu Öppen för Guds folk att få ingå i Guds helgedom och där förrätta prästerlig tjänst. Gud har uppenbarat sina hemligheter för de sina. Han låter dem få veta sitt förbund, och de få umgås med honom i helgedomen och frambära heliga offer inför hans ansikte.

Detta är salighet, lycka. Det är stort, var gång vi i skriften få ögonen öppnade över, vad vi äro i Kristus, att vi äro ett heligt folk, genom Andens helgelse taget avsides, uttaget av Gud, helgat genom blodet, som renar från all synd, genom hans ord tuktat och fostrat, ett folk, som Gud oupphörligt avskiljer för sin räkning.

Och det sista, som säges oss om vad vi äro, är kanske på samma gång det enklaste och dyrbaraste: »ett egendomsfolk»; d. v. s. vi äro hans. Av allt, som i livet är stort, är väl detta det största. Att vara hans — däri ligger alltsammans, hela lyckan på ett grundläggande sätt. Från denna livskälla strömmar allt det andra ut. Hans egendom, den han icke vill förlora för hela världen och den han köpt med sitt eget blod! Det andra, vad Herren har kallat oss att leva för, att uträtta, det kan stundom väcka en sådan glädje i hjärtat, att den väl kan sägas vara oförliknelig. Ty det är en alldeles särskild glädje i tjänandet. Men det största är ändå detta att få vara hans.

Vi veta ock, huru Jesus en gång sade till sina lär-jungar, då de efter sin första missionsresa gladdes så innerligt över, att andarna varit dem underdåniga: »Glädjens icke däröver — icke i första hand, vill han6o

säga — utan glädjens däröver, att edra namn äro skrivna i himmelen.» Hava vi den lyckan? Kanske icke alla ibland oss äga den lyckan. O, att det då bleve dig så stort och eftersträvansvärt, att du tänkte: »Ja, hela världen må fara, men detta måste bli mitt!» Och äger du den lyckan att vara hans, så se till, att ingen tager den ifrån dig! Det är nämligen ingenting, som satan så gärna vill rycka ifrån oss som just detta.

Jag erinrar mig ett tillfälle, då en Herrens tjänare hade fått ett nytt, stort, maktpåliggande arbetsfält, där arbetet, mänskligt sett, alldeles översteg hans krafter. Tillfrågad, om han trodde, att det skulle gå för honom och om han skulle kunna uppehålla modet och arbeta med glädje och välsignelse, svarade han: »Det beror på om Gud får hålla min personliga ställning till honom riktigt Mar, så att jag som ett barn kan glädjas i honom för egen del. Då är jag icke rädd för arbetet, ty då vet jag, att jag inom mig har en källa med springande vatten, och då tror jag, att det genom hans barmhärtighet skall gå.»

Men det är icke endast fråga om vad vi äro, utan även vad Gud har satt oss till — uppgiften. Våra textord äro ställda icke blott till dem, som pro ordets förkunnare och i den meningen ett konungsligt prästerskap, utan till allt Guds folk. Därför är det icke heller blott missionärer, präster eller lärare, som hava att förkunna Jesu Kristi dygder, utan det är varje troende människa givet. Det är vår gemensamma uppgift, för så vitt vi höra Herren till.

Och uppgiften är, att vi skola förkunna Jesu dygder.6i

I sanning ett underligt uppdrag! Ibland vill jag tänka: »Vilket gränslöst ansvar!» Ibland: »Vilken obeskrivlig lycka!» Vilket skola vi sätta först? Att det är en uppgift, som icke kan fullgöras i vår egen kraft, att det är ett ansvar, det är så självklart, att det behöver icke talas därom. »Hans dygder» — vem av oss är egentligen skickad att förkunna dem? Men å andra sidan, tänk att få gå ut bland människor och tala om Jesu dygder! Ja, vilket är det största: ansvaret eller nåden? Jag tror, att vi måste begynna med nåden.

Jesu dygder, det är ett ämne, som räcker till. Det tryter icke under hela livet. Och när vi hava slutat vår uppgift här på jorden, när Gud kallar oss ifrån dess fullgörande, så är jag övertygad om att varenda en ibland oss, som försökt att förkunna Jesu dygder, skall bekänna: »Jag har icke kunnat säga mer än något litet om min Herre, och ändå har jag varit hans trettio, fyrtio år.»

Jesu dygder, hur är det möjligt att kunna säga något om dem? Ja, icke på annat sätt, än att vi själva hava erfarit dem. Vi måste även hava sett, att Jesu dygder, sådana vi erfarit dem i livet, stämma överens med hans dygder, sådana de äro framställda i hans ord. Jesu dygder — jag kan säga något om dem, därför att jag har sett dem mot bakgrunden av min egen uselhet och synd. Jag vet något om hans makt, därför att jag sett den mot bakgrunden av min egen eländiga svaghet, och den har fått uppenbara sig i denna svaghet. Jag har sett hans kärlek och vet något litet om den, därför att det var denna kärlek på korset, som en gång sökte62

mig och fann mi^ och som blev räddningen i mitt liv-Jag har sett denna kärlek mot bakgrunden av min egen förtappelse. Jag såg den första gången, då herden kom och räckte sina armar ut i snåret, där jag låg, och jag har sett den sedan, då han icke släppt mig ur sina armar utan behållit mig där. Jag har sett hans barmhärtighet mot bakgrunden av min egen eländighet. I den meningen kunna vi kanske säga som Johannes: »Vad vi hava sett med

våra ögon, vad vi hava hanterat», det där som blivit vår personliga erfarenhet, vårt liv, det förkunna vi.

Att förkunnelsen måste stå i samband med livserfarenheten, det angiver aposteln tydligt, då han säger, att vi skola förkunna hans dygder, som kallat oss från mörkret till sitt underbara ljus. Och det är väl det, som egentligen griper människor, när de höra oss, att de förstå, att vad vi förkunna är något genomlevat och erfaret hos oss själva.

Det är en stor nåd, ja, idel nåd att hava fått den uppgiften att gå ut bland människor och säga något om Kristi dygder. Men det innebär också ansvar, det är säkert. Ty något så rent, skärt och heligt som Jesu dygder får icke frambäras genom ett orent hjärta, får icke oskäras av orena läppar. Om vi blott se det som en nåd att få förkunna Jesu dygder, så hava vi visserligen icke sett den fulla och hela sanningen. Ansvaret må gärna ligga på oss så tungt som helst, blott vi först och sist hålla fast vid att det är nåd.

Det finnes väl ingenting, vari vi, som förkunna Jesu dygder, känna, att vi så ofta hava försyndat oss, som63

just i detta, antingen att vi icke hava förkunnat hans dygder, att vi rent av tegat, att vårt liv icke återspeglat Jesus, eller ock att, då våra läppar öppnat sig för att förkunna något om hans dygder eller vi i vårt liv sökt förverkliga Kristi bild och måla den för människor, det har skett så tafatt, så andelöst, så ovisligt. Ja, det har vidlådit oss många brister. Men det är icke om dessa brister, jag nu tänkte säga något, utan jag ville koncentrera mig på ett. Vi kunna, då vi förkunna Kristus, göra det på ett sätt, som förstör allt. Det är härom aposteln på ett ställe talar, då han säger: »Vi predika icke oss själva utan Kristus.» Att det i vår förkunnelse skall inmänga sig mycken ovislighet och andelöshet och mycket annat, som icke är rätt och gott, det är visst, och det låter sig väl knappt annat göra i denna värld. Men om vi begå det misstaget, att vi i stället för att förkunna Kristus förkunna oss själva, då är allt sönderrivet, allt upp- och nedvänt. Då förkunna vi raka motsatsen till vad vi skulle förkunna. Och om någon tror, att ingen kan begå ett så grovt misstag, vågar jag för min del säga: jag tror, att det finnes ingen frestelse så försåtlig för oss, evangelii förkunnare, ingen så djävulsk, ingen så fin som just den, att vi i stället för Kristus framhålla oss själva. Får Gud hålla hjärterannsakning med oss, blir det nog både ett och annat, som påpekas, som icke är gott av det vi redan nämnt. Men det stannar ändå till sist vid det, som jag nu talat om såsom det allra egentligaste och viktigaste. Hur är det? Kommer icke du själv fram i stället för Kristus? Vare sig man står här hemma64

eller ute på missionsfältet, man är icke på någondera platsen upphöjd över frestelsen att förkunna sig själv. Man tager sig själv med, när man reser ut till missionsfältet, och man skickar icke bort sig själv, när man stannar hemma. Där ute har man hela missionsförsamlingens ögon på sig. Man känner: »Hela missionsförsamlingen där hemma ser på mig, väntar något av mig och vill höra något från mig i brev och skrivelser, som ange, att jag är en trogen tjänare, att jag uträttar mycket.» Ack, det är icke lätt under denna ansvarskänsla att icke komma fram med något eget! Biler man har bröder och systrar där ute, som se på en. Och ungefär på liknande sätt är det här hemma. Att då drivas av något annat än Guds Ande, t. ex. av pliktkänsla, eller att hava något annat syfte än blott och bart Kristus och hans förhärligande, det går så lätt. Det är här i förkunnelsen, som vi mötas av den svåraste uppgiften och där vi kunna falla allra djupast.

Således nåd och ansvar! Men vi hörde nyss ett ord: Han förmår. Det står så i Efes. 3 kap. Han förmår. Gud vare lov, att det ordet står där, och att det är sant! Han förmår bevara hos oss det där innerliga barnaförhållandet, den första kärleken, i vilken vi skola stå till honom, och han förmår bevara oss i vår förkunnelse av Kristi dygder, så att vi icke förkunna oss själva. Han förmår även giva glädje i arbetet, och detta är icke blott och bart en välsignad sak utan rent av en nödvändiga sak. Nog har det hänt många ibland oss, att vi hava förlorat glädjen i arbetet, och nog är det många av dem, som under gångna tider förkunnat65

Kristus, hos vilka glädjen i arbetet icke hållit ut. De gingo icke ifrån fältet och arbetet, men glädjen var borta, och då blev det svårt. Vi må aldrig tänka, att glädjen i arbetet egentligen beror av arbetets beskaffenhet. Nej, den kan bibehållas under de svåraste förhållanden, lika väl som den kan förloras under mycket gynnsamma förhållanden. Om det är svårast hemma eller ute, kan icke avgöras. Här hemma faller skymningen på, och där ute dagas det; det är väl i stort sett skillnaden. Må vi, som sagt, aldrig tänka, att glädjen beror på arbetets beskaffenhet! Nej, den

beror på hjärteställ-ningen till Gud. Fyller han i våra hjärtan, då få vi också glädje i arbetet. Och vi hava tillfälle att gå till den där källan och ösa vatten, ty Guds källa har vatten till fyllest. Vi få därför vara glada och lyckliga i vår Gud. Och stå vi verkligen i gemenskap med Herren och brinner inom oss den heliga elden, då är det visst, att Gud också skall giva oss frukt i arbetet, så att när vi förkunna hans dygder, det blir en här och en där, i vars hjärta dessa dygder så lysa in både dömande och välsignande, och så skola vi få själar med oss till himmelen.

Men själva glädjen i arbetet får aldrig bliva det väsentligaste och största. Det väsentligaste och första är, att vi äro Herrens egendom. Jag tror dock, att det kommer en dag, då Herren skall visa oss härligheten i arbetet. Jag tänker, att om Herren genom det ord, vi fått frambära, fått vinna någon människa, skall han på den dagen ställa den människan fram för oss och visa oss, vad hon hade blivit, om hon icke hade frälsats, och vad

hon blev genom att frälsas. Och när vi så se framför oss den underbara skillnaden mellan det elände, vari hon hade kunnat falla, om icke Herrens ord hade gripit hei¾ne, och den förvandling, som inträtt genom att Herren frälste, behöll och helgade henne, då skall glädjen bHva så översvallande stor, att vi bHva såsom drömmande. Ja, att kunna glädjas utan att taga skada, det är något stort.

Han förmår, låtom oss hålla fast därvid, både bibe-håUa oss i den första kärlekens innerlighet och glädje och genom oss framföra förkunnelsen om sina egna dygder, så att arbetet icke blir förgäves, ja, även låta oss bibehålla glädje i arbetet ända tiU den sista stunden. Amen.DEN STORA DRIVKRAFTEN

Rom. 8:14, 15.

Jag har ofta frågat mig själv, vad det är, som skiljer mig, som bekänner, att jag är ett Guds barn, från världen. Och jag har frågat också med avseende på andra, då jag betraktat livet: »Vad är det egentligen, som djupast skiljer ett Guds barn och ett världens barn?» Är det en människa ur världen, som vi högakta och vars liv är oklanderligt, då kan den frågan tränga ganska djupt in i hjärtat. Att där skall finnas en djupgående skillnad, är alldeles säkert, om den ene går mot en himmel och den andre mot ett helvete. Det måste vara icke endast en skillnad, som går på djupet, utan också en skillnad, som ligger i dagen. Och ju närmare en människa lever Herren, dess mer uppenbar måste den skillnaden vara. Ja, den måste vara så i ögonen fallande, att en världens människa, om hon vill se den, kan se den.

Vilken är då den skillnaden? Vi kunde säga: den som har blivit ett Guds barn, har flytt till Jesus, har lämnat honom sitt hjärta. Gudslivet är tänt i det hjärtat, och det är det icke i det andra. Det är salighet, frid och glädje hos Guds barn, men det är det icke hos

världen. Hos de förra är det ljus, hos de senare mörker, hos de förra liv, hos de senare död. Och det är väl en skillnad, som går på djupet.

Men så visst som denna skillnad förefinnes, måste det också finnas något, som världen förstår. Det där, som rör sig innerst i Guds barns hjärtan, är fördolt för världen. Men den begär att få se något i det levande, verkliga livet. Den menar, att ett Guds barn skall komma till något annat i livet än andra människor, och häri har världen rätt.

Man skulle kunna säga: det som skiljer Guds barn och världen, är den olika drivkraften i deras liv. Tro vi på Herren Jesus Kristus, så gå vi i motsatt riktning till världen. Vi följa icke med strömmen utan gå motströmmen. Vi skola fram, men vi kunna icke spänna upp seglen, låta vinden fylla dem och låta det driva, dit det bär. Vi skola fram, emot vinden och emot strömmen. Och därtill behöves en drivkraft så stor som den, aposteln häntyder på, då han talar om att »övervinna världen». Den kraften kan ju icke finnas hos världen, men den måste finnas hos dem, som tro på Jesus. Vi vilja hem, hem till Gud, hem till Jesus. Vi vilja stå där uppe inför tronen en gång med vita kläder, med hjärtan fyllda av Guds lov, rena och saliga. Och vi måste fram, fram genom allt, som ställer sig i vägen, samt inom oss hava en kraft, som driver ända in i sista minuten, ja, genom själva döden. Vi känna i våra hjärtan: synden måste ut, synden måste bort! Det är vår outsägliga längtan, att den sista skuggan av synd, som faller över vårt liv, skall bort, och det måste finnas i våra

hjättan en kraft, genom vilken vi gå framåt i den riktning, dit vår ande länge sedan har nått i sin längtan. Vi äro kallade att göra Guds vilja, och därvid är vägen både i den ena och andra bemärkelsen rak. Att göra Guds vilja är, såsom Paulus säger, att »hålla rätt fram i alla Herrens befallningar». Men det blir svårt att komma fram på den vägen. Det behöves en drivkraft, som är oändligt stor. Det måste vara något ovanifrån, något, som vi icke ha i oss själva, något, som måste bliva vårt liv. Är det viljan, som Gud fått om hand? Det tror jag icke. Jag tror, att viljan snarare är den inre mekanism, som fylles av drivkraften och genom vilken denna drivkraft arbetar sig fram. Nej, här måste komma en kraft, vars beskaffenhet och intensitet vi icke kunna ana eller fatta, men som dock är tillstädes. Där arbeta inom oss andra krafter, som måste dämpas, och dessa krafter äro icke små. Tänk blott, när synden blir till lidelse, till passion hos en människa! Hon är då som en lekboll, som kastas hit och dit. Jag träffade nyligen en ung man, som hade försökt allt för att övervinna sin synd. Han hade gråtit, bedit, legat på sina knän, kämpat i förtvivlan, hade gått till människor och bett om hjälp och råd, men allt förgäves. Vad skall man säga en sådan människa? Skall man icke säga henne: »Det finnes ännu något, som du icke har försökt; det finns en kraft, som du icke vet av?» Jo, så får man säga. Och tänk så stort att få säga detta till en människa. Det är väl svårt att göra det begripligt. Men det är ändå stort att veta, åt vad håll man skall peka.7°

Ja, det finns en kraft, som skall krossa allt det onda^ döda det och så driva oss fram i den rätta riktningen. Och när den kraften är tillstädes, och verksam, då är det just den, som skiljer oss från världen, om vi annars höra Herren till. Den kraften kallas här Guds Ande: »Alla de, som drivas av Guds Ande, de äro Guds barn.» Det är således icke nog att säga, att vi måste hava Guds Ande. Vi måste även drivas av Guds Ande. Guds Ande skall i våra hjärtan vara så verksam, att den inom oss är en dagligen och stundligen i vårt liv drivande kraft, en kraft, som ligger över allt annat. Det är icke detsamma att hava besök av Guds Ande, att hugsvalas av Guds Ande, att tidvis och stundtals förnimma Guds Ande, som att hava Anden till en ständigt drivande kraft.

I de upplästa orden skildras Guds Ande påsammagång så underbar och så ljuvlig. När man tänker på den uppgift, som Guds Ande har i vårt liv, förstår man, att den på pingstdagen kom under symbolen av storm och eld. Men här möter oss en annan sida av Andens kraft. Den yttrar sig, står det, i ett àbbaropande. Och jag skulle vilja säga, att det just är Andens kraft, som ställer oss i detta förtroliga förhållande till Gud, att vi kunna nalkas honom med detta »Abba» eller, som det ock kan återgivas: »Fader».

Den kraft, som genom Guds helige Ande driver Guds barn fram, är en kraft, som på samma gång fyller dem med en obeskrivlig lycka, som nödgar dem att med Paulus utbrista: »Kristi kärlek tvingar mig.» Den drivande kraften blir på samma gång en källa med springande vatten till evinnerligt liv, blir i hjärtat en7i

underbar salighetskälla. När din själ kommer i den ställningen till Gud, att du kan säga »Abba», då är du lycklig, då är ingenting, som Gud bjuder dig, svårt, då nödgar Andens kärlek dig att lyda.

Abba, Fader — där är ju en bön. Och vad är bön? Det är hjärtats samtal med Gud. Det svaret får man ofta till och med av barn, när man frågar, vad bön är. Men huru litet tager man icke detta svar till hjärtat och förverkligar det i livet! Bönen är icke blott ett talande till Gud utan ett utbyte mellan själen och Gud. När då bönen tränger fram till ett verkligt Abba, Fader, då är på samma gång i hjärtat ett lyssnande för handen, som vill höra, vad Gud säger, och så blir böne¾. ett samtal. Just från den synpunkten vill jag påpeka några bibelställen för att visa, huru barnaanden kan fylla hjärtat. Det är nämligen det, vi behöva: att vi verkligen få Anden, mindre, än att vi första honom. I psaltaren är det särskilt tre psalmer, som kännetecknas av det egendomliga, att när psalmisten talat en stund, så tystnar han, och så börjar Gud tala med honom. Här är just detta Abba, Fader, tillstädes, och till det bönelivet är det, som vi mer och mer böra söka tränga fram. Vi må med psalmisten säga: »Jag vill höra, vad Gud, Herren, talar, ty han talar frid till sitt folk och sina fromma.» I allmänhet giva vi oss nämligen alldeles för liten tid i bönen att akta på, vad Herren har att säga.

Vi gå först till Ps. 32. David hade gått bort från Herren — det är väl icke för mycket att säga det — men nu var det uppgjort mellan honom och Gud igen, och72

han hade fått syndernas förlåtelse. Det hade stått en väldig kamp mellan David och Gud, sannolikt den väldigaste, som dittills hade utkämpats mellan dem. Det var så fruktansvärt svårt för David att säga namnet på

sin synd inför Gud. Och synden kan ibland hava sådana namn, att man ryggar tillbaka för att ens viska dem tyst till Gud. David skulle hava sagt: »Mord och hor», men det var för svårt, han kunde icke. Men han ville ändå hava det som en Guds man. Det är troligt/att han strängade sin harpa och försökte spela. Men jag är säker på, att det gick icke. Det blev skärande toner. Han försökte bedja, men det gick icke. Han försökte trösta sig med Guds kärlek, men det gick icke. Gud är trofast, mina vänner, och under sådana förhållanden, att vi icke vilja fram med det rätta namnet på vår synd, går det icke för oss att vara lyckliga. David visste, vad han hade begått för synd; han hade vetat det länge. Och nu till sist sade han namnet åt Gud. »Jag är den mannen», så hette det. Och nu kom förlåtelsen och friden, och så sjunger han om huru lycklig han är i denna förlåtelse. Men han har icke sjungit länge, förrän han tystnar och begynner lyssna. Och nu hör han Herren säga: »Jag vill undervisa dig och lära dig vägen, som du skall vandra. Jag vill råda dig och låta mitt öga vaka över dig.» Vad var det, som David, när han bekände sin synd och fick förlåtelse, djupast och innerst längtade efter? Jo, att kunna vandra så, att han alltjämt lydde sin Gud och aldrig vek in på någon avväg. Och denna hans hjärtas längtan, underströmmen i hans själ, den ser och hör Gud, den besvarar73 han. Gud säger, att han hädanefter verkligen skall kunna leda honom, bevara honom, råda honom och vaka över honom, så att han slipper behandlas, såsom man behandlar en häst, på vilken man måste lägga skärande bett och betsel.

Och är det så, att vi komma fram till Gud med våra synder, att Gud får visa oss dem i deras rätta gestalt och att vi taga emot förlåtelse i det sinnet, att vår innersta, djupaste önskan är att hädanefter icke bedröva vår himmelske Fader utan vandra, ledda av honom, av hans ögon, då utgjuter sig Guds Ande också i våra hjärtan. Det första, som behöver sägas, då det är fråga om, huru vi skola komma till detta abbaropande, hur vi skola få denna kraft, som ser så enkel, ja, nära nog barnslig ut, men som dock är Guds stora kraft, är därför detta: »L,åt Gud tala sanningens ord till dig, och gå fram till honom i full och hel bekännelse av din synd samt med detta som ditt hjärtas djupaste önskan: »Herre, nu vill jag vandra i lydnad för dina bud. O Gud, giv mig din Ande!»

Vi hava sett med våra barn, huru ljuvliga de äro, sedan de efter någon begången synd, som de kanske under en tid icke velat fram med, hava gjort en hel och full bekännelse. Aldrig smyga de sig närmare oss än då. Aldrig äro de mjukare, aldrig så villiga som då att göra oss till lags. Ja, när du begär syndernas förlåtelse på det sättet, att det hos dig får verka denna villighet, då må du gärna åter och åter komma fram till nådens tron och undfå förlåtelse.

Vi gå nu till Ps. 91, denna härliga psalm, som talar74

om Guds vingars skugga. Sedan psalmisten i början av psalmen har talat åtskilligt gott om Herren, sätter han sig ned att lyssna. Och aldrig höra vi bättre, än när vi tänkt och talat gott om Gud. Men det, som Herren personligen säger i v. 14, är ändå skönare än de ord, Psalmisten fprut haft i sin mun. »Han håller mig kär», heter det, »därför vill jag frälsa honom, jag vill beskydda honom, ty han känner mitt namn. Han åkallar mig, därför vill jag höra honom; jag är med honom i nöden; jag skall befria honom och ära honom. Med långt liv skall jag mätta honom och låta honom förnimma min hjälp.» Vad är det, som gjort, att detta själens och Guds möte kunnat komma till stånd och att Gud synbart fyllt sin tjänare med sin helige Ande, med barnaskapets ande? Det är stillheten. I Ps. 32 var det bekännelsen, som framhölls, här är det stillheten. David är under den högstes beskärm. Han är icke där på ett tillfälligt besök, han går icke igenom skuggan, utan han sitter i skuggan, han har lagt sig att vila i skuggan, och det är något helt annat än att blott en stund av dagen vistas i skuggan. Det är under de tider, man vilar i skuggan, som man undfår kraft. Och den skugga, som faller över David, är den allsmäktiges skugga. Vilken väldig skugga! Det berättas om aposteln Petrus, att där han gick fram på gatorna, brukade man föra ut dè sjuka, på det att åtminstone hans skugga" måtte falla på dem, och detta hade sådan verkan, att de blevo botade. Tänk då, när den allsmäktiges skugga faller över en själ, vilken härlighet! Och ändå är den allsmäktiges skugga mycket mindre än han själv. Här i tiden blir det dock nog endast75 skuggan vi få se, men där uppe, där hemma blir det icke den allsmäktiges skugga utan honom själv, personligen.

Redan det är dock, som sagt, stort att få gå in i och vila i den allsmäktiges skugga, att få komma till ro i detta: »Det är den allsmäktige, som älskar mig, som bär mig, det är den allsmäktige, som röjer väg för mig i livet, det är den allsmäktige, som har mina svagheter i sin hand.» Det är under denna stillhet i livet, som barnaanden fyller

våra hjärtan, och det är därför, vi så väl behöva denna stillhet.

Så gå vi slutligen till Ps. 46. Det är Koras barn, som vi där i hög tonart höra sjunga: »Gud är vår tillflykt och starkhet, en hjälp i bedrövelserna, väl beprövad. Därför frukta vi icke, om än jorden förvandlades och bergen mitt i havet sjönke.» Allt detta var sanning för dessa sångare, och det gav dem kraft. Det är trons frimodighet, det är tron, som här talar. Och tron är trygg i Guds löften. Det är det tredje, vi behöva, tron, som omfattar Guds löften.

Det är härligt att få tro på Gud och fasthålla hans löften. Men även härvidlag torde vi behöva giva varandra en erinran. Det har vederfarits mig själv, och jag har hört mina trossyskon hava samma erfarenhet, att om vi i skriften läst något skönt löfte, eller om vi fått något ord direkt av Gud, så att vi känt, att det motsvarat just våra behov, vår kamp o. s. v., hålla vi icke fast detta mer än för tillfället. Om jag får en ring av en god vän, så behåller jag den för livet. Och på samma sätt skola vi behålla ett löfte, som vi fått av Gud. Vi skola behålla det, tills vi kunna säga: »Nu76

finns det icke något mer att taga ut ur detta löfte.» Och när kommer val den dagen?

Jag hade för många år sedan en god vän, som kämpade i obeskrivlig nöd, både andlig och kroppslig. Men han hade fått två löften, och om jag säger, att jag hörde honom upprepa dem några hundra gånger, tror jag icke alls, att jag överdriver. Bäst vi sutto tillsammans och talade om något helt annat, kunde han lägga händerna för ögonen och säga några ord till Gud. Jag har aldrig sett någon, som kämpat sig fram ur sådan nöd till seger och frid. Ack, låtom oss hålla fast vid Guds löften! Har han givit ett löfte, är det alldeles säkert, att han tänker infria det, så länge det är något innehåll i det löftet. När tron, som håller fast i Herrens löften, vill börja sjunka, då kommer i denna psalm ett ord från Gud själv: »Given efter och besinnen, att jag är Gud!» Det är under larmet i världen, som Psalmisten vill hålla fast vid Guds löften. Och trots larmet hör han sin Herre tala. Herrens röst tränger igenom och överröstar larmet. »Given efter», hör han Gud säga, »och besinnen, att jag är Gud!» Då står han där trygg. Då vet han, att världsutvecklingen skall gå till seger, såsom Gud vill hava den. Han har både i sina öron och i sitt hjärta Guds ord.

När vi i vår stilla bönekammare lyssna efter Gud, då få vi icke blott ett ord, som vi själva kunna vila vid, utan också ett ord till världen, så att när vi sedermera komma ut, vi veta, att vi hava ett budskap från Gud även till andra.

För att få denna barnaande må vi således i bekännelse77 och stillhet samt i tro på Guds löften stanna inför hans ansikte, till dess vi höra honom själv tala och av honom få våra hjärtan fyllda. Vi måste knyta an till kraftstationen för att få kraft in i våra hjärtan. När industriidkaren ser ett stort vattenfall, tänker han: »Här skulle något kunna göras, här skulle kunna bli en anläggning .— så och så många tusen hästkrafter och så och så stor drift.» Och kanske hans plan förverkligas. Det är ett vattenfall, som brusar fram, som heter Guds nåd. Den överflödar. Det är kraften. Nåden har sin historia. Den kom genom Jesus Kristus. Den kom fattig, i ringa gestalt, den kämpade, den krossade, den försonade synden, den vann seger i världen, och så satte den sig å tronen. Det är därför, vi hava en nådens tron. Denna nåd härskar över allt. Satan sitter icke på tronen, synden sitter icke på tronen. Det är Guds nåd, som härskar. Och blir det nu bara en ledning från denna härskande nåd in i våra hjärtan och den ledningen hålles vid makt, så strömmar kraften in i oss. Då drivas vi av Guds Ande, drivas, så att vi känna: »Nej, detta kan jag icke bära ensam. Jag måste dela med mig. Gud har givit mig så mycket. Det spränger på, det vill ut.» Och så ser man snart nog, var det tomma kärlet står, som Gud viU> att man skall fylla i. Så drivas vi av barnaskapets ande. Vi äro lyckliga, och vi få göra andra lyckliga. Gud vare tack för denna hans helige Ande! Och Gud hjälpe oss att ständigt stå i detta förhållande, att vi, var vi äro, må kunna säga vårt »Abba, Fader». Det är ett lyckligt liv, ett liv för Kristus, när detta »Abba, Fader» är vårt hjärtas bön. Giv oss det livet, käre Herre! Amen.GÄSTER OCH FRÄMLINGAR

i Petr. 2:11—20.

Det upplästa ordet utgör en maning till Guds folk; den är genomandad av den älskligaste, ljuvligaste ömhet, en verklig herdeömhet, men på samma gång genomträngd av det mest gripande, heliga allvar* Den är som ett

genljud från den galileiska sjöns strand, där lärjungarna hörde Jesus säga till Petrus: »Älskar du mig, så föd mina får.» Ja, det är Jesu egen herdekärlek, som går igen i lärjungen Petrus.

Förmaningen ville jag tudela och säga: den berör dels det inre, dels det yttre livet, och den ställer det inre och det yttre i det allra närmaste samband.

Den säger oss å ena sidan, vad vi hava att bliva till vår inre människa, å andra sidan, vilka uppgifter vi hava utåt, vad Gud vill använda oss till. Detta senare är ju naturligtvis en följd av det förra. Men båda dessa maningar utgå från en bestämd förutsättning, vid vilken vi först ville stanna, den, att vi äro Guds folk, eller, såsom det här uttryckes, gäster och främlingar.

»Mina älskade», skriver Petrus, »jag förmanar eder såsom gäster och främlingar.» Jag skulle icke, vill han säga, kunna skriva till eder, såsom jag gör, om I79 icke voren gäster och främlingar på jorden. Ingenting är lättare sagt, än att vi äro gäster och främlingar. Ingenting är svårare att i verkligheten åstadkomma än gästens och främlingens liv. Vi äro emellertid i viss mening alla gäster och främlingar.

En gäst är bjuden på allt. Ingenting för han med sig, när han kommer, och ingenting för han med sig, när hangar. Så är det även med oss. När vi kommo hit, hade vi intet med oss, och när vi stiga upp från bordet, hava vi ingenting att taga med oss av allt det, som vår rike, konungslige värd har bjudit oss på. Men vi hava allting rikligen till åtnjutande, medan vi sitta till bords. Är det tårars bröd, vi äta, så är också det givet av honom; och äta vi brödet under gynnsammare omständigheter, är det lika mycket en gåva. Du sitter dagligen till bords, bjuden av Gud. Ingenting är ditt. Ingenting i hela världen är ditt av allt detta, varmed du dagligen umgås och rör dig. En gäst, som är bjuden i en rik mans hus, går försiktigt sin väg fram i rummen och aktar sig att skada något av allt det dyrbara han ser, ty han vet, att det icke är hans. Och när gästerna suttit till bords en tid, giver värden tecken till uppbrott, och alla resa sig. Nästa dag kan ett nytt lag vara bjudet. I dag vi, i morgon några andra. Allt detta är ju lätt tänkt och lätt sagt, men vem av oss lever gästens liv på jorden?

Vi äro främlingar, vi äro icke hemma här. Det tal, vi höra runt omkring oss på gatorna och kanske även i hemmen, är icke i allmänhet vårt modersmål. Det är ett främmande språk. Det är icke det tal, som är ljuv-8o

ligt och med salt bemängt. Det är ett annat, ett främmande språk. Det är icke barnets, det är icke hemlandets toner. I hemmet hava vi det bästa. Där hava vi kanske många av våra kära bärgade för evigt. Där hava vi det stora arvet. Här nere kunna vi icke utan skada slå ned våra bopålar riktigt fast. Om främlingen på väg till hemlandet gör så, har han förlorat tanken på och hoppet att nå hemmet. Det är lätt sagt allt detta. Men vem av oss är det, som i sanning är främling här nere på jorden?

Men äro vi gäster och främlingar i sanning, då gäller just oss den maning, som först och främst berör det inre livet. Det är denna: »Avhållen eder från de köttsliga begärelserna, vilka föra strid mot själen.» Det är ett underligt läge. Tänk dig inom en människa själen och de köttsliga begärelserna förande krig! Hjärtat är en valplats, där en strid utkämpas emellan å ena sidan själen, å andra sidan de köttsliga begärelserna. Dessa belägra ständigt själen. Ständigt lura de på ett tillfälle att smyga sig in i staden »människosjäl» för att gripa själen och göra den till sin fånge. Dagligen uthärdar själen dessa anfall mot muren. Dagligen måste den vara på sin vakt. Och hur ofta går det icke så, att själen bur fången!

»Våren såsom fria», säger Petrus i det upplästa ordet. Ja, just det att vara fri, betyder, att själen icke är fången av någon enda köttslig begärelse, att hon står fri i kampen mot dem alla. Det kan vara vilken begärelse som helst, som tar dig fången: häftigheten, olydnadssynden, osanningen, jordvändheten, snikenheten,8i

penningebegäret, hågen att samla stoft, sinnligheten, orenheten i ordets egentliga mening, fåfängan, oförsonligheten gent emot någon medmänniska, en olovlig kärlek, högmod, avund, kärlekslöshet, själviskhet — jag kan icke uppräkna dem alla. Bet är en hel här, som belägrar själen. Vilka trupper för icke satan fram! Och marken, hjärtat, darrar, när dessa härar tåga fram! Men det behöves blott, att en enda begärelse fängslar din själ, så är den en fånge. Ack, älskade, hur många fångar, hur många kvidande själar finns det icke på jorden! Där ligger en odödlig själ, som skulle vara konungslig, slagen i bojor och kvider. Och begärelserna sitta på högsätet,

där Guds frid och Guds helighet skulle råda, samt leva det tygellösa Hvet.

Det är denna maning, som nu kommer så hjärte-varm, så god och innerlig till oss alla: »Våren såsom fria!» Se till, att din själ icke är bunden!

Men om du är en så lycklig människa, att du kan se din Gud in i ögonen och tacka honom för frigörelsen i Kristus Jesus, då fogas till förmaningen, sådan vi nyss hört den, en annan maning, den att insätta vårt liv i Guds tjänst, så att vi därigenom vinna andra själar åt Gud.

»Haven en god umgängelse.» Så ljudet det.s »Ned-tysten genom edra goda gärningar de dåraktiga människornas okunnighet.»

Ditt liv talar. Varje människoliv talar, säger någonting. Ditt liv säger ock någonting. Men vad säger det? Talar ditt liv ett så mäktigt språk, att det nedtystar de ogudaktiga människornas okunnighet och tvivel? »Jag kan icke tro», så heter det ofta, »på vad som står

i bibeln.» Men det finnes andra tvivel, som äro värre än dessa. De förra beröra vanligtvis förståndet. Det är något, som förståndet icke fattar, som man tycker strida emot eller gå över förståndet. Men tänk, när en människa måste säga: »Jag kan icke tro, ty de kristnas liv överbevisar mig om att bibeln icke är Guds ord!» Det måste stämma mellan Guds ord och de kristnas liv, stämma åtminstone så mycket, att de kristnas liv ar en bekräftelse på att Guds ord är sanning. Det behöver därför icke vara ett fullkomligt felfritt liv, ännu mindre ett syndfritt liv. Men det måste vara ett liv av heligt allvar alltigenom. Det finnes nog ingenting, som så undergräver en tvivlande människas otro som ett heligt liv efter Guds ord. Det underminerar såsom de varma havsströmmarna, då de stora isbergen komma norrifrån, drivna av vindar och strömmar söder ut. När de varma havsströmmarna börja svepa omkring isbergens djupa rötter nere i vattnet, så slipa och fila de, tills verket är fullbordat och hela isberget välter. Det är det, Herren vill säga om sina tjänares liv, att det skall övervinna världen.

Här talas om en besökelsens dag, då hedningarna skola prisa Gud, medan de se för sina ögon de troendes goda gärningar. Det kan i en världsmänniskas liv komma en besökelsens dag, och den kommer för de flesta. På denna besökelsens dag betyder det mycket för världsmänniskan, i vilken omgivning hon levat och vad hon har sett för sina ögon. Har t. ex. barnet i hemmet sett far och mor leva ett verkligt liv i Gud, så prisar det på besökelsens dag sin Herre. Men det kan83

hända, om fars och mors liv varit som en törnetagg, att besökelsens dag går barnets hjärta gagnlöst förbi. Det blir ingen avgörelse. O, vilket ansvar det är att vara fader eller moder! Vilket ansvar det är att vara människa! Vilket ansvar det är att vara såsom några av oss »en Guds människa»!

Att Petrus hade suttit på berget och hört sin mästares härliga bergspredikan, det lider intet tvivel. I,iksom vår text, som jag sade, är ett genljud från den galileiska sjön, så är den även ett genljud från saligheternas berg. Eller förekommo icke i den predikan, som där hölls, ord så lydande: »Edert ljus lyse för människorna, att de må se edra goda gärningar och prisa eder Fader, som är i himmelen?» Och var det icke i bergspredikan, som Jesus sade, att lagens fullbordan är kärleken, den kärlek, som älskar ovänner och välsignar dem, som banna en, gör väl mot dem, som hata en, beder för dem, som göra en skada och förfölja en? Om samma sak talas det ju ock i vår text.

Låtom oss se till, vilka goda gärningar Petrus i första hand har i sikte! Det är icke, så att säga, några märkvärdiga gärningar. Vi behöva icke flyga högt i rymden för att gripa dem, utan de ligga var dag för vår fot, i vår dagliga kallelse, färdiga att tagas upp och övas. Det är sådana gärningar, som världen lika väl som en Guds människa förstår att bedöma.

»Våren all mänsklig ordning undergivna», så lyder det här, d. v. s. varje mänsklig stiftelse. Om den icke behagar eder, det hör icke hit. Om den icke tilltalar eder, det är icke det avgörande. Nej för Herrens skull mån I84

såsom lydiga medborgare underordna eder varje mänsklig stiftelse! Att betala skatt, att vara laglydig, att icke tänka som så många: »Ja, det är staten, som förlorar, och det gör ingenting» — att vara undergiven all mänsklig

ordning för Herrens skull, det är ju gärningar, som ligga till hands för oss.

Sedan heter det vidare: »I tjänare, våren edra herrar undergivna med all fruktan icke allenast de goda och saktmodiga utan även de vrångsinta.» Haven I, vill aposteln säga, goda husbönder och goda matmödrar, glädjen eder då! Men icke allenast de goda och saktmodiga utan även de elaka och häftiga skolen I för Herrens skull hedra och tjäna.

Ja, hedren alla, heter det ock, d. ä. våren hövliga mot alla människor! Är det någon, som står högre i samhället, erkänn det gärna och böj dig villigt! Heder den, som heder tillkommer! Ären konungen! Se, det är i den jordiska kallelsen, i samlevnaden mellan människor, antingen de stå över oss, under oss eller bredvid oss, som vi skola öva de medborgerliga dygderna, sådana som världen kallar ärbarhet, redlighet, arbetsamhet, aktning för alla o. s. v. Och varför har Petrus nämnt just dessa dygder om icke därför, att det är de, som i första hand falla i ögonen? Säkert är, att öva vi icke dessa dygder såsom inför Gud, komma vi ingen väg med de högre, om vi nu få göra en skillnad mellan lägre och högre, till de senare då räknande ödmjukhet, kärlek, sanning o. s. v. Iyåtom oss, som sagt, börja med det, som ligger oss närmast i det vardagliga, livet och upptaga det i Guds fruktan, så att människor må kunna85 säga: »Aldrig gives det bättre tjänare än de, som tro på Herren Jesus Kristus. Aldrig finns det laglydigare människor än de, som äro Jesu Kristi tjänare. Aldrig gives det bättre hantverkare än de, som tro på Herren Jesus Kristus. På deras ord och arbete kan man lita.»

Det är den riktningen, som aposteln här i sin frälsares namn giver sin allvarliga maning till oss. Vi behöva, som sagt, icke alls flyga i höjden, fara efter några märkvärdiga gärningar, utan börja med det, som ligger oss närmast.

Men långt ifrån att stanna därvid övergår aposteln, sedan till det, som ju bör räknas till något mycket svårare och högre, nämligen att kunna lida med sakt-* modighet och tålamod. På apostelns tid hade hedningarna de mest orimliga föreställningar om de kristna. De trodde, att de voro illgärningsniän. Nu gäller det för eder, vill aposteln säga, att med edert liv omvända dessa människor från deras fördomar, så att de begynna prisa Gud på besökelsens dag. Men det går icke utan lidande, om I viljen följa eder mästare efter, honom, som själv har lidit. Och därom talar aposteln i fortsättningen av brevet, då han säger: »Därtill ären I kallade, emedan Kristus har lidit för oss och lämnat oss en föresyn.» I ären kallade, säger han, att lida för Kristi skull. Han talar om att rent av få hugg och slag i yttre måtto, slag kanske t. o. m. i ansiktet. Är det icke åter igen bergspredikan, som går igen? »Om någon slår dig på det högra kindbenet, så vänd honom ock det vänstra till.» »Vad är det», säger Petrus, »för berömmelse, om I ären tåliga, då I fån hugg och slag för edra missgärningars86

skull? Men det är nåd, om någon för samvetets skull får lida oförskyllt.» Ja, »då I liden för goda gärningars skull, det är nåd för Gud» — allt, som du i ditt liv finner svårt — kan du blott få det därtill, att det är nåd, så kan du till och med utbedja dig det av Gud. Och är det nåd, så giver han dig det. Det finns ingenting, som är verklig nåd för dig, som du icke får, om du begär det av Gud. Och är det icke en nåd just för din räkning, så håller Gud inne därmed. Finner du det vara en nåd att kunna gå fram i livet såsom en saktmodig människa; som till och med vill lida för att visa, att du älskar din Frälsare, då giver Gud dig den nåden, om du begär den, och då skall ingenting bliva dig så svårt, att du icke kommer ut därmed. Det är sant, att detta uttryck: »Det är nåd för Gud», i första hand betyder, att det är välbehagligt för Gud. Men det betyder ock, att det är en nådegåva av Gud.

Så hava vi då hört denna dubbla maning till oss i dag: att upptaga striden på själslivets område i ärlighet och sanning gent emot varje köttets begärelse och att, i den mån detta förverkligas inom oss, insätta vårt liv genom den yttre umgängelsen i Guds tjänst, så att det kan nedtysta någon tvivlande människas otro och hjälpa henne på hennes besökelses dag. Är det icke en skön, en härlig kallelse? Säg nu icke: »Det är så svårt», utan säg i stället med aposteln: »Det är en nåd».

Men vi komma tillbaka till utgångspunkten. Alltsammans beror på den grundställning, vi intaga i världen. Äro vi gäster och främlingar för Gud, eller äro vi de heligas medborgare och Guds husfolk? Äro vi gäster87

och främlingar för världen men hemma hos Gud, bekanta hos Gud, barn hos Gud? Hur mycket sitta vi fast i världen? Leva vi gästens och främlingens liv? Då främlingen söker sig till sitt hemland, då hans fartyg lagt ut

från kusten och det gått några dagar av resan över det stora havet, kanske han går till någon av skeppsfolket och frågar: »När få vi se land?» Och måhända han får till svar: »Å, det dröjer länge än.» Men han upphör icke att spana, och så står han där en dag och skyggar med handen över ögonen och ser en blånande strimma längst borta i fjärran. Och när han frågar: »Vad är det?» och svaret lyder: »Det är ditt hemlands kust», då komma tårarna honom i ögonen. Hava vi stigit ombord med Jesus, hava vi lagt ut från det land, där själen icke kan hava sin ro, hava vi lagt ut från världen och synden, då står Jesus vid styret på vår farkost, och så se vi mot de blånande bergen, mot strimman framför oss, som växer för varje dag och varje stund kommer oss närmare. O, låtom oss stå och speja mot hemmet i medvetande därom, att vi äro gäster och /»-lingar på jorden! Amen.KRISTI KÄRLEK TVINGAR OSS SÅ

2 Kor. 5:14.

iTT^risti kärlek tvingar oss så.» Detta är aposteln Pauli Jl\. på samma gång höga och ödmjuka bekännelse. Hög var bekännelsen, då han kunde säga:, att det icke var något annat, som drev honom i hans verksamhet än Kristi kärlek, ödmjuk och fattig var bekännelsen, då han ju genom densamma erkände, att det icke fanns någon annan kraft, som kunde driva honom fram. Somliga ansågo Paulus — det ser man av orden i sammanhanget — vara alldeles utan sans och besinning. Så for han fram. Andra menade, att han var en sansad man, åtminstone vissa stunder. Han for från stad till stad, från by till by; han lämnade allt, vad denna jorden hade att erbjuda av förmåner, för att leva ett i yttre måtto fattigt liv. Han blev gisslad qch smädad, han gav sig varken rast eller ro, och man kunde ju ha frågat honom: Käre Paulus, kan du icke lugna dig något? och: Går det icke med mindre än så? Men han skulle ha svarat: iKristi kärlek tvingar mig». I sak hade han nog icke givit något annat svar.

Så länge missionen — och vi mena då här missionen bland icke kristna folk — har det svaret i barmen mot89

alla de förvånade, undrande, smädande frågor, som ställas till henne, så länge skall hon gå segrande fram på jorden. Det är det enda rätta svaret att giva, då någon vill komma henne till livs. Det är hennes rätt att leva och att verka.

Man kan ju icke undra på, att så många människor tycka, att missionen är en dårskap. Iyåt oss blott försöka att sätta oss in i andra människors tankegång och icke blott följa vår egen. De se nöden i vårt eget land. De se vilken fattigdom, som finnes alldeles mitt ibland oss. Lasarus ligger vid vår dörr ännu. Och de se, hur det ena spörsmålet, som berör samhället på det närmaste, växer fram efter det andra. De se, hur frågorna storma fram. Varenda en, snart sagt, känner, att den tid, i vilken vi leva, kanske är den allvarligaste tid, som givits; att varje kraft måste tagas i anspråk; att var och en, som har något att säga och göra, skall rycka in. Och under tiden vandra skaror ut från vårt land till hedningarna. Guld och ädel personlig kraft går ifrån oss, tycker man. Är det då underligt, att man anser missionen vara en dårskap?

Och så har man den uppfattningen, att hednavärlden mår allra bäst, när den får vara i fred för evangelium. Man tänker sig, att det icke är några behov, ingen skriande nöd utan en lugn trevnad, som stores genom missionen. Och därtill är det ju världens religion, att var och en blir salig på sin tro. Varför då bråka så ofantligt?

Vad skola vi svara på allt detta? Skola vi giva oss in på apologetiska föredrag för missionen? Jag tror icke det. När Petrus och Johannes stodo inför rådet och9o

man önskade stoppa till deras mun, då man menade: vårt samhälle blir upprört av eder verksamhet, hade apostlarna intet annat till svar än detta: »Vi måste mer lyda Gud än människor.» Och så vittnade deras liv och ord, att de drevos av Kristi Ande, så att man snart i rådet hade klart för sig, vilka de voro, och sade: Jaså, det är det där folket, som varit med Jesus. — Nej, låt oss försöka att i vårt liv och i vår verksamhet vara inför Gud, så att vi egentligen icke behöva något annat svar än det Paulus gav dem, som menade, att han var utan sans och besinning: »Kristi kärlek tvingar mig».

Men det är ju den stora frågan: har missionen verkligen bedrivits så, att detta svar i sanning kan givas i fråga om den verksamhet i andlig riktning, historien intill denna dag har att frambära? Det finns personligheter inom historien efter mänsklig måttstock så ädla och storslagna, att då vi själva ställa oss inför dem, bli vi så ofantligt

små. På vilket av historiens område äro dessa att söka? Jag tror väl, att de finnas även på den allmänna historiens område, att många äro gemensamma för den allmänna historien och missionshistorien. Men jag vågar tro, att de ädlaste personer historien har att framvisa, verkat just på missionens område. Vilka helgade personligheter, vilka gudsmän och gudskvinnor ha icke där funnits, arbetat och verkat! Jag tror ock, att såväl här i hemlandet som i andra land, som utsänt missionärer, i alla tider funnits en liten skara, på vilken Guds välbehag vilat, en liten kämpande, segrande och helgad missionsförsamling. Och Gud, som räknar alla tårar i sin lägel, han har säkert samlat många9* missionsvänners tårar, icke tårar, som flutit på grund av brist och umbäranden, utan tårar, som flutit i samma sinne, som då Jesus grät över Jerusalem. Det har funnits fäder och mödrar, som då deras barn lidit martyrens död på missionsfältet, brunnit av längtan att få skicka ut nästa son eller dotter till samma fält. Och de ha gjort detta. De ha offrat allt, vad de ägt kärast i livet. Om Jobs tålamod haven I hört, men I haven icke hört om deras tålamod och tro, som i Kristi efterföljd gått efter det förlorade fåret av det andra fårahuset.

Ja, kunde man samla allt, som Gud sett med glädje, visserligen i barmhärtighet och nåd men ock i glädje, här hemma och där ute — kunde man samla det i en brännpunkt och fasthålla det för sin blick, fasthålla, vad som varit en frukt av missionsverksamheten, och så skriva däröver: Kristi kärlek har tvingat Jesu lärjungar så, då skulle man i detta lilla ord »så» finna en hel värld av det, som Kristi kärlek skapat på jorden. Jag säger detta icke för att en missionsvän skall kunna känna någon förhävelse. Ty det är så långt ifrån, att detta är berättigat, att jag strax skall visa motsatsen. Men jag säger det, därför att vi skola vara medvetna om, att vi av våra trosfäder ha ett arv så stort, heligt och härligt att upptaga, att det bör giva oss den sanna hänförelsen. Och den får icke slockna bland missionsvännerna. Det är den, som vi först och främst ha anledning att känna varm i våra hjärtan.

Det första ordet till missionens vänner är därför detta: Var tröst och var frimodig. Det är Herrens verk alltsammans.92

Men sedan: Kristi kärlek tvingar mig så. Tvingar oss så, sade jag nyss, och tänkte då i stort på den missionerande församlingen hemma och ute. Men Kristi kärlek tvingar mig så — här är förödmjukelsen. Tänk efter! Det är skärpa i de orden. Tänk på din inkomst t. ex., tänk på det rörelsekapital, du äger. Tänk på, vad du haft att röra dig med under årets lopp. Hur stor del av denna summa har gått till missionen? Tänk på de intressen, som besjälat dig under ditt liv eller, om du så vill, under den sista tiden — hur stor part av dessa intressen har gått till missionen? Tänk på ditt arbete. Hur mycket bön har det varit? Hur mycket är det av denna bön, som icke varit självisk, icke rört sig blott och bart om din egen personlighet och dina allra närmaste i livet, utan som varit så vidhjärtad, att den kunnat famna om icke blott din mission utan missionen i allmänhet? Och hur mycket av det arbete, du nedlagt under sista tiden, har gått för Kristi rikes sak? Hur många steg har du tagit, hur mycket har du mödat dig, hur många personer har du nalkats för att i deras hjärta väcka missionstankar? Och om du samlar allt detta och tänker: här är frukten; nu lägger jag den på Guds vågskål, där skall den vägas, och när du då ser, hur vågskålen i stället för att sjunka stiger, därför att alltsammans var så lätt, och då så säger dessa ord: Kristi kärlek har tvingat mig så — icke mer än detta, och när vågskålen så går uppåt, är det bestämt du, som går nedåt, ned på knä. Då blir där förödmjukelse och syndabekännelse. Och så underligt är det, att det behövs både förödmjukelse och syndabekännelse, för att du skall bli en verklig missionsvän.93 I allt behövs det en drivkraft. Om det blott är fråga om något materiellt företag, ett industriellt verk t. ex., så behövs det rörelsekapital. Men även om man har det, så måste man därjämte ha en naturkraft: elektricitet, ånga eller vatten eller ock något annat. Och om man än har allt aldrig så väl ordnat men glömt drivkraften, så blir det ingen gång av. Jag tror icke, att någon handlar så. Nej, denna världens barn äro nog klokare än så i sitt släkte. Jag såg en gång en fabrik, där allt stod fullkomligt stilla. Så fördes vi ned i det understa rummet. Där tryckte mannen, som fört oss omkring och visat oss fabrikens olika delar, på en knapp. Då började alla hjul surra, då kom drivkraften.

Det är så även med vår kroppsliga organism, att den behöver drivkraft, och den får den från hjärtat. När det driver ut blodet i kraftiga, jämna slag, går hela mekanismen. Då börjar tanken arbeta, då kunna händerna gripa fatt i något. Och vetenskapsmannen, som sitter där inför sitt ansträngande arbete, han behöver energi, kunskapstörst som drivande kraft. När det gäller mänskliga företag, visar sig den mänskliga viljan vara en underbar drivkraft. Det onda kommer icke heller fram utan drivkraft. Måste icke djävulen vara i verksamhet dag och natt för att få

drivkraft? Och den heter avund, hat, oförsonlighet. Men får han bara in drivkraften i människornas hjärtan, då kunna de mörda varandra.

Ju större motståndskraften är, desto större behöver drivkraften vara. Odi när det gäller missionen, då är motståndskraften oerhörd. Ty det gäller att nedslå94

djävulens gärningar. Jag tänker detta icke är så påtagligt på något område som på missionsfältet. Jag tror missionären t. o. m. bättre än vi är i tillfälle att se, att det är djävulens gärningar, inför vilka han ställes. Här dölja de sig mer eller mindre under kulturens fina mask, ehuru de ofta även hos oss ära uppenbara nog. Men i alla fall, motståndskraften är oerhörd. Därför är det icke lönt att tala om mission, om vi icke känna en drivkraft, som är större än motståndet. Och jag vet ingen mer än denna: Kristi kärlek tvingar oss.

Det finns åtskilliga predikanter här, och jag vädjar till dem, om det finns något, som är svårare att tala om än det högsta, om Kristi kärlek. Det är svårt att tala om den, därför att den är för stor för våra ord och tankar. Men det ser jag, att Kristi kärlek var en drivkraft i Kristus själv. Den drev honom ned från himlen till jorden. Kristi kärlek har drivit många att försöka kämpa sig fram från jorden till himmelen, men Jesus drev den så, att han steg ned från himmelen till jorden. Den har drivit somliga så, att de längtat bort från synd, mörker och förbannelse och hem till ljuset; den drev Kristus så, att han gick från ljuset, glädjen och livet till korset, smäleken och förbannelsen. Där ser du något, som du icke ser på någon annan punkt i universum, det underbaraste av allt underbart. Och när han kom hit ned till oss, gick han här och verkade. Men innan han började sin verksamhet, tänk, hur Kristi kärlek drev honom att stå stilla. Tänk, denna kärlek, som drev honom att i ungefär trettio år stå stilla; att brinna av iver att få gå ut men stå stilla, därför att Gud ville det. Tänk95 på den kärleken! Den behöva missionärerna ofta och varje annan kristen också.

Se honom även, sedan han gick ut. Se honom vid Sikars brunn. Se honom där med denna enda själ. Det går väl an, när man har massorna framför sig. Det går väl an att predika för hundra- och tusental. Men tänk att sitta med en enda och dock med den glädje, som han hade, med den brinnande längtan i sin själ, som han kände. Ja, tänk på herden, som går efter det förlorade fåret, till dess han finner det. Tänk ock på den kärlek, som drev honom till fariséen Simon. Bjuden till en farisé! Det säger jag nej till. Nej, han går. Han visste, vad som väntade honom. Han visste, att det skulle bli en smärtestund. Men han älskade Simon, därför gick han till hans hus. — Och så in i Getsemane och upp på korset!

Ja, Kristi kärlek är en drivande, en tvingande kraft. Och Gud vare pris, att då vi tala om den, tala vi om en verklighet. Vi tala då icke om något, som blott känslan kan gripa, icke om något, som endast kan beröra oss, då vi en stund känna det varmt inom oss, utan vi tala om den mest gripande, levande verklighet, som funnits och finns på jorden. Gud vare lov, att Kristi kärlek är en verklighet på jorden. Gud vare lov, att denna kärlek tvingar honom att älska oss, älska dig och mig. Den driver honom till det. Den nödgar honom att förbarma sig över dig. Den driver honom så, att det är hans lust att förbarma sig. Därför säger han ock genom profeten: »Jag skall fröjda mig över dig med lust, tiga stilla i min kärlek, fröjda mig i mitt liv.»96

Tänk, vilken härlighet i livet att få bära denna kärlek i sitt hjärta. Först bäras av denna kärlek, så bära denna kärlek i hjärtat och så bära ut densamma i världen. Det är en lycka att vara en Jesu lärjunge och ett Guds barn. Ja, det är den största lycka, som finns på jorden.

Men är det nu så, att ett missionssällskap, som har många i sin tjänst, som arbetar med en stor apparat, som kan peka på missionsfält här och missionsfält där, i Indien, i Afrika, bland sjömännen och även inre mission — är det så alldeles säkert, att det drives av Kristi kärlek? Det är en fråga, som vi måste upptaga. Och är det säkert, att den, som har namn om sig att vara missionsvän, kanske står som ombud, kanske som styrelseledamot, kanske är en av de bästa understödjande medlemmarna — är det så säkert, att denne drives av denna Kristi kärlek? Du har säkert ute på sjön sett, hur en vindil kommit och fyllt seglen och fartyget skjutit fart. Men ilen gick sin väg, och där vattnet nyss krusades, är det nu åter stilla. Men båten går av farten. Eller du har sett, hur kvarnvingarna gripas av vinden och gå med större fart än förut. Så blev vädret stilla, men kvarnvingarna fortsatte att gå något av farten.

Det finns ingenting fruktansvärdare för en Jesu lärjunge än att komma in i ett sådant läge. Det var Kristi kärlek, som drev honom, och denna kärlek håller honom ännu i farten. Han är fortfarande verksam, han är missionsvän, kanske styrelsemedlem, understödjande medlem o. s. v. Och man kan hos honom icke se någon skillnad i ivern att verka. Men det är kanske icke längre97 den ursprungliga drivkraften, utan en annan. Det är icke Kristi kärlek, utan det är nit och kanske pliktkänsla. Det är övertygelse, ty den är ännu icke död. Det kan t. o. m. vara en känsla av skam — man vill icke synas annorlunda, än man en gång var. Men var är Kristi kärlek? Det är den, som måste vara den livet och verksamheten behärskande kraften.

Då vi se t. ex. på det brev Johannes skriver till församlingen i Efesus, så finna vi, hurusom han där säger, att Gud visste och församlingens Herre visste om hennes tålamod och arbete, hennes förmåga att pröva andarna; han visste, att församlingen kunde lida och ha tålamod, men drivkraften var borta. Verksamheten bedrevs i Efesus ändå. Men det var icke den drivkraft, som satt verksamheten i gång, utan den hade övertagits av en annan sådan. Och Herren begärde bot och bättring av den församlingen.

Det är icke så, att ändamålet helgar motiven, att syftet helgar bevekelsegrunden, utan det är bevekelsegrun-den det först och sist kommer an på. Hur ofta har icke det upprepats inom Kristi kyrka, att denna Kristi kärlek dött bort och ersatts av partiskhet och kiv. De mena kanske, att de arbeta för mycket ädla syften, för Guds rikes framgång, för Guds heliga ord o. s. v. Men det hjälper icke, att dessa bevekelsegrunder försökt driva fram så stora och härliga syften som de nämnda. I^äs Pauli sista brev till Timoteus, läs Johannes brev och Petri brev, så skall du få se, att det icke blott och bart var fienderna, som vållade bekymren, utan just sådana som de nämnda. Paulus säger det själv.

De predika Kristus av kiv och av nit och av partisinne.

Av detta se vi, hur du och jag — ty det är oss det är fråga om — stå i den största fara av alla att, under det vi kallas missionsvänner, förlora drivkraften.

Det är ju ingen fröjd att tala om detta. Mefa det är en sak att behjärta. Och hjälpen finns.

Jag stod en gång vid ett vattenfall. Det var kolossala massor, som kastade sig över branten ned i bråddjupet. Och det var ett skönt skådespel. Men det var icke den tanken, som grep mig djupast, utan denna: så här håller det på dag och stund. Hit komma resande efter resande, och de se alltjämt samma väldiga syn. Ständigt nya massor av vatten störta sig ned. Vi fara hem. Natten sänker sig över detta skådespel. Vattnet störtar sig alltjämt utför. Årstiderna växla, men vattnet går oavbrutet sin väg fram. — Jag tänkte på en annan källa, Guds källa, som ock har vatten till fyllest. Och jag tänkte: så här är det med Guds kärlek. Ibland sover jag över den, men den går dock sin mäktiga väg fram. Ibland jublar jag över den. Ibland ser jag den, ibland ser jag den icke; släkten komma och släkten gå — samma oändliga kärlek. Det växlar i tiden. Hur se icke vi äldre tillbaka på gångna tider. Tänka vi på Guds rikes historia, hur har icke allt blivit annorlunda. Vi se på, vad som sker nu i dagarna på den nyaste tidens tilldragelser. Och vi ta oss för huvudet och tänka: det är knappt jag hinner med ens med tanken. Nya meningar, nya livsrörelser tränga fram. Men samma oändliga kärlek, Guds källa med samma majestätiska lugn99 och rikedom låter strömmar av kärlek gå ut över världen.

Och är det så, då finns det hjälp för oss. Och den hjälpen ligger däri, att vi få en ledning från denna källa med dess mäktiga levande kraft in i våra hjärtan och liv, att vi akta på, vad aposteln bär fram av Jesu ord: förbliven i min kärlek, att grenen har gemenskap med stammen, att från källan går ledning till hjärtat.

Det är detta du först och sist har att se till. Du som bor där borta i en undangömd vrå och icke går i storstadens buller, tycker kanske, att du har det så ensamt. Men var stilla hos Jesus och tag de ensamma stunderna* Och du, som är mitt i detta virrvarr, i vilket vi här leva, sök även du din ensamma stund och håll förbindelsen med Jesus levande och fast. Ty det är troheten mot honom, som är vår räddning. Jag menar visst icke, att hans trohet mot oss icke är det första. Men å vår sida gäller det ock att vara trogna i vår hj ärteställning till Jesus, i den enfaldiga — det är apostelns ord — i den enfaldiga troheten mot Kristus. Göm de orden: den enfaldiga troheten mot

Kristus, en trohet mot Kristus, som är enkel och enfaldig. Sitt stilla vid hans ord. Och när du känner: nu börjar Kristi kärlek spränga där inne, gå då ut till syskonen.

O, vad vi lätt förtynga varandra och somna vid lampan, som vi skulle hålla klar. Kristi kärlek håller en människa vaken och ger henne något att syssla med i Guds värld.

Kristi kärlek tvingar mig, tvingar oss så. Så länge detta blir Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens bekän-100

nelse, en sann bekännelse och ett sant uttryck för hennes verksamhet, skall intet i världen bli henne övermäktigt. En av våra skalder har sagt: »Vad kärlek i inin värld har byggt, det river jag ej ned.» Man kan stå litet tveksam inför ett sådant uttryck. Men får jag säga: vad Kristi kärlek i min värld har byggt, det river jag ej ned, då få orden rum i Guds mun och på Guds läppar. Men sviker det där, då är det slut. Ty »varje plantering, som min himmelske Fader icke har planterat, skall uppryckas med rötterna». Men även om Gud planterat växten, så ryckes den nog upp en gång, om den med sina rötter börjar suga ur annan mark och hämta sin dagg från annat håll än himmelen.

Så må vi bedja om detta för vårt enskilda liv och för Stiftelsen, för svenska kyrkan och hennes mission och för andra missioner, bedja, att Kristi kärlek bur och förbhr den drivande kraften. Gud skall nå sitt mål oss förutan, i fall vi ej kunna eller vilja användas. Härlighetens rike skall komma till stånd, den himmelska härlighet, som Johannes skildrat, skall komma till stånd. Och där skall stå en stor skara av alla folk och släkten och tungomål. O, broder, må blott du och jag ej saknas där. Må vi en dag med dem få prisa Jesus. Amen.PÅ VILKEN SIDA?

2 Tess. i: 3—10.

Det heliga ord, som vi uppläst, utmynnar i en skildring av domen, slutakten i det stora dramat. Att det är den sista, stora dagen som avses, därom erinra oss vissa uttryck, t. ex. ordet: Herren Jesus varder uppenbar från himmelen med sin makts änglar i eldslåga för att hämnas. Det är således domens stund. Men om den gripande skildring, som förelästes ur Mattei evangelium på förmiddagen, mer målar domen från den yttre sidan, så framställer det apostoliska ordet mer den inre sidan av samma dom, orsakerna till densamma. Det är ju ock för oss av den allra största betydelse att rätt fatta» vad det är, som nödgar Gud, vår Fader, att genom sin Son döma, döma till en evig fördömelse.

Det heter här, att han skall hämnas på dem, som icke känna Ond. Och vi veta, att Jesus säger: »Detta är det eviga livet, att de känna dig, den ende, sanne Guden, och den du har sänt, Jesus Kristus.» Här säges det, att människorna dömas därför, att de icke känna Gud, således därför att de icke hava livet. Ty att känna Gud är ju evigt liv.

Denna underbara bok, bibeln, är en livets bok från102

början till slut. Den första skildringen i densamma är ju en skildring av huru Gud är livets Gud, hur allt utom honom är öde och tomt, men hur, där livets Ande kommer, livet tager gestalt. Så inblåste han ock i människan en levande ande, så att hon blev en levande själ. Ja, det är livet, som denna bok överallt framhåller. Vår Gud är en levande Gud, och hans Son är livet. Vår tro är en levande tro och vårt hopp ett levande, verkligt hopp. Vägen är en levande väg och ordet livets ord. Och den slutar, denna bok, med en inbjudning, att den som törstar, han komme, och den som vill, han tage livets vatten för intet.

I en annan text för denna dag, evangeliet om den stora notdragningen, säges, att de fiskar, som icke dugde, kastades bort. Och det ordet talar om förruttnelse, död. Det är kring detta, död och liv, som allt rör sig, och då är ju detta svalg, som här skildras så gripande, redan nu för handen inne i människovärlden och är icke ett svalg först på den andra sidan. Var och en av oss befinner sig redan nu på den ena eller andra sidan. Liv eller död — mellan detta finns icke ett tredje. Men det är såsom med sprickan i berget. Den är så obetydlig i början. Sedan kan den vidga ut sig mer och mer. I början är det så lätt att stiga över från den ena sidan till den andra. Men ju längre sprickan går fram genom berget, dess svårare blir det, och slutligen kan den vidga ut sig till en klyfta, som är omöjlig att komma över.

I det ord, som är uppläst, se vi klyftan vidgad till det oöverstigliga, då det talas om, hur den ena hopen103

lider straff från Herrens ansikte och från hans härliga makt och hur den andra förhärligas och beundras. Det är ett svalg, sådant som Jesus själv skildrar det i I^uk. i6:e kapitel, där han säger, att det är så stort, att ingen kan komma över från den ena sidan till den andra. Jag vill denna stund visa dess tillvaro, på det att du redan nu, medan det är möjligt, må kunna taga steget över från den ena sidan till den andra, om du eljest befinner dig på orätt sida och känner inom ditt hjärta den hemliga domen. Jag vet, att det för många varit och i våra dagar mer än någonsin är stötande, att Gud fäller en evig, för alla tider avgörande och fördömande dom. Men det vi icke förstå, det vi lida av, låtom oss lämna det åt Gud och under alla förhållanden försöka läsa hans ord, såsom det står, även om det ordet slår oss, sargar oss och förvirrar oss!

Det står nu här, att Jesus Kristus skall uppenbaras från himmelen med sin makts änglar i eldslåga för att hämnas på dem, som icke känna Gud och icke lyda vår Herre Jesu Kristi evangelium, vilka skola lida straff, evigt fördärv, från Herrens ansikte, och från hans krafts härlighet. Det är underligt, att det eviga fördärvet säges utgå från Herrens ansikte. Om det hade stått från Herrens lyftade arm, så hade vi förstått det bättre. Nej, från Herrens ansikte! Innebär icke detta, att dessa, över vilka domen går, icke uthärda anblicken av Herrens ansikte, Hksom ögat, när det är sjukt, icke tål solen? Men icke är detta solens fel. Samma sol, som förut, då man var frisk, var ögats fröjd och gjorde, att ögat kunde uppfånga alla de fina, vackra färgerna, blirio4

ögats pina, då ögat är sjukt. Från samma Herrens välsignade ansikte, som skall upplysa hela den nya staden, går fördärvet ut. Det är den inre hjärtebeskaffenheten hos den andligt sjuka eller döda människan, som gör, att härligheten från Herrens ansikte blir hennes pina och fördärv.

Och, heter det vidare, från hans krafts härlighet. Det är ju också egendomligt, att det icke står t. ex.: »Från hans krafts förödande, tillintetgörande makt» eller något dylikt, utan »från hans krafts härlighet». Inför Guds härlighet är det dock, som människor skola ropa till högarna: »Skylen oss för hans ansikte, som sitter på tronen!»

Det kan emellertid icke vara tydligare uttalat än här, vad det är, som gör, att ett sådant fördärv måste gå ut över människan. Varje människa, som framlever sitt liv borta från Gud, kommer någonstädes i sin utveckling till en punkt, då Guds nådefulla ansikte, hans härlighet och hans krafts majestät icke längre förmå frälsa henne utan måste verka förhärdande. När denna punkt uppnås — om det är på denna sidan eller den andra, däröver vill och kan jag icke uttala mig. Men när den punkten är uppnådd, då verkar Guds härlighet förhärdande, liksom leret hårdnar i solen. Vaxet åter smälter i solen. Så är människans hjärta ett vaxhjärta, som kan smälta. Men detta vaxhjärta kan bliva ett lerhjärta, som hårdnar inför Guds härlighets makt. Var därför rädd om ditt samvete, om ditt hjärta! Var rädd om Guds nåd, var rädd om din själ och lek icke ditt liv fram!io5

Men å andra sidan, heter det, skall Herren Kristus förhärligas i sina heliga. Där är också slutmålet framställt. Kristus kommer för att förhärligas i sina heHga och för att beundras i alla dem som tro. Vad är det i dessa människor, vilka ställas på den högra sidan och delaktiggöras i evighetens glädje, som skall förhärhgas och beundras? Det är Kristus i dem. Han, som är livet, förhärhgas i sina heliga. De hava burit Kristus i sina hjärtan, men det har här nere varit mycket fördolt. Nu blir det uppenbart. Alla bojor sprängas, alla band brista, alla fångsel ramla, och Kristus i själen blir uppenbar. Allt, som blott lösligt tillhörde de heliga, faller bort i den stunden. Det som egentligen icke var deras, det som hade kommit in i dem såsom en sjukdom, ett lidande, är nu borta. Det, som var deras klagans och tårars föremål, är försvunnet. Det faller, det förintas, och Kristus i sin outsägliga härlighet genomstrålar sina heliga. Liksom elden genomglödgar och genomstrålar järnet, så att det lyser, mjuknar och kan formas huru som helst, så skall Kristus med sitt heliga liv och sin heliga eld hava genomträngt de sina, att han kan forma och dana dem just såsom han vill. Och hela andevärlden där uppe, hela änglavärlden och hela den frälsta människovärlden skall häpna över varje individ, ty Kristus skall beundras i alla dem, som tro — även i den, som varit den svagaste av alla men haft Kristus i sitt hjärta. Var och en skall behålla sin individualitet men av Jesus genomstrålas, så att han blir liksom en stjärna för sig, icke blandas bort i den stora hopen. Vilken outsäglig härlighet!io6

Vi hava påpekat det mången gång och andra med oss, att vad evangelium bjuder en människa både i denna värld

och i den andra världen, är så oändligt stort, att allt, vad som utanför detta evangelium kan bjudas, är ett intet. Det är icke värt att böja sig ned och taga upp det, om du därigenom skulle förlora detta stora och härliga, som evangelium giver. Därför beder jag ännu en gång: »Se till, på vilken sida du står i dag! Går du i den riktningen, att du går allt längre bort från Gud, så kommer du en gång, om du fortsätter i den riktningen, därhän — antingen i tiden eller i evigheten — att du icke kan taga språnget över svalget. För min del tror jag, att genom Guds barmhärtighet varenda människa här nere kan komma över från den ena sidan till den andra. Och det veta vi, att varenda en, som begär det, som ropar till Herren därefter, kan komma över. Jag vet, att det går många ibland oss, som säga såsom en äldre man, då han blev gripen av en Guds skickelse i livet, synbarligen framkallad genom en troende människas bön: »Ja, ni kan bedja, men det kan inte jag.» Ack, du kan! Och de första stapplande ljuden från ditt nödställda hjärta äro musik i Guds öron. Bed, ty du kan, och säg icke: »Det är för andra men icke för mig.» Säg icke: »Jag har kommit så långt, att det icke är värt, att jag försöker.» Ty kan du icke taga språnget, så vill Gud bära dig över klyftan i denna tid. Och det gör han egentligen med oss alla, ty ingen har i egen kraft tagit det steget.

Men det gäller nu icke blott, om du går på en orätt sida i riktning mot ett orätt mål, att du kommer över107

på den andra sidan, utan ock, om du går på den rätta sidan, att du går på det rätta sättet och håller ut intill änden. Och därom handlar även vår text. Den giver oss så att säga tre maningar.

Först möter oss i det ordet: »Eder tro rikligen tillväxer», den maningen: Låt din tro tillväxa! När icke tron tillväxer, dör den. Allt levande, som kan växa men stannar i växten, förtvinar, och detta leder till död. Har du icke en tro, som växer, så torde du icke alls hava någon tro. Jag är emellertid övertygad om att många, som klaga över sin tro, hava en tro, som växer. Hur är det mellan vänner i världen? Hur är det mellan makarna i ett äktenskap? Om de se tillbaka på de gångna åren av vänskap, kärlek och samliv, har icke tron dem emellan vuxit? Jo, förtroendet växer, när man älskar varandra, ty kärleken är byggd på förtroende. Och säg mig, har du icke fått mer förtroende till Herren under de gångna åren? Har du icke ändå lärt dig, att han hjälper i nöden, och att, då man sätter sin lit till honom, kommer man icke på skam? Och vad är det du klagar över? Du klagar icke över Herren — jag talar nu till dig, som tror — utan du klagar över att du har så litet förtroende till Herren. Du är icke nöjd med detta lilla förtroende, du ville, att det skulle vara mer, och du har funnit, under livet, att när förtroendet till Herren växer, så växer livets lycka och livets kraft. Men vägen till tro är, att du ser på Herren. Att se på honom sådan han har varit i ditt liv, att se på honom, sådan han var, denne Herren Jesus Kristus, när han gick här nere på jorden, att se på honom sådanio8

han varit, när han gått sin väg fram genom historien, att se på honom, sådan han är i sin nåds löften, det giver tron växtkraft. Ack, låtom oss bhva angelägna därom, att vår tro växer!

Så kommer den andra förmaningen: »Att den inbördes kärleken hos var och en av eder alla överflödar.» Gud vill, att vi skola hava en kärlek, som flödar1 över. När ett käril är fullt och man bär det, får man vara mycket försiktig, om det innehåller en flytande vätska. Kärlet tål icke den minsta stöt, förrän det flödar över. Är det åter blott halvt, kan man bära det oförsiktigare, och det gör icke så mycket, det kan tåla vid en och annan stöt. Men hjärtat får icke vara blott till hälften fyllt av Guds kärlek och kan egentligen icke heller vara det. Guds kärlek, då den är utgjuten genom den helige Ande, fyller hjärtat. Och när så är, då är det mycket känsligt. Vår nästas nöd vidrör kanske hjärtat helt ytligt, men eftersom hjärtat är fyllt, flödar det dock genast över. Sådana människor, som gå genom livet med hjärtan fyllda av Guds kärlek, äro till välsignelse i världen. Och det är icke blott nästans yttre nöd, som hos dem kan framkalla en sådan där dallring i kärlet, att det flödar över, utan även kärlekslösa stötar, hårda och bittra ord. Och öm hjärtat då flödar över, är det ännu bättre. Ja, må vi bedja Gud om att få hjärtan så där fyllda av kärlek, att de flöda över! Det är den rätta beredelsen för slutmålet.

Så kommer den tredje maningen. Det talas om tålamod i bedrövelsen och lidandet, och därpå lägges i denna text en sådan vikt, att aposteln säger, att omiog

du får kraft i lidandet, i bedrövelsen, bör det vara dig ett bevis därpå, att Herren bor i ditt hjärta och att du går mot det härliga målet, liksom det blir ett bevis för den utan Gud levande världen, att den väg, du går på, är den

rätta. Om man skulle fråga ute i världen: »Har ni sett någon rätt kristen i livet?» så skulle nog svaret komma från många håll: »Ja, ja, vi hava sett människor i sina lidanden eller sin fattigdom, utan, snart sagt, någon glädje i livet, jubla i sin bedrövelse och nöd. Vi hava sett tåliga, stilla människor i hemlivet, där det varit som ett helvete, gå fram såsom Guds helgon. Vi hava sett kristna tåliga i bedrövelsen, tåliga och stilla i förföljelsen, tåliga för sin mästares skull!» Och världen har känt: »Ja, de där hava nog rätt. Sådana skulle vi alla vara.» Och om somliga uttala sig försmädligt om sådana människor, kan det t. o. m. från världsmänniskor heta: »Nej, säg ingenting om dessa, ty de äro verkligt kristna, och de ha rätt!» Ja, det är detta, aposteln här menar. När det kristliga livet slår ut, då är det ett bevis på Guds rättvisa dom.

Vi nalkas alla för varje dag, som går, för varje år, som lyktas, detta slutmål, och ännu en gång hava vi nu hört ordet om den yttersta domen. Den som är from, han vare ännu frommare! Den som begynt att twå sina kläder för att göra dem vita i dammets blod, han under-söke, om ännu icke någon fläck står kvar, som måste tvås bort! Den som begynt uppskörta sina kläder för att vänta det där klappandet på dörren, som häntyder på brudgummens ankomst, han må se till, att ingen flik fallit ned, som behöver fästas upp bättre!110

Den som begynt bedja, han blive mer brinnande i bönen! Den som har några anförvanter och kära på jorden, som han vill hava med sig, han kämpe på sina knän ännu varmare i bönen, att Herren får vinna segern och att han får dem med sig! Den som fått sin lampa tänd, han förgäte icke oljan, att när brudgummen kommer, han får gå in i bröllopssalen! Amen.GU D ÄR KÄRL E K E N

I Joh. 4: 16—21.

Vid denna dag är fästat ett evangelium, som säkerligen hos var och en, som läst eller hört det, efterlämnat ett det djupaste intryck. Jag tror, att alltsedan jag första gången hörde evangeliet om den rike mannen och Lasarus, har det varit outplånligt inpräglat i mitt minne.

Den rike mannen och Lasarus, de finnas ännu sida vid sida i denna värld. Under den gångna tiden kanske man icke så mycket reflekterat över det stora svalget mellan dem båda. I denna tid kräver man å ena sidan såsom sin rätt, att svalget skall fyllas. Å andra sidan erkänner man villigt, att det bör fyllas. Det pågår också i våra dagar storartade arbeten för detta måls vinnande. Den ena planen utkastas efter den andra. De sociala frågorna stå på dagordningen. Huruvida de skola lösas i kärlekens tecken, därpå beror väl ändå allt till sist.

När vi nyss hörde föreläsas våra textord, vilka började med: »Gud är kärleken», kanske vi icke genast funno sambandet mellan dem och förmiddagens text. Men det gives ett samband. Det är detta: »Låtom oss älska!»112

På den vägen är det nämligen, som klyftan skall kunna fyllas. Men då måste det ock vara kärlek från båda hållen.

Ja, mina käraste, låtom oss älska! Det är ändå ingen kraft i världen så mäktig som kärleken, ingen, som åstadkommer sådana ting-som den. Kärleken är stark såsom döden, säger en vis man i Gamla testamentet, och strömmar förmå icke utsläcka den. Är det någon kraft, som skall kunna ställa tillrätta det myckna, som är snedvridet i våra samhällen, är det visserligen kärleken.

Men det är icke nog med att bara säga till sig själv och till varandra: »I^åtom oss älska!» Kärleken låter icke tvinga sig fram. Den kommer icke på kommando. Den måste hava en källa, ur vilken den flödar. Och det är den källan, som är nämnd i de första av våra textord: »Gud är kärleken.» Sammanställa vi dessa båda ord: »Gud är kärleken» med dessa: »Låtom oss älska!» då måste vi erkänna, att det icke är en obillig eller omöjlig sak att verkligen älska. Om en ung man klagar över sin fattigdom och man säger till honom: »Din far är rik», så har man med det enkla ordet visat honom lösningen och utvägen ur hans trångmål. Och ropa vi till varandra: »Låtom oss älska!» så tillfoga vi detta ord: »Gud är kärleken.» Ja, din himmelske Fader är kärleken. Därför är det verkligen möjligt för dig att älska. Du har en källa att ösa ur, denna: »Gud är kärleken.» Det är icke längesedan vi hade till text det ordet: »Så älskade Gud världen.» Vi stodo liksom förlägna inför det ordet och visste icke att säga mycket, därför113 att det var så stort. Så är det nu med. Men i alla fall, vi få — jag upprepar det — säga: »Gud är kärleken.» Och det är icke vår utläggning över ett ord, som är det huvudsakliga, utan att ordet står i vår bibel och således är sant. Vi behöva icke mer än tro det ordet, tro det i saöning. Gjorde vi det, så låge däri en oändligt

stor hjälp- Ja, då vore alla frågor lösta. Gud älskar med sina tankar, sina rådslut, sin vilja, sin vishet, sina känslor, sina gärningar. Det är, som Syrak säger: »Hans barmhärtighet är så stor som han själv.» Han är kärleken. Där är källan. Och nog räcker den till både åt dig och mig, åt det släkte som varit, åt det släkte som är, och åt det släkte som skall komma. Det finns väl intet ord i Skriften, där vi alla mötas såsom i detta ord. Man kan hava sin egen uppfattning i många stycken, men att förneka, att det är härligt, detta ord: »Gud är kärleken», det vet jag knappt, hur det är möjligt. Således, här mötas vi, och här enas vi.

Men det får icke stanna med en blott beundran inför det höga, stora ordet bibelns största ord, skulle man kunna säga. Det finns ingen religion, som kan påvisa en högre och skönare lära än kristendomen. Men det är icke beundran, som det i första hand gäller. Jag vill gärna hava med ännu ett ord ur denna text. Vi togo ut ett ord mitt i en vers. Jag läser nu versen från dess begynnelse. Den börjar med dessa ord: »Vi hava lärt känna och kommit till tro på den kärlek, som Gud har till oss.» Se, däri ligger det. Har du lärt känna kärleken, och har du kommit till tro på den, en sådan tro, att du kan väga något på den, ja, våga allt? Får denna kärlek

8 Guds Frälsningsväg.H4

för dig vara både en utgångspunkt och en drivande kraft? Innan en kvinna binder sig för livet vid en man, vill hon veta, att han älskar henne, och vill hon tro på hans kärlek. Säger han, att han älskar henne, men hon icke kan tro på hans kärlek, så kan hon icke för livet binda sig vid honom. Men tror hon på hans kärlek och älskar hon honom tillbaka, då kan det bliva ett samliv. Det gäller för oss icke endast att veta, att Gud är kärleken, utan att komma till tro på denna kärlek.

Detta ord har sista tiden på ett alldeles särskilt sätt gripit mig. Det ligger så mycket, synes det mig, just i detta att få tro på Guds kärlek. Vad vill det säga? Jo, helt enkelt, att den kärleken är hänvänd till mig, att den omfattar mig, att bland alla släkten, alla folk och tungomål, alla miljoner, finns det en individ, som heter så och så — det är jag — att till denna enskilda människa är Gud i hela sin personliga kärlek hänvänd, och att jag kan lita på denna kärlek, så att jag kan leva och dö på den.

När det här talas om att kärlekens fullkomnande visar sig däruti, att vi hava frimodighet på domens dag, menas icke, att människan har den rätta frimodigheten till och med på domens dag, därför att Gud är kärleken i allmänhet utan, såsom framgår av en föregående vers, därför att hans kärlek till oss blivit uppenbar däri, att han sänt sin Son till försoning för våra synder. Däri, heter det, består kärleken. Nu förstå vi sammanhanget. Många resonera så: Gud är kärleken. Den kärleksrike Guden dömer ingen och kan icke förkasta någon. Och så har man häri sin trygghet ochH5 säkerhet på domens dag. Nej, är Gud kärleken, då har han utgivit sig själv, ty kärleken giver alltid sig själv. Och det har han gjort i enfödde Sonen till försoning för våra synder. När det klarnar för en människa, att Gud älskar henne, så att den försoning, som Kristus givit genom sitt liv för världens synd, gäller henne, och att hon kan säga: »Det var min synd, sonsjrbars upp på korset, det är min synd, som är försonad», då kommer denna frimodighet. Då växer den fram ur Guds kärlek i Kristus Jesus, så att man utan fruktan, ja, med glädje, kan blicka in i evigheten, fram mot denna underbara stund, då alla jordens släkter skola stå inför den helige, rättfärdige domaren, samt i all ödmjukhet äga den vissheten: »Herre Jesus Kristus, på den dagen står jag ren och rättfärdig genom ditt heliga blod.» Så kommer frimodigheten på domens dag fram ur Guds frälsningskärlek.

Det är detta aposteln först och främst påvisar såsom en frukt av Guds kärlek. Och vi måste, innan vi söka lyda det ordet: »Låtom oss älska!» stanna i tro inför den kärlek, Gud har till oss, och som i Kristus uppenbarats i försoningens hemlighet. Vi måste komma fram till den frimodighet, som vågar se grunden till en fullkomlig syndaförlåtelse och renhet i den kärlek, vilken gav sig själv till en försoning för oss. Ty det är dock intet annat, som giver oss frimodighet på domens dag, än syndernas förlåtelse.

Vi hava icke kommit till tro på den kärlek, som vi hava till Gud. Vi tro på dess tillvaro, men det är dock icke i den vår tro har sitt ankarfäste, utan i den kärlek,n6

som Gud har till oss. Käre, har du kommit till en sådan tillit till Guds kärlek? Har du kommit därtill, att du kan

bekänna: »Han bar min synd i sin lekamen upp på trä, och jag vet, att så fattig, så fördömelsevärd jag är, har blodet renat mig från all synd.» Där är frimodighetens grund. Något liknande säger Hebreerbrevet: »Vi hava frimodighet att ingå i det allra heligaste genom Jesu blod.» Där grundas också frimodigheten på försoningen.

Men det är icke blott så kärleken uppenbarar sig, att den föder denna underbara frimodighet, över vilken man ibland själv häpnar. Man tycker det är nästan för mycket, och dock — räddhåga hör icke till kärleken. Den fullkomliga kärleken är denna äkta, sanna kärlek, som utdriver räddhågan. Den som rädes har pina och är icke fullkommen i kärleken. Vi få således behålla denna frimodighet, även om vi ibland känna det, som vore det för mycket att våga på denna grund.

Men det är icke blott frimodighet, som växer fram ur kärleken, utan ett mognande i livet, vilket här uttryckes med orden »att förbliva i kärleken». Det är icke nog med att en gång hava kommit till tro på kärleken, så att man vågar något på den, det gäller att också växa in i kärleken, ja, förbliva i den. Jag använde nyss bilden av hur en kvinna, som lämnar sitt hjärta åt en man för livet, i den stunden måste tro på hans kärlek. Sedan de blivit förenade, fortsätta de att älska varandra dag för dag, om det går, som det bör gå. Denna kvinna förbliver i kärleken, även ehuru det under äktenskapets lopp kommer stunder av lidande och prövningar. Ochii7 skulle någon komma till henne och säga: »Din man är dig icke trogen», så skulle hon harmas och med förakt visa tillbaka en sådan beskyllning. Varför skulle icke också vi, om vi en gång vågat taga det första steget i tro på Guds kärlek, förbliva i kärleken, så att vi under livets lopp mer och mer litade på vår Gud? Det måste också emellan oss och honom komma prövostunder, då han döljer sitt ansikte, då han för oss underliga vägar, då det går oss, som vi icke ville, då det synes, som hade han förgätit oss. Och då kommer alltid en frestare till oss och säger såsom till David: »Var är nu din Gud?» Då gäller det, mina älskade, att förbliva i kärleken och kunna säga till frestaren: »Nej, jag har varit för länge tillsammans med min Fader, för att jag skulle låta förvilla mig av denna underliga tilldragelse, av dessa besynnerliga vägar eller av detta lidande. Jag har kommit till tro på Guds kärlek, och jag förbliver trots allt i kärleken.»

Se, det är detta förtroende, kärleken föder. Och när Guds kärlek fått bringa oss därhän, att vi våga tro våra synders förlåtelse, att vi äga frimodighet, att vi äro litet förtrogna med Gud, så att han får handla med oss underligen, utan att vi förargas, då hava vi även blivit något litet rustade för att förstå och öva denna maning: »Mina käraste, låtom oss älska!»

»Såsom han är», står det vidare i texten, »äro ock vi i denna värld.» Man har ofta lösryckt detta ord ur dess sammanhang och tolkat det så: »Såsom Jesus är, så äro ock vi i denna värld.» Han var fattig, försmädad o. s. v., och så äro ock vi i denna värld. Men nu stårn8

det icke alls talat om Jesus Kristus i dessa verser, utan det står: »Gud är kärleken. Såsom han är, så äro ock vi i denna värld», d. v. s. äro vi Guds sanna barn, så hava vi samma art som Gud, då äro också vi i någon mån kärlek, liksom Gud är kärleken. Och äro vi kärlek, då kunna vi älska. Se, det måste hava försiggått något i våra hjärtan, för att vi skola kunna lyda den apostoliska förmaningen: »Låtom oss älska.» Kärleken, Guds kärlek, måste vara född i våra hjärtan.

Där ligger nu Lasarus vid vår dörr, och det är med honom vi skola börja.

Vem är då denna Lasarus?

Lasarus är först och främst varje rättfärdig lidande i världen, varje troende, lidande människa. Ingen är oss närmare, har aposteln sagt. »Vi skola», säger han, »först och främst älska våra medbröder i tron.» Låtom oss — jag tror vi kunna tryggt göra det —- börja med den rättfärdige fattige! Denne gör i allmänhet icke mycket väsen av sig. Han kan ligga alldeles vid vår dörr, utan att vi hört ett klagoljud ifrån honom. Det finns en klass fattiga, som icke giva sig tillkänna, men många gånger är det de, som hava det svårast. De som jämra sig högst, hava det i allmänhet mycket bättre. Låtom oss försöka taga reda på den Lasarus, som icke klagar, men kämpar sig fram i livet tillsammans med sin Gud i enrum, och som har det mycket svårt! Det skall uppmuntra och hjälpa oss själva att gå till honom.

Men jag vill visst icke säga, att vi skola stanna där. Det är icke endast den rättfärdige Lasarus, den Lasarus, som ligger vid vår dörr, vi skola hjälpa. Det finns enii9

hel mängd fattiga, oförtjänta av hjälp, som pröva vårt tålamod, som alldeles förvirra oss, så att vi icke veta, hur vi skola handla, om det är rätt att hjälpa dem eller icke. Men vet du, vad som är rätt? I^åtom oss älska! Det duger alltid att älska den där människan. Och om man verkligen älskar, så kanske man också av Gud får ett uppslag, hur man skall behandla henne. Vi bliva lätt bedragna, och så förlora vi tron på mänskligheten och allt gott. Men, låtom oss älska! Strömmar av vatten kunna icke utsläcka kärleken. Hur vi vid varje särskilt tillfälle skola gå tillväga, får väl Gud visa oss.

Så hava vi alldeles vid vår dörr våra närmaste. Vi hava kanske också fattiga släktingar, som befinna sig i nöd och svårigheter. De bo måhända icke i samma stad som vi, men ligga ändå till följd av blodsbandet så att säga vid vår dörr. Jag tror det är något, som behöver sägas till många: Förgät icke dina fattiga anförvanter!

Eller det är kanske någon gammal och ensam, som du har reda på. Han ligger också vid din dörr, just vid din dörr. Gud har lagt honom där. Glöm honom icke!

Men kärleken är vidhj artad. Den går ut i vidare kretsar. Kärleken når långt, tänker långt och ser långt. Låtom oss älska!

Vi hava icke endast de fattiga att tänka på utan många goda syften, för vilka vi kunna verka, t. ex. missionen.

Vad är den lapska befolkningen i vårt land annat än en fattig Lasarus vid det svenska folkets dörr? Varför skola vi glömma honom?120

Så hava vi hednavärlden. Även den är en Lasarus, som ligger vid vår dörr. Mina vänner, låtom oss älska! Kärleken räcker till. Den minskar aldrig. Ju mer vi giva ut, dess mer hava vi. Ja, låtom oss lyssna till vad aposteln å sin Guds vägnar säger oss, och taga det enkelt och praktiskt: »I^åtom oss älska!» Däri ligger alltsammans.

Men aposteln säger ännu ett ord, som vi icke få förbigå: »Den som icke älskar, han hatar.» Om någon säger: Jag älskar Gud och hatar sin broder, är han en lögnare. Ty den som icke älskar sin broder, som han har sett, huru kan han älska Gud, som han icke har sett?» Jag vill särskilt påpeka, vad som ligger i detta att se sin broder. Däri ligger otvivelaktigt en hjälp för kärleken. Och det är alldeles visst, att går du ut bland de fattiga, så börjar du älska dem. Det är icke möjligt annat, trots allt vad du får se. Skaffa dig därför tillfälle att se din broder, att se, hur han har det i sitt hem, hur hustrun har det, då mannen är i arbete, hur mannen har det i sitt arbete, hur barnen hava det. Gå och se din broder! Det är märkvärdigt, vad det hjälper. Ja, men, säger du, detta kan icke tillämpas på allt vad du sagt, t. ex. icke i fråga om hedningarna. Jo, du skall se din broder också bland dem. Du kan åtminstone se honom i någon missionstidning. Du kan taga litet reda på honom där och tycka: Ja, nu är det, som såge jag honom för mina ögon. Och du kan taga reda på de där männen och kvinnorna, som arbeta ute i hednavärlden, så att du känner dem och liksom ser dem. Då börjar du älska dem.121

Men om det är en hjälp att så se en broder, tänk dig då, när vi en gång få se Gud, som vi här älskat, fastän vi icke sett honom, som vi trott på, fastän vi icke sett honom! Hur skall det då icke bli på den dag, då vi få se Gud? För den som har begynt att älska honom något litet på jorden, skall kärleken då slå ut i ett nu såsom en knopp om våren, som stått där länge och bidat på sol och värme, med ens spricker ut. Ja, hava vi intet annat begrepp om evigheten än detta: Jag får se Gud, är det nog, för att vi skola försaka världen, synden och de ogudaktiga lustarna och leva gudfruktigt, rättfärdigt och tuktigt i denna värld.

Gud vare tack för det levande hoppet! Mina älskade. Låtom oss älska, ty Gud är kärleken! Amen.PRAKTISKA FRÅGOR BELYSTA AV GUDS ORD

I Tim. 2:13—15.

Det första intryck, man får av det nu upplästa ordet, torde vara, att det är en underlig text. Vidare får man onekligen det intrycket, att detta ord icke är uttryck för den allmänna meningen hos nutidsmänniskorna, utan att här tvärtom är något gammalt, rent av gammalmodigt, som på det mäktigaste bryter sig mot de meningar, vilka

nu arbeta sig fram i samhällena.

Men det är så, att det gamla har också rätt att göra sig hört. Och så må då det gamla och det nya gärna bryta sig mot vartannat i tiden. Herren sitter vid styret och låter sanningen till sist vinna. Icke är allt gott, därför att det är gammalt, och icke heller är allt gott, därför att det är nytt. Det gäller att sovra allt och behålla det goda.

Det är två förhållanden, som aposteln Paulus berör i de nu upplästa orden. Det ena är mannens och kvinnans inbördes ställning i livet och det andra kvinnans speciella uppgift här pä jorden. Att i detta kan finnas åtskilligt, som är svårt att förstå, kan man ju säga redan från begynnelsen.123

Det är ett historiskt faktum, att ju lägre ett folk stått i religiöst och sedligt avseende, ju ringare och sämre dess kultur varit, dess sämre har kvinnans ställning varit i förhållande till mannen. Ser man på Guds folk, Israel, vilket ju hade så mycken gudskunskap i förhållande till de kringboende folken, så kan man väl säga, att kvinnan där intog en ganska hög och aktad ställning, jämfört med kvinnan bland många av de hedniska grannfolken. En sådan kvinnotyp som t. ex. Sara har man ganska svårt att finna och tänka sig på hedendomens område. Sara, Abrahams hustru, åtnjöt en aktning och ägde en makt inom familjen och det stora område, som Abraham behärskade, som väl sällan en hednisk kvinna kan nå. Även Rebecka företer i någon mån en sådan typ. Ännu mer en Debora och en Mirjam, vilka gingo i spetsen, kan man säga, för hela sitt folk och till vilka hela folket såg upp. Även genom stadgarna i Mose lag gavs åt kvinnan en aktad och tryggad ställning inom familjen och samhället.

Men det var ju att vänta, att då kristendomen kom i världen, skulle kvinnans ställning bliva ännu bättre. Och om man läser Apostlagärningarna och breven, ser man ock, att åt henne inrymdes en plats inom församlingslivet, som vittnar om att de första kristna förstodo kvinnans värde.

Det är långt ifrån, att jag ens vill försöka mig på att lämna ett slags historik i detta avseende tiderna igenom. Jag vill blott erinra om, för att nämna ett enda exempel, huru i vårt land, då kristendomen kom hit, kvinnans ställning förbättrades genom lagstiftningen. Och jämte124

denna lagstiftning, som inrymde åt henne en annan ställning, än hon haft på hedendomens område, arbetade sig den allmänna meningen fram genom tiderna för att giva henne den höga ställning, hon nu innehar. Och i vår tid rycker kvinnan fram på ett sätt, som giver vid handen, att hon sannolikt snart äger full likställighet med mannen såväl inom familjens som det sociala och politiska livets område.

Nu kommer här ett ord ur Skriften och lägger sin tyngd i vågskålen eller vill hava något sagt i denna fråga. Är det ordet i överensstämmelse med den riktning, som går genom tiden, eller är det något alldeles motsatt? »Adam», heter det, »vart först skapad, sedan Eva. Och Adam vart icke bedragen, utan kvinnan vart bedragen och föll i överträdelse. Men hon varder frälst genom barnsbörden, om hon förbliver i tro och helgelse med kyskhet.»

Det må vara huru som helst i det nämnda avseendet. Säkert är, att det någonstädes måste finnas en gräns uppdragen mellan mannens och kvinnans verksamhet och ställning i livet. Och vad är det, som angiver denna gräns? Det måste väl först och främst vara, vad man plägar kalla naturen själv eller med andra ord Gud genom de anvisningar, han givit i mannens såväl som kvinnans personlighet och naturell. Redan i fysiskt avseende är det ju en skillnad, som gör, att kvinnan icke kan ingå i vilken jordisk kallelse som helst, utan att det måste förefinnas vissa jordiska kallelser, som äro mannen förbehållna. Men det är också något annat, som naturen visar hän på. Vad är det, som är125

kvinnans största styrka? Är det icke det, som vi bruka kalla hennes kvinnlighet? Vad nu detta är, därom kan det möjligen bliva olika meningar. Men att det är något, kan väl ingen neka, liksom att det är det skönaste, hon äger, och att hon just i denna kvinnlighet äger en kraft, genom vilken hon visar ifrån sig och stöter tillbaka ifrån sig allt otillbörligt närmande, allt, som skulle kränka henne djupast och innerst. I^iksom mannen har något, som kallas manlighet, och han, när han har förlorat den, är en person, som vi knappast akta, så är det också med kvinnan: förlorar hon sin kvinnlighet, då har hon förlorat det bästa, hon ägde av naturen. Och är det så, att hon genom att intaga en eller annan ställning här i livet skulle nödgas förlora sin kvinnlighet, då är det helt säkert Guds mening, att hon icke skulle hava intagit den ställningen.

Men icke allenast naturen giver en anvisning på en viss begränsning i det nämnda avseendet utan även Guds ord, såsom just vår text, där Paulus alldeles bestämt hävdar för mannen ett visst försteg — icke så, att detta ord skulle säga, att kvinnan icke genom sina företräden, sin begåvning, sin utrustning skulle kunna fylla oändligt många platser i livet lika väl och mången gång bättre än mannen — men så, att det ändå i vissa avseenden är honom förbehållet ett försteg just på grund av hans särskilda läggning, icke genom något annat. Och detta uttrycker aposteln så: »Adam vart först skapad och sedan Eva. Och Adam vart icke bedragen, utan kvinnan vart bedragen och föll i överträdelse.»I2Ö

Sedan visar han på, vad som är kvinnans största uppgift i livet, naturligtvis utan att därmed säga, att det är hennes enda. Och hur gammalmodigt detta ord än må se ut, tror jag, att det har rätt, då det säger, att kvinnans största uppgift är att vara moder, att fostra det unga släktet. Det är nämligen det, aposteln vill säga med dessa ord, som kunna förefalla oss underliga och svårtydda.

När en kvinna håller sitt förstfödda Kila barn i famnen, då tror jag, att hon känner något så stort, som knappt någon annan människa kan känna. Hon känner då livets värde och livets storhet och den nåden att få giva liv åt en varelse såsom det allra största, som är henne givet. Paulus nedsätter icke genom detta ord den ogifta kvinnan på den giftas bekostnad, ty han har här icke alls talat om den ogifta kvinnan utan endast om den gifta. Av hans brev f. ö., t. ex. av Korintierbrevet, veta vi, att det är ingen, som så har hävdat den ogifta kvinnans ställning i livet som just aposteln Paulus. Och han går så långt, att man t. o. m. kan undra däröver. Icke heller behöva vi missförstå honom, såsom ville han säga, att kvinnan blir salig, därför att hon blir moder. När han säger, att hon blir salig genom barnsbörden, då är det detsamma, som han på ett annat ställe uttrycker mer allmänt med de orden, att var och en varder »salig i sin gärning». Där står icke, att man varder salig genom sin gärning, eller för sin gärnings skull, att gärningen är grunden och orsaken till frälsningen, utan att gärningen är ett medel, ett tillfälle av Gud givet, i vilket vi kunna få utveckla127

oss tÜl frälsning. Så vill han också här säga, att moders-kallet är det kall framför alla andra, i vilket det är kvinnan givet att utvecklas till frälsning. Ingen apostel har heller såsom Paulus hävdat frälsningen av fri nåd, så att om det är någon, som borde vara fritagen från missförstånd i detta hänseende, är det just han, då han här tager tiU orda.

En skönare och härligare kallelse för kvinnan än moderskallet finns icke. Och säkert är, att en sådan fostran för en människa som den, vilken gives inom äktenskapet, gives icke utom detsamma. Skulle man kunna gå igenom historien, vilket för övrigt är en omöjlighet, emedan det ligger ett ogenomträngligt hölje över så mycket, är jag övertygad om, att man skulle finna, att de allra flesta människor, som verkligen uträttat något stort, ha fått grundläggningen till detta i sina hem. Och kanske kunna vi gå så långt, att vi säga, att det är just troende mödrar, bedjande mödrar, ädla, gifta kvinnor, som hava fostrat de män och kvinnor, vilka på mänsklighetens område utfört något verkligt ädelt och stort. Historien om Augustinus och Monika har nog gått igen i oändliga variationer genom hela människosläktet.

Men nu har det ibland oss arbetat sig fram andra tankar och andra meningar. Uppfattningen om äktenskapet och dess betydelse är väl bland de uppfattningar, som stå mest i strid med vad man förut vant sig att anse såsom riktigt och rätt. Förr hette det i de gamla heliga skrifterna: »Barn äro en Herrens gåva.» Nu äro de varken Herrens gåva eller alls en gåva, utan128

bestämmanderätten över barnens antal i äktenskapet tillkommer, menar man, föräldrarna själva. Huru många sönderslitna kvinnor, huru många olyckliga äktenskap finns det icke ibland oss! Har väl någon tid haft att uppvisa något dylikt? Det vet jag icke. Men hava alla tider haft att uppvisa något sådant som denna tid, då är det i sanning ett dåligt vittnesbörd för mänskligheten.

Det heter här, att kvinnans uppgift är moderskallet och således det unga släktets fostran. Och jag tror, att hon förstår den saken bättre än mannen, att hon i allmänhet i det sistnämnda avseendet har försteget framför oss, män. Därmed är åt henne givet något stort och högt, som mannen aldrig kan nå. Och sålunda har hon försteget på ett område, där vi män stå tillbaka.

Men den allmänna vägen för oss alla — och vi behöva ju ett ord till uppyggelse och icke blott till undervisning — är, vad aposteln säger tillhör den gifta kvinnan: Tro och kärlek med helgelse i hjärtats renhet. Hon skall, vill han säga, i den jordiska kallelsen inlägga tro, kärlek och helgelse. Och här hava vi, som sagt, något för oss alla att aktgiva på. Den jordiska kallelsen är icke skild från det andliga, så att detta är ett område och det jordiska ett annat, utan det andliga skall förverkligas på det jordiska området, i den jordiska kallelsen. Det är just därför, som kvinnan varder salig i sin gärning och som varje människa blir salig just i sin gärning. Och av alla gärningar ligger naturligtvis den jordiska kallelsens värv oss närmast. Den kristendom är ingen-129

ting värd, som icke visar sig just i den jordiska kallelsens utförande. Sådan som denna kallelses utförande är, sådan är ock vår kristendom, vår ställning till Gud. Och den kallelsen är oss given just för att där låta vårt ljus lysa.

Tron är den allmänna vägen för oss alla. Sedan skall tron visa sig förverkligad i den jordiska kallelsen. Och i denna är kärleken den högsta dygden. Här menas icke i första hand kärleken till Gud, ehuru vi väl veta, att det är det högsta av allt, utan kärleken till människorna, med andra ord, att vi i vår jordiska kallelse skola ådagalägga både den broderliga och den allmänneliga kärleken och det med helgelse, i hjärtats renhet. Detta är en anvisning för oss, att Herren i helgelselivet lägger den allra största vikt på hjärter enheten.

Vår tid är en mycket realistisk tid. Det finns ingenting, som icke skall avslöjas, förklaras och framläggas, så att det ligger så klart som möjligt. Så har det också gått med det äktenskapliga livet, att dess mysterier skola avslöjas. Kvinnan skall icke gå okunnig in i äktenskapet. Och okunnigheten, det må vi väl gärna medgiva, har aldrig gagnat någon. Men detta avslöjande får heller icke ske på ett sådant sätt, att det blir profant, utan det bör väl kunna ligga en skär och fin slöja över livets hemligaste förhållanden, åtminstone så fin och skär, att detta förhållande blir något heligt, ty det är det. Det finns så mycken orenhet i världen, och denna väller i våra dagar fram så, att vad Petrus kallar för »liderlighetens pöl», ville jag kalla »liderlighetens sjö» eller »hav». Och det gäller att värna om

9 Guds Frälsmngsväg.130

äktenskapet, ty även inom detta kan helgden och hjärtats renhet förloras lika väl som utom detsamma.

Således, detta är vägen för både man och kvinna, den ene som den andre: tro, kärlek, helgelse, hjärterenhet och detta förverkligat i den jordiska kallelsen, vad denna än må hava för namn.

Give oss nu Herren sin stora nåd att gå denna väg!

Det har lyst fram för mig så särskilt klart just nu, att allt vad Gud givit oss, har han givit, för att vi skulle vara lyckliga. Han har icke givit oss ett enda bud, utan att detta buds innebörd syftar på att vi skola vara lyckliga. Han har icke låtit ett enda lidande komma över oss utan att därmed avse, att det lidandet skall göra oss lyckliga. Han har icke givit oss någon, förordning, någon stadga, någon föreskrift för den mänskliga samlevnaden utan just i det syftet, att vi skola bliva lyckliga. O, att vi kunde se in i detta förhållande, att vi hava en sådan Gud, och att vi förstode, att i fullgörandet av hans bud ligger verkligen vår största lycka!

Vilket bud är det då, som fått löftet om lycka särskilt uttalat, om icke just det fjärde, som handlar om familjeförhållandet? Och ett helt folks lycka beror på huru äktenskapet fattas. Där äktenskapet fattas så, att både den ene och den andre fruktar att gå in däri eller tycker, att det finns en genare och bekvämare väg än äktenskapet för att »hävda sig själv», ja, där den åsikten gör sig gällande och slår rot i ett folk, där blir det folket förr eller senare ett dött folk. Vi hava sett, huru det gått i Frankrike, där antalet av födelser i förhållande till folkmängden på ett fruktansvärt sätt gått ned. Och131 det är märkligt, att Sverige kommer rätt nära gränsen nedåt. Får icke Gud giva oss en annan åskådning av äktenskapet samt av storheten för en kvinna att vara moder, då sjunker även vårt folk ned till att bliva ett dött folk.

Herren välsigne för oss alla, i vilken kallelse vi än stå, den väg, som heter: Tro, kärlek, helgeke, hjärte-renhet! Amen.D E N

VITKLÄDDA

SKARAN

Uppb. 7:13, 14.

»T Tern skall bo i din hydda? Vem skall bliva på ditt V heliga berg?» Så frågade en man fordomdags i det gamla förbundets tid. Och svaret gavs honom med hänsyn till betydelsen av ett hehgt liv, ty utan helgelse kan ingen se Herren.

Samma fråga kommer åter här, och svaret gives i nytestamentlig klarhet med hänsyn till den rättfärdiggörande nåd, som ligger till grund för vår frälsning, och som är drivkraften till det heliga livet. Dörren till Herrens hydda står öppen, så att vi i dag genom det heliga textordet kunna kasta en blick ditin. Herrens berg ligger avslöjat för våra ögon, och vi kunna i anden se den skara, som där böljar fram.

Men det är en man, som har sett allt detta på ett annat sätt, än vi i dag kunna se det. Icke i en dröm, icke i anande tanke eller fantasi, utan i verkligheten har han skådat det. Han har sett en tallös skara av saliga, iklädda helgonens vita silke, bölja fram på Sions berg. Han har sett de enskilda i denna skara strålande i himmelsk klarhet och härlighet. Ingen åtskillnad i så måtto, att alla hava de varit förhärligade, alla rena.133 Och likvisst har var och en av dessa strålat med bibehållande av sin individualitet, sin egendomlighet efter måttet av den nåd och sanning, han eller hon mottagit. Och från den skaran har utgått en strålglans, som har uppfyllt hela himmelen. Han, som såg, upphörde snart att räkna. Men ingen annan förmådde det heller. Ingen av de äldsta, ingen av änglarna i himmelen, blott Herren visste skarans tal.

Det är, säger jag, en människa, som har sett detta. Det har för honom varit en så levande verklighet som allt annat, som han sett med sina ögon här nere på jorden, och kanske en ännu mer levande verklighet. Han har sett de strålande ansiktena, han har sett, huru läpparna rörts. Han har hört, huru från varje tunga framväller en lovsång. Det är ingen, som bestämmer, vad som skall sjungas. Alla få välja fritt, men alla välja lika. Det är ingen enda bland skaran av dessa miljoner, som kommer på den tanken att välja något annat lovsångsämne än Lammets lov, lammets, som har köpt dem med sitt blod.

När vi i vår bibelläsning komma till Uppb. ?:e kap., då stanna vi gärna en stund vid detta ställe och söka tänka oss in i, ana oss in i allt detta. Men ingen av oss har sett det. Om det hade beskärts oss — om du eller jag för några ögonblick hade fått se eller höra, vad Johannes såg och hörde, tror jag vi skulle velat giva vårt liv for att få vara med i denna vitklädda skara. Vi skulle sätta in hela vårt liv i kampen för att vinna vår krona.

Och nu är ju den frågan väl berättigad: »Vem skall bo i hans hydda? Vem skall bliva på hans heliga berg?»134

Och svaret gives, sade vi, i nytestamentlig klarhet: »De

hava tvagit sina kläder och gjort dem vita i Lammets blod.»

Sedan heter det i den följande versen: »Därför äro de inför Guds tron.» Iyåtom oss tänka oss in i dessa förhållanden! Iyåtom oss i vår ande granska skaran! Sannolikt är det här först fråga om en särskild grupp av saliga. Det ser ut, som om det vore en martyrskara — kanske den martyrskara, som kommit ut ur den stora antikristiska nöden. I den skaran finna vi i alla händelser säkert flera av jordens ädlaste män och kvinnor, män och kvinnor, som kämpat för renhet och helighet såsom få, män och kvinnor, som hava låtit sin lekamen brinna, hellre än de förnekat sanningen, som varit sin Herre och mästare trogna in i döden, som levat ett liv av lidande och kamp, men aldrig tagit vilddjurets märke på sina pannor, aldrig förnekat sin Herre. Om vi ville se en skara, som representerade mänskliga dygder och mänsklig renhet, så skulle vi visst kunna se just på denna skara. Men ingen enda av alla dessa har satt sin fot på Sions berg där uppe, därför att de kämpade en sådan kamp, därför att de förde ett så dygdigt liv i Guds kraft och med hans hjälp. Nej, alla, som samlats där, hava kommit dit endast och allenast därför, att de hava tvagit sina kläder och gjort dem vita i Lammets blod. All mänsklig förtjänst är utelyckt.

Vi skulle säkerligen också i den skaran, om vi förmådde granska den, finna andra människor — människor, som

här nere fallit och fallit djupt, som besudlat sig i nattsvart synd, i blodröd synd, som kanske fallit i rättvisans hand och avsonat sina brott i fängelse.135 Men vad de en gång varit, det synes icke nu. I bot och tro kommo de till korsets fot, och Lammets blod gjorde dem rena från alla deras synder. Därför äro också de inför Guds tron. Nu stå de alla sida vid sida. Det skiner från den ene, det lyser från den andre. Alla äro de klädda i vita, fotsida kläder.

Alla hava de kommit ur jordens nöd. För somliga har nöden varit så skriande, att de kämpat i förtvivlan och mången gång frestats att tro, att de aldrig skulle komma igenom. Det har varit årslång, livslång, djup nöd, sådan nöd, om vilken Jesus säger, att den aldrig tillförne varit, ej heller någonsin varda skall. Men för Lammets blods skull vunno de allesammans, även de, som hade den svåraste nöden att genomkämpa. Och nu är allt förbi. Nu ligger allt bakom dem. Av alla sjunges segersång till Lammets pris, ty de vunno för Lammets blods skull och Guds vittnesbörds ords skull. Konungar och profeter, dagakarlar och tiggare, de må ha varit den ene det och den andre det, nu är allt utplånat. Vad de varit, därom är icke fråga, utan blott om vad de äro. Och de äro Guds människor, helgade, ren-tvagna, frälsta, bärgade genom Lammets blod. Där stå Afrikas svarta söner, Amerikas rödhyade indianer, Indiens, Kinas och Söderhavets söner, folk från Patagonien och eskimåernas land, från alla jordens rum, från de stora kulturländerna, från vår kyrka, från andra kyrkosamfund, från sekterna. Alla skrankor äro borta. Det är blott ett, som har berättigat dem alla att beträda Sions höjder, ett, som gjort dem alla lika rena inför Gud. Det är Lammets blod.136

Om du läser din bibel och börjar från början, så ser du genast, att ordet pekar framåt, dunkelt men bestämt mot en viss punkt i historien. Det första löftet är som ett Guds finger och det pekar i den riktningen. Det andra löftet, det tredje — vi kunna icke räkna dem — alla peka de mot samma mål. Du läser om underliga sinnebilder, symboler, underbara institutioner i Guds lagstiftning bland Israel, skuggor — men alla peka de åt ett håll. Du ser patriarker, profeter och heliga män vandra sin väg fram. Allas ansikten äro vända åt samma håll. Alla skåda mot en punkt i fjärran. Du läser om Guds vägar och tankar. Alla peka de åt samma håll. Det är som oräkneliga fotspår vända åt ett enda håll. Vart? Till Golgata, där Jesus, Guds Lamm, gav sitt blod för världens synd.

Och när han det gjort och tagit åter sitt liv, då vändes bladet i historien. Då står åter alla Herrens tjänare vända mot samma punkt. Men de se nu icke framåt allenast utan också tillbaka. Apostlar och evangelister gå ut och förkunna evangelium, alla med ögat riktat tillbaka mot Jesu Kristi kors och Jesu Kristi uppståndelse. De förkunna frälsning i Lammets blod. Och himlen öppnas, och skaran ökas dag för dag. Men allas ögon även däruppe äro vända mot en punkt, mot tronen, där Gud och Lammet regera.

Älskade vänner, förstå vi detta? Jag menar: fatta vi, att här är den pärla, som var och en måste finna, den pärla, om vilken det sjunges i en sång: »Jag nu den pärlan funnit har, som är min själs begär», den pärla, som gör oss rika för tiden och för evigheten. Vad be-137 tyder här all mänsklig förtjänst? Hur skulle den kunna vinna ett sådant mål? Hur skulle den kunna få till lön en sådan krona?

Vi läsa i samma Uppenbarelsebok om himmelens renhet. Där var en, som satt på tronen, och han var som en jaspis, den klara, genomskinliga, dyrbara ädelstenen. Och omkring honom välvde sig en regnbåge, klar som safir, renhetens återglans. Framför tronen brunno sju eldslampor, som kastade sitt klara, genomträngande sken ut över himlens nejder. Och framför tronen var såsom ett kristallhav, klart och genomskinligt. Det är över det kristallhavet, vi skola tåga fram. Det är den tronen, vi skola nalkas. Det är inför honom, som sitter på tronen, vi skola böja våra knän. Vem gör den vandringen utan att vara tvagen i dammets blod? Ingen enda av oss.

Vi fira reformationsfesten. Det är en av kyrkans högtidsdagar, en av Kristi församlings festdagar. Ja, det är en av de allra största. Och då erinra vi oss, hur pärlan, om vilken vi nyss talade, hade kommit bort, och hur den blev funnen igenom, denna härliga sanning: «Av nåden ären I frälsta genom tron och det icke av eder, Guds gåva är det, icke av gärningar.» Skräpet av mänskliga påfund och mänskliga tankar höljde över den pärlan, varför den för flertalet var som bortkommen, men Gud skickade ut män att leta reda på den pärlan, och de sökte i trohet. Många av dessas namn hava aldrig kommit på historiens blad, och många av dem, vilkas namn kommit dit, hava kallats kättare. Men säkerligen hava många av dessa efter bästa förstånd sökt efter138

pärlan, om de också mången gång irrat vilse både i ett och annat avseende. Sökandet blev allt ivrigare. Den hade

kommit ned till jorden, denna pärla. Gud hade icke tagit den tillbaka, och ingen människa hade förmått att helt skaffa bort den. Den måste därför finnas. Så forskade man vidare, och så skimrade något av dess glans fram för den ene efter den andre av dem, som sökte. Och så var det en man, en munk, vars namn vi gärna minnas, som slutligen fann pärlan i en klostercell: »Jag tror syndemas förlåtelse.»

Se, nu var pärlan funnen, och nu äga vi den genom Guds nåd, genom Guds barmhärtighet. Den är mitt ibland oss. Och det, som våra trosfäder med så mycken kamp och strid sökte för att draga fram i dagen, ligger nu öppet ibland oss. Det är blott fråga om, hur vi vilja, om vi vilja taga upp den och göra den till vår egendom. Den ligger klar och avslöjad inför oss. I^uther fann den under botens, syndaångerns blodiga kamp. Och skall den bliva din egendom, så måste du ned på knä i bekännelse av synd och skuld inför Herren. Då finner du den, och då är även du tvagen ren i dammets blod.

Kan du säga, att du har funnit denna pärla? Eller säg, är det icke värt att söka den och vinna den? En människa kan vara viss på sin frälsning. En människa kan få bekänna: »Av nåden är jag frälst och det icke av gärningar.» Det kan givas visshet, och det måste givas visshet och det just därför, att det är nåd alltsammans. Vore det ett enda strå, som vi av egna gärningar eller egen kraft skulle lägga till frälsningen, så vore vi aldrig fullt vissa, om vi vore frälsta eller icke.139 Ty då skulle vi aldrig veta, om detta lilla strå vore rätt lagt, eller om det vore det rätta. Men när det nu är av nåd, då vi gå syndabekännelsens väg rakt fram till korset, där frälsningen gives i dammets blod; då gives det visshet om frälsning. Och det är denna outsägliga nåd; som skall giva oss kraft till ett heligt liv, så att alla våra kläder så att säga bliva tvagna, både hela den invärtes människan och hela vårt yttre liv.

Give Gud, att denna härliga trossanning bleve klar för ditt hjärta! Det har åter blivit så ibland oss — åtminstone synes det mig så — att människotankar begynt täcka över den kostliga pärlan. Det är så mycket, som talas om, människan, nutidsmänniskan och hennes sedliga uppgift — allt gott och välbehövligt. Men det får icke skymma detta, att vi frälsas av nåd. Man kunde väl säga ännu en gång, ja, ropa såsom profeten Joel på Herrens befallning: »Stöten i basun på Sion, pålysen en helig fasta, utlysen en högtidsförsamling!» Här behöver blåsas larm för att väcka upp var och en av oss till att värna om denna vår underbara skatt, försoningen i Lammets blod. Vi behövde med profeten ropa: »Riven edra hjärtan och vänden om till Herren, eder Gud, ty nådig och barmhärtig är han, langmodig och stor i mildhet och sådan, att han ångrar det onda.» Var och en, som kommer med rivet hjärta till Kristi kors, han finner där en, vars hjärta blivit ännu mer rivet och sargat än någon annan människas. Och för hans stora kärleks skull, som han gav i döden, skall du med det rivna hjärtat få frid och förlåtelse.

En brud, som ser framåt mot sin nära förestående140

bröllopsdag, är ju betänkt på bruddräkten. Pen sömmas icke den sista dagen utan långt förut. Skall din fot en gång stå på Herrens heliga berg och du bo i hans hydda, då vill jag säga dig, att det är tid, att du börjar tänka på denna din dräkt. Den sömmas icke av människor, den virkas icke av människohänder. Den gives av nåd. Du minns mannen, som kom in i bröllopssalen och icke var klädd i bröllopskläder. Jag tänker mig honom kläd4 i en mycket god klädnad, och säkerligen var det detta, som styrkte honom att gå in utan bröllopskläder. Men den dräkten var icke nog god i konungens närhet. Den dräkt, i vilken du en gång skall stå i konungens närhet, om det eljest skall bliva din plats, måste du tänka på. Den måste du utbedja dig av honom ensam, som har köpt den åt dig, och som vill giva den åt dig för intet. Men dagarna ila, och ännu kanske ingen visshet har intagit din själ, att du är klädd i det skinande Hnnet. Man kläder sig icke i dödens stund. Då brukar man avklädas. Så bruka vi ju säga. Ja, så avklädes man allt, allt, allt. Men det är ett, som man icke avklädes — den vita, fotsida dräkten. Allt annat faller bort. Den ensam bur kvar, köpt av honom, som säljer för intet. I^yssna till hans välsignade bjudning: »Alla I, som törsten, kommen hit till vatten, kommen hit och köpen utan penningar och för intet!» Din hyddas dörr skall en gång stängas efter dig, och du skall bäras bort. Och när tälthyddan, din kropps hydda, sammanfaller, då är det gott att hava dörren öppnad till Herrens hyddor. Allt ryc-kes undan dig, allt, varpå din fot här vilat, som icke har evighetskaraktär, evighetsvärde uti sig. När allt detta ryc-141

kes undan, då är det gott att hava fäste på Guds helgedoms berg och få stå där bland den vitklädda skaran. Söken Herren, medan man kan finna honom, åkallen honom, medan han är när! Den ogudaktige övergive sin väg och

syndaren sina tankar och omvände sig till Herren, ty när honom är nåd och mycken förlåtelse.

Där uppe ingen natt skall vara Och inga smärtans rop som här. Där uppe står en frälsad skara, Som evigt ser Guds anlet klara. Men skall väl jag ock vara där?

Där uppe i den gyllne staden, Vad glans, vad osedd härlighet, Vad sällhet, okänd här till graden! Men skall ock jag stå med i raden Bland dem, som se Guds salighet?

Där uppe, o, hur sången klingar Iyikt flodens dån inför Guds tron! Men där sin hyllning skaran bringar, O, månne i de vida ringar Ock höras skall din lovsångs ton?

O, Herre, hjälp du oss besinna, Hur viktig nådadagen är! När jordens korta år försvinna; Ack, giv, att vi av nåd må finna Vårt rum bland dina frälsta där!

Amen.TIDÉN ÄR KORT

i. Kor. 7: 29—31.

Det är en man, lösgjord från jordens band, de band, vilka binda och kväva anden, som här talar till oss. Det var för honom framför allt annat klart, att han icke ville vara bunden av något utan frigjord, frigjord i sin ande, så att han på den dag, då hans Frälsare komme i skyn, vore en av dem, om vilka det heter: han varder upptagen. Han ville icke på den dagen stanna på en jord, full av oro, synd och död. Han ville följa med upp i skyn. Eller om han redan tillhörde de avsomnade, ville han, att Herrens kallande röst skulle tränga ned i hans grav, så att han finge uppstå i rättfärdighet.

Han var rädd att försumma sin levnads dag, att överraskas, innan det verk, Herren givit honom att fullborda, åtminstone i någon mån vore utfört. Han ville hava välsignelse över sitt liv. Detta är något för hela hans tankegång genomgående. Han omtalar ock på andra ställen i sina brev den hjärteställning, han önskade intaga. »Jag förgäter», säger han, »det, som är till rygga, och sträcker mig mot det, som är framför, jagande mot målet efter den143 segerlön, som förehålles ovanefter.» Han är angelägen att hinna fram, ja, han löper på vädjobanan såsom en, som vill hava lönen.

Herren Jesus skildrar också en troende människas rätta hjärteställning, då han t. ex. talar om de tjänare, som hade sina ljus brinnande och sina länder omgjor-dade och som väntade, att deras herre skulle komma i det ena eller andra hanegället. De skulle alltid, säger han, vara redo.

Paulus, som intog denna väntande ställning, skriver till alla, som i likhet med honom hade ett levande hopp: »Det säger jag, mina bröder, att tiden härefter är kort.» Och det ordet gäller för visso även oss.

Ett människoliv är kort. När vi voro barn, räknade vi icke åren. Vi lekte fram våra dagar. Och när ungdomsdagarna kommo, sågo vi icke så mycket mot evigheten, som vi sågo mot framtiden. Men innan vi visste ordet av, hade vi blivit gamla. Vi hade icke så mycket reflekterat däröver. Men när vi sågo det uppväxande släktet omkring oss, började vi tänka: »Jag tror, jag har blivit gammal.» Och så sågo vi, att det bästa av livet var gånget och att det icke efter mänsklig beräkning kunde vara så långt kvar. Först långt fram i livet begynte vi märka, att tiden var kort. Vi borde dock hava märkt det förut.

Om vi skulle överraskas av döden och vår själ vore bunden, om den sutte fast i det, som förgås, om det allra viktigaste hade blivit försummat, om vi icke hade fått vår ande frigjord från det jordiska och bunden vid Gud, eller om anden blivit frigjord, men livet låge144

förfelat bakom oss, öm Guds verk vore försummat •— och det står ju ett ve över den, som bedriver Guds verk försumligt — hur skulle vi då känna det?

Men den gripande sanningen/ att tiden är kort, har sjunkit ned till en alldaglig sanning. Ja, en människa kan bära den sanningen på tungan utan att egentligen mena något med när hon säger: tiden är kort. Ja, vi veta så väl, att tiden är kort.

Men man kan ock leva sitt liv mer eller mindre hastigt. Och är det någon tid, i vilken det leves fort, så är det

denna. Man vill ha allt på en gång. Man vill gripa om så mycket som möjligt, hinna med så mycket som möjligt.

liksom man kan leva fort, så kan man ock värdesätta tiden orätt. Och är det något, som utmärker vår tid, är det just, att den omsätter tiden i guld. »Tid ar pengar.» Så heter det allmänt. Men det vore bättre att säga, hur underligt det än låter: »Tid är evighet.»

I^åtom oss nu akta på apostelns förmaning, akta på, att tiden är kort, och söka vinna just detta tvåfaldiga, som nämndes i begynnelsen, att vår själ står fri i Gud och inför Gud och att de flyende sekunderna användas just i det syfte, för vilket Gud vill, att vi skola leva.

Det är så mycket, som snärjer och binder här nere. Vad som vanligast binder, det nämner dock icke aposteln i vår text. Då skulle han kanske talat på annat sätt. Här talar han blott om något, som är för oss alla dyrbart. Han talar om familjelyckan, om den jordiska kärleken, om det, som vi alla behöva och alla böra värdera, det s. k. jordiska goda, det vi leva av, det som145 skaffar oss bröd. Han talar om den jordiska sorgen och den jordiska glädjen. Och allt detta är ju något, som vi dagligen behöva och som mer eller mindre färgar varje dag av vårt liv. Nu säger han: »Det kan binda dig. Hur mycket mer då det andra!» Och så tillägger han det underliga ordet: »De som hava hustrur, vare, såsom hade de inga.» Jag tänker mig, att han hade sett någon ung man eller kvinna i det ogifta ståndet, nitisk och varm för sin Herres räkning, gå in i äkten» skapet och där förlora denna hjärtevärme och denna andens friskhet samt begynna leva ett lamare liv i Gud. Och då ropar han: »Tiden är kort. De, som hava hustrur, vare, såsom hade de inga.» Kom tillbaka, vill han säga, till den andens frihet och andens friskhet, som du hade, då du gick in i ditt äktenskap! Hav hustru! Var en god man, fullgör dina plikter men behåll samma sinne, som du hade förut!

Eller han såg en annan syn, som vem som helst kan se: En man eller kvinna, förenad med en maka eller make, som begynner kvävas genom den andres tyngande liv, som bindes genom den andres slapphet och dåsighet eller kanske t. o. m. världslighet och okunnighet. Kanske han såg ett äktenskap, vari den ene var troende, den andre icke. Han såg den troendes nit dag för dag kvävas och bindas. Då behövdes ordet: »Vak upp! Tiden är kort!»

Eller kanske han såg tvenne lyckliga makar, troende makar, vilka voro så lyckliga i sitt äktenskap, att de hade nog av varandra — ett sådant där egoistiskt äktenskap, lyckligt på sitt sätt och ändå icke lyckligt,

ty vad är det i själva verket för lycka, när två människor hava så nog av varandra, att de icke känna behov att leva för andras räkning utan blott för varandra? Sannerligen behöves icke, att ett ord säges till äkta makar, att de hjälpa varandra, så att icke den ene blir en hämsko för den andra på vägen till evigheten.

Sedan säger aposteln ett ord till dem, som företrädesvis köpa och sälja eller bruka världen, ett ord till köpmän, affärsmän och hantverkare. Till alla dessa vänder han sig med samma genomträngande maningsord: »Tiden är kort!» Grip icke för hårt, vill han säga, om jordens goda. Håll det icke för fast i din hand! Din hand kan växa samman, och ditt hjärta kan växa samman med detta, som vi kalla det jordiska goda, med Mammon. Du känner den gamla historien om havsörnen, som sköt ned på den stora fisken, vilken dolde sig under vattenytan. Örnen hakade sina klor så hårt i fisken, att han, då han omsider fann, att bytet var för stort, icke kunde göra sig fri utan drogs med ned i djupet och kvävdes. Huru många av dem, som en gång skulle hava stått på Sions gyllne gator, hava icke dragits ned i djupet genom att de slogo sitt hjärtas ankare för fast i det jordiska goda!

Sedan heter det: »Jag har icke tid» i stället för: »Tiden är kort.» Jo, vi hava tid. Vi hava fått tid av Gud. Så länge vi leva, hava vi tid. Sedan hava vi icke tid. Men eftersom vi leva i dag, så hava vi tid i dag.

Hur många är det dock icke, som icke i dag hava tid att gå upp i Guds hus! Köpmannen har icke tid.147 På vardagen sitter han på sitt kontor och arbetar och brevväxlar, tänker och planerar. När söndagen kommer, är han trött. Det myckna arbete, som under vardagen icke hanns med, det, tänker han, vill han utföra på söndagen, eller ock vill han då resa ut till sin villa och vila. Han har icke tid att gå till Guds hus.

Med hantverkaren, vad namn han än må hava, är det på samma sätt. Han har fått en beställning, och vad han icke

hann med under veckan måste göras på söndagen. Han har icke tid att gå till Guds hus.

Och huru många äro icke genom sin tjänst hela året bundna på söndagarna! Icke har läkaren t. ex. tid att mitt på söndagen sitta och höra Guds ord! Huru många är det icke, som mena sig kunna försvara sig på det sättet: »Jag har icke tid»!

Men det sorgligaste är: man har icke lust. Och när man icke har lust, så har man icke tid.

Sedan kommer evigheten — hela evigheten! Du kanske menar: då har man tid. Ack, vakta dig, att snaran icke snärjer sig omkring din hals, så att du kväves! Se på fågelsvärmen, som slår ned i trädet! De röda, saftiga bären locka. Och de frossa och tillfredsställa sitt begär. Men förut har fågelfängaren varit där och satt ut snaran bland rönnbärsklasarna, och när svärmen skall lyfta sig, är det mer än en, som är fast. Sitt lystmäte fick han, men sin frihet miste han. Han köpte tillfredsställelsen med livets förlust. Vakta dig! Tidén är kort. Snart bryter du upp. Se då till, att din själ är fri!

»Och de, som gråta», säger aposteln, »vare såsom gräte148

de icke.» Jag har sett människor, som hava blivit så slagna av sorgen, att de blivit alldeles lamslagna och förlorat allt intresse för livet. De hava gråtit sig bort från Gud. Men vanligen fälla de tårar för obetydliga ting, som de förlora, onyttiga tårar, som de gärna kunnat bespara sig. Ja, dessa sorgeämnen i livet, de upptaga ofta våra tankar och sinnen så, att de alldeles draga oss nedåt; anden blir icke fri.

För dem, som hava givit Gud sina hjärtan, kommer det en dag, då han från deras ögon skall avtorka alla tårar. Höra vi honom till, må vi då vänta på den dagen! Om framför oss ligger en evig glädje i Gud, behöva vi icke fästa oss så mycket därvid, att ögat fuktas och att hjärtat svider både nu och då. Icke behöva vi därför giva oss över. Att gråta är mänskligt, och Jesus själv grät. Men han grät, såsom den där icke grät. Han lät sig icke så bindas av jordens sorg, att hans ande därigenom förtyngdes. När hjärtat blev för fullt, gick han ut på bergen om nätterna, bad och utgöt i tysthet sina tårar. Så kom han på morgonen med sitt soliga, ljusa anlete till folkskarorna. Och vad gjorde han då? Han torkade bort andras tårar. Och just därför, att han torkade bort så många tårar från andras ögon, hade han så få för sin egen räkning. Gör du på samma sätt!

»Och de, som fröjda sig», säger aposteln, »vare såsom fröjdade de sig icke.» Så underligt det låter! Hur blir det då med fröjden? Ack, det finnes ingenting, synes det mig, som kan bli så orent, så smutsigt som det mänskliga löjet, som den jordiska glädjen. Ja, för sorgs skull hava nog färre gått bort från Gud än för den jordiska149 glädjens skull. Och hurudan är den glädje, som man griper på bekostnad av Guds gemenskap? Det måste vara en oren glädje. Om ett mänskligt anlete förvrides av vrede eller någon annan passion, blir det aldrig, synes det mig, så avskyvärt, som då det förvrides av den passion, som heter »den orena glädjen». När denna glädje, fräck, cynisk och oren, avspeglar sig på ett mänskligt ansikte, kan man förstå, att de jordiska glädjekällorna verkligen äro usla brunnar.

Det finns en bättre glädje. Det finns en ren källa. Sök den! Den rena, oskyldiga, jordiska glädjen är älskHg och fager. När man ser den avspegla sig på ett mänskligt ansikte eller i en människas ögon, finner man, att den är tilldragande, att den är en Guds gåva. Men icke fcns den får binda oss, så att vi nöja oss med den och stanna vid den, icke förstående, att det finns en evighetsglädje, en ren, himmelsk, skön glädje, som vi kunna erhålla.

Har du sorg, låt sorgen dig ej trycka! Bjuds dig glädje, tag den mot av Gud! Vad är jordens fröjd mot himlens lycka? Vad är jordens sorg för himlens brud? Sorgen fostrar, föstre den din ande. Glädjen, helgad, är en skänk åt tron. Bruden redan här sin lovsång blande Med den stora skarans för Guds tron.

Tänk dig dit, där du en gång skall smaka Som en drömmande de sällas ro, Då du slipper att i stridsdräkt vaka,150

Där du trygg uti Guds stad får bo. Då vad här du sett i bilder bara Breder där sin prakt för dammets brud. Där serafer och keruber svara: Helig, helig, helig är vår Gud!

Ja, lär dig att glädjas med den glädjen, så får du gärna taga även all oskyldig jordisk glädje med tacksägelse från Herren.

Men, inina bröder, tiden är kort över allt detta. Se därför till, att ingenting binder, ingenting hämmar din ande! Iyåtom oss stå frigjorda inför var Gud, redo till vår mästares tjänst den korta tid, som står oss åter! Kanske det, som är kvar av ditt liv, nu redan inför Gud är räknat icke i år utan i månader, ja, i veckor; kanske icke ens i veckor utan i dagar; kanske icke ens i dagar utan blott i timmar. Så kort kan det vara. Det sjöngs vid morgongudstjänsten:

Kanske härnäst när klockan ljuder, Upplåtes gravens port för dig.

Så har man sjungit ur sin psalmbok, men man har icke trott det och icke levat därefter. Men det har blivit sanning för hundraden och tusenden. Tänk, om din ande är bunden vid jorden, vid det, som förgås, då ligger den dag framför dig, då också du förgås, den stora domens dag. Basunen ljuder, den basun, som skall kalla de rättfärdiga ur deras gravar. Du ligger kanske i din grav. Men dit tränger icke basunens ljud.i5i Där är det tyst. Du kallas icke fram till de rättfärdigas uppståndelse. Du gömmes till domens uppståndelse. Dagen kommer, då Herrens vågskålar tagas fram. Du varder vägd på en våg men befunnen för lätt. Det var halm, intet annat än halm!

Älskade, gå hem såsom en människa, den där minns och vill leva efter detta ord: »Tiden är kortfo Amen.HÄRLIGHETENS OVANSKLIGA KRONA FÖR GUDS HJORD

iPetr. 5:1—5.

Det är vid de sista orden i vår text, jag särskilt ville anknyta mig: Härlighetens ovanskliga krona.

Vad som ligger i ordet härlighet går naturligtvis långt utöver varje aning och ännu mer varje tanke. Någon härlighet finns icke här nere i världen. I^ycka, glädje och sällhet kunna bo här nere, där man nämligen lever livet i Gud. Men härligheten har här ingen plats. Den är där uppe. Den innebär i sig något vida mer än glädje, lycka och sällhet. Och när det talas om härlighetens ovanskhga krona, då innebär detta det allra högsta av denna härlighet, såsom vi ju bruka säga: »Det och det är kronan på verket» och därmed mena det högsta.

Till härlighetens krona når ingen människotanke. Men vi kunna dock tänka ett litet stycke i den riktningen. När Petrus ville lägga de äldste i församlingen på hjärtat att vårda Guds hjord, så erinrade han dem om, vad som väntade den trogne arbetaren: härlighetens ovanskliga krona. En människa kan längta oändligt. Men vad Gud har berett är rikare än denna längtan. En människa kan153 törsta oändligt. Men den dryck, Herren sätter till den hem-kommandes läppar, giver mer än pilgrimen törstar efter. Skola vi tänka något på, vad som innehålles i orden »härlighetens ovanskliga krona», så måste vi först försöka tänka bort allt, som här nere i tiden kan plåga och oroa ett människohjärta, framför allt all synd, all fruktan— även fruktan att komma bort från Gud — allt mörker, alla tårar, alla kval. Och hur djupt kan icke en människa lida här nere på jorden! Men däruppe äro alla lidanden uteslutna. Allt, som har plågat, är där borta. Där skall intet mörker mer vara. Ja, i Skriften uppräknas mycket, som icke skall vara där. Sorg och suckan skola fly. Om vi i ett enda tag kunde stryka bort ur vårt liv allt, som är mörkt och tungt, hur underligt skulle det icke vara att leva! Och det vore ändå blott något negativt. Det vore blott frånvaron av det mörka. Ett ögonblick här i tiden, då jag, såsom en kristen människa kan få glömma allt, som är tungt och svårt, är ett härligt ögonblick Men härlighetens ovanskliga krona är dock något oändligt mer. Att komma i besittning av den är att få vara hos Jesus, att få vara hemma hos Gud. Det är en underlig känsla, som griper oss här på jorden, då vi komma till vårt hem. Tänkom oss en främling, som varit ute i ett annat land och efter många år, kanske 10—30 år, återkommer till fosterjorden! Hur underligt skall han icke känna det! Eller tänkom oss ett barn, som får komma hem efter en lång frånvaro från hemmet! Den där hemkänslan är något alldeles särskilt. Tänk då, vad det skall vara att få vara hemma hos Gud!154

Och tänk vidare, vad det skall vara att få se Jesus! De stunder, vi här i livet känt oss nära Herren, hava varit våra bästa stunder. Och hur mycket har ändå icke här nere skilt oss från Gud! Hur mycket har icke legat mellan honom och oss, om icke annat av de skrankor, som tiden uppreser! Tänk då, när det icke längre är något, som skiljer oss från honom, när vi få vara i Herrens omedelbara närhet och han skall avtorka alla tårar av våra ögon! Se Gud, vad innebär icke det! Tänk, när blott en liten skymt av Guds gestalt dragit förbi vårt hjärtas blick och vi här nere tyckt oss se något av det himmelska, hur outsägligt ljuvt har icke det varit! När en människa på sitt sista

läger, såsom så ofta hänt, fått kasta en blick in i den himmelska världen mitt under dödens ångest, hur har icke hennes ansikte förklarats! Tänk då att vara hemma hos Gud! Där inne i hjärtat är då icke längre kamp mellan ande och kött. Där härskar frid, konungslig frid. Ja, allt är frid. Det är ingen slitning längre, ingen slitning mellan att vilja och kunna, mellan att önska och äga. Det är harmoni, stillhet, salighet. Man har äntligen blivit vad man längtat att bliva. Man känner då, att man är, vad man här nere trott sig vara men sällan känt sig vara. Det är en så full, levande verklighet, att man är Guds barn, att man icke behöver en enda försäkran därom. Det känns, det förnims i ande, själ och kropp.

Till härlighetens ovanskliga krona räknas väl ock det verk, som Gud på den dagen lägger fram för oss, då han säger: »Detta är ditt verk.» Det är renat, det är tvaget i Kristi blod, det är luttrat. Det har varit så att säga155 både i eld och vatten. Tänk att få höra Herren själv säga: »Det här har du gjort!» Säkert skall det vilja någon stund till, innan vi kunna tro det. Vi måste fråga oss: »Är det där verkligen mitt verk?» Och Herren svarar: »Ja, det är renat genom blodet, det är helgat, det är luttrat genom Anden. Det är jag,som verkat det i dig. Men det är ditt verk.» Och så ligger även lönen där. Vari den skall bestå, veta vi icke.

Där är ock en hel värld av saliga människor, av saliga andar, en hel härskara av himmelska väsen, syskon allesammans. Ingen är ond, ingen gråter. Alla le, alla jubla. Det är en helt ny värld, som Gud skapat i Kristus Jesus. Och det finns ingen återgång från den världen ned till det mörka landet, utan evigheten ligger framför oss i allt sitt oändliga ljus.

Något av detta ligger i ordet: »Härlighetens ovanskliga krona.» Något av detta måste vi räkna dit. Men visserligen äro vi såsom barn, som förstå endels och se såsom i en spegel i ett dunkelt tal. Se, det är mer, oändligt mycket mer, som ligger i detta »härlighetens ovanskliga krona».

Tänk dig dit, där du en gång skall smaka Som en drömmande de sällas ro. Där du slipper att i stridsdräkt vaka, Där du trygg uti Guds stad får bo!

Tänk dig dit! Det är en härlighet, som är ovansklig, som aldrig kan mattas för känslan, som aldrig kan för oss få förnimmelsen av att vara gammal. Det är något ständigt ungdomsfriskt, evigt nytt, nytt i stigande grad.156

»Ty deras förbarmare skall leda dem till levande vattu-källor.» Det är en förklaring, en utveckling i oändlighet upp emot Gud. Det är inga drömmar, inga fantasifoster, utan när den andra världen öppnar sig för oss, då är denna värld, som vi kallade den verkliga, försvunnen. Det visar sig då, att den var den overkliga och att den, som ligger där framför oss i evig härlighet och skönhet, är den verkliga.

Varenda en av oss är kallad att krönas med denna krona i evigheten. Hur förblekna icke alla ideal mot detta! Hur förlorar icke allt sin glans vid jämförelsen med detta!

Hur borde icke detta hänföra oss, så att visökte vinna denna krona! Hur borde det icke gripa oss som intet annat i världen!

Är kristendomen något mörkt och tungt, är det att vara en kristen något dystert, öm det är en vandring fram mot denna krona? Är kristendomen något allenast för oss gamla, som äro trötta på livet? Eller kan man icke säga till ungdomen: »Här har du något, som kan hänföra och gripa dig?» Jo, för visso har kristendomen just något för de unga!

Men nu vill jag stanna vid ett annat ord i vår text, ordet »Guds hjord», liksom jag hittills uppehållit mig vid det sista, »härlighetens ovanskliga krona». Vilket är det underbaraste? Det vet jag icke. Det är i sanning underhart, att det finns en Guds hjord här nere i syndens värld. Ja, det är så underbart, som något kan vara. Härlighetens ovanskliga krona övergår all beskrivning. Men tänk ock, vad det vill säga, att det finns en Guds157 hjord här nere: människor, som Gud känner och kallar för sin hjordl Vilken skillnad mellan denna lilla hjord och härligheten där uppe! En stridande, kämpande, blödande, fattig, svag liten skara vandrar här nere. Men det stora är, att den är Guds hjord. Den är köpt med Jesu Kristi blod ut från synd och värld, uttagen genom Guds helige Ande, tecknad med Guds insegel. Kristi hjord — det var för den Kristus gick i döden, liksom han gick i döden för hela världen. Det var den han talade till de sista timmarna av sitt liv och då hans läppar bleknade på korset.

De ord, han uttalade till lärjungarna och kvinnorna vid korset, voro ord till hjorden. Och när han vaknade ur sömnen i örtagårdens grav, då var det första ordet ett ord till hjorden. Han gick såsom herden omkring och ropade den samman. Först ropade han namnet Maria! Se, det var ett får i hjorden, det första, han ropade på. Men sedan ropade han fram det ena efter det andra, och så hade han hjorden omkring sig igen och hälsade den med ett: »Frid vare eder.» Så uttalade han sitt: »Simon, Jona son, älskar du mig?» Och så besvor han vid den kärleken lärjungen att föda hans lamm. O, vad Kristus älskar! Och att få vara medlem av hans hjord, det är härlighet, för såvitt det på jorden finns något, som kan kallas härlighet.

Vägen till härlighetens krona är att gå in i Kristi hjord. Utan att gå in i den hjorden kommer du icke fram till honom.

Vården Guds hjord, som är hos eder, säger aposteln Petrus till de äldste på sin tid. Vilken kraft i denna maning: Kristi kärleks kraft! Ehuru det ordet i första158

rummet är ställt till dem, som i särskild mening äro vigda till herdar för hjorden, må vi gärna dela med oss av detsamma. Det är nämligen icke ett tungt ord utan ett härligt ord. I, som gån omkring till de sjuka, hos vilka det ofta finnes så mycket av längtan, av inre oro, vården Guds hjord, som är ibland eder! I föräldrar, som haven barn där hemma, vilken hjord kan vara mer värd än den? Vården Guds hjord, som är ibland eder! I lärare och lärarinnor, som samlen barnen i söndagsskolan eller i vardagsskolan, vården Guds hjord, som är ibland eder! Och vi präster, må vi i första rummet träda fram och taga det ordet till oss, ty det är oss det i första hand gäller: DVården Guds hjord, som är ibland eder!»

Må vi också vara rädda om varandra, vi alla, som höra till Kristi hjord! Det kan gå därhän, att en människa förlorar kronan genom de snaror, en annan lägger i hans eller hennes väg. Det kan gå därhän, att två själar mötas i helvetet och att den ena säger till den andra: »Det är din skuld, att jag gick miste om kronan.» Jag dömer ingen. Jag vågar icke ens uttala mig om sådana människor, om vilka man tycker sig läsa i bibeln, att de hava gått förlorade. Men jag kan tänka mig, när t. ex. en Ananias och Safira, man och hustru, mötas, att han kan säga till henne: »Det var din skuld, att jag förlorade kronan», eller att hon kan säga till honom: »Det är på dig det beror, att jag är här.» Det kan hända, att de, som stått varandra allra närmast på jorden, så kunna anklaga varandra, och det kan hända, att en församlingsmedlem kan träda fram på den sista dagen och159 vittna om sin lärare, att denne icke vårdade Guds hjord. Och värre dom kan han aldrig få. Det kan hända, att barn på den dagen kunna se sig om efter sina föräldrar för att giva dem en frågande blick: »Varför ledde du mig icke fram till Kristi hjord?»

Men det kan ock hända, att där uppe i ljuset och härligheten skola mötas människor, som falla i varandras famn och säga den ena till den andra: »Hade du icke varit, så hade jag aldrig kommit hit.» Och då är det himmelsk salighet. Då skimrar och lyser det i juvelerna i härlighetens krona, såsom det tindrar och lyser på stjärnhimmelen en vinternatt.

Älskade vänner, låtom oss se till, att vi äro med i Guds och Jesu Kristi hjord och att vi taga hand om alla, som vi kallats att vårda!

Här i koret sitter i dag en liten skara, om vilken jag ville säga till far och mor och andra, som på något sätt ha den om hand: Vården den hjorden! Den behöver denna vård. Den behöver ett hem, ett kristligt hem. Den behöver en kristlig atmosfär. Den behöver ledning och hjälp. Den behöver kärlek och förbön. Och framför allt, den behöver klara, bestämda fotspår. Och inga sådana äro så sköna att vandra i som fars och mors.

Vården Guds hjord, som är bland eder! Och då överherden varder uppenbar, skolen I vinna härlighetens ovanskliga krona. Amen.KÄRLEKEN TILL BRÖDERNA

Rom. 9: 1—13.

Vad som först möter oss i detta skriftstyeke, är väl av allt som rör sig i livet, det allra skönaste och härligaste, som där finns, ja, något himmelskt skönt. Det är den osjälviska, brinnande kärleken, något av den kärlek, som han hade, som kom hit ned till oss och dog för oss.

Vi höra, hur osjälvisk denna kärlek är, då aposteln säger, att han önskar sig själv vara förbannad ifrån Kristus för sina bröders skull. Det låter så underligt för våra öron, att vi knappt tro oss höra rätt. Men det är kärleken, som talar, icke det beräknande förståndet, den reflekterande tanken. Det är hjärtat, kärleken, känslan som talar. Och när kärleken är av himmelen, talar den ett språk, som icke är så lätt att förstå. Aposteln kände det så, och därför talade han så. Bakom dessa ord, om vilka han själv betygar, att han icke ljuger, utan att hans samvete bär honom vittnesbörd med den helige Ande, står ett liv, som bekräftar sanningen av hans ord. Från stad till stad, från plats till plats, vandrar aposteln världen runt för att bringa evangelium till sina bröder. Han har blivit hudflängd, gisslad, sia-i6i

gen, hånad, trampad, berövad allt vad han ägde: ära, namn, rykte, hem och fädernesland. Där gick han bannlyst av världen men med Guds frid i sitt hjärta och fylld av brinnande kärlek.

Denna osjälviska, brinnande kärlek är först och främst riktad på hans eget folk, hans egna landsmän. Detta folk var högt benådat. Det hade en underbar historia bakom sig. Gud hade i det folket insatt många stora och härliga krafter och institutioner och givit det många stora och härliga löften. Men det folket hade förfelat sin av Gud givna uppgift. Det hade kastat bort denna uppgivt att vara ett ljus för hedningarna. Det hade förkastat Israels tröst. Och vid tanken härpå känner aposteln en stor sorg och oavlåtliga kval i sitt hjärta.

Det är bra mycket i detta som påminner oss om våra egjia förpliktelser till vårt folk och om vårt folks ställning. Ty nog har också vårt folk en härlig historia bakom sig. Nog har Gud även åt vårt folk skänkt mycket som varit rikt och härligt. Ja, vi kunna förvisso säga, att det är ett av de mest benådade folk på jorden, om icke rent av det mest benådade folket. Men har väl vårt folk blivit sin uppgift troget? Är det troget det evangelium, som det en gång fick under kamp och strid, och om vilket det då enades såsom en man? Har det icke svikit och håller det icke på för varje dag att mer och mer svika sin uppgift?

Men det är icke därom vi nu skola orda, utan vi skola i stället fråga oss själva: Iyågar kärleken i våra hjärtan för våra bröders skull? Synes det på oss-något av det, som man såg hos Paulus, på vilken man blickade med

ii Guds Frälsningsväg.IÖ2

undran, frågande: Vad är det som driver den mannen framåt? På hans panna och hans liv stod det skrivet: »För mina bröders skull.» Hava vi den kärlek som brinner? Nog tror jag, att i varje hjärta, som hör Gud till, det finns kärlek och kärlek just till vårt folk. Men icke tror jag, att det är den kärlek som brinner. Snarare är det mångenstädes den kärlek, som glöder under askan. Det har kommit aska över de glödande kolen, liknöjdhetens aska, bekvämlighetens, missmodets, själviskhetens, försagdhetens falaska. Vad vi behöva, är att bedja Gud om den kärlek, som brinner, som lågar.

Av vår text se vi, att det är möjligt att älska sitt folk och ändå se framtiden för det folket utomordentligt mörk. Många tro i nutiden, att det är kärlek till det svenska folket att se dess framtid så ljus som möjligt. Och nog kan det så vara. Men icke behöver det heller sägas, ja, får icke sägas, att då man ser denna framtid mörk, innebär detta bristande kärlek. Nog var aposteln Paulus en optimist. Det finna vi, om vi läsa det föregående kapitlet i detta samma Romarebrev och särskilt slutet, där han talar om att varken höjd eller djup eller något skapat skall kunna slå ned hans mod eller skilja honom från Herren. Men ändå har han en stor sorg och oavlåtliga kval i sitt hjärta. Han kunde icke slå an den tonen, att allt till sist nog skulle gå bra för hans folk, att det visserligen var mörkt nu, men att mörkret nog skulle skingras och domen utebliva. Nej, det kunde han icke för sanningens skull. Och när han ser sitt folk på det sluttande planet gå bort från Gud,IÖ3 då är det, som han frätes av denna kärlekens nitälskan och marteras av dessa gruvliga kval.

Och vilja vi se tidsläget i ögonen, kunna vi icke undgå att se den fara, som hotar vårt folk, även Guds folk och Guds rikes framtid. Säkert finnes det icke något Guds barn på jorden, som icke tror, att Gud och hans rike till sist skola segra. Men det är icke det, som sakc» i första hand gäller. Frågan ar, 9m tidsläget är sådant, att där spörjes något tecken till att vårt folk i stort sett håller på att vända om från sin dårskap och gudsövergivenhet. Ser du några sådana tecken? O, att Gud gåve i våra hjärtan denna Pauli sorg, denna kärlekens sorg! Då skulle kärleken

begynna brinna också inom oss.

Men var då Israel förkastat? Ja eller nej? Svaret berodde på hur man såg saken. Paulus såg den så, att han svarar: Nej. Israel efter köttet hade visserligen förfelat sin uppgift och just därför dragit en dom över sig. Ingen som icke har upplevat det, vet, vad det vill säga, när Guds dorn går Över ett folk. Det är lätt att säga: Det går över, och sedan blir det mycket bättre än förut. Men vet någon av oss, vad det är, när en Guds dom går över ett folk? Och har någon av oss beräknat vad det är som går under, när en sådan dom går över ett folk? Säkerligen icke.

Men Israel efter köttet var icke det egentliga Israel. Sådant är Pauli resonemang. Redan långt tillbaka i historien, säger han, ser man, att Israel icke härstammade både från Isak och Ismael utan blott från Isak. Det synes, vill aposteln säga, att det sanna Israel är löftets barn. Det sanna Israel, vill han säga, är det som164

har fasthållit löftena. Och från den synpunkten sett går icke Israel under och är icke Israel ett förkastat folk. För övrigt se vi av samma Romarebrev, att Paulus icke säger, att Israel efter köttet, hela folket, var förkastat för alltid, utan att den dag skulle komma, då det skulle bliva sin uppgift troget, då det som folk skulle vända sig till Herren, då det skulle bliva som liv från de döda. Allra minst, säger han, var Israel såsom folk evigt förtappat. När han säger, att det var förkastat, menar han därmed, att det hade förfelat den av Gud givna uppgiften och såsom sådant fick gå sina egna vägar. Men det fanns ock, säger han, i hans folk en kärna av lö†tesbam, av troende. Och så länge så var förhållandet, kunde det icke i egentligaste mening talas om en Israels förkastelse.

Ja, där hava vi det. Kärnan i ett folk äro de, som tro på Gud. Om den kärnan är frisk och kraftig, är det hopp för det folket. Men om kärnan blir sjuk, då är det föga hopp. Se på en frukt. I skalet och under skalet äro ganska djupa fläckar. Det kan man se utifrån. Men man kan skära bort dem, och frukten är ganska duglig ändå. Du har också sett frukt, som ruttnar inifrån. Man ser intet fel på skalet. När du tar frukten i din hand för att smaka på den, känner du, att den är alltigenom oduglig. Den har ruttnat inifrån; det började med kärnan, och den förruttnelsen utvecklade sig så hastigt. Att det alltid i ett folk finnes en förruttnelse, som går mer eller mindre djupt inåt, är säkert. Men om själva kärnan börjar bli sjuk, är det snart slut med det folket. Huru viktigt är det därföri65 icke för var och en som tror på Herren Jesus, att leva ett]iv inför Gud, ett i sanning sunt liv, ett liv i gemenskap med Gud i den helige Ande! Vi veta, hur Abraham kämpade inför Herren, och hur Herren säger, att om det fanns en aldrig så liten sund kärna i Sodom och Gomofra, skulle invånarna i de städerna skonas. Men det fanns icke en sådan kärna, och så gick straffet över dem. Vilken uppgift har icke Guds församling på jorden, och vilken uppgift har icke varje enskild inom församlingen! Skulle du då icke vilja bedja Gud om den där sorgen för bröderna? Skulle du icke vilja bedja Gud, att de orden må bli inskrivna i ditt hjärta: »För mina bröders skull?» Och om du känner dig matt i bönen, om du känner, att din fot är trög och att ditt sinne är ovilligt att offra, tänk, vad det gäller och säg: »För mina bröders skull.»

Du kanske frågar: »Finns det då en utkorelse till frälsning och en till fördömelse? Det ser så ut på grund av vad aposteln skriver i nionde kapitlet i Romarebrevet. Kan det icke hända, att en människa är utkorad tÜl frälsning, meáanen annan är utkorad till fördömelse? Jag har», säger du, »läst Romarebrevet många gånger och aldrig förstått det där.»

Ja, det är icke lätt att förstå det. Men vad vi kunna förstå, är, att Gud vill, att alla människor skola bli frälsta och komma till sanningens kunskap. Och när Gud vill något, sätter han in hela sin vilja för att nå det som han vill. Han vill aldrig något utan att söka nå målet. Och han har offrat det dyrbaraste han ägde, för att denna vilja skulle fullbordas. Det är en verksam,i66

mäktig, ja, allsmäktig vilja, och den omfattar dig. Det är, vad du måste tänka. Jag tror, att man laser Romarebrevet vilse, när man där läser om en förkastelse och en utkorelse i betydelse av en evig bestämmelse över den enskilde, huruvida han skall bli frälst eller gå förlorad. Den förkastelse, om vilken där talas, är en förkastelse av Israel såsom folk, därför att det förfelade sin uppgift i historien. Men samma folk, som står omtalat såsom ett förkastat folk, skulle, säges det, bliva upptaget av Herren vid tidsåldrarnas slut. Således har man svårt att i de 9—11 kapitlen av Romarebrevet spåra något om den enskildes bestämmelse från evighet till fördömelse. Gud uträcker sina händer efter varenda en ibland oss. Och där det talas om den enskildes utkorelse eller

förkastelse, tror jag därmed förhåller sig så, att Gud har bestämt vägen, och att den är en. »I ingen annan är frälsningen, ty det är icke något annat namn under himmelen, bland människor givet, i vilket vi skola bliva frälsta.» Den som tror på Jesus och går den väg, Gud bestämt till frälsning, han kallas i Skriften för utkorad. Så t. ex. kallar Paulus de troende efesierna för utkorade, därför att de hade trott på den Frälsare, som Gud givit dem. De däremot, som vända Guds frälsning ryggen, kallas i Skriften för förtappade. Det är således frälsningsvägen som är utkorad.

Det är fruktansvärt, ja, det mest fruktansvärda som kan hända, när den tanken slår sig fast i ett människohjärta, att hon skulle vara förkastad av Gud. Men, Gud vare pris, att sådana tankar sakna grund I »Jag uträcker», säger Herren, »mina händer hela dagen»167

— och till dagen hör även natten — »till ett ohörsamt och gensträvigt folk.» Om du hittills givit näring åt den tanken, att du skulle vara förutbestämd till förtappelse, kasta därför bort den tanken! Gud vill din frälsning.

Men det finns också ett annat sätt att ställa sig utanför, och det vill Paulus påpeka särskilt i dessa tre nämnda kapitel i Romarebrevet. Man kan anse sig god nog, sådan man är, utan någon omskapelse, utan något överlämnande at Kristus, utan att bliva tvagen i Jesu blod, och så gå sin egen väg fram. Så gjorde Israel, och därför blev det förkastat.

Det finns ännu ett tredje sätt att göra sig själv olycklig. Man kan försumma Guds nåd. Man kan bara låta dag efter dag gå utan att tillägna sig Guds nåd. liksom den, som färdas på tåget, kommer till målet, antingen han sitter i en kupé eller går i korridoren i motsatt riktning till tåget, så finnas sådana, som mena sig gå i rakt motsatt riktning mot de ogudaktiga, men ändå befinna sig på den breda vägen och därför komma till samma mål som de. Vägen drar dem nämligen med sig. Det är alldeles, som när man färdas i en båt i strömt vatten, som slutar med en fors, och låter årorna vila. Man föres framåt av strömmen och kommer lika säkert i fördärvet, som om man anstränger sig med rodd för att komma dit. Du kan sluta i fördärvet blott och bart genom att leva ett lugnt, tryggt, obekymrat liv, blott genom att försumma Guds nåd. Du kan gå i kyrkan söndag efter söndag, .du kan höra ordet och berätta vad du hör och bedöma vad du hör och komma tillbaka på nytt, ja, vara en av de flitigaste åhörarna, men under allt detta försumma Guds nåd och så gå förlorad.i68

Jag önskar, att jag kunde säga som Paulus — jag vågar icke jämföra mig med honom •— men, o, att jag kunde säga med något av hans kärlek: »Försumma icke Guds nåd!»

Vem av oss har icke gjort sig skyldig till försummelser i livet, sådana som äro svåra att ersätta? Den försummelsen att försumma Guds nåd —- kan en gång bliva oersättlig. Om du har försummat mycket annat i livet men nu vänt dig till Herren och tagit emot hans nåd, så kunna de andra försummelserna kanske i någon mån gottgöras. Men tänk, när livet är slut, när nåden icke mer erbjudes, när solen har gått ned över din sista dag, som nu kallas nådens dag! »Då får jag börja på nytt i ett annat liv», säger du kanske. Ja, det är så många, som nära den tanken. Men, min vän, hur går det, om den förhoppningen sviker? »Nu», säger Herren, »är den behagliga tiden. Nu är salighetens dag.» Tänk, hur rädd du många gånger varit i livet att försumma det eller det, hur du gripit tillfällena! Mången, som har det gott i yttre måtto, kan säga: Jag har alltid vetat att begagna mig av de rätta tillfällena. Det är en stor konst i livet, när det gäller yttre förhållanden. Men vad hjälper dig allt, om du försummar Guds nåd? Fråga dig själv, om du gör det. Och om det icke är så, tacka då Gud, att du icke är utkorad till fördömelse, bestämd till eviga kval, utan att i Jesu hjärta brinner den allra mäktigaste kärlek just för din räkning, och att han i denna stund uträcker sina händer just efter dig.

Ja, jag säger till mig själv och till alla: Sen till, att ingen försummar Guds nåd! Amen.

VI D S K I L I E V Ä G EN

Es. 7:10—15.

Det tillfälle, som här beskrives, var av den allra största betydelse för Juda rike. Dess folk stod nu vid skiljevägen. Och man kan väl över denna text skriva det ordet: Vid skiljevägen.

Strax efter Salomos död söndrade sig Israels stammar. Tio bildade Israels rike, de andra Juda rike. Och alltsedan var det splittring och avund mellan båda folken. Israels rike förföll ännu hastigare i ogudaktighet än Juda rike.

Det hade redan för länge sedan ställts vid skiljevägen och valt den väg, som icke var god, som ledde bort från Herren. Det hade förkastat Jehova, skaffat sig avgudar och förbundit sig med hednafolken. Nu hade det gått så långt, att Israels konung Peka hade förbundit sig med den hedniske konungen i Syrien, Resin. Och nu drogo dessa båda konungar upp mot Juda för att intaga Jerusalem och där sätta en annan konung på tronen.

I detta kritiska läge står det, att Ahas, konungen i Juda, hade gått ut för att bese vattenledningen och se till, att det under belägringsdagarna fanns tillförsel av vatten. Då är det, som profeten Esaia möter honom170

med ett budskap från Herren, hans Gud. Han säger honom, att om han ville, finge han begära ett tecken i det djupaste djupet eller i den högsta höjden. Vad tecken han ville, fick han begära, och Gud skulle infria sitt löfte och giva Ahas det tecknet, blott han icke sloge in på samma väg som grannriket Israel och sökte hjälp hos människor i stället för hos Gud.

Således står nu, som sagt, Juda folk vid skiljevägen. Men Ahas' hjärta hade redan för länge sedan vänt sig bort från Gud, och han sköt undan det stora, rika erbjudandet och ville gå sin egen väg. Det gick också för honom mycket illa. Andra Krönikeboken beskriver, hur den syriske konungen härjade Juda rike och hur Israels konung i fångenskap bortförde över två hundra tusen man från Juda. Hela Juda rike höll på att falla i spillror. Så gick det, när detta tillfälle att hålla fast vid Herren lämnades å sido. Herren säger ock, sedan Ahas vägrat att mottaga hjälp från himmelen, att han och hans folk skulle få ångra sig.

Dessa två konungar, som syntes så mäktiga, kallar profeten rykande eldbrandsstumpar. De skulle, säger han, snart förkolna och deras glödande vrede slockna. Och det Israel, för vilket Ahas nu bävade, skulle i en icke långt avlägsen framtid självt vara förhärjat. En jungfru skulle om en tid föda en son, och honom skulle hon kalla Immanuel. Och när den pilten hade vuxit upp och blivit så stor, att han kunde urskilja ont från gott, kommit till den sedliga urskillningens ålder, skulle Israels rike vara så förhärjat, att de få, som levde kvar där inne, skulle av hjordarnas mjölk kunna nära171

sig så rikligt, att deras livsuppehälle bestode i mjölk och honung.

Vad vi här se, är, som sagt, att ett folk kan ställas vid skiljevägen. Det finns en sådan för ett helt folk lika väl som den enskilda människan. Men den tidpunkt, då ett helt folk ställes vid skiljevägen, den är säkerligen icke för det folket lätt att utforska, och kanske allra minst samtiden förstår det eller ser det. Det är först historien och historieforskaren, som komma långt senare, vilka belysa ett sådant förhållande och kunna säga: »Då stod det folket vid skiljevägen.»

Va4 se vi? Vi se, att Juda rike nu stod vid skiljevägen. Vi se, att det valde orätt, och vi se, att följden blev undergång.

Men icke förstodo Ahas och hans samtid, att det var ett så fruktansvärt steg, som han tagit. Vi se ock, att en enda man kan för ett helt rike betyda nästan allt. Är den mannen rikets konung och en konung, såsom det på den tiden var fallet, som verkligen hade makt och avgörelse i sina händer, då kan en sådan konung i sin hand hålla rikets välfärd eller ofärd. Och det behöver icke vara en konung, utan det kan mången gång vara en enskild person, som vållar ett helt rikes undergång, en framstående politisk personlighet eller någon annan. Och väl må vi bedja, efter vi icke veta, om vårt folk ännu har ställts vid skiljevägen och gjort det avgörande valet, att Gud i himmelen måtte skona oss, så att vårt folk, om det ännu har valet i sina händer, måtte förstå, att den enda väg, som drager till lycka, är den att förtrösta på Herren och se sin hjälp i hans händer.172

Men det är icke blott folket, som ställes vid skiljevägen, utan även den enskilde. Du och jag ställas också vid denna väg och det icke blott en gång utan många gånger i livet. Men en gång kanske vi stå där så avgjorda, att såsom vi då valt, så gestaltar sig både vår tid och evighet. Ty dessa små val, som föreligga oss varje dag, de avgöra oss i en bestämd riktning. Och slutligen kan en människa så mogna i det onda, att det knappt kan talas om något val. En människa kan även så välja dag för dag efter samvetets och Guds bud och rätter, att det blir svårare och svårare för frestaren att övervinna henne. Och den seger, som hon dagligen inhöstar, närmar sig alltmer en avgörelse till seger, då hon icke längre behöver välja utan är bärgad undan alla livets slitningar, icke längre står

vid någon skiljeväg.

Iyåtom oss nu se, varuti detta val, som Ahas skulle göra, bestod, och var skiljevägen så att säga går i livet.

Man kan skilja mellan last och dygd; man kan stå i valet mellan en stor överhängande frestelse, en syndens njutning, och en stor försakelse och självöver-vinnelse. Men det är icke där skiljevägen enligt denna text djupast går. Det är fråga om att lita på Gud, att gå trons våg eller att ga självtillitens, själv förtröstans väg. Denna senare behöver icke givet kallas en lastens väg. Det kunde ju synas storartat, att Ahas ville kämpa med sitt folk till det yttersta i egen kraft. Men det var ett djupt misstag. Då den första människan stod vid skiljevägen, var det alldeles detsamma, det gällde: att lita på Herren eller gå sin egen väg. När satan föll, bestod hans frestelse och fall i alldeles enahanda. Skulle173 han leva ett beroendeliv av Gud, hava Gud till sin Herre? Eller skulle han leva självlivet, gå självförtröstans väg, vara sin egen herre? Han valde så, att han blev sin egen gud och förkastade den levande Guden. Han blev satan genom att välja, såsom han gjorde. Han blev därigenom djävulen, mörkrets rikes furste.

Och när Jesus gick här på jorden, var den frestelse, som denne ande-furste ställde emot honom, just denna: »Gå din egen väg! Gör stenarna till bröd! Ställ dig icke i sådant beroende av Gud, du som är Guds Son! Bryt dig väg själv! Du har makten; blott du har viljan, så går det. Och så lever du detta härliga liv, där man icke är beroende av någon annan än sig själv.» Det var den första frestelsen. Och sedan upprepades den livet igenom. Frestaren försmådde icke att gömma sig bakom Simon, den stackars vanmäktige lärjungen, som av frestaren lät narra sig att utkasta det farliga ordet: »Mästare, skona dig själv!» Men Herren genomskådade frestaren. Och ända upp på korset, där han hängde, förföljdes han av samma frestelse. Nedanför korset ropade människorna: »Andra har han hulpit. Sig själv kan han icke hjälpa. Är han Guds Son, stige han nu ned av korset.» Bryt bojorna, sht dig ned från förbannelsens trä! Stig ned från korset, och vi skola ära dig och tro på dig.

Det är den väg, som är den egentliga frestelsevägen i livet, den, inför vilken vi alla ställas, den ene nu, den andre då, och alla upprepade gånger i livet. Skall det bli ett beroendeliv av Gud i allt, eller skola vi vara våra egna? Herren Jesus köpte oss, för att vi icke174

skulle vara våra egna? »I ären, »säger aposteln,»icke edra egna. I ären dyrt köpta.» Han har löst oss med sitt eget blod ur självlivets bojor.

Men detta liv ser ju icke fruktansvärt ut. Det ser ju tvärtom så behagligt ut. Det fordras ett visst mod, en viss duktighet, att gå den vägen. Man är sig själv och lever sig själv. Men beroendet av Gud, det förödmjukar, det böjer, det krossar. Och den stolta anden vill icke gå den vägen.

Men om du vill välja, så skall Herren giva också dig ett tecken. Han sade till Ahas: »Begär, vad du vill i höjden eller i djupet!» Och Herren har givit oss detta tecken i den sannskyldige Immanuel — den Immanuel, som var uppfyllelsen, verkligheten, icke denna skuggbild, som levde på Ahas' tid. Nej, barnet, som föddes i Betlehem, den sannskyldige Immanuel, han har blivit tecknet för oss, han är tecknad i djupet och tecknad i höjden. I det djupaste djup har han stigit ned, i förbannelsens djup, för att förlossa oss från våra fiender. Och han har stigit upp ända till den högsta höjd och sitter nu på Guds högra sida i höjden. Han är tecknet i djupet och tecknet i höjden.

Och vill du gå in på den väg, där man uppgiver sig själv och lever ett beroende-liv av Gud i allt, då går Immanuel med dig. Då är Gud med dig, ty Immanuel betyder: Med oss Gud. Den väg, Jesus gick, var ju den väg, som Ahas förkastade. Gå vi in på den rätta vägen, där Jesus själv en gång gick, kunna vi vara förvissade om, att vi hava honom med oss. Han går sågarna den vägen ännu i dag med de få, som vilja välja den.175

Gud med oss! Vi kunna icke nog tänka oss in i och försätta oss in i detta, att i Jesus är Gud med hela sin personlighet och kraft med oss. Jesus är kommen för att vara vår hjälpare, för att dela våra frestelser, för att kämpa med oss. Han är nära i varenda livets frestelse. Han är med oss, då vi böja våra knän i bön, och hans Ande hjälper vår skröplighet, då vi icke veta, vad vi skola bedja, såsom vi böra. Han är med oss varje dag, då åter ett val förestår, och hans Ande viskar i våra hjärtan, var den rätta vägen går. Han är när oss i tungsinthetens och modlöshetens stunder, då vi frestas att tröttna och uppgivas. Och han håller med sin osynliga kraft under, så att vi

år efter år hålla ut, och fastän vi icke förstå det och icke känna det, skall den dag komma för alla, som vilja gå denna smala väg med Jesus, då de få se, hur han aldrig försummade sig, hur han alltid var nära, hur han i de stunder, då vi klagade, att vi voro övergivna och att Gud hade förgätit oss och tillyckt sin barmhärtighet för vredes skull, stod oss så nära, som kanske aldrig någonsin. Vi måste fatta Jesus såsom vår hugsvalare, vår försvarare och vår hjälpare, den, som tagit sig an oss. Ty vilken människa skulle våga att välja denna smala väg, då allt vad kött och natur heter, reser sig upp emot en sådan? Men ser du på din Immanuel, att det är han, som hela vägen går med dig, är på branterna ditt stöd, ömmar för dig mer än en moder för sina barn, då vågar du valet, då håller du ut på den väg, som drager till härligheten. Då säges till dig detsamma, som Esaia sade till Ahas: »Om du ville lita på din Gud, skulle du se, att dessa stormakter,176

för vilka du bävar, Israel och Syrien, Peka och Resin, icke äro annat än rykande eldbrandsstumpar, slocknande kratrar. Deras glöd tar slut. Men Guds kärleks glöd tar aldrig slut. Dessa förfärliga stormakter, mot vilka vi, svaga, arma människobarn, våga upptaga kampen: synden, döden, satan, världen, de äro ingenting annat än rykande eldbränder. I Herren Jesu Kristi namn skall också deras glöd en gång slockna för vår räkning och vi hösta in seger i Immanuels namn. Vilken nåd att ännu kanske stå vid skiljevägen i livet, att ännu, om vi också hava lämnat många sådana skiljevägar bakom oss, där vi hade bort välja bättre och annorlunda, hava någon avtagsväg från den där stora, farliga stråten, för att. i Jesu namn bliva segrare. Det blir så under livets lopp, ju längre vi komma framåt, att om vi icke akta på Guds Ande, bliva de där skiljevägarna mer och mer omärkliga, växa de liksom igen för våra ögon. Tänk, huru många i vårt land, blott i vår stad, som hava det så, att de utan att ha vunnit frid med Gud, tänka: »Jag har min religion för mig. Och på den tänker jag leva och dö.» De se icke något val framför sig. De hava avgjort sig. lyckliga äro de icke. Frid hava de icke. Medvetande om en ny skapelse hava de icke. Allt vad de veta är, att de hava bjudit till i eget namn och så hunnit dit, där de nu stå. Skiljevägarna hava grott igen för hela livet, och ändå tänka de fortsätta rakt fram ända in i evigheten. O, att Gud — och det hava vi hört i dag, att för Gud är ingenting omöjligt — finge visa en sådan människa, att ingen kommer in i Guds rike utan att välja så, att han mister177 sig själv och vinner Gud. Den som behåller sig själv, förlorar sig själv till sist, förlorar Gud, förlorar himmelen. Det är vår stora, oändliga förmånsrätt, som höjer oss över hela den andra, ofria skapelsen, att vi kunna säga nej till Gud men ock att vi kunna säga ja till Gud.

Immanuel! Vare det vår lösen under den tröttande vandringen på den smala stigen! Och så länge vi icke under den vandringen göra ett medvetet förbund med synden, skall Gud vara med oss i sin älskade Son. Allt beror på andens ärlighet och uppriktighet. Må vi vilja det offret att mista oss själva, att vara beroende av Gud. Det är härligt att tro på Gud. Det är härHgt att känna detta beroende. Det krossar, sade vi. Men det lyfter också. Det tar bort den naturliga kraften, men det sätter in en annan kraft. Det dämpar den yrande glädjen, men det lockar fram den djupa, stilla, himmelska glädjen.

Herren lägge då ned detta ordet i våra hjärtan! Det synes mig som om det vore en god, lämplig avslutning på hela denna stora högtid. Vi hava stått vid korset, vi hava stått vid den öppnade graven. Nu kommer avslutningen. Sedan du sett och hört detta, sedan du läst om detta, hur ställer du dig —med Jesus? Eller har du nog i dig själv? Gud ställer dig vid skiljevägen. Gud give dig det goda valet i Jesu namn! Amen.

ia Guds Frälsningsväg.H A N K A N

Hebr. 7:19—28.

Iden första versen av det upplästa bibelstycket avgives det vittnesbördet: Lagen fullkomnade intet. I det sista ordet heter det om Jesus, Sonen: »Hanar fullkomnad till evig tid. Och mitt i vår text läses det: Han kan fullkomligt frälsa dem, som genom honom komma till Gud. Det är dessa tre synpunkter, som behärska detta bibelstycke, och vi vilja nu upptaga dem till betraktande. Lagen fullkomnade intet. Däri ligger ett vittnesbörd om att Gud kräver, att Gud vill fullkomning hos oss. Och det skulle väl ock kunna sägas, att däri ligger ett vittnesbörd om att vi djupast inom oss, om vi eljest känna oss själva rätt, trängta efter ett fullkomnande. Gud kräver nämligen intet av oss, som icke har en inre motsvarighet i behov, vilka han själv har skapat i vårt inre. Och jag tänker, att var och en av oss någon gång i sitt liv tänkt som så: »Ack, att jag vore annorlunda! Ack, att

jag vore en riktigt god människa, ja en sådan, som Gud ville, att jag skulle vara, en sådan, som Gud hade ämnat mig till, en sådan, som jag verkligen kunde vara, om jag helt hade överlämnat mig åt honom!* Nog förnimmes åtminstone någon gång hos varje män-*79 niska en känsla av ett medvetet behov efter fullkomning. För många är detta behov det mäktigaste i hela deras liv — så längta de efter denna fullkomning.

Men lika visst som detta behov förnimmes, lika visst är — om vi nu tänka på oss, sådana vi äro, lämnade åt oss själva, — att ingen ibland oss kommit till denna fullkomning. Om man tar ett liv ur hopen, etá liv utan Jesus, ett liv sådant det i allmänhet leves i världen, hur få äro icke de högre livsintressena, hur planlöst är icke hela livet anlagt! Det är icke anlagt efter någon plan alls. Det har ingen utgångspunkt och intet mål, utan det drives som ett spån hit och dit på tidens ström. Och tänker man sig ett liv, som är mer bemärkt, som vunnit mer erkännande bland människorna, är det ju endast sällan, som man finner den inre människan, gudsmänniskan, utvecklad, utan det är naturanlagen, talangerna och gåvorna, som kommit till utveckling. Man har utbildat sig för detta liv, för att bliva en nyttig medborgare eller en vetenskapligt bildad människa eller något annat dylikt. Men det har icke varit det liv, som Gud hade velat, icke ett liv för honom. Och då har ju icke det egentliga hos personligheten blivit utvecklat, om han också i många avseenden vunnit en utbildning för detta livet.

Hur många mäktiga krafter ha icke varit verksamma i världen för att höja människan, och hur har icke det mänskliga livet i många riktningar vunnit en märkvärdigt hög utbildning! Vi behöva ju icke närmare påpeka detta. Det är något, varom mänskligheten i våra dagar framför allt är medveten.i8o

Men hon själv, den egentliga människan, hur långt har väl hon hunnit i sitt förhållande till Gud? Om man ser bort från bibeln och kristendomen, hur mycket mer vet man om Gud nu än för århundraden sedan? Var går vägen till evig frälsning? Och finns det f. ö. någon himmel och någon salighet? Inför dessa frågor stå otaliga, där man stod för århundraden tillbaka; man har icke tagit ett steg framåt. Tvärtom är det mer tvivel än någonsin, som röra sig i tiden.

Här få vi nu höra det märkliga: Lagen fullkomnade intet, icke ens Guds vilja. Ty det är den, som i det gamla testamentet uppenbarades i lagen. Icke ens lagen bragte något till fullkomning.

När det här talas om fullkomning, behöver jag ju icke säga, att det icke menas det absolut fullkomliga. Nej, meningen är den, att lagen icke kunde bringa det inre mänskliga livet till någon mogenhet, någon avslutning, så att människan fann verklig frid och vila i Gud. Imagen kom till korta i sina försök att göra människan rättfärdig och lycklig. Och lagen är dock, som sagt, ett uttryck för Guds vilja.

Ja, hela mänsklighetens historia och ditt eget liv vittna därom, att utan Jesus Kristus kommer icke någon fullkomning till stånd. Det blir på sin höjd ett farande, ett famlande, ett sökande, och det tröttnar man på, när man icke finner och vinner. Så kanske det där begäret, den där längtan slocknar inom människan, och hon lever sedan blott naturlivet.

Men finns då ingenting i hela mänsklighetens liv, varom man kan säga, att det är fullkomnat? Jo, deti8i

är just detta, vår text hänvisar till — Sonen, fullkomnad till evig tid: Det finns ett mänskligt liv, som har varit fullkomligt, som nått icke blott en relativ fullkomlighet, utan den högsta, den egentliga fullkomligheten, och det är Jesu Kristi liv. Här framhålles, hur gamla testamentets överstepräster, dessa, som inom det judiska samhället och vid offertjänsten skulle representera Gud, ingenting kunde fullkomna, huru den ene efter den andre upptog ämbetet men så underkastades döden för att lämna rum åt en annan. Ja, hela det gamla testamentets prästadöme liksom hela den gammaltestamentliga lagen kunde ingenting fullkomna. Det liv, som Gud såg efter hos människorna, som han begärde och väntade, kunde aldrig växa fram, förrän Jesus kom. Hos honom se vi livet i dess fullkomning.

Vad var det i Jesu liv, som gjorde, att det kan kallas ett fullkomligt liv? Det står, att han gav sig själv — sig själv at Gud. Det var just detta, som hade fattats i den mänskliga utvecklingen. Bland oss människor har det aldrig funnits någon, .som givit sig själv helt och hållet, med krafter, liv och gåvor åt Gud.

Därför att Jesus Kristus gav sig själv åt Gud och sålunda blev fullkomnad, kunde han hjälpa och frälsa oss. Detta

framhålles just i Hebreerbrevet på flera ställen. Så t. ex. heter det: »Då han blev fullkomnad, blev han för alla dem, som lyda honom, en orsak till evig frälsning.» Han skulle leva det fullkomliga mänskliga liv, som Gud hade rättighet att kräva av en mänsklighet, som hade begynt utan synd. Redan som barn fick han det vittnesbördet, att han täcktes Gud, att182

han växte till i visdom, ålder och nåd för Gud och människor. Han var det fullkomliga barnet och den fullkomlige unge mannen. Han får det vittnesbördet från himmelen av sin Fader: »Denne är min älskade Sön, i vilken jag har ett gott behag. Honom hören!» Och när han lyktade sitt liv på korset, hördes Guds vittnesbörd, att Sonens liv täcktes honom, i tordönet och ide underliga naturföreteelserna.

Antingen vi förstå det eller icke, är det just detta, som tilltalar oss i Jesu liv, att han varje dag giver sig själv. Han skonar aldrig sig själv. Han behåller icke sitt liv för egen räkning, utan han giver det — giver det åt Gud och åt människorna. Just genom att giva det åt oss giver han det åt Gud. När han står inför sina fiender och vet, att ett enda ord från hans läppar till svar på deras frågor måste fälla honom, så håller han icke inne med detta ord utan uttalar det, och fienderna gömma det, menande: »Detta skall du få igen.» Och han fick igen det med hugg och slag, hån och be-spottelse ända in i korsets död. Men ändå gav han det ordet. Han gav sin tid — gav den åt även den enklaste människa, han mötte på vägen. Ja, han gladdes att kunna sitta timme efter timme vid brunnen och tala vid en fallen, bortkommen, av samhället utkastad kvinna. På samma sätt gav han sig själv varenda stund av sitt liv.

Nu är Sonen fullkomnad. Det ord, han sade på korset: »Det är fullkomnat», betyder icke blott, att han nått sitt livs slut, utan att hans verk var fullgjort efter Guds vilja. Och i sin översteprästerliga förbön avläggeri83 han inför sin Fader en fullständig redogörelse för sitt liv och säger, att verket är fullkomnat. Det är, som skulle vi höra honom säga: »O, Fader, jag har gjort, vad du ville, och nu kommer jag till dig.»

Tänk, att det funnits, ett sådant fullkomligt liv! Jag kan icke förklara betydelsen därav. Och kunde jag det, vore betydelsen icke så stor. Men nu är det så oändligt stort, att det icke kan förklaras, att Herren Jesus levat det Üv, han levde, i hela mänsklighetens namn.

Han gav sig själv. När jag läste det ordet, tänkte jag: »Det är just, vad jag borde hava gjort. Jag borde ha givit mig själv åt Gud alltifrån det att jag var ett litet barn. Men jag har icke gjort det. Och du skulle gjort det, men du har icke gjort det. Ja, det är det, vi skulle ha gjort. Men han gjorde det och gjorde det för vår räkning, för din och min.» Och därigenom fullbordades, vad här står: »En sådan överstepräst hövdes oss, en, som var helig, oskyldig, obesmittad, skild från syndare och som blivit högre än himmelen.» En sådan överstepräst hövdes oss. En sådan fingo vi. Han är din och han är min överstepräst. Så högt han står där uppe, högre än himmelen, så skild är han från oss, när vi göra en jämförelse mellan honom och oss; han ren och oskyldig — vi sjunkna, syndiga, besmittade—en överstepräst är han dock för vår räkning, för din och min.

Nu heter det om honom: Han kan fullkomligt frälsa. Imagen kunde intet fullkomna. Men Jesus kan. Han liknade icke de andra översteprästerna, vilka kommo och gingo, emedan döden tog dem. Döden kunde icke besegra Jesus. Han förblev till evig tid. Han offrade184

sig själv. Han fullkomnades; och nu kan han fullkomna alla dem, som genom honom komma till Gud.

Mina älskade, vilket ord är icke detta: Han kan! Det ordet ensamt väger så tungt, att det väger upp allt det andra. Han kan fullkomligt frälsa. Vilka? Varenda en, som genom honom kommer till Gud. Varenda en! Är det någon här, i vars hjärta det ljuder: »Till Gud!» ljuder så icke blott för stunden, så att du nu för några ögonblick vill hava en andaktsstund, icke blott så att du tänker: »Jag vill i afton möta Gud i hans tempel», utan »till Gud» genom och bortom döden och in i himmelen i fullkomlig renhet och helighet? Det är det rop, som borde genomtona hela vårt liv och gå genom våra hjärtan från djup till djup. Till Gud! Men därvid bleve vi ändå icke hjälpta. Ack, hur många hava icke försökt sig på den vägen! Det har brustit för dem, och de hava stupat i djupet. Men genom honom, genom Jesus, kan du komma till Gud. Den vägen håller. Han kan fullkomligt frälsa dem, som genom honom komma till Gud. Redan första gången, när du kommer till Jesus med din synd och hän i sin Faders namn

och i sitt eget namn förlåter den synden, skall du känna: Det finns ändå något fuUkomligt i denna ofullkomlighetens värld, ty det sätt, varpå Gud förlåter synd, är fullkomligt. »Så långt som öster är ifrån väster, låter han våra överträdelser vara ifrån oss.» Det är en fullkomlig förlåtelse, så fullkomlig, att han kommer icke mer ihåg våra synder. Han kan. Han kan förlåta så fullkomligt, att han ser människan i sida, vita, skinande kläder, färdig att träda in i helgonskaran och sjunga hans lov.i85

Och den frid, som kommer in i hjärtat, är visserligen icke till graden fullkomlig men till arten. Det är en sådan frid, som världen icke kan giva. Och med glädjen är det på samma sätt. »Min glädje», säger Jesus, »fullkomnad i eder». Därför finna vi så ofta i Skriften ordet »fullkomlig» använt. Så t. ex. talas om »den fullkomliga kärleken». Där är icke tal om Guds kärlek till oss utan om Guds kärlek, utgjuten i våra hjärtan. Den kärlek, vi äga, är icke fullkomlig till graden men till sin beskaffenhet och sitt väsen, ty det är Guds egen kärlek.

Ja, han kan! Gud vare pris, att han kan! Allt vad människa heter har kommit till korta, men han kommer icke till korta. Han har, heter det på ett annat ställe, fört många barn till härligheten.

Förtro dig för den skull, så usel du är, Med hela din möda och allt ditt besvär I Frälsarens händer! Han vill och han kan För hela din salighet vara din man.

Så sjöng för mer än hundra år sedan en av Stockholms kyrkoherdar. Och det går an också för var och en av oss att sjunga den sången. Herren Jesus är mäktig att föra igenom till fullkomning det, som misslyckas för alla andra. Han tar hand om karaktärer så vankelmodiga, slöa och viljelösa, att vi skulle tycka det vore alldeles lönlöst. Han kan! Han har omskapat så sjunkna, så sedligt fördärvade varelser, att ingen annan hade kunnat göra något av dem. Han kan! Han har haft sådana om hand, som tvivlat på allt. De hava vidi86

Jesu hjärta vunnit ro, och så hava de begynt att såsom barn tro på Jesus Kristus. Han har följt själarna i dödens ångest genom dödsskuggans dal, då de känt förtvivlan gripa sig. Han har gått med dem och fört dem igenom. Han kan! Du hopplösa själ, som hittills förgäves kämpat din kamp för att vinna fullkomning, vila i Jesu famn! Han kan! Det är, vad vi behöva lära denna stund och hela livet igenom.

Han lever, heter det vidare, för att bedja för oss. Tänk, när en människa lever blott för en sak! En mor t. ex., som har ett förlorat barn, har mist alla andra intressen. När man talar med henne, skulle hon kunna säga: »Jag ville lägga mig ned och dö, om jag icke hade ett att leva för — mitt barn. Jag vill bedja för mitt barn. Detta giver mig kraft.» Se, sådant är något av det skönaste i livet!

Men tänk, när Jesus Kristus kan säga om sig: %Jag lever för att bedja för dem.% Det är kärlek, det är kraft. Det är något att vila vid för ett oroligt människohjärta.

Må Gud välsigna dessa ord för våra hjärtan, särskilt för alla, som känna: »Ingenting är fullkomligt i mitt liv, allt är bristfälligt och fattigt, allt är ett styckeverk.» Se upp till Jesus, den fullkomlige Frälsaren, och lita på att han kant

Men du kanske invänder: »Jag ser det icke. Det där fullkomnandet kommer aldrig varken hos mig själv eller andra. Om jag såge andra fullkomnade, skulle jag kunna tro, att han kunde fullkomna också mig.» — Men ett Guds verk i ett människohjärta är väl ändå icke något, som ligger alldeles öppet för ett människoöga och som18/

låter bedöma sig precis som vilken annan sak som helst. När ett palats uppföres och de konstiga, invecklade byggnadsställningarna resa sig ända upp till taket, ja, ännu högre runt omkring, får man icke något begrepp om hur palatset ser ut. Först den dag, då ställningarna tagas ned, får man se, hur det ser ut. När Guds Ande bygger ett människoliv, är det så många omhöljen, så många byggnadsställningar, om vi så få uttrycka det, som skymma utsikten, så att vi icke rätt kunna bedöma varken oss själva eller andra. När bildhuggaren har format en bild och den dag kommer, då den skall utställas till allmänt beskådande, så ser den samlade människoskaran först ingenting annat än en mörk duk, som är hängd över bilden. Men så kommer den stund, då täckelset faller. Då ser man något. Den dag kommer, då alla de själar, som varit i Andens verkstad och under Jesu utbildning, skola avtäckas. Men det sker icke i denna tiden utan i evigheten, och så skall hela

den frälsta skaran sjunga och jubla: »Han kunde! Han kunde fullkomligt frälsa!» Då begynner livet, det störa livet, för den enskilde och för hela skaran.

Gud give, att vi då må vara med! För att då få vara med måste vi här ha givit oss åt Jesus och förblivit hos honom. Amen.BARNASKAPETS STORHET

Jak. i: 17—21.

Det är kraft och helig värme, som möter oss i det nu upplästa ordet. Dess innehåll kan angivas så, att det först och främst framhåller storheten och högheten i att tillhöra Herren: Barnaskapets storhet, men sedan ock den därmed samhöriga uppgiften: Kravet på ett Guds barn och vidare medlet, varigenom denna uppgift skall kunna vinnas och utföras.

Aposteln Jakob begynner med att erinra oss, att all god gåva och varje fullkomlig skänk kommer ned ovanefter. Ordet »ovanefter» känna vi igen från vår Frälsares tal. Han begagnade det mer än en gång, och vi veta, att det motsvarar begreppet »nedanefter», som han också använder. Det finns ett ovanefter och lika visst ett nedanefter. Ovanefter — himmelen och dess härlighet. Nedanefter i ordets förskräckligaste bemärkelse — helvetets djup.

I vår text framhålles ordet ovanefter i betydelsen av det som är av Gud, och dess motsats nedanefter: det som är av ondo. Ovanefter är här icke alldeles detsamma som »från himmelen» i vanlig bemärkelse, ty mycket av det, som hör jorden till, är ovanefter. Alla189

goda gåvor, även de jordiska, komma ovanefter. Nedan-efter är således icke heller alldeles detsamma som det som hör jorden till. Nedanefter pekar på en värld för sig och ovanefter på en annan.

Nedanefter, det är mörkrets rike, satans rike och världen, för såvitt den ligger i det ondas våld. Världen är bestämd av det onda. Köttet och dess makt inom den enskilda människan, allt detta tillsammans bildar världen nedanefter. Och allt som är av Gud är ovanefter. Därför kan det också sägas om en människa, att hon är ovanefter, och om en annan, att hon är nedanefter, såsom Jesus sade till judarna: »Jag är ovanefter, I ären nedanefter. Människones Son är från himmelen och vänder tillbaka till himmelen och är i himmelen.» De som tro hava sin umgängelse med Herren Jesus, och så uppmanas de att söka det som ovantill är, att icke fara efter det som på jorden är. Hela mänskligheten delar sig i två skilda världar, vilka för våra ögon sammansmälta och blandas om varandra, men inför Gud äro de starkt begränsade.

Vi få också här veta, huru en människa blir en människa ovanefter. Det blir hon icke genom den naturliga födelsen. Nej, genom allt, vad hon av naturen är, är hon nedanefter. Om ingen ingripande förvandling eller omskapelse inträder, medan hon lever på jorden* fortfar hon att vara nedanefter, och när hennes liv slocknar, famnas hon av den värld, till vilken hon verkligen hör. Ovanefter blir en människa, såsom Jakob här säger, blott därigenom att hon födes av sanningens ord, födes på nytt.Och här är det nu, som den där underbara högheten framhålles i vår text. De som äro födda av sanningens ord, äro, säges det, förstlingen av Guds skapade varelser. Så högt står den människa, som Gud fått föda till det nya livet genom sanningens ord. Hennes Fader är ljusens fader d. v. s. himlaljusens, blixtarnas, som brinna i rymden, stjärnevärldarnas. Iyjusens fader är vår Fader — vår Fader i ordets djupaste, heligaste betydelse, för såvitt han har fött oss genom sanningens ord. Vilket obetydligt kryp är icke människan, om man ser henne blott och bart från synpunkten av en länk i det stora hela! Dessa världar, som vi se upp till, äro, de flesta av dem, tusen gånger större än hela vår jord. Och en människa, vad är hon? Hon kan icke bära i sin hand mycket av denna jord. Det är jorden som bär henne, och hon försvinner på den. Och ändå är denna jord blott en liten gnista i den oändliga rymden. Men över alla dessa världar regerar Gud, vår himmelske Fader, och har dem alla i sin hand. Och det skildras så skönt i gamla förbundets skrifter, huru de alla tåga fram på bestämda tider såsom i en ordnad här, led vid led, så att ingen stöter till den andra, för såvitt icke Gud vill, att någon sådan sammanstötning skall äga rum. Annars äro deras banor bestämda, så att de undvika varandra. Och han som har skapat allt och regerar allt, är deras Fader, som äro födda genom sanningens ord, deras Fader i fadersnamnets djupaste mening. Detta är både storhet och nåd. Dessa jordiska ljuskroppar äro

underkastade växling. Där äro skuggor. Det finns redan utbrända världar med natt och kyla, medan andra*9* brinna och låga, så att de hålla en annan värld varm, liksom solen värmer vår planet. Det är växling, och allt eftersom de gå sina banor fram, är där mörker eller ljus, natt eller dag. Men i hans hjärta, som råder över allt, finns icke en enda växling, icke en enda skugga. O, vilken Gud vi hava!

Huru fattig är icke den människa, som icke tror på denne Gud! Och huru fattigt är icke det liv, som icke står i verklig tros- och kärleksförbindelse med denne Gud! Han är icke ena dagen trött och den andra full av kraft. Hans kärlek är icke den ena stunden så och den andra så. Det finns icke en skugga av växling i hans väsen.

Den Gudens barn får du vara. Och när en människa blir barn till den Guden, är hon förstlingen i hela denna oändliga värld, som vi icke med den yttre blickan kunna genomskåda. Dessa världar, som lysa oss, huru obetydliga äro de icke emot en människosjäl! Om en rik mans barn vore i fara, visst skulle fadern, om han vore en rätt fader, offra gods och guld för att rädda sitt barn. Barnet är för honom mer än allt hans jordiska goda. För Gud är det så, att vi äro förstlingen av hans skapade varelser. Det ser ut, som om han hade ställt människan högre än änglarna just i det stycket, att hon är det förlorade barnet, för vilken han har offrat så oändligt mycket. Och när den store Guden sluter ett sådant människobarn till sitt hjärta, då känner han sig rik. Huru borde då icke ett fattigt människobarn känna sig rikt, när det får ligga vid denne Gudens hjärta! Det är Gudsbarnets höghet, som här är framställd.192

Men hur skall jag då veta, frågar du, att jag är född genom sanningens ord? När ett barn är fött av en kvinna, då har det barnet sin moders liv i sitt hjärta. Är du född av sanningens ord, då är Guds ord ditt liv. Och vill du kasta upp den frågan: Hur skall jag bliva ett den store Gudens barn? så vet jag ingenting annat än det gamla svaret: Erkänn först och främst, att du är en syndare! Gå in i dig själv och erkänn, att du är nedanefter! Erkänn, att det ena bandet efter det andra binder dig vid denna värld, som vi kalla nedanefter! Erkänn, att du är bunden med starka band! Var ärlig mot dig själv! Våga dig fram till din Herre Gud och säg, att det är så och så. Men säg också, om du kan göra det med full sanning: »Min själ längtar efter frigörelse. Jag känner det förnedrande i att vara bunden med dessa band. I/5s mig du, Herre!» Se sedan på den stora förlossningen i Kristus, där alla dessa band äro slitna, och där du har segern given i den Uppståndnes kraft! Vägen är fri. Herren, din Gud, längtar efter dig. Såsom en fader och moder sitta där hemma och sucka, längta och vänta efter barnet, som har irrat bort i främmande land, så finns det något motsvarande, men mycket, mycket större i Guds hjärta, en längtan efter dig. Och på den längtan kan du våga att komma tillbaka.

Men är det nu så, att en människa är född genom sanningens ord och är ovanefter, då må hon hava blicken riktad dit upp och leva ovanefter. Det är, vad aposteln Jakob fäster vår uppmärksamhet vid, och han hade av Gud fått en synnerlig gåva att med kraf t fram-193 hålla detta. Det är först och främst nåd att kunna taga en sak ovanefter, då den verkligen kommer därifrån. Men det är icke alltid lätt att se, att något är en gåva, en skänk, från ljusens Fader. Paulus fick en gång en gåva. Den gavs honom, står det. Och det som gives är ju en gåva. Den gåvan var en påle i köttet. Han ville skicka tillbaka den gåvan. Han betackade sig för den och förstod icke, att den var ovanefter, förrän Herren riktigt fått säga honom det. Då lät han sig nöja. Det är, som sagt, icke alltid så lätt att se, när något kommer ovanefter. Är det något, som sårar och bekymrar oss, som kanske griper djupt in i hela vårt liv betungande och förödmjukande, då mena vi, att detta är något nedanefter. Är det åter något, som ler emot oss, då kanske vi tänka: »Det är ovanefter.» Det krävs en hel fostran av Gud, för att vi icke skola taga miste. Men kommer det ovanefter, då är det gott, då är gåvan fullkomligt skön, hur den än ser ut. Många av eder hava kanske läst den lilla berättelsen om gossen, som hade till valspråk: »Det kommer ovanifrån.» Ja, många gånger i livet behöva vi det lösensordet. Gud give oss att i rätta stunden lära att kunna säga, då ögat tåras och hjärtat svider: »Det kommer ovanifrån.»

Men så gäller det sedan också att leva så att säga ovanefter. Att aposteln Jakob, när han framställer denna förmaning till oss, särskilt framhåller vikten av våra ord, ligger i den apostelns hela åskådning och karaktär. Ty det är han, som såsom ingen annan har fått nåd att tala just om tungans rätta bruk. Sådana kraftord som hans, då han här talar om tungan såsom en

eld, en värld av orättfärdighet, antändande livshjulet, själv antänd av helvetet, har jag icke läst på något annat ställe. Det ligger också nära till hands för honom att framhålla vårt tal såsom ett bevis på vårt livs beskaffenhet, då han förut har sagt, att vi äro födda av ett ord, av sanningens ord. Just sedan han har sagt detta, tillfogar han med den märkliga kraft, som är honom egen: »Därför, mina älskade bröder, vare var och en människa snar till att höra, sen till att tala, sen till vrede. Ty en mans vrede gör icke det, som är rätt inför Gud. Xäggen för den skull bort all orenhet och ondskans myckenhet.»

Den som uppmärksamt läst sin bibel, kan icke hava undgått att se, huru där gång på gång framhålles vikten av att tala rätt, att med sina ord stå inför Gud. Vi hava en hel bok i Gamla testamentet, som framhåller just denna sida av ett heligt liv, nämligen Ordspråksboken. Där orden äro många, säges det där, är det icke långt till fall. Iyiksom när det rasar, när något faller samman, så kan en människas tunga bullra. Det är udd i denna boks ordspråk och vishetsregler. De visa, heter det bl. a., dölja vad de veta. Ofta hör man ordspråk användas* som växt upp ur folklivet och som kunna vara goda och präktiga, men sällan får man höra ordstäv hämtade ur Ordspråksboken, t. ex. sådana som dessa: »Var sen till att tala, sen till vrede.» »Väg ordet, innan du säger något.» Och framför allt detta: »Iyåt icke vreden styra din tunga. Ty den människa, som talar i vrede, gör icke det som är rätt inför Gud.» Huru många synder äro icke begångna just i vredens ögonblick! Vi ha kanske195 gått och gravat oss för att säga något tiU en annan. Jag borde säga det till honom, tänker man, och jag skall säga det. Men det är så svårt. Men så blir man ond vid ett tillfälle, och då går det. Men hur blir det sagt? Jo, på ett sätt som misshagar Gud. I den stund vreden griper ditt hjärta, var då sen till att tala och snar till att höra! Det är så oändligt mycket i livet att lära och så mycket vi hava att lära av varandra, att vi väl kunna vara snara till att höra, då en erfaren man eller kvinna säger något. Det är även så mycket att höra i våra dagar. Men vi böra också komma ihåg Skrif tens förmaning: »Sen till, vad I hören!» Ty det är sannerligen icke allt som är gott att höra och icke allt som man får höra. Dessa två förmaningar stå bredvid varandra: »Sen till, huru I hören och vad I talen.» Men det är lärjungasin-net, aposteln här påpekar, det där sinnet, att man vill lära och höra, att man känner: Det är så mycket jag icke vet och icke förstår och icke kan. Gud give mig det lyssnande, inre örat i livet, att jag blir snar att höra och på samma gång sen till att tala, ty de två dygderna äro som avigsida och rätsida; de höra tillsammans.

Sedermera går aposteln ännu djupare, då han säger: »Läggen för den skull bort all orenhet och ondskans myckenhet.» Det finns intet ord så fullt av hugsvalelse som Guds ord. Men — om jag får begagna det ordet — det klemar icke med oss. »Iyäggen bort!» Det är ingen prutmån. Det är icke att gå omkring saken utan rakt på sak. Iyäggen bort all orenhet! Därmed riktas vår uppmärksamhet på att hela den värld, som kan kallas en värld nedanefter, är ett oändligt djup av orenhet.196

Och ondskans myckenhet är icke blott djup utan framträder också i oändligt skiftande former. »Bort», ropar Skriften, »med alltsammans!» Man kan stå häpen inför sådant och tänka: Gud i himmelen, förbarma dig över mig! Hur skall det gå till? Men vi få ändå icke pruta av på något, utan måste låta ordet stå, såsom det står: Läggen bort, d. v. s. döden!

Men, frågar kanske någon, hur går det då till? Hur skall jag komma in på den vägen, att mitt liv åtminstone går i den riktningen, att det onda lägges bort? Det säges i den sista raden av samma vers: »Mottagen med saktmodighet det inplantade ordet, som kan frälsa edra själar.» Det ord vi höra, måste sammanväxa med oss. Där ligger hela hemligheten. Vi äro födda genom sanningens ord, om vi äro Guds barn. Men det är icke allt, utan med det ord, som födde oss, skola vi sammanväxa. När ett barn födes av en kvinna, har det, som förut nämnts, hennes liv i sitt hjärta. Men sedan skall barnet under uppväxttiden mer och mer växa samman med sin moder i sin själ och sin ande, med sin kärlek och sitt hjärta. Och skola vi kunna lägga bort ondskans myckenhet och orenhet, behöva vi sammanväxa med Gud. Det heter på ett ställe i Nya testamentet, att det ord de hade hört, »sammanväxte icke med dem». Och därför gingo de bort från Gud. Vissa vätskor kunna icke blanda sig med vatten utan flyta ovanpå, så t. ex. oljan. Så kan ordet till en viss grad nå vår själ men utan att sammanblandas med, utan att gå in i den och bliva en del av oss själva. En ympkvist kan sättas in i en stam och sitta där kanske i

veckotal, utan att man vet, om197 det blir liv eller död. Men till sist visar det sig, att kvisten är död. Varför har den dött? Därför att den icke hade växt samman med stammen. Det är på våra själars sammanväxande med ordet allt beror. Sker detta, följer sedan allt det andra därav. Hur väl behöva vi icke t. ex. vara stilla inför Guds ord! Det är i de stilla stunderna, som ordet och vi sammanväxa. Och vi göra livets största erfarenheter, när ordet vinner sin tillämpning på oss, när vi finna, att det och det ordet är sant. Gud give oss därför nåd icke blott att höra utan att höra i stillhet och med lär jungasinne, så att ordet och vi sammanväxa, så att det vi höra blir en del av oss själva! Jesus sade: »Jag är det jag talar9.» Det kan ock sägas om oss: »Jag är det jag hör.» När du hör Guds ord och så är vad du hör, då har ordet sammanväxt med dig; då har du livets kraft.

Iyåtom oss nu bedja Herren, att allt detta varder oss givet! Amen.EN LOVSÅNG OM GUDS FRÄLSNING

Ef. 1:3—14-

En lovsång kan man väl kalla detta skriftstycke, en lovsång både med avseende på tankarnas och ordens högstämdhet. Och denna lovsång har till ämne: Guds frälsning, och det så omfattande, som denna frälsning kan ses. Apostelns tankar överskrida nämligen tidens gränser och sträcka sig in i evigheten. Där skådar han frälsningens slutmål, den eviga fulländningen.

Men så vända hans tankar tillbaka och överskrida också nu tidens gräns. De gå in i den evighet, som så att säga Hgger på den andra sidan. Och nu ser han frälsningens upphov och eviga ursprung före världens grundläggning. Han skådar från evighet till evighet, och däremellan, mitt i tiden, ställer han korset, frälsningens fullbordan i tiden, och talar om återlösningen och frälsningen i Kristi blod.

Sedan han så skådat frälsningen från Guds synpunkt, såsom en Guds gärning, ser han på den enskildes tillägnelse av denna frälsning och talar om, huru evangelium om denna frälsningens nåd kommit till oss, hur den mot-199 tages genom tron, och hur den som mottager den blir beseglad med löftets helige Ande.

Detta är alltsammans, hela frälsningen, objektivt och subjektivt sett, såsom en Guds gärning och en människans egendom. Det är så gott att ibland få tala ut med avseende på dessa stora grundtankar och grundlinjer, om det ock på en kort stund sådan som denna icke kan bliva så omfattande, som önskligt vore.

Detta evangelium är icke det som kallas »nutidsevangeliet». Där vill man se evangelium ställt i beröring med de stora samhällsspörsmålen och nutidsfrågorna. Där vill man se, hur mycket evangelium kan anpassa sig efter den närvarande tidens många frågor. Men jag vill säga, att våra textord äro och förbliva just nutidsevangeliet. Men, säger man, det omtalar ju blott de allra första grunderna, och vi hava kommit längre. Nej, mina vänner, vi hava icke kommit ens så långt. Det är icke så, att de första grunddragen i frälsningen äro barnaläror. Nej, det är just de som leda till fullkomlighet. Och därför tvekar jag icke även under känsla av stor svaghet att inför eder framlägga dess innehåll såsom Guds evangelium.

Iyåtom oss nu se på frälsningen i dess fulländning! Vad vill Gud med oss? Han vill, att du och jag och hela världen skola smaka syndaförlåtelsens frid vid Jesu kors. Han vill, att våra arma hjärtans oroliga vågor skola lägga sig till ro, och att vi skola känna friden, hans frid, i våra själar. Men han vill mer. Han vill med detta såsom utgångspunkt, att vi skola ligga i hans famn såsom hans barn. I kärlek har han förutbestämt oss till barnaskap200

hos sig genom Jesus Kristus efter sin viljas välbehag. Han vill giva dig barnets glädje i Guds famn, fadersfamnen, såsom livets bärande kraft och största glädje/ Men han vill gå längre med dig. Han vill ställa dig, såsom här heter, helig och ostrafflig inför sig. Det innebär, att då vi på den sista dagen ställas inför tronen, skola den Heliges blickar med välbehag vila på oss, skall han finna sin brud utan fläck, utan skrynka, helig och ostrafflig. Han vill, att all synd skall rensas ut ur ditt väsen, så att du blir i sanning god och helig, att allt mörker i din varelse skingras, och att du blir såsom din Gud ljus, idel ljus.

Men han vill gå ännu ett steg. Han vill sammanfatta allt i himmel och på jord i Kristus Jesus. Han vill skapa en ny värld, en ny himmel och en ny jord. Han vill i Kristus Jesus samla de heligas själar till ett de heligas och saligas samfund i en värld, där intet ont finns, där allt som var mörkt och förbannat, som bar dödens märke, är borta, där all suckan och sorg för alltid äro slut. Han vill samla oss i sin Faders välsignade hus. Det är målet. Och

det är målet med varenda människa på jorden. Det är ditt livsmål. Sådant har Gud satt upp det för dig. Försök därför att vandra hans väg fram mot evigheternas evighet! Allt kunna vi icke fatta, långt därifrån. Men det skola vi hålla fast, att det nu sagda är Guds mening med var och en av oss, att det är livets syfte.

Så gå vi tillbaka och fråga: Vad är det som driver fram denna väldiga frälsningshushållning? Vad är det för en kraft, som är insatt för förverkligande av dessa under-201

bara Guds tankar? liksom när man ser en stor, mäktig, materiell kraft verka, och frågar: Vad är det som driver allt detta? och så kanske måste stiga ned i det mörka djupet för att finna den kraften, den ligger nämligen icke alltid uppe i dagen —så måste vi gå tillbaka till evigheten för att finna, vad som driver Guds frälsningshushållning. Det är detta: Gud vill det — ingenting annat. Det heter därför, att han har utvalt oss i Kristus före världens grundläggning, att han i honom har förutbestämt oss till barnaskap hos sig. Och så heter det, att han har gjort detta efter sitt välbehag, som han har föresatt sig inom sig själv. Gud har föresatt sig att frälsa mig. Så underbart! Vad betyder allt annat mot denna kraft? När min egen vilja mattas och jag känner: Herre, jag förmår icke taga ett steg till, då vill Gud ännu lika kraftigt, som då mina steg voro spänstiga och min vilja var mer verksam. Och när jag ligger inför honom och frågar: Herre, är det möjligt? då säger han: Jag vill. Jag har föresatt mig inom mig själv, att du skall frälsas. Och när jag klagar och tänker: Gud har tillyckt sin barmhärtighet för vredes skull, Gud har förkastat mig, ty jag har brutit och syndat mot hans helige Ande, kanske t. o. m. smädat Anden, då säger Gud: Jag vill, ty jag har inom mig själv föresatt mig din frälsning.

Vilken tröst i detta orubbliga, fasta, eviga Guds beslut för alla de själar, som känna sin egen viljas vanmakt!

Men, som jag sade, mitt emellan dessa båda ändpunkter — från evighet till evighet — ligger tiden. Och vad är det, som är det centrala där? Kristi kors, återlösningen genom Jesu blod. Golgata kulle bildar så att202

säga tidens mittpunkt. Från den kullen strålar korset välsignande ut över alla folk. Blodet, som renar från all synd, Jesu genomstungna hjärta, det är frälsningens centrum. »I honom.» Hur ofta, blott i detta skriftstycke, läsa vi icke de orden! I honom hava vi återlösning. I Kristus sammanfattas allt. I honom hava vi arvslott. I vilken även vi äro beseglade. »I honom», det är ett ord som genomgår hela lovsången såsom en refräng. *I honom». Dit skall blicken gå.

När det här talas om utkorelse, är det naturligtvis icke fråga om en utkorelse av vissa människor utan en utkorelse i Kristus. Utkorelse enligt detta ord betyder intet annat, än att Gud beslutat, att den frälsning, som ensam var tillräcklig och alltillräcklig för hela världen, skulle ske i Kristus. Han har icke utvalt oss i det eller det, utan i Kristus. Det är i honom, han skall sammanfatta allt. I Kristus ligger frälsningen såsom något fullbordat.

Hur skola vi då bliva delaktiga av denna frälsning? »I haven», skriver aposteln till efesierna, »hört sanningens ord, eder frälsnings evangelium.» Det var en tid, då de icke hade hört. Så kom Paulus, så kommo Akvilas och Priskilla eller kanske något annat Jesu vittne, till Efesus, och så fingo invånarna där höra evangelium. Hela frälsningens budskap bars fram till dem genom evangelium, och de lyssnade. På den vägen ställdes de framför frälsningen, eller ställdes frälsningen framför dem.

När det inträffar med en människa, att hon hör icke blott med det yttre örat, utan att hennes själ be-203

gynner lyssna, då anknyter sig frälsningens budskap till något inom henne, ty i varje människa ligger ett behov efter frälsning. Hur ofta har man icke hört berättas t. ex. om hedningar, att de åratal av sitt liv sökt efter något som kunnat tillfredsställa dem. Men de hava förkastat det ena efter det andra. Så kommo de till en missionsstation — kanske till följd av en sjukdom för att söka bot, eller ock kom någon evangelii budbärare ut till deras by och berättade om Jesus. Då har det ofta hänt, att de sagt: Detta är, vad jag har sökt. Jag har icke förstått, vad det varit, men förstår nu, att det varit detta. De kände, att det var just evangelium, som svarade emot den underbara längtan, de burit inom sig.

Ja, Guds frälsning har en underbar motsvarighet inom varenda människa i ett gudsbehov, som är henne medfött. Och när detta som hon hör, slår an detta gudsbehov, är det, som när en gnista springer över från det ämne, som giver eld, till det ämne, som fattar eld. När man på hörandets väg ställes inför Guds frälsning, känner man:

Ingenting i världen kan göra mig lycklig mer än detta. Man längtar efter att äga det, men känner på samma gång: Jag är så oändligt fjärran från allt detta. Jag är så genomvärldslig, så genom-oren. Det dömer mig. Ja, evangelium är en strålkastare, som först vändes mot hjärtat, och det är svåra tider och dagar, då sanningens ord, frälsningens evangelium, belyser ens liv. De tiderna kallas bättringens tider. Men så vänder sig denna strålkastare mot Kristus och belyser honom. Det arma hjärtat är i mörker, men nu lyser det på Kristus204

över Kristi hjärta, Kristi liv och Kristi korsgärning, över Kristi seger i uppståndelsen, över Kristi förbarmande med syndare. Och om man följer denna strålkastarens ljus och ser och ser, finner man det underbaraste av allt: Han passar för mig och jag för honom. Och så kommer hjärtat till tro.

Evangelii dubbla gärning är således den att giva mig misstro till mig själv och att göra Kristus trovärdig för mitt hjärta, så att jag kan säga: Jag kan icke tro, törs icke tro min Herre, men jag måste tro — jag kan icke annat. Du, Herre, har synts mig så ljuvlig och dyrbar. — Ja, den stenen, som Herren utvalde, är kostlig. Den är dyrbar i våra ögon.

Men är nu icke allt detta självtaget? Nej, säger aposteln. Nu kommer Anden och sätter sitt insegel på allt och säger: Detta är icke människoverk, utan Guds verk. Det kan synas, som vore det människoverk, något självtaget. Men Anden giver en inre förvissning, att det är av Gud. Det välsignade inseglet sättes över ens fattiga liv. Jag blir beseglad med löftets helige Ande intill förlossningens dag. Hjärtat är nu Guds egendom. Det är avskilt från synd och värld. Därigenom är synden såsom skuld utestängd, och nu är hjärtat Andens verkstad, och nu begynner arbetet stund för stund på att Kristus skall taga gestalt i mig, att hans bild skall utbildas och utmejslas, så att jag växer upp till honom, som är huvudet, och närmar mig målet — att bliva helig och ostrafflig inför honom intill förlossningens dag.

Älskade vänner, kanske många av eder tänka: Har205

du ingenting mer att säga? År det blott detta, som vi hava hört tusen gånger? — Jag vill tacka Gud, att jag icke har något annat att säga. Och räcker icke detta, så räcker ingenting. Nu är det meningen, att allt detta, som i vår text är framlagt i rikare ord, än någon människa förmår utsäga, och i rikare tankar, än någon människa förmår följa, skall verka lovsäng i våra hjärtan. Det är ju advent, och adventssången lyder: »Välsignad vare han, som kommer i Herrens namn!» Och är det icke den sången, aposteln här sjunger: »Välsignad vare Gud och vår Herre Jesu Kristi Fader, som har välsignat oss med all andlig välsignelse i det himmelska i Kristus»? Sjunger också du din adventssång: Välsignad vare Gud! Välsignad vare Gud för det slutliga målet! Välsignad vare Gud för hans eviga tankar före världens grundläggning! Välsignad vare Gud för korset! Välsignad vare Gud för evangelium, som jag fått höra och får höra! Välsignad vare Gud för den allra kostligaste tron, denna dyrbara av honom beskärda tro! Välsignad vare Gud för Andens besegling och Andens arbete! Välsignad vare Gud för förlossningens slutliga dag! Har en människa gjort oss något riktigt gott, brukar man ju säga: »Gud välsigne dig!» Och det är det bästa vi kunna säga, när hjärtat flödar över. Vi förmå icke mer. Men hur mycket bättre att få lyfta hjärtat upp till Gud och säga: Välsignad vare du, Gud, för denna din frälsning! Vi kunna vara förvissade om att när detta blir adventssången i våra hjärtan, när denna sång sjunges i vardagslivet: »Välsignad vare Gud», blir det kraft i livet. Det är ingenting, som giver en sådan kraft. Då bliva20Ö

vi icke odugliga för det praktiska livet, icke oförmögna att lösa livets spörsmål. Vi få då en klar blick, ett ljust ansikte, ett upplyftat hjärta. Därför, kära vän, begynn i dag din adventssång! Om du också måste gråta över dig själv, välsigna ändå Gud! Säg ditt: »Välsignad vare han, som kommer i Herrens namn!» Amen.VANDRINGEN I LJUSET

i Joh. 1:1—7.

Vår text talar om vikten av vandringen i ljuset. Att Hvet är en vandring, behöva vi icke söka bevisa.

Varje dagsled säger oss det, och varje lyktande år förkunnar detsamma. Men den vandringen är antingen en vandring i mörkret eller en vandring i ljuset. Och allt eftersom livet är det ena eller andra, är också målet mörkt eller ljust. Det ena människolivet slocknar i natt, det andra tändes till evigt ljus.

O, huru viktigt, att vi vandra i ljuset! Mörkret breder sig tjockt och svart över världen och lägger sig tungt även över våra hjärtan. Julen talar om ljus men också om mörker, om ett folk, som vandrar i mörkret. Det folket är icke utdött. Det räknas säkert av Herren, som allt ser, i tusental och miljontal.

Och hur mörkt är det icke för otaliga, när de rikta tankarna mot evigheten! Finns det någon evighet? Är det något bortom döden och graven? Och vad är det? Det är så gåtfullt, det där stora okända. Och Gud — finns han, var är han, hurudan är han? Ingen, som gått till det okända landet, har vänt åter och talat208

om något därifrån. Vad skall man tänka och vad skall man tro? Skall man över huvud taget tro något av allt det gamla, som släkten efter släkten trott? Så frågas det åter och åter. Ja, nog är det mörkt, när vi se ut över världen.

Och i hj ärtevärlden, den inre världen inom en människa, är det också mörkt för mången. Man vet egentligen icke, vad som rör sig där djupast och innerst. Det är, som när man kommer in i sitt eget hem och det är alldeles mörkt. Man trevar sig omkring. De föremål, man borde känna till, förefalla så egendomliga. Man vet icke, vad man stöter emot och vad handen vidrör. Vore det bara ljust, så visste man med ens allt. Nu vet man icke, vart man går ens i det egna hemmet. Så kan det ock vara med hjärtat. Man trevar sig omkring och vet icke, vad man stöter emot. Underliga rörelser förnimmas därinne — Guds röst och syndamedvetande. Men man vet egentligen icke vad det är. Man kan icke skilja det ena från det andra. Allt är mörkt.

Och huru mycken synd och hur mycket mörker runt omkring oss, hur många brott, hemska, underliga brott, avskyvärda, upprörande hela samhället! Och huru mycken annan synd, gömd i det fördolda, synd, som man leker med, skämtar med och skrattar åt! Sannerligen, vi bo ibland det folk, som vandrar i mörkret. Vi behöva ljus. I^jus har världen länge ropat på och den sista generationen kanske högljuddare än någon annan. Folket bör upplysas, heter det. Så snart man stöter emot dessa mörka, skrämmande samhällsfrågor, sva-209

ras det från nästan alla håll: Det saknas upplysning ibland oss. Folket måste upplysas. Men jag undrar, om de som ropa så hava rätt, och om de själva tro, att upplysning hjälper. Månne de icke ana, att när de arbeta för att få ljus, upplysning inom alla samhällslager, är det dock icke det ljuset, som kan skingra syndens mörker. Det finns så mycken bildning, icke minst bland de högst stående klasserna, och ändå tillhöra dessa det folk, som vandrar i mörker. Nej, det är ett annat ljus som behöves. Och det är om det ljuset det talas i vår text. Johannes kallar det för det eviga livets ljus, och det ljuset är samlat i honom, i vilken intet mörker är. Det var apostelns härliga budskap: Gud är ett ljus, och intet mörker är i honom.

Vi må vara tacksamma för allt ljus som finns. Så visst det i sanning kan kallas ljus, må vi glädjas över det. Men det enda sanna, tillräckliga ljuset är ljuset utanför oss det oförlikneliga ljuset, den levande Guden, vår himmelske Fader. I honom finnes intet mörker. I solen finns det fläckar, men icke i Gud. I vartenda jordiskt ljus finns det mycket dunkel, men icke så hos Gud. Hos honom finns ingen skugga. Hur underbar är icke denne vår Gud! Aningen stiger upp till honom. Vi få luta våra hjärtan mot honom, och då förstå vi såsom eljest aldrig, att intet mörker finns hos honom.

Men, säger någon, Gud är så långt borta; han tronar ovan molnen, han är en Gud fjärran ifrån. Ja, för mången är det så. Och han skulle för oss alla vara långt ifrån, ifall han icke hade kommit till oss i den enfödde Sonen. Det eviga livet var hos honom, men det har

14. Guds Frälsrángsväg.210

blivit uppenbart för oss. Det stora ljuset har kommit hit ned. Det folket, som vandrar i mörkret, ser ett stort ljus, och för dem som bo i dödsskuggans land, skiner det klarligen. Gud vare lov! Jesus säger: »Jag är världens ljus. Den mig följer, han skall icke vandra i mörkret». Och det är sant. Han är det eviga livets ljus. »Jag är», säger han själv, »uppståndelsen och livet, vägen, sanningen och livet.» Guds tjänare Johannes är så angelägen att övertyga oss allesammans om att så är förhållandet, att han träder fram icke som en lärare utan såsom ett vittne och säger: »Jag har hört, jag har sett med mina egna ögon, jag har beskådat och med mina händer vidrört.» Och åter: »Jag har sett och vittnar och förkunnar.» Och åter: »Jag har sett och hört.» Den som så talar är angelägen, att andra skola tro. Han är själv gripen av en levande övertygelse. Och vad vi behöva, är icke blott människor, som

upplysa oss, ehuruväl vi behöva även sådana, utan vittnen, som kunna säga: Jag har sett och hört, jag har med mina egna händer vidrört det eviga livet, sådant det har framträtt i en personlig uppenbarelse, i Jesus Kristus. Och aposteln Johannes säger icke allenast: »Jag har sett», utan han sammansluter sig med alla de andra och säger: »Vi hava sett, vi hava hört, vi hava beskådat.» Kanske framträder för hans minne någon stund, när han i stillhet hade intagit sin plats bredvid Mästaren, då denne predikade, och då hans ögon stund efter stund vilade vid den älskade lärarens ansikte. Kanske tänkte han på den stund, då han efter Jesu Kristi uppståndelse hade suttit i salen och hört Mästaren bedja att få211

litet att äta och så sett honom äta av honungskakan och fisken.. Han hade suttit där och sett och sett. Och nu, när han tänker på denna stilla stund, då han riktigt iiade haft tid att se på sin älskade Frälsare, kan han säga: »Jag har sett och jag har beskådat.» Vilket vittne skulle väl vara trovärdigare än denne lärjunge, som — man kan väl säga det — offrade sitt liv i sin Herres tjänst? Och vilka andra vittnen i världen skulle väl vara trovärdigare än dessa andra, som aposteln Johannes kallar »vi», alla dessa, som gingo ut för att dö för den sanningen, att Jesus var det eviga livet? Sedan de gått in i evigheten och slutit sig till den stora skyn av vittnen däruppe, hava andra trätt i deras spår och sagt detsamma: Vi hava erfarit, vi hava upplevat. Det är icke något inlärt, det har blivit liv för oss, sanning för oss, det är genomlevat av oss, att Jesus Kristus är det eviga livet.

Nog har väl även du mött något sådant vittne under din vandring, någon som sagt: »Jesus Kristus är det eviga livets ord»? Se, det är det ljuset, som skall lysa in i vårt mörker, så att vi kunna börja vandra i ljuset.

Hur går det då till att vandra i ljuset? Vi måste först med hela vårt mörker komma in på detta ljusområde, som heter det eviga livets ljus i Kristus Jesus. Vi måste med vårt mörker och vår synd komma dit, så att det blir belyst av ljuset och mörkret flyr. Ljuset måste segra och härska över allt vårt elände. Och det står beskrivet med dessa underbart härliga ord: »Jesu Kristi, hans Sons, blod renar oss från all synd.» Vart tar mörkret vägen, när solen går upp? Behåll det i dina händer,212

om du kan! Och vart tar allt vårt mörker och elände vägen, när Jesu Kristi, Guds Sons blod renar av all synd? O, huru många människor, stadda i nöd för sitt hjärtas mörkers skull, hava icke stannat inför detta underbara ord! Jag undrar, om det är någon enda, som har styrt sina steg upp till det eviga hemmet, som icke stannat för detta ord, åtminstone stannat vid den sanning, som ligger däri. Jag tycker mig för min ande se en skara, den oräkneliga skaran, böja sina knän och tacka och prisa Gud just för dessa ord: »Jesu Kristi, Guds Sons, blod renar från all synd.» Förklara det, vill jag icke och kan jag icke. Jag tycker det skulle nästan vara att skämma bort det hela att söka förklara det. Men jag vet, att det ordet är sant, och många tusen andra veta, att det är sant. Och alla dessa, som veta, att det är sant, hava en gång famlat i mörker och försökt än det ena, än det andra för att få frid i sina själar och vittnesbörd i sina samveten om syndernas förlåtelse. Men allt har varit förgäves. Så hava de till sist helt enfaldigt trott det ordet: »Jesus Kristi, Guds Sons, blod renar från all synd», och så kom friden, så skingrades livets mörker, och så blev detta ord icke ett minnesord från en viss dag eller tid i deras liv, utan en följeslagare på hela deras vandring. Den sista dagen, då ögat brast och pulsarna upphörde att slå, viskade de kanske såsom en avskedshälsning till en värld, som haft så mycket bittert för deras räkning: »Jesu Kristi, Guds Sons, blod renar från all synd.» Och det var dem lika dyrbart då eller nästan ännu dyrbarare den sista stunden, än det hade varit den första.213

Sa börjar vandringen i ljuset. Men den består i något mer än syndaförlåtelse, rening, frid och lycka. Den är, som det också här säges, gemenskap med Gud, med Fadern och hans Son. Denna gemenskap innebär: Barnets hand i Faderns, barnets försök att hålla jämna steg med sin ledsagare, barnets bemödanden att trycka sig nära sin följeslagare, ty det är så mörkt runt omkring, barnets behov att hålla sig nära honom som är livets ljus. Gemenskap med Gud, det är något som renar. Om man är tillsammans med en människa, som är ädel och, mänskligt talat, god, så fostrar det, renar det. Att vara tillsammans med Gud, det renar från synd i tankar, ord och gärningar. Jesu egna trivas i den atmosfären, i Guds närhet. Håller man sig riktigt nära Gud, då vandrar man med Gud, då drages man framåt med honom, bort från mörkret fram tiU det eviga livets ljus.

Hur viktig är icke denna vandring i ljuset! Om vi leva i Anden, så låtom oss ock vandra i Anden! Vandra vi med

Gud, så är det ock åtskilligt i livet, som kommer bakom oss. Försök därför att hålla dig nära Gud!

Att vandra med Gud är vidare överlåtelse, hängivenhet, lydnad. Det är att följa I^ammet, vart det går. Och allt detta är ljus och glädje. ljuset och glädjen äro ju besläktade. Därför skriver Johannes, att när vi vandra i ljuset, hava vi rening genom Jesu Kristi, Guds Sons, blod, och att när vi hava gemenskap med Gud och med varandra, är vår glädje fullkommen. Jag tänker mig, för att taga en bild, ett barn, som varit olydigt. Det214

skulle icke få gå hemifrån. Men det gick och gick allt längre och längre bort i lek och tanklös glömska i villande mark. Plötsligt visste det ej, var det var. Så började mörkret falla på, och det kände sig skyggt,ja, kände skräck i sitt hjärta. Nu försökte det taga sig hem igen men det gick icke. Så får det höra en röst i skogen. Det är faderns röst. Fadern är ute och söker sitt barn. Och när barnet och fadern råkas, är det icke svårt för barnet att be om förlåtelse och icke för fadern svårt att giva förlåtelse. Han är så glad att hava fått sitt barn tillbaka. Men det stannar icke med förlåtelsen, utan sedan blir det en vandring hemåt mot stugan, som ligger där långt borta, och nu är barnet icke så rädd för något som för att släppa sin fars hand. Det vill vandra i sällskap med honom. Och medan de så vandra tillsammans, börjar det skymta fram ljus mellan träden. Det är från hemmet det lyser. Och vore det själva julaftonen och barnet visste: Nu väntar idel glädje, så snart jag kommer inom dörren, och man skulle fråga: Barn, fattas dig ännu något i din glädje? skulle det med överfullt hjärta svara: Nej, min glädje är fullkommen.

Månne icke flera av oss hava erfarit något liknande? Vi gingo bort, och så mörknade det omkring oss. Så grep mörkret oss med all sin fasa, men vi ropade till Gud, och Gud kom, ty han var ute och sökte oss. Vi bekände vår synd och fingo erfara, att Jesu Kristi, Guds Sons, blod renar oss från all synd. Så lade vi vår hand i Guds, och sedan ha Gud och vi vandrat tillsammans.215

För somliga har vägen varit lång, för andra kortare. Men ljuset från himmelen har lyst fram alltmer. Ja, ju längre vi kommit, dess mer tycka vi oss se vägen, och snart öppnas portarna och vi få gå in i den eviga glädjen.

Ingen av oss har kunnat säga: »Min glädje är fullkommen», men nog ha vi smakat något av den fullkomliga glädjen. Och har du gjort den erfarenheten, släpp då icke Gud! Drag icke tillbaka din hand i något enda stycke, utan låt det vara din morgon- och din afton-rannsakning: Hur har jag det? Vilar mitt hjärta i Herrens hand? I^ever jag nära min Gud? Det är av vikt att veta, hur man har det. Ty snart, det må du veta, är vandringen slut. De tunga stegen bliva icke så många vid Herrens hand.

Och du som icke lever i gemenskap med Gud, låt alla de vittnen, du träffar i livet, och särskilt detta vittne, som du nu har lyssnat till, Johannesvittnet, betyga för dig, att det ligger ett evigt mörker såsom mål för den människa som vandrar i mörkret. Må du få syn på att ljuset är i Kristus Jesus, och att det ljuset lyser efter dig och emot dig, ja, är för din räkning. lyämna icke denna stundens högtid utan att kunna säga: Det folket, som vandrar i mörkret, ser ett stort ljus, och över dem som bo i mörka skuggors land, skiner det klart. Tack, Herre Jesus, att du iöxmig blev livets ljus! Amen.EN BLICK TILLBAKA - EN BLICK

FRAMÅT Tit. 3:4—7-

När man under en vandring kommit till en punkt, som giver överblick över nej den, stannar man garna både för att kasta en blick tillbaka på den väg, där man färdats fram, och för att undersöka läget och utsikten att så nästa stund kunna slå in på den rätta vägen.

Man stadnar också gärna ibland under livets vandring och det isynnerhet på årets första dag för att överblicka det närvarande läget samt se sig tillbaka för att bedöma, hurudan vandringen varit. Framför allt vill man dock gärna se framåt.

De ord vi fått oss givna för denna stund, leda på samma sätt tankarna både tillbaka och framåt, liksom de sprida ljus över den närvarande stunden.

Vad är det vi se, då vi blicka tillbaka? Brokiga bilder, mycket av skiftande art, mycken synd men ännu mycket mer barmhärtighet. Och det är om barmhärtigheten i det förflutna, som detta ord talar. Ju längre man kommer

framåt i livet, dess mer förlorar man av enskildheterna, som ligga bakom en, dess mer mäktar man se livet i stort, se vad som varit det mest beaktansvärda i det förflutna.217 Där har varit mycken glädje och många tårar, många felsteg och mycken synd, men, överflödande över allt, en oändlig Guds barmhärtighet. Och likvisst är det ändå icke på denna Guds barmhärtighet i enskilda tilldragelser eller i livet i allmänhet, som detta ord främst riktar vår blick, utan på den barmhärtighet i det förflutna, som. frälsar, Guds frälsande barmhärtighet i Kristus Jesus; den barmhärtighet, som uppenbarades, då Guds godhet och människokärlek kom till synes i Kristus Jesus, i ende Sonens utgivande för världens frälsning; det är på denna barmhärtighet aposteln visar hän, och det är på den, som vi först och sist måste se, om vi skola kunna betrakta det förflutna rätt. Kunna vi icke se denna barmhärtighet, då är det förflutna blott en samling av brokiga bilder, en minnesbok med växlande tavlor, övervägande mörk för den ene och ljus för den andre. Men strålar Guds frälsande barmhärtighet i Kristus över vårt liv och över det förflutna, då ligger alltsammans under förlåtelsen, då ter sig allt på ett helt annat sätt.

Då Guds godhet och människokärlek uppenbarades, frälste han oss. Detta är en stjärna, som strålar från det förflutnas himmel, över dem, som älska Gud och hans Son. När dess sken faller över livet, är det något helt annat, än det kan vara med vilket annat människoliv som helst, varöver det ordet icke står skrivet.

Han frälste oss efter sin barmhärtighet, icke för vår rättfärdighets gärningars skull. Mina älskade, det är ett mycket gammalmodigt evangelium, som förkunnas, då jag läser dessa ord ur Pauli brev till Titus. Jag t än-2l8

ker det finns numera ingen människa i vårt land, som icke vet, att om det finns en frälsning, så är denna icke för våra gärningars skull utan för Guds barmhärtighets skull. Det fanns en tid, då man i vårt land icke visste detta, men så kom evangelium hit, klart och befriat från människofunder. Och så började Sveriges allmoge, Sveriges män och kvinnor, veta detta. Och nu har det gått så långt, att om någon begynner predika, att det icke är för rättfärdighetens gärningars skull utan genom Guds nåd en människa frälsas, så lyfter mer än en handen och säger: »Vem vet icke detta?» Jag hörde för något år sedan någon säga: »Det var en tid i vårt land, då den predikan behövdes.» Men nu, menade min sagesman, är det ett förlegat och gammalt evangelium. Nu veta vi, att det finns något, som kallas nutidsevangeliet. Och i det ingår som ett mycket väsentligt moment, att man bär fram idealet för människan och väcker hennes hänförelse för detta. Men jag håller före, att evangelii kärna är och förblir denna: »Icke för rättfärdighetens gärningars skull, som vi hade gjort, utan efter sin barmhärtighet, frälste han oss.» Och det skall alltid, huru tiden än moderniseras, finnas människor, som kämpa den gamla kampen mellan sitt eget samvetes vittnesbörd och Guds ords utslag; som skola hava svårt att tro, att det finns en nåd, som frälsar, en nåd, så underbar, att den förlåter och utstryker allt; som hava svårt att tro på möjligheten av barnaskap och rening inför Guds ansikte, utan att de själva gjort något därför. De skola kämpa den där svåra kampen för att komma ifrån sig själva och kunna kasta sig helt219

på Guds barmhärtighet. Och för deras räkning skall det förkunnas, så länge världen står: »Icke för rättfärdighetens gärningars skull, som vi hade gjort, utan efter sin barmhärtighet frälste han oss.»

Det torde hända, att du är den människa, som just i dag behöver det evangeliet. Tag det! Det är detta, som är det fasta, väl anammansvärda ordet. Det är detta, som framkallar lov och pris i människohjärtan. Och det skall finnas, så länge världen står, sådana gamla kristna män och kvinnor, som hava levat i förening med Kristus under större delen av sitt liv, mognade, helgade, btukbara i Guds tjänst, de där för varje år, som går, klarare och klarare se fattigdomen i sitt eget liv, ringheten i sin livsgärning, befläckeisen i allt vad en människa gör, och som, ju mer de helgas, med oemotståndlig kraft dragas till denne Gud. Och när de sluta sina ögon till i döden, skall det icke finnas något för dem att vila vid mer än den sanning, som ligger i dessa ord.

. Det är gott att se-framåt. Väl den, som kan göra det! Men väl den, som ock vet att se tillbaka! Det finns många, som år efter år aldrig komma till frid, just emedan de tro, att man måste se framåt för att kunna bli frälst. Alla, som vunnit frälsningens frid, hava vunnit den genom att se tillbaka. De hava sett tillbaka mot korset, som restes i tidens fullbordan. Hela hemligheten i mångas fåfänga kamp var den, att de sågo framåt mot vad de skulle bliva, göra och vinna i stället för att låta blicken gå tillbaka genom århundraden, tills den stannade vid vad han gjorde, som hängde på korsets stam. Därför, när du ser tillbaka på det för-220

flutna — Gud give dig nåd att göra det i dag — låt blicken gärna gå genom minnenas pelargångar, men stanna icke, förrän den når fram till Jesu kors!

Men man vill ju också se på det närvarande läget. Varje dag är ett »nu», varje timme och stund på dagen ett ännu kortare »nu». Och det nu, som vi gripa i detta ögonblick, hör, om vi leva i morgon, till det förflutna. När jag talar om det närvarande, menar jag varje dag, som Gud giver oss att leva på jorden. Den blir ju alltid ett nu för oss, även den dag, som vi nu tycka ligga rätt långt framför oss, men som vi kanske nå. Vad är det, som då gäller för oss, som är verkligt viktigt för varje dag, vi leva? Att vi förnyas, I vår text talas om den helige andes förnyelse. Varje dag i vårt liv måste bliva en sådan förnyelse av den helige ande. Att leva det ar att förnyas. När växten lever, förnyas den. Den är icke på kvällen, vad den var på morgonen. Kanske någon knopp slår ut på aftonen, som var sluten på morgonen. Kanske något blad utvecklas, någon frukt fått en röd anstrykning eller svällt något under dagens lopp. Växten har förnyats. Under vinter dvalan är livsprocessen så bunden, att man icke kan skönja någon förnyelse, och dock pågår en sådan. Så är det även med de djur, som under vintern ligga i ide. Det är en livsprocess, som pågår. I allt, som lever, pågår en förnyelse. Och på andens område är det på samma sätt. Det är en den helige andes förnyelse dag efter dag. Det är något gammalt hos oss, som måste bort. Växten andas ut det, som den icke kan leva av, och detta ingår på något annat sätt i den övriga naturutvecklingen.221

Men växten giver ifrån sig det förbrukade. Detta kan den icke använda längre. Med det andliga livet är det på samma sätt. Det finns hos oss alla något gammalt, förlegat, förbrukat. Det får icke finnas kvar. Rensa ut dèn gamla surdegen! Det är påskens evangelium, det är var dags evangelium.

Och det gamla, vad är det hos dig? Det kan jag icke säga, men det kanske du själv vet. Det gamla, det där, som hänger med och har hängt med under hela din karaktärsutveckling ända till denna stund, som Guds ande har rört vid så många gånger, som vänner och fiender pekat på hos dig, som Guds ande har tillviskat dig många sanningens ord om i ditt liv-.-— det måste bort. Det blir ingen andens förnyelse, förrän det gamla kommer bort och något nytt kommer in. Växten behöver sol och ljus, regn, värme och vind. liksom kroppen behöver mat och dryck, luft och rörelse, så behöver den inre människan varje dag få sig tillförd nya krafter. Och medlen, genom vilka dessa krafter tillföras henne, äro de gamla kända: bönen, bibelläsningen, sakramenten. Vilken oerhörd betydelse i vårt liv intaga icke dessa medel! Såsom vi ställa oss till dem, sådant blir vårt liv. Skall det bliva ett liv, d. v. s. en förnyelse, ett framåtskridande, så måste Guds ande genom dessa medel dagligen tillföra oss det eviga livets krafter. Och det ligger i vårt eget skön, hur vi ställa oss i detta avseende.

Det heter redan i det gamla förbundet om Guds tjänare, över vilka Guds ande vilade: »Om de än gamla varda, skola de likväl vara friska och skjuta färska222

skott.» Och se på dessa gamla gestalter ur bibeln! Är det icke en evig ungdom, som vilar över dem? Bland dem möter oss den gamle Simeon, den gamle siaren Johannes. Äro de brutna, gamla, föråldrade människor? Se vi icke hos dem den eviga ungdomen? Jag vill säga dig, att det är skillnad mellan en gammal människa, som levat sitt liv i världen, och en gammal kristen. Båda kunna ju hemfalla åt ålderdomens bräckligheter och barnsligheter. Men vilken tomhet hos de gamla, som levat ut sitt liv i världen! Vilken stillhet och frid, ja, evighetsstillhet hos de gamla kristna! Ja, de som leva i Guds skola, de bliva yngre för varje dag, och slutligen äro vingarna utvuxna, och de sväva hem till sin Gud, till evig ungdom och evig glädje. Gud give oss den helige andes förnyelse!

Men vi vilja icke stanna vid det närvarande. Vi måste se framåt. Och även där giver oss texten en fingervisning: arvingar till evigt liv efter hoppet. Och hoppet ser ju framåt. Vi behöva det under denna tidens tvång, under alla denna tidens lidanden, dess tårar, dess smärta, dess kamp. Den kampen kan för mången bliva tyngre för var dag, som går, och det sista vägstycket kan bliva det tyngsta. Det kan åtminstone gå så. Men genom allt töcken lyser den eviga staden oss till mötes, och vi tycka oss se skimret från densamma allt närmare efter som åren gå. Det berättas om den världsberyktade upptäckaren av det stora landet i väster, att just när det gått därhän, att besättningen var förtvivlad och icke vågade hoppas att finna land och han själv hade svårt att hålla modet uppe, kom det flytande på vatt-223

net kvistar av träd och andra föremål, som tydde på, att det måste finnas land någonstädes. Och en afton, då ännu

icke en strimma av land syntes, sågo de framför sig ljus skymta fram och röra sig hit och dit. Det fanns land för ut! Det låg där, det efterlängtade, sökta landet. Och jag tänker, att Herren skall under årets lopp låta många av sina kämpande barn, som segla över livets hav mot den efterlängtade stranden, få göra allehanda erfarenheter, som säga dem: »Det goda landet ligger ändå i den riktning, som du far.» Eller liksom Israels barn i öknen fingo se druvklasen från Eskol, så skall Herren låta sina trötta barn under årets lopp få smaka några droppar av det goda vinet, som han gömt till sist, så mycket, att de skola känna på nytt: Landet ligger där. Ja, det är icke en fantasibild, det himmelska landet. Där skall den trötte pilgrimen få vila, där skall det gråtande barnet få sjunga och jubla, Där skall min själ skåda Gud. Där skall jag se och mättas.

Iyåtom oss speja framåt mot det goda landet, att det eviga hoppets ljus må avspeglas i våra hjärtan! Må vi hålla ut, ända till dess hemförlovningen sker. Blicken tillbaka! Blicken öppen för det närvarande! Blicken stadigt riktad mot hemmet och mot Jesus!

Är det nu så, du vill intaga din ställning? När du ser tillbaka, kanske du icke ser något mer än den där minnesboken, jag nämnde, där du gömt livets små minnen, till största delen bleknade och förvissnade? Är det intet du har kvar av det förflutna mer än det? Har du icke livets fäste i Kristus? Eller, om du ser framåt, hur långt224

törs du se? Hur långt vill du se? Vill du se bortom döden in i den hemlighetsfulla eviga världen? Vågar du se så långt? Vågar du fråga dig själv: Hur bur mig då? Och vad vill du göra av de få stunder av ditt liv, som ännu återstå och som du kan kalla dina? Det kanske blir blott ett par tre dagar, kanske tio, kanske flera, kanske färre. Vad vill du göra av dem? Vill du i Jesu namn besluta, att det skall bliva dagar för Herren?

Till sist blott en innerlig och varm tillönskan tÜl var och en, en nyårshälsning: Herren give dig frid i hjärtat, glädje och lycka i hemmet, framgång och välsignelse i kallelsen och framför allt att komma närmare Gud! Amen.SANN FRIMODIGHET

Hebr. 10: 19—31

Tvenne starkt skilda delar möta oss i denna text, den ena manande på det ljuvligaste till sann frimodighet, den andra innehållande den allvarligaste varning för evig dom. Och likvisst äro dessa tvenne delar icke på något väsentligt sätt till sitt innehåll skilda från varandra. Ty det är ju så, att om frimodig^ heten är sann, är den förenad med Guds fruktan. Därför kunna vi i samma andedrag manas till frimodighet och varnas för att icke vandra vår väg fram i Guds fruktan.

Om vi nu först stanna för den del av vår text, som handlar om frimodigheten, måste vi säga, att från dessa skriftord faller ett underbart skönt och härligt ljus över det kristliga livet. Den tanken tvingar sig på en, även om man skulle vara missmodig: Det är dock härligt att vara en Jesu Kristi lärjunge. Vi hava verkligen anledning till frimodighet. Från en osynlig värld vinkar härligheten oss till mötes. Vi hava frimodighet i fråga om ingången i helgedomen -— icke blott i förgården, utan själva helgedomen, himmelen. Vi förstå ofta saken så, som skulle vi vara bjudna att stå innanför

15. Guds Frälsningsväg.226

dörren eller i någon förgård. Nej, Guds ord pekar fram till tronen in i helgedomen, och säger till varje människa: Dit är du kallad, där är din plats.

Men jag föreställer mig, att helgedomen får tagas icke blott i betydelse av himmelen, utan såsom avseende det allra närmaste umgänget med Gud, det heliga livet i dess fullhet och rikedom. Och det borde väl kunna uppfylla en människa med en frimodig glädje att vara av Gud kallad att redan här i livet få leva i ett innerligt förhållande till honom, att varje dag få taga ett steg framåt mot det slutliga målet — Guds oändliga härlighet däruppe.

Och våg finner du dit. Det skulle icke ens talas om detta i Guds ord, om det icke vore möjligt att komma dit. Men det kunde ju talas om vägen så, att vi förlorade all frimodighet, den barnsliga glädjen och vissheten att nå fram till målet. Så bleve det visserligen, om vägen vore någon annan, än den är. För mången är vägen ingenting

annat än insatsen av hans egen vilja. Och visst behöves denna insats. Därom är ingen fråga. Men den egentliga vägen är den ändå icke. Vägen kallas här Jesu blod. Det skall måhända förefalla mången underligt, och han skall ställa sig oförstående till detta. Men det skulle icke hjälpa, om han försökte sig på en dogmatisk utläggning, hur det kan vara möjligt, att vägen är Jesu blod. Jag tror det är till vida större hjälp att säga: Det är så, och det står så i Guds ord. Gud har sagt så. Om förlåten kunde dragas undan för våra ögon och vi kunde se den stora, vitklädda skaran, skulle vi också få förklaringen till denna glans och ren-227

het på samma sätt som Johannes fick. »Dessa», säger han, »hava tvagit sina kläder och gjort dem vita i Lammets blod. Därför äro de inför Guds tron.» Vilken oändligt skiftande mångfald i denna skara! Icke en är till sin individualitet alldeles lik den andra. Alla med tvagna kläder, alla vita i Lammets blod. Deras liv hade säkert varit oändligt olika. Men genom blodet hade de alla vunnit ingång. Och det är just det som kan giva oss frimodighet — som kan giva frimodighet åt den gamle och trötte, åt den unge, som kämpar med tvivel, åt den som står utanför och icke vågar beträda livets väg vid tanken på kampens allvar och sin egen oändliga kraftlöshet, som kan giva frimodighet åt den förlorade och bortkomne att stå upp igen. Det finnes ingen människa, till vilken icke detta ord: Vägen är Jesu blod, kan skänka sann frimodighet. Han har berett den vägen genom sin egen lekamen, då han gav den till ett offer för våra synder.

Sedan har han icke lämnat oss åt oss själva, utan, heter det i fortsättningen, wi hava en stor överstepräst över Guds hus». Det är något, vi åter och åter se i evangelierna, att Herren Jesus aldrig släppte en människa, med vilken han begynte. Han höll ut. Han uppsökte dem som han hade botat. Han höll reda på dem, följde dem med bön och kamp. Ja, han övergiver aldrig en .själ, aldrig. Och just detta, att vi icke endast hava väg genom hans blod, utan att han står där som den förebedjande, för oss kämpande översteprästen, och Konungen däruppe giver oss frimodighet. Ja, så blir vägen riktigt levande. Ty, för att begagna en enke228

bild, om barnet får vila i faderns armar, då det skall färdas en svår och tröttsam väg, kan det ju sägas, att det har en levande väg. Och om vi, när vi färdas genom livet, ligga på den store översteprästens hjärta, liksom Israel genom bröstskölden förebildligt låg på sin översteprästs hjärta, då hava också vi en levande väg. Sådant bör giva en människa, även den hjälplösaste, frimodighet — frimodighet att hoppas och tro på himmelens härlighet, frimodighet att tro, att Herren skall segra i oss själva i kampen mot synden.

Men det är å vår sida ett villkor, för att vi skola erhålla trons frimodighet. Det står i följande vers, att vi skola framgå med ett uppriktigt hjärta. Steg för steg skola vi gå framåt, så klara och öppna inför Gud, att allt ligger avslöjat inför honom, att det inre hjärtelivet ligger öppet för honom liksom hela det yttre livet. Synd och brist, det som kan vara rätt gjort, som samvetet godkänner, över vilket man får Andens vittnesbörd, att det är en lydnadsgärning, det lilla och det stora, det mörka och det ljusa, det onda och det goda — allt skall vara framlagt inför Herrens ögon. Då kommer frimodigheten.

Vari består då frimodigheten? Den är först och främst en trons frimodighet. Vi manas att framgå i trons fullvisshet, bestänkta till våra hjärtan från ett ont samvete. D. v. s. vi få i tron hava visshet om våra synders förlåtelse. Tvivlet får stå utanför, ty Gud är trofast. Vi få se bort från oss själva och våra svagheter. Vi äro medvetna om dem, men de få icke ligga såsom hinder i vägen. Vi känna, att vi äro oförmögna22g

till kampen, men se upp till Gud, och så fyller trons fullvisshet hjärtat med glädje. Han kan icke.svika.. Det är så, frimodigheten måste visa sig.

Det är vidare en frimodighet i hoppet, »kåtom oss», heter det, »oryggligt fasthålla hoppets bekännelse, ty han är trofast, som har givit löftet.» Tvivlet får stå utanför, sade jag nyss. Även missmodet, slappheten och slöheten få stå utanför. Vi få se framåt och hemåt i förlitande på Guds trofasthet.

Det är vidare en frimodighet i kärleken. »I^åtom oss», heter det, »akta på varandra för att uppliva till kärlek och goda gärningar.» Växer frimodigheten fram på den väg, som nämnts, vill man också taga litet hand den ene om den andre. Vi bliva rädda om varandra, rädda att skada varandra. Det är fruktansvärt, hur lätt vi annars skada varandra. Ett ord av misstro till Gud, av tvivel, av lättsinne, sådant skadar mer än man anar. Vi skulle i stället

hjälpa varandra. Vi skulle akta oss för att i samvaron tala sådant som gör hjärtat tomt och kanske efterlämnar ett aggande samvete. Ja, vi skulle brinna av kärlek till varandra, särskilt till sådana inom Guds församling, som stå där suckande, modlösa, trötta. Frimodigheten delar med sig. liksom den elektriska gnistan springer över från ett föremål till ett annat, så skall en frimodig kristen sänka sig ned till den modlöse och genom sin frimodighet hjälpa honom upp, ja, giva honom del av sin frimodighet.

Vår text är skriven — det kan man se av fortsättningen— till sådana, som stodo sviktande i striden. »Kommen ihåg», heter det, »de förflutna dagarna, under230

vilka I, sedan I haden blivit upplysta, uthardaden mycken lidandets kamp och dels genom smädelser och förföljelser bleven framställda till ett skådespel, dels deltogen med dem, vilka det så gick.» Hur kan man icke ibland känna det så, som om varje öga i Guds församling vore riktat på en, ja, som om hela världen såge på en, hur kraftlös och modlös man går sin väg fram! Men så heter det vidare: »Ty I haven både delat de fångnas lidanden och med fröjd upptagit edra ägodelars plundring, vetande, att I själva haven en bättre och förblivande egendom i himmelen.» — Dessa, till vilka brevet är ställt, behövde i sanning en maning till frimodighet. Men månne icke den maningen också i vår tid behöves synnerligen väl? Eller ligger det verkligen en riktig ungdomsfriskhet över livet i Gud? Utmärkes vårt liv för trons fullvisshet? Spåras det levande, ljusa, glada hoppet ibland oss? Se vi icke framåt och omkring oss med mörka och tunga blickar? Och är väl det kännetecknande för Guds församling, att den ene tager hand om den andre? Kan man icke få höra hårda och skarpa ord växlas både offentligt och enskilt, som i och för sig icke vittna om ett liv i Gud? Akta vi verkligen på varandra? Ja, nog akta vi på varandra, men sällan för att uppväcka till kärlek och goda gärningar. Och förelysa vi varandra genom ett liv i goda gärningar, i en glad tjänst inför Gud? O, vad det fattas både mig och dig av denna glada frimodighet! Och likvisst, Gud manar oss till en sådan frimodighet. Och jag upprepar vad jag sagt — var och en ibland oss får taga denna maning till sig.231

Antag, att du är en avfälling, Jesu blod år avfällingens väg till himmelen lika väl som den troendes. Den är till för honom lika väl som för den, som står mitt på vägen. Ja, Jesu blod är vägen. Därför är det möjligt även för dig att nå fram.

Och du som skådar på kristendomens högsta ideal och tycker, att vägen är lång, och icke förstår, hur du skall kunna hålla ut — om vägen är Jesu blod, om Jesus själv är den store översteprästen över Guds hus och du lägger fram hela ditt liv klart och öppet inför honom, då har du rätt till trons, hoppets och kärlekens frimodighet.

Gud give oss alla denna frimodighet! Gud give, att den måtte bryta fram inom Guds församling! Tiderna må vara vilka som helst, det är icke på tiderna vi hava att se, när det gäller frimodigheten, utan på levande Gud.

Men det är en frimodighet i Guds fruktan, icke vilken frimodighet som helst. Vi hava mer än nog av en frimodighet i stora ord, en frimodighet i vissa, stereotypt stelnade uttryck såsom ett: »Inövad vare Gud!» eller något liknande. Ack, det kan taga sig vilket uttryck som helst men dock vara blott en stelnad form och ingenting annat. Och hur har icke denna höga bekännelse utan motsvarighet i livet vanärat Gud och skadat både världen och Guds församling, Guds rike och hela vårt folk! Skall frimodigheten vara riktigt glad och verkligt sann, då måste Guds fruktan genomsyra den. Det är därför, som det sedermera efter den nyss upplästa första avdelningen av vår text kommer en maning232

till oss att bliva kvar på vägen för att icke en gång behöva stå utanför trots bekännelsen, trots vittnesbördet att man är ett levande Guds barn. Denna fara är så allvarligt gripande framställd som knappast någonstädes annars än just i Hebreerbrevet. Det är något märkvärdigt med detta brev. Sida vid sida med det allra härligaste, friaste, djupaste evangelium kommer en den mest genomskärande förmaning, en som kan komma hela hjärtat att bäva och darra, en förmaning sådan, att man ovillkorligen måste fråga sig själv, om man är en Jesu lärjunge. Men när man med ett uppriktigt hjärta genomgått skärselden i en sådan förmaning, då framfödes just genom detta ny frimodighet. Det är icke en dom, detta ord uttalar, utan en varning. De allra flesta läsa dock orden såsom en dom. Särskilt läsa de det såsom en dom, vilka döma sig själva djupare än alla andra, vilka rent av bortkasta sig själva från Guds nåd. Men orden innehålla i själva verket en maning till alla dem som vandra på livets väg, att bliva

kvar på den vägen. Det är nämligen möjligt att hava varit en levande lem i Jesu Kristi kropp och sluta såsom en smädare och hädare av Guds nåd och Guds Ande, att på nytt korsfästa Guds Son. Sådana döma dock icke sig själva. Därför skall du, som läst just detta ställe om att självviljande synda, som läst det många gånger och sagt till dig själv: »Ja, det är kanske så, att jag till och med vill synda», som med tårar dömt och bortkastat dig själv, läsa rätt. Här står en maning att icke gå bort från Gud, utan att bliva kvar vid Guds nåd.¾3

Ja, låtom oss med uppriktiga hjärtan gå in på vägen och bliva kvar på vägen! Dagen nalkas, den dag, då varje människoliv skall värderas och vägas inför Gud. Dagen nalkas då Jesus Kristus kommer i himmelens skyar, då jordens oro och sorg vika för alla dem som möta sin Frälsare. Dagen nalkas, då striden skall tystna, då kampen mot kött och värld icke längre skall rasa. Dagen nalkas, då jorden skall försvinna och den nya världen skall öppna sig för Jesu Kristi lärjungar.

Kom ihåg det, du som leker bort tiden i yra och ännu icke fattat en bestämd position eller kanske fattat den så, att du vänt Gud ryggen. Dagen nalkas, då du måste ställas inför hans ansikte. Dagen nalkas, då vi icke längre kunna mana varandra i kärlek, icke längre kunna kämpa vid varandras sida, icke längre kunna säga ett uppmuntringens ord den ene till den andre. Kom ihåg, min älskade, att tiden är kort, att dagen nalkas!

Och därför till sist blott de ord, varmed detta härliga kapitel slutar:

Kasten därför icke bort eder frimodighet, som har en stor lön. Ty tålamod behoven I, på det att I mån göra Guds vilja och utfå löftet. Ty ännu en helt liten tid så kommer den som skall komma och dröjer icke; men »den rättfärdige skall leva av tro», och »om han undandrager sig, skall han icke behaga min själ».

Gud give oss att kunna instämma i de sista orden: Men vi höra icke till dem som undandraga sig till förtap-pelse, utan till dem som tro för att vinna sin själ! Amen.ÄRA VARE GUD

Ef. .3: 20, 21.

Åra vare Gud! Det är grundtanken i tacksägelsedagens hogtidsfirande. Det är också det drag, vari det nu upplästa ordet för denna stund mynnar ut.

Ära vare Herren! Det är ju ett ord, som ofta går över vara läppar. Det kan vara ett uttryck för stundens känslostämning, när det gått oss väl i världen, när något hänt, som synnerligen glatt oss. Men det behöver därför icke vara ett uttryck för själva vår livsåskådning eller, så att säga, vara ett stycke av oss själva.

Men det kan också ligga oändligt mycket i detta ord. Ja, hela Hvet kan inrymmas däri. Det kan icke finnas något större, än när man med hjärta, läppar och liv i en helig samklang ropar ut i världen detta »Ära vare Gud!» Det är målet för tidens fostran, för evighetens liv.

Då ju tacksägelsedagen skall vara ett uttryck för folkets tankar och religiösa stämning, så tänker jag att börja med särskilt på, vad jag skulle vilja kalla »det mindre». Vad kan detta »det mindre» vara, när det lägges i folkets mun? Det vore, menar jag, det allra minsta, som i dag kunde ske, om genom vårt folk ginge denna grundton: »Ära vare Herren!» Osökt235 går tanken tillbaka till förra årets tacksägelsedag. Har icke Herren under detta år gjort vida utöver, vad vi förmått bedja och tänka? Bävande gingo våra tankar då framåt, och försagda stego våra böner uppåt. Vern visste, hur detta år skulle förlöpa för Sveriges folk? Det har varit ett underligt år. Men med vår bön i dag borde i sanning tacksägelse blandas. Ännu i denna dag, då nya stater, nya folk, ryckas med in i kriget, är vårt folk skonat. Då, menar jag, vore det det minsta av allt, att vårt folk såsom folk i dag komme med ett »Ära vare Gud!»

Eller, låt oss tanka, att det gångna året hade varit ett krigsår för oss, att våra söner ett helt år hade fått kämpa, att blod flutit och tårar runnit, hur vore det då nu? Den, som tänker på sådant, måste säga, såvitt han tror på en personlig Gud: »Ära vare Herren!»

När det förra årets höst ingick, sågo vi med undran och fruktan på livsmedlen. Om under de nu rådande svåra förhållandena därtill kommit ett missväxtår för Sveriges folk, hur hade det då varit? Nu ingå från hela landet underrättelser om en mer eller mindre god skörd. Är det icke det minsta man kan tänka sig, att vårt folk samlas i

dag, så mycket mer då det fått uppmaning därtill, för att uttala sitt: »Ära vare Herren»?

Så kunde vi genomgå område efter område och visa hän på liknande förhållanden. Det är sant, att vi hava människor att tacka för mycket. Vi säga vårt uppriktiga tack till den regering, som med klarhet och kraft tagit ledningen. Vi tänka med tacksamhet på den idoge lantmannen och den driftige industriidkaren, på alla236

dem som på ett eller annat sätt satt in sin kraft för att bära upp landets väl och lycka.

Men skulle det hindra oss att säga: »Ära vare Gud»? Dét är ju ännu ett skäl att hembära Herren tacksägelse.

Men om under dessa förhållanden Sveriges folk ännu icke riktigt fått känning på sig själv och sitt läge, om ännu icke det djupa allvaret gripit oss, om Herren ännu icke fått ett riktigt grepp om oss såsom ett folk, om under askan ännu glöder partihat och småsinne, väntande att få blåsa upp till eld, när tiden blir läglig, om det är så, att i Sveriges land i dag i kyrkorna ute på landsbygden och flerstädes i städerna är samlat blott ett litet fåtal av socknens eller stadens män och kvinnor, om icke genom vårt folk, såsom folk betraktat, går den grundtanken och grundtonen: »Åra vare Gud», då sänka vi våra ansikten, om vi förstå det rätt, av blygsel över oss själva såsom medlemmar av detta folk. Vi blygas med folket och över folket. Och jämte detta »Ära vare Gud», som vi ändå icke kunna undertrycka, ropa och sucka vi med den gamla litanians ord: »Kristus, förbarma dig över oss, Herre, förbarma dig över oss!»

Det finns ett stycke historia att läsa i bibeln— jag syftar på Rom. 1. kapit. — ett underbart blad i mänsklighetens historia. Det heter på ett av bibelns första blad: »På den tiden begynte man åkalla Herrens namn.» Men aposteln säger i Rom. 1 kap., att snart nog begynte man förgäta Guds namn. Man upphörde att ära och tacka honom såsom Gud. Därmed började det stora avfallet. Och sedan, heter det, blevo människorna237 »fåfängliga i sina tankar», och deras hjärtan blevo förmörkade. De begynte »ära det skapade i stället för Skaparen». Detta är historien om hedendomens inryckande i världen. Hedendomens förtrupper äro alltid desamma: De ärade och tackade icke Gud såsom Gud. Där dessa förtrupper rycka in, kommer i deras spår förblindelse. Människornas hjärtan och tankar förmörkas, och så kommer avgudadyrkan. Det skapade får äran i stället för Skaparen.

Det stycket historia kan nog läggas såsom måttstock över mer än ett tidevarv, även över det, vari vi nu leva. Redan de gamla hedningarna sade, att den, som gudarna ville fördärva, förblindade de. Det är domen. Den första domen är icke de yttre hemsökel-serna utan förblindelsen, att man tycker sig själv vara vis. Man ärar icke Herren, och så blir man en dåre.

Det finns också ett annat stycke historia, som kommer mig före. Det var en gång en stor konung, mäktig såsom få. Han gick upp på en av de terrasser, på vilka hans palats låg, och såg ut över sin stora, sköna stad med dess palatser, trädgårdar och konstverk. Så står han där en stund drömmande och skådande, och så lyfter han sin hand upp mot himmelen och säger: »Detta är det stora Babel, som jag har byggt.» En kort tid därefter slog Gud den mannen med dårskap, så att han trodde sig vara ett djur, lade sig på marken och rev upp gräset i tro, att det var hans näring.

Vad hava vi gjort? Hava icke vi och andra folk just så där räckt ut handen, då vi sett ut över allt som åstadkommits av mänskligt snille, konstfärdighet,238

flit och dugande kraft, och så ropat: »Detta hava vi gjort.» Men så kom domen — förblindelsen* »Då de föregåvo sig vara visa, hava de blivit dårar.» Vad är denna fasansfulla förblindelse annat än ett utslag av en den gruvligaste dårskap? Gud give, att vårt folk må komma därtill, att det kan och vill bringa Gud detta enkla sanningsord: »Ära vare Herren!» Kommer det icke därhän, så veta vi, vad Gud har sagt: »Jag skall icke giva min ära åt någon annan, icke heller mitt lov åt avgudarna.» Och Herrens ord, det bliver evin-nerligen.

Detta är nu »det mindre», att vi såsom folk tacka och ära Gud för den nåd, som så ögonskenligen har vilat över oss under den senast gångna tiden.

Men det finns också något, som vi kunna kalla »det större». Det är i församlingen, således i folkets egentliga kärna, i samlingen av dem som tro på Jesu namn, som detta »Ära vare Gud» skall ljuda. Hava vi känt oss själva

såsom syndare, hava vi känt syndens tyngd och syndens skam, vanära och förbannelse i vårt eget liv, hava vi känt Herrens välsignande hand och hört hans förlåtande ord: »Synderna förlåtas dig», hava vi likt fågeln lösts ur fågelfängarens snara, visst jubla vi då: »Ära vare Gud!». Och har det för oss blivit en sanning, att på denna syndaförlåtelsens grund ett gudsliv växt upp och en gudsgemenskap kommit till stånd, som är det saligaste och härligaste i livet, och lyser emot oss evighetens, härlighetens hopp, den himmelska världen — då måste ur våra hjärtan bryta fram ett »Ära vare Gud!» som griper hela vår själ och rycker oss med.239 Jag medgiver, att det mången gång är svårt för en människa att bringa Gud denna ära. lidandets dagar kunna vara tunga, kropp och själ kunna vara uttröttade, fattigdomen kan vara mer än tryckande. Och ändå är det min erfarenhet, att har jag hört lovsången riktigt jublande glad stiga upp ur ett människohjärta, så har det varit från en mycket lidande människa. Detta lov har ofta hörts vid en sjukbädd, där jag suttit förödmjukad och undrande. Det har mången gång stigit upp ur fattigdomens mörkaste vrår. Ja, där den eviga världen, de himmelska verkligheterna, blivit sanning för hjärtat, förmår icke den jordiska nöden tysta ned denna lovsång.

Vi hava säkert alla hört om den gamle biskopen Krysostomos, vilkens livs valspråk var detta: »Ära vare Gud för allt!» På alla sidor omgiven av intrigerande människor, försmädad och beljugen, berövad sin egendom, driven i landsflykt, släpad utmed vägarna, ljöd dock under allt hans lidande såväl som i hans dödsstund detta: »Ära vare Gud för allt!» Ja, Herren förmår göra långt utöver vad vi bedja eller tänka efter den kraft som verkar i oss genom Jesus Kristus, vår Herre.

Men det är icke allenast hjärtat och läpparna, som skulle säga: »Ära vare Gud», utan hela vårt liv skulle löpa ut i detta »Ära vare Gud», om också icke alltid i en hörbar lovsång. De gamle talade om sfärernas musik och menade därmed det för människoörat oförnimbara ljudet av planeterna, då de gjorde sina banor i rymden. Det finns en för människoörat oförnimbar240

musik, som dock Gud hör. Det är den, då icke endast läppar och hjärta lova, utan hela vårt liv blir ett sådant där stilla himlaljus, som under sitt lopp förtäljer Guds ära. Det är därhän, vi ville komma. Men nu är frågan den: Hur skola vi komma dit? Det står, att Herren förmår göra vida mer, ja, långt utöver allt vad vi kunna bedja eller tänka. Har ditt hjärtas begär gått därhän, att du mer än efter allt annat på jorden längtar efter detta, att ditt liv må kunna ära Herren? Har din bön gått upp till honom, som förmår göra vida mer, än du kan bedja, att detta må ske hellre än allt annat, att ditt liv måtte ära Gud, om det också skulle gå genom en lidandesväg i världen? Vern vet icke, att människotanken på sin flykt många gånger förlorar vingarna och faller till jorden igen, och att det går med bönens vingar på samma sätt? Och vem måste icke känna: Gör icke Gud mer, än jag begär eller tänker, då blir det icke mycket gjort. Men nu hava vi en Gud så oändlig i förmåga, icke blott när det gäller yttre tilldragelser i världens regering, utan när det gäller hela det inre livets utveckling, att han även där förmår göra utöver allt, ja, vida mer, än mänsklig tanke och bön kunna utsäga eller i sig innesluta. Ty mången gång nekar tungan att göra tjänst och tanken svindlar. Men när din tanke och bön hava stigit som högst, tronar däruppe över allt din Fader, som förmår göra oändligt utöver allt, vad du kunnat bedja eller tänka. Det är det, vi behöva tänka och tro. Det är det, vi i dag behöva gripa. Ty det kan ju synas för oss så långt ifrån, att vårt liv blir ett ärande av Gud. Man kan tänka på hur många år man kämpat241 sin kristliga kamp. Man kan tänka: Jag var ju ung, då jag begynte den kampen. Jag var då full av hänförelse, och nu är jag gammal, och det har icke gått. Jag har icke kommit, dit jag hoppades komma. Kom ihåg, att det är icke på din bön det beror, utan att det är han. Herren, som förmår! Han blir aldrig gammal, aldrig trött. När du icke kan, när det för dig är slut med allt, både stort och smått, så lever Gud och är densamma, så verkar han både utåt och inåt, framåt och uppåt alldeles oberoende av all mänsklig förmåga.

Herren i himmelen föröke sina barns tro just i den riktningen, att han i deras hjärtan och yttre liv får sätta in sin kraft, så att allt hos dem präglas av detta: »Ära vare Gud för allt!» Där ett sådant liv begynner i församlingen, skall välsignelse strömma ut över folket. Där skall folket begynna dragas till Herren.

Gud give då icke endast Sveriges folk att i allmänhet kunna tacka Gud för undfången nåd, utan förläne han sin församling att få öppnade ögon för hans Helige Andes oändliga kraft i människohjärtat! Himlarna förtälja Guds

ära, och fästet förkunnar hans händers verk, trots det att det är fallna himlar, orenade himlar. Det är, som David säger i den sköna 19 :e psalmen. »Det är ej ett tal, ej ett språk, vars ljud icke höres.» Han hörde, hur träden klappade händerna, hur eld och rimfrost och havets vågor lovade Gud. Och härvid stämde han sin harpa och ville väcka till och med morgonrodnaden. Ja, allt uti den värld, som Gud har danat, skall en gång bilda en enda stor lovsångskör. Varje liten blomma i den världen, varje strå, varje

liv, varje Guds skapelse, varje Guds ängel och varje människa med kropp, själ och ande har sin stämma i den kören, och lovet skall av Gud själv vara stämt i en samklang, som intet öra hört och ingen människa anat. Allt skall på grund av en inre överflödande lycka stämma in i Guds lov, och genom evigheternas evighet skall det ljuda: »Ära vare Herren!»

Det gäller för dig och det gäller för mig att då hava en plats i denna stora lovsjungande orkester. Visst är, att allt, som icke på något sätt låter sig infogas där, måste avskiljas. Det måste komma en avsöndring, ett frånskiljande, en doms och förkastelses dag;I Om den dagen har Guds ord talat med uppenbara, fruktansvärda ord. Må det ännu en gång med kraft nå våra Jijärtan, att det finns ett innanför såväl som ett utanför, ett med såväl som ett emot!

Hur hjälplös och vanmäktig du än känner dig, hur tungt du än känner det vid tanken på vårt folks både nutid och framtid, hur svag du än känner dig i ditt eget liv, tag det ordet med dig från denna stund: Han förmår, han förmår. Åra vare Gud! Amen.RÄTTFÄRDIGGJORDA AV NÅD

Rom. 3:19—28.

Den innevarande dagens reformationsfest är att betrakta såsom en förhögtid till det stora reformationsjubileet instundande höst, som kommer att firas såsom ett minne av reformationens genombrott för 400 år sedan. År 1917 är således ett jubileumsår.

Säkert kan dock ingen undgå att känna den stora kontrasten mellan ett jubileum och den smärta, som går igenom hela världen. Ingen människa i den nu levande generationen har väl genomlevat ett sådant år av allmän nöd som det närvarande. Men icke dess mindre jubilerar man. Och för Herrens egna är det ju icke något ovanligt, att de jubla i mörkret, att de sjunga såsom det heter, »lovsånger om natten», att de hava sin outsägliga glädje förlagd inom ramen av mycken bedrövelse.

Och det är icke underligt, att så är, då deras Frälsare triumferade på ett kors. Men om vi skola kunna jubi1-lera, måste vi hava ett glädjeämne så stort, att det övergår allt annat, att det kan med sitt ljus genombryta mörkret, att det ligger på ett plan, som är ett helt annat än det, där allt jordens ve ligger, att det är upplyft till helighetens plan.244

Den stora sanning, som skulle gripa hela vårt folk, är den, att en människa kan bliva rättfärdig inför Gud.

Måhända detta jubileumsämne icke slår så mycket an. Det är väl dock det största, som kan tänkas. Ty är det något, varom det kan sägas, att det i all den oro, de bekymmer och det mångahanda, som vill trycka ned oss, är det ena nödvändiga, så är det väl detta: att vara rättfärdig inför Gud. Ty vad hjälper oss hela livet, även om det vore fullt av lust och gamman, om vi, när vi ställas inför Herrens tron, skulle få höra den domen, att vi äro orättfärdiga? Då funnes ju intet rum för oss i hans himmel. Ty huru förlikar sig rättfärdigheten med orättfärdigheten?

Men det är icke endast från sistnämnda synpunkt, som denna sanning är så stor. Det är så underbart härligt att få vara en rättfärdig människa, att veta, att liksom solljuset, när det faller från himmelen, omsluter hela vår varelse och smyger sig in till och med i det mörkaste vecket av vår klädnad, så faller Guds välbehag över oss, omsluter oss och genomtränger oss, emedan han, när han ser ned på oss, kan i sanning säga: »Du är en rättfärdig man, du är en rättfärdig kvinna.»

När Paulus, vars ord vi hava läst, betraktade och i hela Romarebrevet, varur vår text är hämtad, avhandlade detta ämne, såg han denna fråga såsom det stora, olösta världsproblemet framför alla andra problem. Visst finns det

många problem i denna tid, som begära sin lösning. De växa fram, det ena efter det andra. Och det är ju helt neturligt, att, allt eftersom människorna vakna upp över sin rätt att vara människor245 och begära, att var och en skäll få sin andel av livet, problemen skola bliva både många och svårlösta.

Men det stora, allt behärskande problemet är, som sagt, detta: Hur skall en människa kunna bliva rättfärdig inför Gud? Andra problem må lämnas åt människor till lösning. Men detta, det tog Gud ensam om hand, och han avgjorde det redan före världens skapelse, såsom det heter i en av våra psalmer:

Nådens dom var redan sagd, Innan världens grund blev lagd.

Men Paulus ser det ännu såsom ett problem. Å ena sidan säger han: Där står lagen, Guds viljas krav, som aldrig kan avprutas. På den vägen går det icke, att Gud sätter ned sina fordringar, att han icke kräver så mycket. Det är dock många, som vilja hava det så. Men på Guds rättfärdiga vilja kan det aldrig avprutas. Då är den vägen stängd. Den är, vill aposteln säga, som en väg, på vilken människor vilja fram, men som är avspärrad, och över vars ingång det står: »Förbjudet att här färdas fram.» Eller: »Förenat med fara att beträda denna väg.» Att bjuda till kan nog vara en god sak och är en god sak men hjälper icke i fråga om rättfärdiggörelsen inför Gud.

Så står det å ena sidan, att Gud måste själv vara rättfärdig, då han gör en människa rättfärdig. Detta är, menar aposteln, självklart. Men det syntes icke alltid, vill han säga, under det gamla testamentets tid, Guds tålamods tid, att Gud var rättfärdig. Under denna tid lät han nämligen synderna, såsom uttrycket246

lyder enligt grundspråket, passera förbi. Guds rättfärdiga dom sköts upp och drabbade icke ned över synden, såsom den krävde.

Men å andra sidan skulle icke blott Gud själv vara rättfärdig, utan människan skulle ock i sanning bliva rättfärdig. Hon skulle icke blott förklaras rättfärdig, icke blott på grund av Guds överseende anses som rättfärdig, medan hon i själva verket icke var det, utan hon skulle vara rättfärdig. Gud ser allt sant, sådant det är. liar skulle det då vara möjligt för Gud att kunna förklara oss rättfärdiga, då vi alla, såsom aposteln säger, äro syndare, den ene med måhända mer skuld än den andre, men i alla fall syndare, motsatsen till rättfärdiga, utan kraft och makt att fullgöra Guds krav? Det problemet tog Gud själv i sin hand och löste det så, att han utgav ende Sonen till en försoning för världens synd, att han framställde honom såsom ett försoningsoffer.

Här är det mycket lätt att komma in på den för inånga förhatliga dogmatiken, och det är visst icke min mening att så göra. Man möter här sanningar, över vilka tusenden hava spekulerat och undrat och icke funnit någon tillfredsställande förklaring. Men det vill jag säga så gott först som sist, att här går det icke att komma fram på tänkandets väg.

Är frågan om rättfärdiggörelsen, som nyss sades, världsproblemet, då måste här ligga sådana djup av hemligheter, att ingen på reflektionens väg kan tränga sig fram och bli frälst. Därför säger jag blott såsom ett faktum, som Guds ord framhåller, att rättfärdig-247 göreisen skedde på den vägen, att då Gud låtit synderna passera förbi under gamla testamentet utan att med sin rättfärdiga dom drabba ned över dem, så bevisade han själv, att han var rättfärdig, då domen drabbade ende Sonen på Golgata, då han, som det heter, »framställde honom såsom ett försoningsoffer». Ordet framställa betyder att till allmän åskådning framställa, upphöja något så högt, att det blir synligt för alla. Och hur högt reser sig icke Jesus Kristi kors ända in i denna dag! Det bäres upp genom evangelium så högt, att dess glans lyser över en hel sjunken och fallen värld.

Allt och intet! Det är eljest stora motsatser, men här är »allt» och »intet» icke längre motsatser utan famna varandra. Allt fick Sonen taga på sig. Intet — det blev människans lott. Vi varda rättfärdigade utan förskyllan, ett ord, som också kunde översättas »på gåvoväg», för intet. Intet och allt. Så översätter Gud saken. »Allt vad lagen krävde, det fullgjorde han.» Så hava vi sjungit i den bekanta psalmen 144. Ende Sonen blev lydig intill döden, intill korsets död. Det var detta »allt», han fullgjorde. Att lida ända till döds, att smaka syndens förbannelse, det blev hans lott. Det delades olika. Men vilken betydelse skulle icke detta »allt» hava för oss! »Han» säger Paulus, »som icke skonade sin egen Son utan gav honom ut för oss alla, hur skulle han icke ock giva oss allt med honom /» Inför detta »allt» har släkte efter släkte tillbedit, och ännu ligga vi tillbedjande inför detsamma.

Men skola vi fatta detta så mycket, som det behövs, för att vi skola få frid och rättfärdighet, då måste vi248

ock komma fram till detta »intet». Det synes oss kanske som det allra enklaste och lättaste i världen att komma fram till detta »intet» för att sedan gripa om detta »allt». Men i själva verket är det för en människa det svåraste av allt i livet att bliva till intet.

Se här åter en bild använd av aposteln. Det är bilden av en rättegång. Världen är stämd inför Gud. Varenda en har blivit stämd, ty allesammans äro de syndare. Det är ingen åtskillnad. Och hans fråga till mänskligheten så väl som till individen är denna: »Säg, hur du vill varda rättfärdig?» Där börjar det. Gud skjuter in en tanke i våra hjärtan, den tanken, att det står icke väl till med oss. Men genast äro vi färdiga att kasta ut den tanken. liksom när något levande kommer in i en myrstack, tusende små varelser skynda fram för att gripa det och kasta ut det, så störta tankarna och känslorna fram för att kasta ut den där levande gudstanken ur hjärtat, ty den giver själen ingen ro. Det står icke väl till. Så begynner försvaret inför Guds domstol. Det är Gud, som får skulden. »Hur kan han», frågar man, »kräva så mycket av en svag människa? Det är omöjligt för någon att göra, vad som står i bibeln. Jag är väl icke sämre än andra. För övrigt vet jag åtskilligt gott med mig. Mycket ont också. Det är sant, att jag har en svag natur. Och man giver ju efter i synnerhet i ungdomstiden för dårskap och frestelser. Men jag har dock varit en ansedd människa.» — Det är rent av omöjligt att säga allt, som kommer fram såsom ett försvar.

Men Gud skjuter in en ny tanke, en ny anklagelse,249 och så pågår rättegången. Den kan pågå i åratal. Den kan flamma upp i ungdomstiden och liksom läggas ned i åratal för att åter tagas upp. Målet är icke avslutat. Ända in på dödsbädden kan denna kamp, som själen kämpar för att värja sig mot Gud, kämpas intill blods. Men kommer den dagen, att du står där brottslig inför Gud med tillstoppad mun, så att du icke längre har ett enda ord till ditt försvar, då sker något underligt. Då blir du rättfärdiggjord, därför att Jesus Kristus har gjort allt.

Detta kan ingen förklara. Det finns ingen annan möjlighet att komma till detta än att leva sig till det.

Men vi bibehålla bilden av en rättegång. Dörren till domssalen är stängd. Ingen får komma in. Det är bara två där inne — Gud och syndaren. De äro ensamma. Alla, som kunde vittna något till ens fördel, hava förklarats jäviga. De stå utanför dörren. De kunna sammanfattas i den benämning, som här står: »Vår berömmelse.» Där står den stackars anklagade och ser sig om efter dem, som kunde vittna något fördelaktigt om honom. Var äro de? Utanför dörren. Förklarade jäviga kunna de icke säga något. Den anklagade står där ensam, brottslig. Äntligen har han icke längre ett enda ord till sitt försvar. Och se, nu varder han rättfärdiggjord utan förskyllan av idel nåd genom den förlossning, som är i Jesus Kristus, vilken Gud har framställt till ett försoningsoffer medelst tron genom hans blod.

Ack, huru många hava icke stått grubblande inför allt detta! Men när man kommit riktigt på knä, blivit250

riktigt till intet, då ser man med andra ögon. Det är, som finge man ett nytt sinne. Och så ser man upp till det där blodbestänkta korset, som Gud framställt för hela världen, och tackar Gud, att man genom hans nådastol bliver en rättfärdig människa.

Men, säger någon, är det där en verklig rättfärdighet? Är det icke snarare så, att det bara ser ut som rättfärdighet? Här kunde vi ånyo tänka oss en bild. Jag tänker på barnet, som syndat, barnet, som också har sin rättegång. Den är i sanning icke lätt. Det är en rättegång, som kan draga ut i dagar. Även ett litet barn, som felat, kan hålla modet uppe, kan leka glatt och sjunga. Men så går det icke i längden. Det är något, som ligger och tynger, som skulle talas om. Men barnet har sin lilla process där inne, sitt försvar. Slutligen blir det dock för tungt, och så kryper det upp i mors famn och talar om allt. Och det har hon väntat på. Hon har väntat, att hennes lille gosse skulle komma och säga henne allt. Och när det är sagt, då vågar jag påstå, att det är den bästa stund, som mor och barn kunna hava tillsammans. Icke därför att det där svåra nu äntligen är över, och att barnet har fått förlåtelsens ord. Nej, modern tänker: »Nu segrade ändå sanningen i min lilla gosses hjärta. Nu kom ändå rättfärdighets-känslan till genombrott. Du, mitt barn, skall bliva en sanningens man, en rättfärdighetens man. Du skall växa upp för att icke endast själv vara sann och rättfärdig utan för att kämpa för sanning och rättfärdighet på jorden.» Modershjärtat gläder sig. Det vet: »Detta är icke en rättfärdighet, som består blott251

däri, att felat är glömt och utstruket och icke mer kommer på tal, utan det är en rättfärdighetens seger i mitt barns hjärta.» Barnet är rättfärdigt och är förklarat rättfärdigt.

Så också här i fråga om rättfärdiggörelsen. Det är en verklig rättfärdighet. Hur hava vi icke att tacka Gud, för att detta underbara evangelium förkunnas ibland oss! Det är icke underligt, att vi förknippa IyUthers namn med denna Skriftens lära, då det ju var han, som under en tid av mörker och förvillelse så att säga gav mänskligheten Kristus tillbaka och visade oss, att vi kunna få gå direkt fram till nådens tron med vår synd utan några mellanhänder för att förklaras rättfärdiga av nåd. Det är ett stort arv, som vi fått genom reformationen, ett arv, som de heliga skrifterna givit oss, då de överlämnade till oss denna kostliga pärla. Hur hava vi förvaltat det arvet? Det tjänar icke mycket till att tala därom. Det vet var och en ibland oss, att vårt folk har icke förvaltat det arvet rätt. Och skall vårt folk fira ett jubileum på grundvalen av denna sanning, att en människa varder rättfärdig utan lagens gärningar genom tron på Jesus, av fri nåd utan för-skyllan, då måste denna rättfärdiggörelse icke blott vara en lära, en dogm, som vi berömma oss av att äga ren och sann i jämförelse med många andra kyrkosamfund, utan då gäller det, att den livskraft, som ligger i denna sanning, får bryta igenom den bottenlösa egennytta, den slapphet, det lättsinne, den laglöshet och bristande samhörighetskänsla, det sedefördärv och den gudsförnekelse, som råda ibland oss. Då skall det252

visa sig, att det är en lära, som icke förslöar, utan en sanning, som bär och lyfter och gör ett folk stort inför Gud!

Alltid skall det finnas en kärna ibland vårt folk, som är mäktig till jubileum, trots all den skröplighet, som vidlåder detsamma. Och när aposteln Paulus i detta Romarebrev jubilerar, såsom han aldrig eljest av oss hörts jubilera, så är det just i samband med denna sanning om rättfärdiggörelsen genom tron. Det ar då, han säger: »Vern är den, som kan fördöma? Kristus är den, som har lidit döden. Vem är den, som kan anklaga? Gud är den, som rättfärdigar.» Och sedermera ser han liksom in i det där tjocka mörkret, som alltid har funnits, och som f. n. är mer genomträngande än någonsin, samt utbrister: »Varken nöd eller ångest eller fara eller svärd, varken de ting, som äro, eller de ting, som skola komma, varken höghet eller djuphet —> ingenting av allt detta skall kunna skilja oss från Guds kärlek, som är i Kristus Jesus.» Det är jubileum om natten. Det är jubileum i mörkret. Det är tros-glädje och trosfrimodighet trots allt, trosglädje över Guds oförskyllda nåd.

Blive detta också vår jubileumssång, då vi böja våra hjärtan tillbedjande inför den nådastol, som är bestänkt med ende Sonens blod! Amen.DEN RÄTTFÄRDIGE SKALL LEVA AV TRO

Jag skämmes icke vid evangelium, ty det är en Guds kraft till frälsning för var och en som tror, för juden först, så ock för greken; ty i detta uppenbaras Guds rättfärdighet av tro till tro, såsom det är skrivet: »Den rättfärdige skall leva av tro.» (Rom. i: 16, 17).

Våra tankar gå i dag tillbaka genom en tid av 400 år. Det kräves icke mer än ett ögonblick för att på det sättet göra den långa färden. Men om vilken mäktig mänsklighetens kamp hava icke dessa århundraden burit vittne! Hur mycket av mänsklig lidelse, mänsklig smärta, mänskliga förhoppningar har icke därunder hunnit födas och dö och åter leva upp! Vilken utveckling på denna den evangelisk-lutherska reformationens grundval!

De idéer, som kommo till synes under det egentliga reformationstidevarvet, tillhörde icke blott det tidevarvet utan hava fortfarit att genomsyra och genomsyra ännu i dag samfundskroppen så väl på det statliga som kyrkliga och religiösa området.

Men våra tankar gå ännu längre tillbaka i tiden> ett254

par årtusenden, och vi se då en man, som kallar sig profet, mottaga Guds heliga uppenbarelse. Han nedtecknar i sin profetiska bok ungefär 600 år före Kristus de underbara orden: »Den rättfärdige skall leva av tro.» Det är profeten Habackuk. Själv kunde han väl icke tänka sig in i räckvidden av det ordets stora betydelse.

Femtio år efter Kristus är det en annan man, tält-makare till yrket, en f. d. rabbin, nu en kristen, som kanske i sin verkstad i Korint har nämnde profets ord framför sig. Och gripen av detta ord: »Den rättfärdige skall leva av tro», skriver han på dess grundval ett brev. Det sändes från Korints hamnstad med en diakonissa sjövägen till världsstaden Rom. Och därifrån går det ut och omskapar den dåvarande antika världen.

Ungefär 1500 år därefter möter oss den fattige munken Martin I^uther. Han har visserligen lämnat munklivet men älskar ännu den kära munkcellen i klostret i Wittenberg. Där studerar han Romarebrevet, och faller hans blick på det ordet: »Den rättfärdige skall leva av tro». Han nästan bländas av det ordets glans. En helt ny värld öppnar sig för honom. Han kan knappast tro sina ögon. Han begiver sig ned till Rom. På sjuklägret i Bologna, där han kämpar mellan liv och död, kommer detta ord åter till honom och giver honom tröst i dödens nöd samt kraft att leva. Så kommer han till världsstaden, och med andra pilgrimer börjar han krypa uppför Pilati trappa, den s. k. Scala Sancta, som ledde upp till St. Petersdomen. Men medan han läser sitt Fader vår, ett för varje trappsteg, och samtidigt skjuter undan en kula på radbandet, kommer åter det där or-255 det: »Den rättfärdige skall leva av tro» in i hans själ och nu med så överväldigande kraft, att han, full av blygsel Över sin vidskepelse, reser sig, lämnar trappan och far hem till sitt land igen.

Han säger själv om sitt tillstånd strax före denna tid: »Ehuru jag var en from och oförvitlig munk, var mitt samvete uppfyllt av oro och ängslan. Jag kunde icke fördraga orden 'Guds rättfärdighet'. Jag älskade icke den helige och rättfärdige Guden, som straffar syndare. Jag vredgades hemligen på honom, ja, hatade honom, för att han, icke nöjd med att med lagen och livets vedermöda förskräcka oss arma, även genom evangelium ökade våra kval. Men när jag genom Guds andes nåd nu förstod dessa ord: 'Den rättfärdige skall leva av tro', och fick inse, huru syndares rättfärdiggörelse kommer av Guds blotta barmhärtighet genom tron, då kände jag, som om jag blivit en alldeles pånyttfödd människa och inkommit genom paradisets öppnade port. Och liksom jag förut av allt hjärta hatat ordet 'Guds rättfärdighet', började jag från denna stund vörda och älska det såsom det ljuvligaste och mest trösterika ord. Ja, i sanning, detta språk av Paulus var för mig den rätta porten till paradiset. Det var genom det ordet, Gud sade sitt: 'Varde ljus! Och det vart ljus'.»

Det ordet blev reformationens skapareord.

Vi hava sett i våra svenska älvar, där timmer flottas, huru det händer, att en av timmerstockarna fastnar mellan stenarna, huru stock på stock, som kommer dansande ned, stannar, och hurusom där reser sig en timmerbråte. För att få den nedför älven behövs det256

mod och kraft, en hävstång, som kan bända undan just den stock, som hejdar alla de andra. Och lyckas det för mannamod och klokhet att lossa den, då går bråten ned för älven. Det hade så gått i den strömfåra, som vikalla människolivets djupa älv, att hinder hade rest sig, hinder för Guds ande och för det mänskliga livets ande, för livets sanna utveckling, och så hade år efter år ett bålverk rest sig i höjden. Människofunder i ordet, människofunder i gudstjänsten, människof under i uppbyggandet av gudslivet och vardagslivet. I^uther såg, var hindret satt, och han fann de hävstänger, som voro mäktiga att bryta det. Den ena hävstången var denna: »Genom Guds nåd allena, genom tron varder människan rättfärdig», och den andra: »Guds ord är det enda rättesnöret för en människas tro och liv.» Och hindret, ja, det var människans oerhörda självviskhet, somt. o. m. på själva frälsningens väg ville rycka åt sig själv äran. Men hindret brast, det störa bålverket störtade samman, och det blev vårflod i reformationens hemland, en vårflod, som bröt tidens bojor. Det började därmed, att munken, om vilken vi tala, slog upp de kända 95 teserna på slottskyrkans port i Wittenberg. Hammarslagen från den stunden ekade ut över hela tyska riket; så nådde de även norden, och så gick det allt vidare. Man ser gestalten av hjälten i Worms, och man hör, hur ett tyst, stilla arbete pågår. Guds ord, överfört till folkets eget språk, går ut. Den mänskliga anden, som varit bunden i bojor, var fri. Evangelium fick vingar, och sången brusade ur glada, lyckliga hjärtan ut över landet. Ja, det måste så vara, att detta, att rättfärdiggöras257 av tro är våra hjärtans heligaste klenod. Det är barnets obestridliga rätt att utan mellanhänder få falla i fadersfamnen. Det är barnarätt att få vila med sitt hjärta mot Guds hjärta. Det är barnarätt att då hjärtat är trött av fåfängliga verk, av bristfulla människoverk, få se upp till Guds verk allena och i salig vila tro på rättfärdiggörelse av Guds nåd allena.

Men är det nu så, att denna grundval kan bära upp ett verkligt heligt liv? Kommer genom ett sådant ord Guds kraft fram i livet? Den måttstocken måste läggas över orden och över det liv, som på ett sådant ord bygges.

Vi talade nyss om Pilati trappa, om Scala Sancta, den heliga trappan. De ädlaste människoandar, som levat, hade försökt komma högre och högre upp på den heliga väg, som leder upp till tempeldomen, det heliga gudslivet.

Men det hade gått dem, såsom det går, när man söker bestiga ett högt berg. Ju närmare man kommer, dess mer tycker man, att berget viker undan. De nådde icke den heliga dornen, dit deras ande längtade. Så kom genom Xuther trons predikan liksom en gång genom Paulus. Föddes då genom denna predikan Guds kraft? Se vi på Luthers eget liv, så lider det intet tvivel, att den tro, som han själv kallade för ett verksamt ting, verkade mäktigt i hans liv. Det får dock var och en medgiva, även den, som älskar den mannen som högst, att han liksom varje annan människa hade sina fel och det sina i ögonen fallande fel. Just därför att hans hela väsen var så öppet, lågo även felen i öppen dag. Han förgick sig mer än en gång. Men det kan man ändock säga, att hela hans liv uppbars av en le-

vande barnatro, och att det var just i denna levande barnatro, som han genom Guds nåd åvägabragte sitt verk. Denna tro skapade i honom en underbar jämvikt mellan den vulkaniska kraf ten inom honom och ett saktmod och en förmåga att i stillhet vänta efter Gud, som väl ingen av hans medhjälpare kunde uppvisa. När alla andra till sist ville, att svärdet skulle avgöra saken, ville IyUther bida och vara stilla. Han var en ny Mose, mannen med det obändiga sinnet, som blev den saktmodigaste av alla människor på jorden. Det var hos honom jämvikt mellan lek, löje och allvar, mellan vila och arbete, mellan djärvhet, handlingskraft och stillhet.

Denna tro födde ock hos honom ett böneliv, inf ör vilket jag tror, att vi alla hava skäl att med blygsel böja vårahuvud. Den födde hos honom en arbetskraft och enarbets-lust, till vilken man sällan ser något motstycke. Blotthans ungefär hundra handskrifter och böcker vittna härom.

Och den ande, som genom Luther gick ut över världen var en helig ande, som icke blott i hans egen tid skapade något stort, utan som gav något åt hela mänskligheten. Den gav dödsstöten åt den dubbla moral, som förut hade härskat, den simpla, litet aktade pliktuppfyllelsen i vardagslivet och den högt skattade munkmoralen. Och den visade, denna evangelii predikan, som gick ut genom IyUther, att det är det dagliga livets gudstjänst, som är den sanna moralen. Den gav det rätta erkännandet åt den mänskliga friheten och avvägde mot densamma den rätta bundenheten av Gud. Särskilt framhålles detta i den skrift, som kanske tillhör det bästa, I^uther har givit oss, »En kristen människas259 frihet». Evangelii predikan lade grunden till en sann kristlig kultur, och det gick verkligen genom världen en ny skapande ande. Gud give, att vi med lika sanning söm Luther och Paulus kunna säga: »Jag skämmes icke för Kristi evangelium.»

Den reformation, vars 400-årsminne vi i dag fira, har ju kommit till oss som ett arv, och det synes mig, som om även bilden av våra svenska reformatorer på denna stund åtminstone för ett ögonblick skulle träda fram for vår inre åskådning. Men hur hava vi förvaltat dét arvet? Det må ju med tacksamhet och glädje erinras> att en insats gjordes till evangelii försvar av vårt svenska folk och av hjältekonungen såsom av intet annat folk. Det må ock med glädje och tacksamhet erkännas, att den dag, som nu är, finns det en hel skara, jag kunde nästan säga, en hel här av evangelii predikare i vårt land, präster och lekmän, som förkunna evangelium om Guds fria, oförskyllda nåd i Kristus. Men hava vi dock därför skäl att yvas, nej, snarare att blygas, ty var är nu reformatorernas mannamod ibland oss? Var är den barnatro, som tog allt icke blott i ord utan i sak och sanning? Hava icke andra värden än de, om vilka vi i dag talat, gripit sinnena på ett förfärande sätt, särskilt de sista åren, materiella, simpla, lumpna värden, medan de stora livsvärdena sjunkit i pris? Det är icke med ljus blick, man ser ut över sitt eget folk och dess framtid. Vad är det då, vi behöva? Kanske en ny reformator, en ny reformation? Jag tror det icke. Giv akt på IyUther! Reformationen gick icke fortare fram, än att den höll jämna steg med Luthers egen livstit-2Ö0

veckling. Det var detta, som gjorde honom icke blott till en man för det tyska folket utan till en man, som hela kristenheten känner såsom sin. Han tillhör oss alla, därför att reformationen var för honom en inre livsupplevelse. Strax före och ända in i hans tid gick ju genom världen en mäktig rörelse, en bildningssträvan, som man kallar humanism. Denna sökte ju också grund i Guds ord och ville fota utvecklingen därpå. Men den mäktade ingenting och det därför, att dess förkämpar icke hade legat på knä såsom I^uther i sin cell, icke hade känt Guds förfärande dom över synden i sina samveten, icke hade kämpat den där fruktansvärda kampen med självviskhetens makt i det egna hjärtat och icke hade kommit till den jublande segervissheten om Guds frälsande nåd i Kristus Jesus. Att

detta för reformatorerna var en livsupplevelse och vad som gav reformationen dess makt, är för oss en fingervisning om att vad vi i denna tid behöva är att såsom IyUther gå in under Guds dom över våra synder, i heligt allvar upptaga kampen mot själviskheten i vårt liv och våra själars innersta, att i Jesus Kristus se icke blott vårt föredöme och vår lärare utan vår förlossare och frälsare, att böja knä vid korset och där känna bojorna brytas. Då få vi ock sjunga segersången och jubelsången. Och är det så, att de strävanden, som gå igenom denna tid, icke hava dessa kännetecknande drag, då skall deras syfte, om det också sättes högt, icke vinna oss. Det är ensamheten med Gud, som behöves. Men skola vi då våga att i denna tid jubilera? Det är ju en tid, som man tycker så föga ägnar sig däråt. Ja, det är sant. Vår jord darrar under de miljonhärar,2ÖI

som trampa den. Men vi hava också fått ett rike, som icke kan bäva. Kanonernas projektiler och granater kunna sönderslita järn och sten, men det finns värden, som de aldrig nå och aldrig kunna rubba. Väl är vår jord dränkt i blod Men vi må dock komma ihåg, att det var en annan, vars blod droppade ned på vår jord, Jesu Kristi, Guds Sons, blod, som rann för allas våra synder. Och om hat, split och synd fräckt resa sitt huvud i denna tid, lever dock en ande, som är mäktigare än människans förnedrade ande, Guds helige ande, som ännu går skapande fram genom tiderna. Därför är det, som vi våga jubilera trots känslan av vår synd och skuld och i bön till Gud om förbarmande över oss, i bön till honom, att ordet icke får bliva blott ett ord, av vilket vi berömma oss, en ren lära, över vilken vi yvas, utan ett rensande, renande evangelium i våra hjärtan och bland vårt folk.

Det finns kanske bland oss någon, som i sitt liv sökt komma uppför den heliga trappan, om vi fortfarande få begagna den bilden, som strävar och kämpar för att frigöra sig från synden och komma upp så att säga till gudslivets heliga dome. Är du en sådan, må du då såsom IyUther få ljus i din själ över ditt fåfänga arbete samt ljus däröver, att huru stort och härligt det än är, när en människa vill uppåt, det likväl är nödvändigt att icke överskatta sin egen kraft utan att med bruten kraft resa sig upp för att lyssna till detta evangelium: Den rättfärdige skall leva av tro.

Gud give dig detta! Gud give dig att med reformatora få bekänna: »Det ordet öppnade för mig paradisets portar.» Amen.DEN KORSFÄSTE KRISTUS

i Kor. 1:20—25.

Var äro de visa, var äro de skriftlärda, var äro denna världens klyftiga? Det är apostelns fråga. Vi följa hans blick, där den är riktad mot det allra centralaste i Guds rike, den korsfäste Kristus. Och så få vi säga, som han: De äro icke talrikt representerade i världen. Var äro de då? Och varför äro de icke på knä inför den korsfäste Kristus i tillbedjan? Det är för mången en ganska betydande omständighet, att man icke ser de visa, de skriftlärda och klyftiga vid korset. Isynnerhet för svaga karaktärer och lätt ledda människor är det ännu i dag som på Jesu tid. »Har någon av de översta trott på honom?» Det var för mången ett vägande skäl att icke tro.

Men sedan blir ju frågan den: Varför äro icke denna världens visa att finna vid Kristi kors? Jo, därför att världen genom sin vishet icke kände Gud i hans vishet. Det gick icke för denna världens visa, skriftlärda och klyftiga att på sin egen vishetsväg nå fram till Gud, och den han sänt, Jesus Kristus. De stodo oförstående inför evangelium. Och hur har icke denna världens vishet ökats sedan apostelns dagar! Huru ha icke tanke-263

vägarna gått djupare och högre! Hur ha icke vetenskaperna blomstrat upp på ett alldeles oförlikneligt satt, särskilt naturvetenskapen! Men de som representera dessa vetenskaper stå i allmänhet faktiskt utan förståelse inför den korsfäste Kristus. Det gives ju dock så mycket på denna vishetens väg som borde öppna ögonen för Herren och hans under. Man har ju funnit så många fördolda krafter i naturen och även vetat att omsätta dem, att använda dem till mänsklighetens utveckling och bästa. Men i stället för att beundra honom, som skapat dessa krafter, beundrar man den och de, som funnit dem. Det ligger dårskap över alltsammans. Hur mycket väger väl den som finner något stort, som legat länge fördolt, emot den som har skapat detta? Det har gått oss, såsom den hedniska myten berättar om den sköne ynglingen, som kom till källan, lutade sig ned över den och fick se sitt eget ansikte. Han blev så intagen av sin egen bild, att han blev bunden och fängslad vid källan. Denna världens visa, skriftlärda och klyftiga hava fått se bilden av sig själva i stället för bilden av Gud i det studium, vari de hava försänkt sig. Så hava de blivit bundna i självbeundran. Mänsklig vishet har blivit det mäktigaste och största för

dem, och för Guds vishet hava de stått främmande.

Samme apostel, av vilkens ord vi här läst något, säger om den väg, på vilken hedningarna kommo bort från Herren, att det gick så till, att de slutade att ära och tacka Gud, och så blev deras tankevärld förvirrad. Så begynte de hålla sig själva för visa, under det att de264

dock voro dårar. De voro visa i allt vad denna värld tillhör, men dårar inför Herren.

Man kan knappt läsa ett djärvare uttalande än det vi nu hava läst upp ur en apostolisk skrift. Tänk att våga säga: Gud har gjort denna världens visdom till galenskap, att våga säga, att det allra dåraktigaste, när det kommer från Gud, d. v. s. det som i denna värld ser ut som det allra dåraktigaste men ändå kommer från Gud, är visare än alla människor tillsammans, och att det allra svagaste från Herren är starkare än allt vad människa heter.

Men då världens vishet och Guds vishet på detta sätt stodo emot varandra, fanns det för Herren i himmelen ingen annan väg än att genom en dåraktig predikan frälsa dem som tro. Och det var denna predikan, som var den apostoliska. Den var så dåraktig, att judarna menade: »Den är en förargelse» eller, vad vi skulle kalla, en skandal. Och grekerna menade: Den är en galenskap. Judarna beto i raseri tänderna tillsammans inför den predikan. Grekerna skrattade åt den, såsom t. ex. när Paulus predikade på areopagen i Aten. Det var, tyckte de, så över all beskrivning eländigt, att de icke visste, om de skulle gråta eller le. Och somliga gräto i förbittring, andra logo i hån.

Men gjorde väl aposteln Paulus, såsom det säges, att vi skola göra nu för tiden? Vi skola, säger man, om vi predika på detta sätt, stöta bort människorna. I stället skola vi begynna predika, vad de önska höra. Så säges det bokstavligen både i skrift och tal. Och man klagar på oss predikanter, att vi icke alls hava någon förståelse265

för denna tidens människor. »Predika», säges det, »vad människor önska höra, så få ni dem till er.» Men icke var det den metoden, som åtminstone aposteln Paulus använde. Nej, han fortsatte att predika det som var en galenskap, en förargelse och en dårskap. Och säkert är, att han genom sin metod, sin dåraktiga predikan, vann flera människor för Guds rike än de som nu för tiden söka följa den riktlinjen, att de predika, vad nutidens människor älska att höra. Jag är för min del övertygad om att vi skola predika, vad människorna behöva höra. Detta kan ibland vara alldeles detsamma som vad de önska höra men också alldeles motsatsen. Och mången, som vunnit frälsningens gåva, tackar i denna dag Gud, att det predikats vad han icke ville höra. Han kom till kyrkan eller bönehuset, och det predikades något, som rentav satte hans inre i uppror, och han sade till sig själv: Jag skall aldrig mer gå dit. Men ändå var det något inom honom, som drev honom att gå ännu en gång eller flera gånger, och så fick han sina ögon öppnade och tackar nu Gud, att det predikades en järnhård sanning, som han icke ville höra.

Vi predika det dåraktiga evangelium, säger aposteln. Och vad är det då som Guds store apostel vågar kalla Guds stora dårskap} Det är den korsfäste Kristus. Så heter det här. Han är den dåraktiga predikans innebörd. Och det må vi säga, att för denna världens visa, denna världens skriftlärda i den mening, som orden här innebära, och denna världens klyftiga kan ingen större dårskap tänkas än den, att vi skulle frälsas genom en korsfäst Kristus.266

Men ändå är det så, att ingenting i världen griper människor såsom predikan om den korsfäste Kristus. Vad är det då som gör att denna predikan griper såsom ingenting annat? Orsaken är, att i ingenting annat är Guds kärlek till oss så uppenbarad som däri, att han s¾lnde sin enfödde Son hit ned att dö för oss. Det är så underligt med denna dåraktiga predikan. Den är så dåraktig att vi icke begripa den. Jag kan icke förklara detta under, Kristi död. Men denna predikan griper hjärtat och samvetet, ja, hela människan på ett underbart sätt. Det är med den som med Marias nardus-fläska. Den blev sönderbruten, och när den bröts sönder i den spetälske Simons hus, gick doft ut från densamma och spridde sig i hela rummet. Då var det en av de klyftiga, som frågade: »Vartill denna förspillning?» Men på de andra gjorde Marias handling djupt intryck. De visste, vad det hade kostat Maria att skaffa denna lilla flaska med den dyrbara oljan. Och när doften av Guds kärlek går ut över världen i den söndersargade Människosonen på korset och man dricker in denna doft, frågar man icke, om det är dårskap eller

vishet. Man bara känner: Något sådant har jag aldrig i mitt liv förnummit som doften av denna underbara kärlek. Han dog för mig. Intet ord i världen går över detta. Ingenting griper våra hjärtan såsom det? »Så älskade Gud». Är det nu dårskap eller vishet detta? Det är Guds kraft och Guds vishet, men för människor en galenskap.

Det är icke blott denna Guds oändliga kärlek, uppenbarad i Kristi död, som gör, att vi böja knä vid korset.267

utan ock en annan orsak. Vi hava sett in i vårt inre. Vi hava sett, huru mörkt där är. Vi hava sett, huru mycken synd och skuld som finns i vårt liv. Vi hava — åtminstone många av oss — försökt alla utvägar att komma ifrån detta mörker, denna skuld. Vi hava försökt glömma, men tanken på skulden har kommit igen och åter gjort sig påmint. Vi hava försökt bagatellisera den. Det har icke gått. Vi hava försökt jämföra oss med andra och tyckt, att vi icke varit värre. Det har icke gått. Vi hava tänkt, att Gud är kärleken och att han därför icke räknar så noga, men ändå ha vi icke blivit lugna. Det har tyngt och frätt i vårt inre, och så ha vi sett, att det går icke att göra det gjorda ogjort. Vart i hela världen skall jag gå? I hela världen vida, sjunga vi i en psalm, jag finner ingen lisa.

Så hava vi till sist fått syn på denna underbara försoning, på Kristi kors, där synden är utplånad, så utplånad, att Gud aldrig mer tänker på den, där syndens makt är bruten till alla sina fruktansvärda konsekvenser, där den ligger slagen till marken, övervunnen. Ja, vid korset ljusnar det över synden, både den förflutna och den närvarande. Den är utplånad. Även synden, sådan den hotar i det kommande, har förlorat sin kraft. Detta hava vi icke sett och funnit på något annat ställe i världen än vid korset. Om hela denna värld säger: Detta är dårskap, är det dock det, som mitt hjärta, mitt samvete och min vilja djupast och innerligast längtar och trängtar efter.

Ja, den korsfäste Kristus är Guds kraft och Guds vishet Jag talade nyss om naturens under. Vilken vishet268

ligger icke där! Vilken ändamålsenlighet i allt som är skapat! Det räcker till att studera för generation efter generation. Man står bara undrande, häpen. Men detta är icke Guds vishet. Det är blott ett stoftgrand av hans vishet. Kristus är Guds vishet. Jag sade nyss: Det är djärva ord, aposteln talar. Men hela Skriften vittnar enstämmigt, att han talar sant. I Kristus ligga alla visdomens och kunskapens skatter fördolda. Det är ett djup och en rikedom av vishet i Kristus. Och sannerligen, hela Hvet räcker icke till för att sänka sig ned i den visdomen.

Men Kristus är icke blott Guds visdom utan också, Guds kraft. I naturen ligga fruktansvärda krafter fördolda, sådana krafter, att när de lösgivas, kunna de spränga hela universum i atomer. Men detta är icke Guds kraft. Guds kraft är Kristus. Att lyfta upp en sjunken syndare ur hans missmod och tröstlöshet, ur hans träldom och fångenskap och frigöra honom till en varelse, som sjunger Guds lov och vandrar heliga vägar, det är Guds kraft. Och det är ingenting annat än den korsfäste Kristus, som är denna kraft. I talet om korset ligger framför allt annat förargelsen, det för den naturliga människan dåraktiga. Men om vi gå till dem som kämpa med stora sorger i Hvet eller kämpa med döden och snart skola ställas inför Guds ansikte, då skola vi snart höra och förstå, att ingenting hjälper dem mer än det dåraktiga talet om den korsfäste Kristus, som älskade så, att han dog för oss. Ja, genom en dåraktig predikan täcktes Gud frälsa dem som tro.

Vägen tiU frälsning är icke att söka klarhet i aUa269

möjliga frågor, att kunna lösa alla gåtor och att först sedan böja sig inför Kristus. Även häri tror jag, att vår tid tager fel. Det är ju svårt att fälla omdömen om sin tid. Man är kanske icke alls skickad därtill. Men jag kan dock få fråga: Är det icke ett fel, att man vill gå fram såsom en tänkare, som med sin tankeskärpa skall genomtränga och lösa alla problem, innan man vill gripa om frälsningen? Man vill så att säga med högburet huvud gå in i Guds rike, men det går icke. Du måste ned på knä. Porten är trång. Du kan icke gå upprätt in. Ja, för många går det icke på annat sätt än att de måste rent av krypa in. Man blir så förfärande liten inför Herren Gud och inför sitt eget jag, när man ser, vad detta jag ville vara men icke är. Men tron — det är hela människan, hela hennes vilja, hennes tankeliv, hennes samvete, hennes känsla. Förakta därför icke tron! Den är mycket mer än förståndet. Den innefattar även detta men är mycket mer. Du kan aldrig komma till den korsfäste Kristus utan att helt enkelt tro och lämna en hel del frågor olösta.

Men om du i ditt samvete känner: Vad de människor måtte vara lyckliga, som så där enkelt med sin tro kunna gripa om korset! Så ligger väl ändå däri den sanningen, att där är den väg, på vilken man i sanning blir lycklig.

Det måste vara den rätta vägen, ty visst vill Gud att jag skall vara lycklig. Så lämna då detta, som du grubblat över och försök att blott omfatta Kristus själv! Tro det ordet, att han är Guds kraft och Guds visdom! Kom ihåg, att det dåraktiga från Gud är visare än alla människor tillsammans, att det svaga från Gud är står-270

käre an alla människokrafter, att det icke är någon möjlighet för Gud att frälsa världen, så länge människans vishet ställer sig oförstående mot Guds vishet, så länge människan håller Guds vishet för dårskap! Se, det är bättre att bliva en dåre i egna ögon och gå den dåraktiga vägen, att bliva lycklig, fri från synd och samvetskval och fruktan för döden och hava en förnimmelse av att man har vunnit eller funnit den kraft, som övervinner allt, än att behålla tanken på sin egen vishet och gå tom, olycklig och fattig genom världen. Du kanske tycker, att de människor äro att beklaga framför andra, vilka i sin visdom helt och hållet förneka Gud. Men vad skall man säga om de människor, som hava sett något av sin synd, som förstå, att det måste följa en Guds dom på ett liv i synd, som ana, att Kristus är Frälsaren, men ändå gå där dag för dag utan någon avgörelse? Blir icke domen över en sådan människa efter vårt sätt att se ännu mer fruktansvärd än domen över ateisten? Jag fruktar, att det är många ibland oss som leva ett halvt liv, som erkänna en del av sanningen, kanske den största sanning, som förekommer i Skriften, men som med hela sitt liv förneka denna sanning. De söka, som det heter i dagens evangelium, den ära, som gäller inför människor, men icke den ära som gäller inför Gud. Är predikan dåraktig och är korset Guds dårskap, då faller naturligtvis en god del av världens hånlöje över dem som tro denna dåraktiga predikan och med hela sitt liv vittna därom. Och man är ju rädd om sin ära. Men låtom oss komma ihåg, att vi skola en gång stå inför den levande Guden, ja, inför Jesus Kristus såsom all271

världens domare. Vi skola stå där, om icke blodet på Kristi kors har sonat vår synd. Vi skola stå där med hela vårt livs skuld, med all vår försummelse, med hela vårt livs tunga börda inför Herren, domaren på tronen. Och då, då är det för sent. Ty det är dock ett ord av den mest genomgripande kraft, som också står i dagens högmässotext: Tron på ljuset, på det att I mån bliva ljusets barn. Vandren, medan I haven ljuset, att mörker icke må överfalla eder! Ännu en liten tid är ljuset med eder.

Ack, att Gud finge göra oss vakna, att han finge i sanning tala till oss, så att denna ständigt uppskjutna avgörelse, denna ständigt uppskjutna redogörelse för vårt liv inför Gud komme till stånd! Gud give alla själar nåd att i enfald och ödmjukhet firma vägen till den korsfäste Kristus! Han väntar med öppen famn. Han väntar, han med det genomstungna hjärtat, att få sluta dig i sin famn, just dig. Han väntar att få sluta oss alla i sin välsignade famn. Amen.ÖPPNADE ÖGON

Ef. 1:16—23.

Det är icke underligt, att aposteln Paulus med sådan helig iver beder om öppnade ögon för dessa, till vilka han ställer sitt brev. Han visste ju själv, vad det var att vara blind. Han hade ända från sin moders liv uppfostrats i de heliga skrifterna men varit blind. Som en blind farisé hade han levat ända in i mannaålderns kraft. Det var först på vägen till Damaskus, där han blev blind även i lekamlig måtto, som det begynte ljusna, och först när Ananias, sänd av Herren, kom till honom, som det både i bokstavlig och andlig mening föll som fjäll från hans ögon, så att han fick se med öppnade ögon. Det är därför icke underligt, att han med sådan brinnande iver beder, att också andra måtte få sina ögon öppnade.

Det finns något, som är så stort och så värt att se, att en blindhet därvidlag är detsamma som ett förlorat liv. Man kan ju även se delvis men ändå icke hava fullständigt öppnade ögon. Därför beder aposteln — ty han vet, att det är icke människoverk — för efesierna om uppenbarelsens ande. Han hade själv fått en uppenbarelse, och nu beder han, att uppenbarelsens ande273 måtte komma även över andra människor, att de ock måtte få sina ögon öppnade.

Vad är det då, han ville, att hela världen skulle se? Vad är det han vill, att vi skola se med klarare blick, än vi se? Det är tre ting.

Först och främst är det arvets härlighet. »Jag upphör icke», säger han, »att bedja, att Herren må upplysa edra hjärtans ögon, så att I förstån, vilket hopp det är, vartill han har kallat eder, och vilken rikedomen är av hans arvs

härlighet bland de heliga.» Han beder, som sagt, att vi måtte få se arvets härlighet. Vi äro allesamman arvingar. Arvet är vunnet genom Kristi stora påskseger. Men det är icke många, som göra sig mödan att taga ut detta arv, att ens anmäla sig som arvingar, ty de se icke arvets härlighet. Om förlåten kunde dragas åt sidan, och vi hade ögon, som kunde fördraga den härlighet, som strålar oss till mötes, skulle väl då någon enda försmå arvet? Det ligger en härlighetens värld bortom denna. Och när denna första värld förgås med dess glittrande fåfänglighet, öppnar sig för de verkliga arvingarna den andra världens rikedom och härlighet. Varför förstår icke och ser icke världen efter denna härlighet? Jag tror icke man kan se den eller längta efter den, förrän man fått inblick i det elände, som råder i den värld, vari man lever, förrän man åtminstone något sett in i djupet av sin egen varelse och med smärta känt sin egen synd, sin egen tarvlighet, lumpenhet och inten-het. Då först begynner nian längta efter en värld, där allt är rent.

Och rent är det i denna andra värld. Han, som sitter

på tronen, säger Johannes, var såsom en jaspis, och omkring hans tron var en regnbåge såsom en smaragd, och inför tronen var ett glashav av kristall, och där brunno ständigt lampor såsom av eld. Där var renhet, renhet över allt. Endast den, som begynt att vämjas vid den orenhet, som ännu dväljes i hans varelse, längtar efter den härlighetens värld, där allt är rent. Den som går här nere och icke hör de skorrande missljuden i världen, dissonanserna i sin egen själ, mellan de enskilda människorna och samhällsklasserna, mellan nationerna, som icke hör de skärande missljuden i mänskligheten, dessa skri av nöd, av förtvivlan, av elände och jämmer, kan ju gå igenom denna värld något så när lugn. Men tänk, vilken skillnad, när allt detta skär in i en människas själ! En sådan människa kan icke annat än längta efter den värld, där det råder harmoni, stilla ljuvlighet, där jord och himmel flyta samman utan något svalg emellan sig, där alla de heliga hava blott en tunga, en enda längtan, som ständigt stillas. Han längtar efter den underbara stad, som skall nedkomma från himmelen, prydd såsom en brud för sin man. Den, som icke känner, hur långt bortkommen han är från Gud, som till och med tycker, att det är rätt gott att icke hava Gud alldeles inpå livet utan bättre att hava honom såsom försynen där uppe i himmelen, som icke känner det där smärtfulla avståndet mellan sig och Gud, kan ju vara nöjd med denna värld. Men den, som med smärta känner detta avstånd, och inom vilken det ropar: »Ack, att jag vore riktigt nära Herren!» han längtar efter den helighetens värld, där Gud bor, och efter att275 komma honom så nära, som fågeln är nära sina små, när han skyddande och värmande breder ut sina vingar över nästet. Den som tycker, att det är bra, som det är, och menar, att var och en kan hava sin religion för sig, att religionen är en privatsak, han har ingen längtan efter helighetens värld. Men den som längtar efter att dag för dag bliva renare, heligare, mer lik Gud, han längtar efter den helighetens värld, där deras förbarmare skall vårda dem och leda dem högre och högre, ända fram till den levande vattukällan, där själen utvecklas till allt mer likhet med sin frälsnings Gud. Den själen beder: »Herre, öppna mig ögonen för denna helighetens värld, som Jesus har skapat! Öppna mig ögonen för arvets härlighet!» Han förstår Pauli bön och beder den.

Jag har en krona att förlora,

O, Jesus, påminn mig därom!

Jag har ett arv, som kan förspillas,

O, låt mig ej förspilla det!

£>et är barnets bön, barnets, som längtar efter kronan och vet, att den kan förloras, som längtar efter arvet, och vet, att det kan förspillas.

Aposteln beder vidare, att de troende i Efesus måtte få öppnade ögon för hoppets visshet. »Må», säger han, »vår Herre Jesu Kristi Gud upplysa edert hjärtas ögon, så att I förstån, vilket hopp det är, vartill han har kallat eder.» Det är gott, att det finns en sådan arvets härlighet, och att jag längtar till denna härlighet. Men är mitt hopp fast och säkert? Är min tro den rätta? Tar jag276

icke miste? Det finns ju ingenting, som så missbrukas som just ordet hopp. Jag frågar t. ex. en människa: »Tror

du på Jesus Kristus? Är du frälst?» Och svaret kanske lyder: »Jag skall väl hoppas det.» Jag erinrar mig en liten obetydlig berättelse som jag tillåter mig att omtala. Det var en kapten på en ångbåt, som hade talat vid en passagerare om vikten av själens frälsning. Denne man hade på kaptenens fråga, om han stode i livsförening med Gud, svarat: »Jag hoppas det.» När han skulle gå över landgången i land, tillfrågades han: »Har ni biljett?» Han hittade den icke. I detsamma sade kaptenen: »Nå, tror ni nu det är nog med att hoppas, att ni har biljett?» Nej, han måste visa fram den. Det är icke nog i fråga om frälsningen att säga: »Jag hoppas», utan det är något, varom man måste hava visshet. Hoppet beror icke på huru viss jag är, utan varpå det är ankrat. Hoppet liknas nämligen i Hebréerbrevet vid ett ankare, som är kastat innanför förlåten. I den upp-ståndne och levande Jesus Kristus, i honom, som gått in till det som är innanför förlåten, måste hoppet vara nedsänkt, liksom ett ankare är förtöjt i en ankargrund. Om ankaret är aldrig så förträffligt och ankarkättingen aldrig så stark, men ankarbottnen är dålig, glider ankaret, när stormen kommer. Det hjälper icke att kät-tingen är stark. Ankargrunden måste vara fast. Det hjälper icke, att jag hoppas, tycker, tänker och tror, att det skall gå väl. Det enda, som gäller, är, att jag vet: »Jesus Kristus är död för mig och uppstånden för mig- Jag har ^tt mitt liv i honom.» Om ankargrunden är Kristus, så är ankaret och ankarkättingen vårt hopp.277 Det skulle kunna brista, om icke Gud hade sagt: »Jag låter icke hoppet komma på skam! Tänk, vad detta innebär, att Gud sagt, att han icke skall tillåta, att hoppet kommer på skam! Nog kunna stormarna gny. Nog kan det skaka i skeppets fogningar men hoppet brister icke, ty Gud håller det vid makt. Han låter oss icke komma på skam, när ankargrunden för våra själar är Jesus, den uppståndne, levande Frälsaren.

Denna bild av ankaret såsom vårt hopp är underbart skön. Jag erinrar mig från en stad, där jag en tid verkat som präst, huru ute på redden utanför staden en mängd fartyg tidtals lågo förtöjda. De kunde icke gå uppför strömmen utan väntade på vind. När då vinden kom, svällde det ena vita seglet ut efter det andra. Och det var en gripande syn att se dessa fartyg med sina vita, svällande segel kämpa sig fram mot strömmen och upp till hamnen för att där ligga för ankare. Tusen sinom tusen människosjälar på denna sidan om förlåten hava ankaret där innanför och vänta bara på den stund, då Anden skall blåsa över stoftet. Då svälla de vita seglen, och så föras de in i hamnen, den ena efter den andra. Jag tänker, att flera av eder hava några av edra kära, om vilka ni bestämt veta, att de kände vägen, och att de redan äro där inne. De vita seglen fylldes av Andens vind, och så fördes de över till den andra sidan och äro nu i hamn. Vi tro på härlighetens värld. Varenda en av oss tror, att denna värld finns till, och vi kunna icke annat än tro, att den finns till för vår egen räkning. Må vi då se till, att Gud får öppna våra ögon, så att vi förstå, hur fast det hopp är, som är ankrat i278

Jesus Kristus! Det skall göra oss glada och lyckliga, under det vi vänta. Det kan hända, att farkosten under väntetiden mer än en dag lider plats i vågen. Men an-karkättingen brister icke, ankargrunden sviker icke. Och en dag kommer för alla dem, som hava sitt hopp rotat i Jesus Kristus, då de få komma in i hamnen. De komma icke på skam. Det är, såsom en man sade, strax innan han dog: »Det höll!» Han sade icke något annat ord. Hau hade trott på Herren i många år. Men se, det gäller ändå i den sista stunden. Och hans vittnesbörd var detta: »Det höll!» Vilken dårskap att sänka ned sitt hjärtas ankare i sådant, som icke håller, som brister! Och vad är det egentligen i världen som håller? Riken och troner kan hända? Nej. Åskådningar, uppfattningar, omdömen, sekelgamla traditioner? Ingenting, som tillhör denna jord, håller. Men Jesus Kristus håller. Sänk ned din själs ankare i honom och bed Gud om öppnade ögon!

Men så kommer ju alltid för oss den frågan och den tanken: Hur skall jag ändå komma igenom? Det är ju så svårt att komma igenom. Kristendomen har ju så höga ideal, att det är nästan omöjligt att nå fram. Ja, idealen äro höga. Och väl oss, om vi se det! Vi minnas, hur Jesus säger: »Vilken är den, som bygger ett torn och icke sätter sig ned och först överräknar be-kostnaden?» Så liknar han livet i Gud vid en tornbyggnad. Det är icke en byggnad, som kryper utmed jorden. Den stiger i höjden och pekar mot himlen, såsom tornet och tornspiran göra. Men vi tycka den där byggnaden stiger icke i höjd. Tornspiran höjer sig ju i all-279 mänhet över de andra husen i staden. Såsom kristen skulle jag vara mycket över, högre och längre kommen än alla de andra, som icke äro kristna. Och då blir det så smärtsamt att få göra en alldeles motsatt erfarenhet. Herren säger: »Vem är den som hör, att en konung kommer emot honom med tjugo tusen, som om han har bara tio tusen att ställa upp till

motvärn, icke först sätter sig ned och tänker efter, hur det skall gå, och kanske till och med skickar och ber om fred.» Det är bäst att hava klart för sig, vad man kan eller icke kan. Vi veta, att det är många, som slutat med byggandet. Jesus säger, att det väcker löje i världen, och det gör det. Man blir icke upphöjd och prisad i världen, om man kastar bort sin kristendom. Världen frestar nog till detta men föraktar på samma gång den som gör det. Skola vi kanhända skicka bud och be om fred? Skola vi säga: »Det ser icke ut, som om vi komme igenom. Det är så gott att ge upp hela saken.» Vem är det vi skola be om fred? Icke är det Gud. Det är satan och hans härsmakt. Men det lönar sig icke mycket. Ty fred blir det icke ändå. Nej, vi be icke om fred och sluta icke med vårt byggande. Men hur skola vi då nå kristendomens ideal eller åtminstone närma oss dem och växa i höj den? Genom att Gud öppnar våra ögon, säger aposteln. Jag beder, säger han, att uppenbarelsens ande må bliva eder given, så att I förstån, vilket hopp det är, vartill han har kallat eder, och vilken rikedomen är av hans arvs härlighet.

Det tredje, vartill vi behöva komma, är att inse Guds krafts översvinnlighet. Aposteln beder i fortsätt-280

ningen för de troende i Efesus och säger: »Mån edra hjärtans ögon upplysas, så att I förstån, huru översvinneligt stor hans makt är med avseende på oss, som tro efter hans mäktiga krafts verkan, vilken han verkade i Kristus, då han uppväckte honom från de döda och satte honom på sin högra sida i det himmelska över allt herradöme och väldighet och makt och myndighet och allt namn, som nämnes icke allenast i denna världen utan ock i den tillkommande, och lade allt under hans fötter och gav honom till ett huvud över allting åt församlingen, som är hans kropp, dens fullhet, som uppfyller allt i alla.» Den man, som har skrivit detta, var icke rädd, ehuru mitt uppe i striden. Han kände sin svaghet lika fullt som någon av oss, men han hade öppnade ögon och såg icke endast arvets härlighet och hoppets orubblighet, utan även Guds översvinnliga kraft. Han sade själv, att han var den ringaste av alla heliga, den störste av alla syndare. Men Guds kraft med avseende på honom var översvinnehgt stor. Och denna Guds kraft, kan var och en av oss hava. Men man har kanske icke öppnade ögon. Man ser icke denna Guds kraft, törs icke lita på den. Därför är den bönen så välbehövlig: »L,åt mig få öppnade ögon, så att jag ser din översvinneliga kraft, så att jag ser, att för den Gud, som har skapat världen, är det som att lyfta ett stoftgrand att frälsa min själ.» Den kraft, Herren sätter in till vår frälsning, är dock icke egentligen den kraft, med vilken han skapade världen, utan den, med vilken han verkade, då han uppväckte Jesus från de döda. Det är Guds stora kraft, ja, Guds största kraft, uppenbarad så, att han lät honom,28l

som låg död under syndens förbannelse, stå upp och i triumf trampa döden under sina fötter, försona synden, nedslå herradömena, väldigheterna och myndigheterna, hela satans härskara, och att han satte honom över allt namn, som nämnas kan.

Käre, nämn något svårt, som du har i livet! Nämn det allra svåraste. Det står, att Kristus är satt över allt namn, som nämnas kan, allt, som har ,ett namn. Du kanske icke har något namn för det som du lider. Du kanske icke kan nämna det vid namn, så svårt är det. Men något namn har det dock. Och allt namn, som nämnas kan, det ligger under Jesu fötter. Allt härskar han över. Om vi finge öppnade ögon för detta, skulle Gud kunna få göra stora ting med oss. Tornbyggnaden skulle växa, de tjugo tusen skulle fly. Varje redskap, som tillredes mot dig, säger Herren, skall icke hava bestånd. O, vi hava det mycket, mycket bättre ställt för oss i allmänhet, än vi se, tro och ana.

Men ligger en sådan härlighetens värld framför dig, kan du få kasta ditt ankare innanför förlåten och slippa ha det försänkt i allt det förgängliga, som ligger utanför förlåten, och vill Gud sätta in sin översvinneliga kraft till att frälsa din själ, betänk då, vad du gör, om du icke lämnar ditt hjärta åt Jesus Kristus! Betänk, vad du går miste om! Betänk, vilken dårskap, du då gör dig skyldig till!

Och nu till sist. Bed Gud om öppnade ögon! Han offrade sitt liv i döden. Han sprängde all helvetets makt. Borde du icke då bedja: »Öppnade ögon, Herre, mig giv!» David beder: »Öppna mig ögonen, Herre, att jag må se282

undren i din lag!» Uppenbarelsebokens författare skriver: »Jag råder dig att av mig köpa Ögonsalva, att du må smörja dina ögon med, att du må se.» Paulus böjde sitt hjärtas knän för andras räkning, att uppenbarelsens ande måtte givas dem, att de måtte få sina hjärtans ögon öppnade för arvets härlighet, för hoppets fasthet, för Guds

krafts översvinnelighet. Och det är något att bedja om. I^åtom oss bedja därom för vår egen del! Amen.DET OVANSKLIGA ARVET

I Petr. 1:3—8.

Det är en lovsång, som vi nu uppläst. Ämnet för denna lovsång är det eviga, oförgängliga, obefläckade, ovanskliga arvet, och det är ett ämne, som på det allra närmaste borde beröra och gripa envar av oss. Ty arvet är ju något, som vi egentligen icke kunna undvara. Arvet är nämligen icke blott en Utvärtes härlighet utan innefattar först och främst det, som vi själva genom Guds omskapande nåd, blivit och förbliva i evigheters evighet. Ett vanligt arv kan tillföra en människa många förmåner. Men detta arv innehåller, som sagt, i första hand, vad vi själva blivit och i samband därmed all den yttre härlighet, alla de övriga livsvärden, som kunna givas i evigheters evighet av den oändligt rike Guden. Det är helt enkelt det arvet, som bör utgöra målet för vårt liv. Det är för att nå detta, som vi insatts i världen och fostras av Gud. Gå vi miste om det arvet, är allt förfelat, och är hela vår evighetstillvaro det djupaste mörker. Skulle då icke ett sådant ämne som detta, det härliga arvet, kunna gripa envar?

Det talas visserligen i vår text blott och bart till de284

troende, eftersom brevet är ställt till dem. Men det hindrar icke, att detta arv är vunnet för hela världen. Även du, som ännu icke är ett Guds barn, är en korad arvinge, korad till att vara en konungslig personlighet i evighet. Det du känner, att du icke har blivit, det kan du bliva. Allt ligger ännu framför dig såsom något, som står att vinna, så att om du farit vilse ända tills i dag, om hela ditt liv hittills varit missriktat, så är evangelium en förkunnelse om att du är kallad att vara en Guds arvinge och en Jesu Kristi medarvinge.

Arvet vilar, som här står, på Jesu Kristi uppståndelse från de döda. Då Jesus Kristus uppstod, bevisade hans uppståndelse försoningens förverkligande, dödens tillintetgörelse, det eviga livets uppenbarelse i dess fullhet. Och det liv, han vann genom sin uppståndelse, evighetslivet, det sätter han in i världen. Det är icke på din tro eller på dina tankar, som arvet vilar. Det är en verklighet, en levande verklighet, på grundvalen av Jesu Kristi uppståndelse från de döda. Du kan försumma arvet. Men det är lika fullt en verklighet. Du var insatt till arvinge, och det förkunnades genom evangelium. Iyiksom det händer med jordiska arv, när de utfalla och arvingarna icke finnas tillstädes, att de efterlysas i andra världsdelar, så efterlysas ock arvingarna till detta stora arv, det himmelska arvet. Och så kanske du sitter här i dag och hör, att Gud vill, att också du skall komma i besittning av denna härlighet.

Varför det råder så oerhörd likgiltighet bland människor angående detta arv, är nästan oförklarligt men för en Jesu lärjunge kanske det smärtsammaste av allt.285

Varpå kan det bero? Jo, för många finns det icke en evighetsvärld i deras uppfattning och åskådning, ännu mindre i deras tro. De äro nöjda med vad jorden har att bjuda. Och det mesta, de kunna tänka sig, är förintelsen, att det bHr slut med denna värld och denna tid. En sådan uppfattning beror djupast därpå, att de aldrig själva innerst smakat något av det, varav detta arv väsentligen består. När det här heter: »födda på nytt till ett levande hopp, till ett oförgängligt, obe-smittat och ovanskligt arv», så hänvisar det på att den, som tillträder arvet, en gång genom den helige Andes omskapelse i den nya födelsen har smakat något av arvet, t. ex. några droppar av evighetens frid, och därigenom fått en inre, levande förnimmelse och erfarenhet av att Jesu frid övergår allt annat. Han har genom nya födelsens omskapelse kommit till en vila i Gud, som så uppfyller hans själ, att han känner: Det finns ingenting på jorden, som kan förlikas med att vila i Gud. Han har känt något av den djupa fröjd, som är så olika t. o. m. världens renaste och bästa fröjd, att han aldrig kan taga miste utan känner: Detta är evighetsvärde, detta är en fröjd, som aldrig i evighet kan sina ut. Det är himlens fröjd, jag njuter. Han har smakat något av Guds kraft att övervinna, denna underbara segerkraft, som är oförliknelig med allt annat.

Så ha de bästa erfarenheter, han gjort på jorden, fått erinra honom om verkligheten av att allt detta, som han stundvis och droppvis njuter, finns i evig tillvaro och evig fullhet i en annan värld, dit han är på väg. Det himmelska arvet har så intagit hans hjärta,286

att han har lust att försaka ogudaktigheten och de världsliga begärelserna och allt på jorden för att vinna det arvet. Ingen kan övertyga honom om att det arvet är fantasifoster. Iyikasom när Israels barn sågo druvklasen, som var hämtad från Eskol och några åtminstone fingo smaka på druvorna, och de på grund härav visste, att landet flöt av mjölk och honung, så vet den, som är född av Gud till ett levande hopp genom Jesu Kristi uppståndelse, att honom väntar ett evigt, oförgängligt arv. Därför kan han leva för det arvet. Men att resonera sig till eller med sin fantasi försöka tänka sig in i arvets beskaffenhet och tillvaro, det är en omöjlighet. Därför är det som flertalet människor gå så likgiltiga för det himmelska arvet.

Arvet är oförgängligt. Det är icke något, som blott stundvis njutes där uppe. Det är icke något, som flammar upp, slocknar och tändes på nytt, utan som ständigt brinner.

Det är vidare obefläckat. Icke en skugga, icke en fläck, icke en skrynka, ingenting orent låder vid det såsom vid de jordiska arven, som ofta vidlådas av så mycket orent.

Det är ovanskligt och o†örvissneligt. Det är icke som vårblommorna, som fröjda oss, när de komma fram, eller som sommarens blomster som snart vissna. Detta arv utgöres av evigt liv.

Människohjärtat är det konstigaste av allt. Att man icke längtar efter detta arv, icke jagar, icke kämpar för att vinna det, det visar, hur förvrängt det är i människovärlden.* 287

Men långt ifrån att det himmelska arvet skulle bestå i blott och bart en inre, oförgänglig härlighet och Gudslikhet — det är en hel värld, som omsluter den saliga människan där uppe. Och denna värld utgör en oändlighet av rikedom, som man väl kan tänka sig in i men aldrig helt fatta.

Gud väck oss alla, som icke frågat efter detta arv, ur bekymmerslösheten, liknöjdheten, den förfärliga tanklösheten, ur den inbillningen, att det nog sedan blir tid att tänka på det himmelska arvet, eller att tro. Men det står, att det är endast genom en ny födelse, som man blir delaktig av detta arv. Ja, det måste finnas en inre likhet mellan arvet där uppe och arvingarnas sinnelag, en inre likhet mellan honom och det som väntar. Och det är denna nya födelse, denna avgörelse eller omvändelse, som icke får uppskjutas.

Men detta något, som måste ske med dig, och som du känner icke har skett, hur skall det gå till? Jag vill till svar peka på ett enda ord i vår text: hans stora barmhärtighet. Vet du, varigenom den eller den, som är född på nytt, blivit det? Fråga honom och han skall svara: Genom Guds stora barmhärtighet. Fråga en annan, en tredje, en fjärde! Fråga så många du vill, och du skall få gå från person till person, — det skall dock icke bliva något annat svar än detta: Genom Guds stora barmhärtighet. Den ene och den andre skall säga, att han kom såsom en fattig syndare och kastade sig på Guds stora barmhärtighet. Synden var stor och syndarens liv genomeländigt. Men Guds barmhärtighet var ännu större. Mer än en har liksom mätt288

sin egen synd med Guds barmhärtighet och i likhet med den förlorade sonen tyckt: Den räcker ända upp till himmelen, min synd. Men se, Guds barmhärtighet räcker icke allenast upp till himmelen, utan den omfattar alla himlars himlar och allt på denna jord. Den är större än allt.

När David ville visa någon barmhärtighet, säger han, att han ville visa »Guds barmhärtighet», ty den, visste han, var icke att förlikna vid mänsklig barmhärtighet. Och om du med din stora synd vill kasta dig på denna stora barmhärtighet, skall Herren omskapa också ditt hjärta. Det blir hans sak att förstå, hur det går till, och din sak att taga emot. Så kom då, medan det är tid, medan Guds stora barmhärtighet öppnar famnen. På den vägen erhåller du visshet, det levande hoppet, på den vägen blir arvet ditt.

Säkert finnas de ibland oss som kastat sig på Guds stora barmhärtighet. De kunna sedan den dagen räkna tiotal år, ja, lägga tiotal till tiotal. Hur hava de kommit igenom ända tills nu utan att behöva släppa tanken på arvet? Genom Guds stora barmhärtighet! Det som var mäktigt att på dem öppna ögonen, har ock varit mäktigt att bevara dem. Det är sant, det är en lång och svår kamp mellan den dagen, då man först böjer sig inför Guds syndaförlåtande nåd och den dag, då den hemkomne segervinnaren krönes. Det är mycket, som ligger emellan de två dagarna, outsägligt mycket, som icke kan beskrivas. Många gånger kanske tankarna på arvet under den tiden ha uppgivits, men genom Guds stora barmhärtighet ha de åter upptagits. Ty samma289

makt, som håller himlarna, så att de icke störta samman, bevarar även arvet där uppe, så att icke rost, mal eller fläck få komma åt det. Samma makt bevarar ock arvingarna. Genom Guds makt bevarens I genom tron till salighet. Och arvet, det är i himmelen förvarat åt dig. Så knäppte fordom den gamle gudsmannen sina händer och tackade Gud, för att han förmådde bevara, vad honom var anförtrott. Och så få också vi knäppa händer och tacka, att han icke endast har makt att våra bevara arvet utan också den kämpande, lätt uppgivne arvingen på jorden.

Genom Guds makt bevaras vi genom tron till salighet. Men att bevaras genom Guds makt innefattar, att man också dagligen uppgiver sig själv, mer och mer förstår och fattar, vilken svag varelse man är, att man mer och mer överlåter sitt liv åt Gud och håller mindre och mindre i de egna händerna, så att man till slut tycker sig vara riktigt tomhänt, ja, ha ingenting. Därför att man lämnat det ena efter det andra åt Gud blir det med Guds makt man bevaras och icke genom en mellan Gud och sig själv delad makt. Men säkerligen är det ingenting, som så kostar på och innebär en sådan kamp och ett sådant offer som att på detta vis överlämna sig själv dagligen med allt vad man har åt Gud.

Det talas också i vår text om en trons kamp. Ty tron, säger Petrus, måste in i elden, liksom guldet måste dit. Om man finge se ett guldstycke, nyss hittat och utgrävt ur jorden, skulle säkert mången, med saken obekant, säga: Är detta guld? Den enda uppfattning man har av guldet är, att det är en skinande, glänsande

metall. Ja, säger en annan, men ännu har det icke varit inne i elden, ännu är icke slagget bortrensat. Många andra behövliga processer äro ännu icke vidtagna. Guldet och elden höra samman. Utan elden är guldet rakt ingenting. Först i degeln blir det den skinande metallen, som ännu står främst bland alla metaller i skönhet.

Så är det nog också i vårt liv. När det går ut ur den helige Andes skapande hand såsom ett pånyttfött liv, är det ännu så litet, så ringa. Det har ett värde, naturligtvis, ett evighetsvärde. Men det måste sovras, fejas, rensas. Slagget måste bort. Och först när detta sker, säger Petrus här, blir det en outsäglig och härlig glädje att träda in i den himmelska världen. Våra sinnen äro icke på en gång skapade färdiga för denna himmelska värld. Först genom lidandets ugn, först genom att vi gå in under Guds ledning och foga oss i den, kunna vi riktigt gripa och fatta denna den himmelska världens skatter, evighetens stora livsvärden. Och därför, ju mer tron överlämnas åt Gud till en sådan reningsprocess, dess mer blir det för oss möjligt att glädjas i den himmelska världen.

Något annat, som också gör, att vi aldrig här nere kunna riktigt glädjas åt den himmelska världen, är, att vi skulle aldrig förmå det. Det skulle spränga hela vår varelse i stycken, om en riktigt himmelsk glädje, oblandad med något jordiskt, uppfyllde oss. Vad som vidare gör, att vi icke här nere kunna fatta den himmelska världens storhet, är, att vi ännu icke hava sett den värld, där Lammets ansikte är solen. Ja,2QI

vänner, vi hava ännu icke sett solen. »Vilken I älsken, fastän I icke haven sett honom, och på vilken I nu tron, fastän I icke sen honom.» Jag föreställer mig, att det att se Jesus är, vad som skall åstadkomma den största, den mest ögonblickliga och omfattande omskapelsen i hela vår frälsning. Vi hava älskat honom, tänkt oss honom, och sett hans bild i allt. En dag, om vi levat i tron och dö i tron, få vi se honom själv. Det ögonblicket skall såsom intet annat giva en ny omskapelse, ett nytt uppsving åt hela vårt liv. Det är dock skillnad, det veta vi, emellan att tro på en människa och att hava sett henne. Man kan tro på en människa utan att hava sett henne, ty man har fått så många bevis på, hurudan hon är. Man kan tänka: Om jag ändå finge se henne! Och man kan också älska en människa, fast man icke har sett henne. Det går dock icke så lätt att tro utan att se, att älska utan att se, ty kärleken begär just detta att få se. Men när kärleken en gång får se honom, som för vår skull blev människa, enfödde Sonen, Gud, högt-lovad över allt, o, vad den då skall bliva rik och stor! Ja, då blir den fullkomlig.

Nu frågar jag blott: Viljen I alla — jag kan icke undantaga någon — viljen I alla vara med om att med Petrus välsigna Gud? »Välsignad vare Gud», säger aposteln, »och vår Herre Jesu Kristi Fader, som efter sin stora barmhärtighet har fött oss på nytt till ett levande hopp genom Jesu Kristi uppståndelse från de döda till ett oförgängligt, obefläckat och ovanskligt arv.» Viljen I välsigna Gud för allt? Du vet, hur det är — det har du hört och sett och kanske själv erfarit —292

när en mycket fattig människa blir överhopad med godhet av någon rik, som hon icke med något kan återgälda, hur hon brukar säga: »Jag kan bara säga ett: Gud välsigne er!» Så överhopar den fattige den rike med välsignelse på välsignelse. Skulle då icke den fattige syndaren kunna välsigna sin Herre? Skulle icke du vilja vara med om att säga: »Välsignad vare Gud och vår Herre Jesu Kristi Fader?» Jag tror, att du kan det, om ock mycket ännu är blott en längtan inom dig att tillhöra Gud. Ty om, som jag sade, det är onekligt, att många människor aldrig fråga efter Gud och arvet, så finns det åter andra, som i hemlighet gå och längta efter att stå i rätt förhållande till Gud, som önska, att de vore med på vägen. Kanske den allra bästa början vore den, om du började välsigna Gud, att du gör det, innan du kommer till ånger, tro eller sådant, om du började välsigna Gud för hans stora barmhärtighet. Jag tror, att Gud skulle förstå dig, och att han skulle taga emot din lovsägelse bland alla de andras.

Ja, tänk dig dit, där du en gång skall smaka Som en drömmande de sällas ro, Där du slipper att i stridsdräkt vaka, Där du trygg uti Guds stad får bo! Då vad här du sett i bilder bara Breder där sin prakt för dammets brud, Där serafer och keruber svara: Helig, helig, helig är vår Gud!

Herre Jesus, du som dödad vorden, Med ditt blod igenlöst oss åt Gud,Dig lovsjunge himlarna och jorden För rättfärdighetens skänkta skrud! O min Gud, låt också mig få tjäna, Få tillbedja dig var dag, var stund! Hjälp mig bli i tro vid detta ena; Jesus Kristus är all sällhets grund!

Amen.I TRO - ICKE I ÅSKÅDNING

2 Kor. 5: 1—10.

Vi ställas i och med dessa Guds ord inför härliga ting. Aposteln har i det föregående manat oss att se efter de ting som icke synas, ty de ting som synas äro timliga, men de som icke synas äro eviga. Och sedermera framhåller han i de nu upplästa orden de skäl, som föreligga för att så blicka efter det eviga och icke efter det synliga.

Dessa skäl behöva vi sannerligen i dessa dagar före-hålla oss, ty det som synes i denna tid är så fruktansvärt och tager så helt vår uppmärksamhet i anspråk, att vi icke få mycken lust att se efter det som icke synes, efter det eviga. Det världsdrama, som utspelades inför våra ögon, hör till något enastående i historien. Tungt är livet på många andra sätt för oss och skrämmande den framtid som nalkas. Vad är då naturligare, än att vi frestas att så odelat se på det som synes, att det eviga alls icke får något rum i våra tankar?

Men ju mer vi frestas att fördjupa oss i det synliga, dess viktigare blir i och med detsamma maningen, att vi skola ställa oss inför de eviga tingen. Och det första skäl som anföres för att vi skola så handla, är, att vår295

tälthydda, vår kroppshydda, håller på att nedbrytas. Vi som kunna räkna oss till de gamla, hava nog länge märkt, att kroppshyddan håller på att nedbrytas. Det märkes på våra själsförmögenheter. Det brukar börja med dem. När någon får höra, att han ser frisk ut och synes vara i sin fulla kraft, kan han ofta avge det svaret: »Ja, men jag märker själv, att mitt minne tar av. Isynnerhet märker jag det därpå, att jag börjar glömma namn.» Det är, synes det mig, ganska egendomligt/att det första vi börja glömma, är varandras namn. Namnet är ju ändå det som en människa sätter högst av allt i livet. Det är, som den vise säger: »Gott rykte är bättre än silver och guld.» Och ändå är det, som sagt, ingenting den ena människan lättare glömmer med avseende på den andre än dennes namn. Ack, vilka stoftvarelser vi ändå äro!

Eller ock begynner nedbrytandet med någon kroppslig åkomma, som hemligen eller uppenbarligen tär på oss. Hava vi icke i denna tid fått se, hur våldsamt tälthyddorna brytas ned? Sådana som vi tänkt varit uppslagna för många och långa år — oväntat och häftigt hava de brutits ned. Ja, vi få åter och åter påminnelser om att våra egna jordiska tälthyddor hålla på att tagas ned. Den ena tältpluggen efter den andra ryckes upp, den ena tältduken efter den andra vecklas ihop. Snart är den sista tältdelen nedtagen, och tältet känner icke mer sitt rum.

När vi märka sådant, skulle vi då icke börja se efter de ting, som icke synas? Skulle vi då icke börja göra, såsom den som flyttar gör, som mer och mer riktar sina296

tankar till den ort, dit han skall flytta? Om det är något, han förut satt mycket värde på, så heter det, när flyttningsdagen kommer: »Vi skola ju flytta.» Och då kunna även rätt värdefulla saker kastas bort eller skänkas

bort.

När nu ditt tälthus håller på att nedbrytas, då, käre, är det bäst, att du börjar ställa dig inför evigheten, inför de eviga tingen.

Sedan övergår aposteln till detta märkliga slutstycke — sitt tal om döden. Han älskar icke döden. Nej, han säger alldeles bestämt ifrån, att han i döden ser något motbjudande. Vi vilja icke dö, säger han. Vi skulle vilja undgå att avkläda oss, d. v. s. dö. Paulus säger icke om döden, såsom man stundom hör människor säga: Du ljuva död! Det är förunderligt, hur vi hava kommit bort från Skriftens enkla uppfattning av döden. Aposteln kallar döden för en fiende. Han talar om dödens gift och dödsrikets plåga. Han avskyr döden och säger, att den är syndens lön. Något sådant kan man aldrig längta efter. Men det har bland människorna insmugit sig den uppfattningen, att döden är, såsom den också av många kallas, »befriaren». Och det kommer sig därav, att om den som dött, haft plågor, nöd, sorg och bekymmer, upphör detta åtminstone i den form, som det dittills antagit. Så blir döden, såsom man tror, befriaren, och så söker man inbilla sig, att den är en vän. Det är den visst icke. Och av all argan list, varav själafienden begagnar sig, synes mig knappast någon vara mer farlig och fördärvbringande än den, att han lyckats inbilla människorna, att döden är något297 ljuvligt och skönt. Ty om det är så där stilla, som det ibland kan synas vid dödens inträde, då, menar man, behövs icke någon omvändelse, någon ny födelse, någon genomgripande hj ärteförändring. Då behöver man icke fråga efter, om man har liv i Gud eller icke. Man blomstersmyckar döden och glömmer, att den är en fiende.

Det finns blott en enda kraft som övervinner döden. Men övervinnas måste den, såvitt man icke själv skall bliva övervunnen. Och denna enda kraft är livet i Gud, livet i Jesus Kristus. Det härskar över döden. Någon annan herre finns icke över döden.

Paulus säger emellertid rent ut, att han helst ville undgå döden, slippa att »avklädas» — ty att dö kallar han för att avklädas. Han ville i stället leva, när Kristus komme åter, bliva, som han uttrycker sig, »överklädd». Han tänker på att de som leva i tron, då Kristus kommer åter, slippa avklädandet eller döden och i stället bliva överklädda, i det den nya kroppen liksom en klädnad drages över den gamla, vilken därunder försvinner utan kroppslig smärta, utan dödskamp och vånda, medan de som dö, innan Kristus kommer, avklädas sina kroppar i döden och sedan i ett kroppslös-hetens tillstånd invänta uppståndelsedagen, då de få sina nya kroppar.

Gud give oss nåd att få den rätta uppfattningen av döden och att göra oss den frågan, om vi i våra hjärtan äga den kraft, som övervinner döden! Jesus sade: »Jag är uppståndelsen och livet; den som tror på mig, han skall leva, om han än dör, och var och en som lever och tror på mig, han skall aldrig någonsin dö» — aldrig298

dö i ordets djupaste betydelse. Ty livet uppslukar döden. Den ståndpunkten måste vi söka nå, att vi kunna säga: »Jag lever, dock icke nu jag, utan Kristus lever i mig.»

Aposteln Paulus älskar att tala om Kristi tillkommelse. Men sällan ställas vi i denna tid inför denna stora tilldragelse. liksom man har försökt omgestalta döden, förvandla dess karaktär, så har det skett även med sanningen om Kristi tillkommelse. Hur många är det väl, som förkunna, att Jesus Kristus skall komma åter hit till oss före domen och hämta de sina? Allt detta förklaras vara en missuppfattning och en villfarelse. Vi hava, heter det, ingenting annat att vänta än Kristi tillkommelse till dem. Och likväl kan ingen undgå att se, att aposteln Paulus för sin del var alldeles övertygad om, att det skulle komma en dag, då hans Herre skulle uppenbara sig i skyn för att taga med sig både dem som i tron på honom hade dött och då skulle uppstå, och dem som då levde, och att de tillsammans skulle få uppfara på skyar, sin Herre tillmötes i luften. Denna Jesu Kristi tillkommelse har satts å sido och sättes alltjämt å sido av flertalet bland dem som förkunna evangelium. Man säger: Den dagen kommer icke. En dom kommer. Men talet om Kristi andra tillkommelse är fantasier, överspända tankar, fostrade av en överspänd inbillning och ingenting annat.

Men vad var denna sanning i den första kristna tiden? Var och en som har läst aldrig så litet kyrkohistoria, för att icke säga bibeln, vet, huru det var i den apostoliska tiden, huru som läran om Jesu andra tillkommelse299 icke var en lära, som man kunde godtaga eller förkasta, allt eftersom man fann det skäligt eller icke, utan hurusom den

var rent av en fundamental lärosats, en för hela kristendomslivet grundläggande sanning, jämnställd med sanningen om Kristi död och uppståndelse och om människans rättfärdiggörelse av nåd. Den uppbar hela det kristliga livet. Man väntade sin Herre vilken dag och stund som helst. Så var det då.

Och nu ställer aposteln oss åter inför denna mäktigt gripande sanning och säger: Se icke efter de ting som synas, utan håll dina ögon vakna, så att de blicka efter de eviga tingen! Var redo, ty dagen för din Herres tillkommelse nalkas!

Sedan han med några ord vidrört denna sanning, kommer han till uppenbarelsen inför Kristi domstol såsom något helt annat. Efter att ha sagt, att han väntade på den stund, då han, om han finge, vad han önskade, skulle överklädas, talar han om en annan tilldragelse, om vilken han säkert visste, att han skulle vara med. Det var uppenbarelsen inför domstolen. »Vi måste», säger han, »alla, sådana vi äro, varda uppenbarade för Kristi domstol, på det att var och en skall få igen sitt livs gärningar, allt efter som han har handlat, evad det är gott eller ont.» Oupphörligt låter han oss taga ställning till de eviga tingen, och nu låter han oss stanna inför den sista av alla de stora tilldragelserna, som han har följt ända från kroppens gradvisa nedbrytande: Döden, Kristi tillkommelse och så domen. Han talar icke i världens namn utan i sitt och i alla troendes300

namn. Vi, säger han, vi alla. Han menar sig och hela Kristi församling.

En troende skall således framställas inför Kristi domstol, därom finnes intet tvivel, men icke för att dömas — det säger han icke — utan för att uppenbaras eller, som det heter i vår senaste bibelöversättning, »träda fram». Vi skola, vi alla som trott på Jesus Kristus, träda fram inför Kristi domstol, sådana vi äro till vårt verkliga väsende, icke sådana vi gått och gällt på jorden, icke sådana vi tänkt oss själva vara, utan sådana vi i sanning äro.

Är icke detta en så allvarlig sanning, att den väl borde genombäva ett troende hjärta? Och om den rättfärdige med plats bliver salig, var bliver då den ogud-aktige och syndaren? Ja, jordelivet bära vi med oss och det helt och hållet. När vi vakna på den andra sidan, ligger det där framför oss. Det har hunnit före oss till Kristi domstol. Där få vi igen det. Man kan icke annat än med bävan fråga: Vad menas härmed?

Av ett annat skriftställe, i Kor. 3*.dje kapitlet, se vi, att en människa väl kan frälsas, medan det dock blir så att säga en minskning i hennes eviga lycka på grund av det liv hon fört. Den som bygger med trä, hö och strå, hans verk skall förbrännas, men själv skall han bliva frälst, dock såsom genom eld. Han liknar en man, som icke hinner rädda ur det brinnande huset mer än sig själv. Allt det andra värdefulla förbrännes. Själv går han frälst in i evigheten men med en fruktansvärd minskning i frälsningens storhet, ett avdrag för jordelivets gärning.30i

Detta må överstiga vår fattning och höra till de höga ting, som vi icke kunna genomtränga. Men säkert är, att Herrens ord förbliver evinnerligen. När det står, att vi alla skola få igen jordelivets gärningar, vare sig de äro goda eller onda, måste vi taga livet i dess helhet och tänka: Hade vi levat annorlunda, hade vi lytt Herren bättre och tjänat honom trognare, så hade den sista domen blivit annorlunda. O så mycken trolöshet, som nu har uppenbarats i vårt förhållande till Gud!

Så där ställer aposteln oss fram inför de eviga tingen, och visst är, att det är allvarsord, han talar till oss.

Men nu kommer också tillämpningen. Om det är på detta sätt, vad bör då följden vara för var och en av oss? Om vi blickat rätt in i dessa helt kort skildrade förhållanden, kan följden icke bliva annat än denna, att jag säger till mig själv: Ingen annan ära på jorden gäller i själva verket mer än den att behaga Gud. Allt det andra är sken. Allt som lyst och glittrat och upphöjt oss, som givit oss berömmelse inför människor, utan att det varit Gud behagligt, är falskhet och sken. Men med det glittret hava många av oss prytt oss. Under det glittret hava många av oss levat och därmed rosat både oss själva och andra. Men allt har det varit ett jagande efter vind.

Det är blott en enda ära, som består i tid och evighet, och det är den att leva Gud till behag. När man säger: Jag sätter min ära i det och det, så är det ofta något mycket obetydligt som åsyftas. Men det är dock för den människan så betydande det kan vara, om det är sant vad hon säger. »O Gud,» så må vi väl fråga i våra302

hjärtan, »sätter jag min ära i att behaga dig? Nog vet jag med mig, att det där att behaga dig icke har varit mig

likgiltigt. Men har det verkligen varit min ära, min enda ära?» — Ser du, den äran tål ingen annan ära vid sin sida, utan måste bliva en människas enda ära.

Må var och en av oss fråga sig själv: »Vad skall jag denna stund främst av allt göra för att vara Gud behaglig?» Jag tror, att mer än en behövde säga så: »Jagskall böja mina knän, ärligt bekänna mitt livs synd och göra upp min räkning med Gud. Jag vill denna afton hava mitt livs allvarsstund inför honom, som en gång skall döma levande och döda.»

Du känner måhända, att det är detta, Gud begärt av dig under många och långa tider. Men du har aldrig, tagit det avgörande steget. Det har varit så mycket annat, som skjutit detta åt sidan. O, sätt från och med i afton din ära i att behaga Gud och böj dig såsom en fattig, syndig människa inför Herren! Slå dig för ditt bröst och säg: »Gud, misskunda dig över mig, syndare!» Det skulle utgöra din ära denna stund.

Du som går där tvivlande och vacklande mellan tro och otro, visshet och ovisshet, vad skulle då vara din ära? Jag tänker det skulle vara att tro, att lita på din Gud mer än på alla dina tycken och växlande känslor. Jag tror du skulle böja dina knän och säga: »Herre, jag tror på dina löften, dina välsignade löften, och jag tackar och lovar dig, min Gud.»

Eller kanske det är någon annan, som skulle ära Gud så, att han ginge in i sitt hjärtas lönnkammare och i sanning gjorde sig den frågan: »Vad är det du vill,303 min Gud? Jag har känt mången gång, att det är något du vill, men har icke stannat för det riktigt. Nu vill jag stanna därför. Säg mig, Gud, vad det är du vill.» Och du skulle få till svar: »Det där, som min Ande har pekat få många gånger förr, men som du aldrig på allvar tagit itu med för att övervinna och lägga bort, det är, vad jag vill att du skall stanna för.»

Ja, skola vi sätta vår ära i att vara Gud behagliga, då måste vi taga saken praktiskt och enkelt, och Gud skall hjälpa oss för sitt namns skull.

Det som nu följer, kan nästan synas vara i strid med vad som förut sagts. »Vi äro», säger aposteln, »vid gott mod.» Kan man vara vid gott mod inför sådana gripande sanningar som de härovan framställda? Ja, vi äro vid gott mod. Det upprepar aposteln två gånger, kanske just därför att han kände: När de läsa detta brev, sjunker säkert modet. Men jag menar, vad jag säger: »Vi äro vid gott mod.» Hur skulle vi kunna tänka oss att vara vid gott mod, då vi skola få igen vårt livs gärningar? Därför att vi veta, att vår synd är förlåten, att det som skulle döma oss är utstruket, därför att om vi tro på Jesus, skola vi icke dömas inför domstolen, utan blott ställas †rammiöx densamma, sådana vi äro. Då få vi för första gången se oss själva, sådana vi äro. Det hava vi aldrig förut riktigt sett. Ja, hur skulle vi kunna vara vid gott mod vid tanken på den stunden, om vi icke visste: »Jesu Kristi, Guds Sons, blod har renat mig från all synd.» Och likvisst, jag måste hålla det fast, att det kan bliva en stor minskning i frälsningens storhet, ty huru vi hava levat i detta liv även304

såsom Jesu lärjungar måste hava inflytande på vår

evighetstillvaro.

Men vi äro vid gott mod, ty vi veta, att vi få ändå vara hemma hos Herren för hans barmhärtighets och nåds' skull. Vi få vara vid gott mod, ty vi veta, att vi få en ny tälthydda, icke gjord med händer utan evig i himmelen, vår nya uppståndelsekropp.

Men skola vi taga oss detta goda mod själva? Nej, Gud giver oss det, genom att giva oss Andens pant. Vi bära inom oss en pant på att vi skola få en ny, härlig kropp. Denna pant, Guds helige Ande, är den troendes största gåva. Allt vad Gud har givit, når sin spets i detta: Andens pant. Tänk dig en människa, som fått en pant på vad som skall komma, en värdehandling, som försäkrar henne om något stort och dyrbart, som skall utfalla. Hon är rädd om detta papper och förvarar en sådan värdehandling på ett säkert ställe. Men kanske man ändå ibland tänker: »Den må väl icke vara borta? Jag har den väl kvar?» Den pant Gud givit oss på hur det skall bliva i evigheten, kan människan bära inom sig, och den panten eller säkerheten är Guds egen helige Ande. Hur rädda borde vi då icke vara om den! Hur borde icke en Jesu lärjunge ofta tänka: »Var är min pant? Jag har väl icke förlorat Anden? Har jag Anden kvar?» Denna underbara pant, Anden, vittnar med oss att vi mitt under all

skröplighet, dock äro Guds barn* När vi icke veta, vad vi skola bedja, manar denne Ande gott för oss med outsägliga suckar. Och när vi säga som Petrus: »Gå ifrån mig, Herre, jag är en syndig människa, jag kan icke vara din», så säger Anden:305 »Visst är du en syndig människa, men du hör ändå din Herre till. Du älskar honom ändå trots all skröplighet.» Och så är Anden den som icke släpper taget utan för oss framhåller Guds löften.

Min vän, låt mig fråga dig, om du har denna pant. Har du den icke, så sök den! Har du den, så var rädd om den! Stanna icke med blicken på de synliga tingen! Fördjupa dig icke i dem, försjunk icke i ängslan och oro för vad som är och vad som kommer! Iyägg dig ned inför Guds ansikte och försök att se mot evigheten, mot hemmet, mot saligheten, mot den härlighet som står Guds folk åter.

I,åt denna stund bliva en evighetsstund Gå in i ditt hjärta och lyssna till din Herres fråga: »Vad vill du?» O, att du kunde svara: »Jag vill sätta min ära i det som behagar dig, min Fader.» Amen.

20. Guds Frälsningsväg.DU, GUDS MÄNNISKA

i Tim. 6: 6—18.

Dessa mäktiga ord äro ställda till en bestämd person. Om denna person är här närvarande, tillkommer icke mig att bedöma. Men det är min övertygelse, mitt hopp, min tro att så är. Eljest skulle det vara av föga gagn att tala.

Den person, om vilken här är fråga, heter: »Du, Guds människa». Att bliva en Guds människa är något av det allra största och högsta, vartill en människa kan komma. Jag läste häromdagen ett ord uttalat av en bemärkt s. k. storman. Det lydde: »Människan är intet. Hennes gärning är allt.» Det kan ligga en viss sanning i detta. Men vi komma sanningen ännu närmare, om vi säga: »Människan är allt, och hennes gärning har betydelse och värde, blott efter vad hon själv är.» Att människan blir en Guds människa är det huvudsakliga. Och blir hon det, då utebliva icke heller gärningarna. Då få de sin betydelse både för tid och evighet. Det se vi ju också av vad vi nyss hava läst. Aposteln lägger huvudvikten därpå att man är en Guds människa, d. v. s. att man har sitt liv i Gud, att man lever av Gud och för Gud. Iyiksom fisken icke endast lever i vattnet307 utan också av vattnet, liksom fågeln icke endast lever i luften utan förbrukar luft för sitt livsuppehälle, så lever en sann människa i Gud och av Gud men också för Gud. I^eva vi så? Leva vi för Herren?

Att vara en Guds människa innebär också att Gud har hand om oss. Psalmisten talar på ett ställe om »din hands människor», d. v. s. människor, om vilka Gud har hand. Han får icke alla människor i sin hand. Han får icke sköta var och en, såsom han vill. Men där han får sköta en människa och allt som rör henne, såsom han vill, där är denna människa en »hans hands mäntiiska», en Guds människa, med ett härligt mål, vinnandet av det eviga livet eller, som aposteln ock kallar det, det verkliga livet.

Så tydligt som möjligt framhålles i de upplästa orden motsatsen till en sådan Guds människa. Här talas om sådana som hava sin lust, sin glädje, i denna värld och vad den tillhör, d. v. s. om »denna världens människor». Ja, det är världsmänniskan, som bildar den stora motsatsen till Gudsmänniskan.

Här komma vi då osökt in på den fråga, som behöver riktas till var och en av oss: Är du denna Guds människa, till vilken aposteln talar, eller denna världsmänniska, om vilken han talar? De stå i oförsonlig motsats till varandra. »Voren I av världen», säger Jesus, »så älskade ju världen vad henne tillhörde, men eftersom I icke ären av världen, utan av mig haven blivit utvalda och tagna ut ur världen, därför hatar världen eder.» Världen kan icke älska mer än det som är henne eget. Där hon icke känner igen sitt eget, kan hon308

kanske böja sig i högaktning men aldrig älska. Det hon icke känner igen som sitt eget, är för henne främmande, sårande, dömande. Älska det, kan hon icke. Därför har det varit, såsom aposteln säger: »Likasom den som var född efter köttet då förföljde den som var född efter Anden, så ock nu. »Och fastän det är hundratals år, sedan detta skrevs, kunna vi i dag säga: »Så är det också nu.»

O, vilket mål i livet att bliva en Guds människa! Vilken oändlig lycka att vara en Guds människa! Aposteln framhåller här ett förhållande, på vilket det kan prövas, om vi äro det ena eller det andra — vårt förhållande till det jordiska goda, till ägodelarna, till Mamon. Och han talar ett riktigt allvarsord till den person, som han kallar

»Gudsmänniskan», ett så genomträngande allvarsord, att jag vet icke, att något sådant kan ställas framför detta med avseende på allvarets djup. »Inför Gud», säger han, »som giver liv åt allt, och inför Jesus Kristus, som under Pontius Pilatus vittnade med den goda bekännelsen, manar jag dig att själv utan fläck och tadel hålla vad jag har bjudit, intill vår Herres, Jesu Kristi, uppenbarelse, vilken den salige, ende härskaren skall låta oss se, när tiden är inne, han som är konungarnas Konung och herrarnas Herre, han som allena har odödlighet och bor i ett ljus, dit ingen kan komma, han som ingen människa har sett eller kan se. Honom vare ära och evigt välde! Amen.»

Det är ju bjudande ord.

Och strax förut har han sagt: »Du, Guds människa, kämpa trons kamp och fatta det eviga livet!»309 Är verkligen vår ställning till Mamon, till penningen, till det jordiska goda, så full av faror, att sådana gripande allvarsord behövas för en Gudsmänniskas räkning? Ja, visserligen. För att förstå det måste vi se på apostelns ord om världen och världsmänniskans liv. Han talar om människor, som vilja bliva rika — icke om rika, utan om sådana som vilja bliva rika. Han talar om penningebegäret såsom en rot till allt ont, icke såsom om allt ont hade växt upp ur penningebegäret, men om detsamma som en rot, ur vilken allt ont kan växa upp och som kan nära allt ont. Och se vi på den närvarande tiden, möter oss något alldeles häpnadsväckande. Vi bruka tala om dansen kring guldkalven och därmed mana fram för oss bilden från en viss tidpunkt ur Israels historia, då Israels barn voro lägrade i Sinais öken. Men den dansen kring guldkalven gällde mindre själva guldet än den virvlande dans, som i våra dagar utan något mått äger rum. De fasor, världen nu bevittnar, hava ju sin grund i rent ekonomiska frågor, i förvärvsbegäret, i vinningslystnaden. Och det begär, som vållade världsbranden, huru många gnistor har det icke sänt ut! Huru många sådana har det icke regnat ned över vårt land, där förnöjsamheten förr bodde! Nu gäller det att bliva rik och passa på tillfällena. Nu för tiden kan det gå i en handvändning att bliva rik. En 16-17-åring kan om han har ögonen öppna och gör en god kupp, bliva rik på en vecka. Många bliva på det sättet rika och förstöra sig själva, ja, tillskynda sig själva, som aposteln säger, många kval. Det finnes ingen försynthet, ingen hänsyn till andra. Må andra3io

svälta, blott jag vinner! Må andra se sig om, vad de kunna få att äta och dricka, jag håller mina rikedomar inne, tills den dag kommer, då jag för dem kan få vad jag vill. Det har gått så långt, att de gamla orden för girighet och snikenhet icke längre räcka till, utan att för dessa begrepp nya ord kommit in i språket, vilka ligga i var mans mun men icke passa att upprepa från predik-/ stolen. Allt vad moral heter har naturligtvis sjunkit, såsom kvicksilvret på termometern sjunker, när temperaturen är låg. Vad är moral nu för tiden? Ingenting. Så sveper denna förfärliga storm fram även över oss. Det är då icke underligt, att aposteln, som fick Guds uppdrag att icke blott predika för sin tid utan för alla tider, ropar, såsom vi höra genom tidsåldrarna: »Fly sådant, du Guds människa! Även en Gudsmänniska kan lätt förbittras, kan lätt komma på tankar sådana som dessa: »Varför skall jag, som har arbetat och strävat nära på i alla mina dagar, icke hava mer än nätt och jämt vad jag behöver, medan andra, som icke förtjäna att kallas arbetsmänniskor, skola hopa rikedomar och förhålla mig, vad jag med rätta skulle hava?» Så kan man bliva bitter och knotsam., Därför manar aposteln Gudsmänniskan att vara förnöjsam. Men det är i sanning icke lätt att vara förnöjsam i denna tid. Mången tycker det låter nästan som ett hån, om man säger: Du har ju kläder och föda. I^ât dig därmed nöja. Naken kom du in i världen, och naken skall du lämna den. Varför skall du då avlas efter mer? Den största lyckan på jorden är förvisso den att vara gudfruktig med förnöjsamhet. »Fattigdom giv mig icke», bad en vis man.3H 0£h jag tror icke, att någon egentligen har bett om fattigdom — åtminstone känner jag ingen. Mången däremot har bett om rikedom. Men den nämnde vise mannen bad: »Rikedom giv mig icke heller, men låt mig min skäliga del av spis få.» Låt mig, menar han, få vad jag behöver för dagen.

Det är, som sagt, den största lyckan att frukta Gud och vara nöjd. Men det är en trons kamp lika svår som någon annan att under den närvarande tidens förhållanden vara stilla och nöjd. Kläder har man visserligen, men hur är det med födan? Ja, knappt kan det vara. Men ännu hava vi dock icke i vårt land saknat det dagliga brödet. Låt oss då lämna omsorgen om morgondagen åt Herren vår Gud och fly den väg, där vi veta, att frestelsen lägges ut, där vi lätt komma in i världens väsende!

Aposteln erinrar oss om att det är många som hava fallit för den frestelsen att vilja bliva rika. Ingen annan frestelse än den mäktade fälla någon av Jesu tolv lärjungar. Högmodets frestelse kom in, feghetens och människofruktans likaså. Men dessa frestelser förmådde icke rycka någon ur Jesu hand. Jag vill icke säga, att girigheten ryckte Judas ur Jesu hand men väl, att den frestelsen gjorde att han föll, att han tillskyndade sig själv många kval, att han villades bort från vägen och gick förlorad.

Så må vi då förstå, att det är allvarsord, som uttalas i vår text. Jag tror för min del, att det gives få lägen i livet, där det är så svårt för en kristen, en Guds människa, att verkligen hålla den raka vägen, som då det gäller förhållandet till det jordiska goda, att verkligen3*2

vara frigjord från penningebegäret, från bitterheten,

avunden och knotet.

Men det finns också rika Gudsmänniskor. Och vad säger aposteln om dem? Han säger till Timoteus: »Bjud dem som äro rika i den tidsålder som nu är att icke högmodas, och att icke sätta sitt hopp till ovissa rikedomar, utan till Gud, som rikligen giver oss allt till att njuta därav.» Och, vill han säga, när du behöver deras hjälp till något, så kom icke förlägen utan tvärtom, som om det vore en stor ynnest för dem att få vara med och hjälpa. Man bör komma försynt, det är visst, men på samma gång i det medvetandet att det är de rikas plikt att giva. Den som har denna jordens ägodelar och vill vara en Guds människa, må komma ihåg, att över all hans rikedom står detta ord: »Bjud»! — »Bjud dem som äro rika att göra gott, att vara rika på goda gärningar, att vara givmilda och gärna dela med sig!»

Sådan är nu en Gudsmänniskas väg på jorden, att har hon ingenting, då kommer frestelsen till henne att lätt bliva bitter, knotsam och full av avund. Och är hon rik, så kommer frestelsen från ett annat håll. Då frestas hon att sätta sitt hopp på den ovissa rikedomen i stället för på levande Gud, att hålla hårt om penningen. Penningebegäret slår sig lätt fast i hennes hjärta, och så glömmer hon vad det är att »vara rik för Gud».

Om kampen är svår i förhållande blott till en enda av de snaror och faror, som här äro skildrade, hur svår skall den icke bli, när till de nu nämnda frestelserna sälla sig en mängd andra? Ja, kampen är i sanning svår. Men det finns ett medel att komma igenom — att fly,313 fly till Herren Jesus, att gömma sig hos honom, att för-stå sin svaghet, att icke syssla med de där tankarna, när de komma, ty då är man snart fången i dem. O, vilka tankar penningebegäret kan fpda! Och vad penningebegäret och de tankarna sedan kunna snärja! Den fattige, som har svårt att draga sig fram, vet, att dagen räcker icke till, utan han ligger vaken om nätterna. Vilka tankar! Han kan icke få dem ifrån sig. Och den rike — han vet nog bäst, att rikedomen också föder tankar, som icke äro hälsosamma.

Fly därför, du Guds människa, fly in i din Frälsares famn! Då fattar du det eviga livet.

Iyåt oss tänka oss in i ett par bilder. Låt oss tänka oss en man, som har velat bliva rik. Han har spekulerat, kommit in i affärsförbindelser, vunnit och hopat guld. Det syns på hela hans liv. Han kläder sig på ett annat sätt än förr. Han har andra umgängesvanor. Han för ett stort bord. Ha¾i lever, som det heter, högt. Så gå dagarna. Men så kommer Herrens ord: »Du dåre, i denna natt skall man taga din själ ifrån dig.» Naken kom han in i världen, och naken måste han gå ut ur världen. Denne rike man kan icke taga med sig något av allt vad han äger. Han vaknar upp — så hörde vi i evangeliet i dag — i dödsriket. Vinerna och de kostliga rätterna finnas icke där, icke heller purpurn och de fina linnekläderna, icke heller bordskamraterna och vännerna, med vilka han förr gladde sig. Han är i dödsriket med tomma händer. Och vatten, vatten, som han knappt ville veta av här nere, och som han nu önskar sig för att därmed stilla sin törst, icke en droppe kan han nu få314

i dödsriket. Det är i sanning icke behövligt att måla helvetets fasor. Men att tänka sig litet in i dem skadar icke. Tänk dig en människa, som har farit efter allt detta, varom vi nyss sjöngo: »Det är stoft, det är mull», som sedermera i evigheten vaknar upp och finner sig ha förlorat allt! Men det är en förlust, som hon aldrig tänkt, att hon skulle göra — hon har också förlorat sig själv, förlorat sin själ. Jag beder eder, vänner, att ett ögonblick stanna inför denna fruktansvärda verklighetsbild.

Och nu beder jag eder följa mig till en annan verklighetsbild. Där är en människa, som har kämpat. Hon har känt begärelserna i sitt hjärta, känt sin eländighet och sin vanmakt, men flytt, flytt till Jesus, varje dag. Jagad av de onda tankarna, av frestelser av olika slag, har hon flytt i Jesu famn. Hos honom har hon hållit till. Inför hans ögon har hon kämpat sin kamp under tårar och förödmjukelse. Hon har fallit men åter upprättats. Hon har med ett ord kämpat. Och så kommer den sista dagen. Då fattar hon det eviga livet, det verkliga livet.

Det är den bilden, aposteln ser framför sig. Han ser mannen på rännarebanan, som löper mot segerkransen, undrande, om han skall kunna taga ut de sista stegen. Den löpande ser andra, som vilja taga segerkransen ifrån honom, tätt i sina hälar. Men han måste hava kransen. Så kommer det ögonbHck, då han når målet och griper kransen med sina händer. Det är det ögonblicket, aposteln tänker på, då Gudsmänniskan griper segerkransen efter en långvarig kamp.

Tänk dig dessa båda ögonblick! Ettdera skall bliva ditt. Antingen skall du som den rike mannen, om vilken3i5 det talas i l,uk. i6:e kapitel, vakna i evigheten och se allt förlorat, eller ock kommer du till den stund, då du får gripa segerkransen, då du har vunnit den.

Och nu frågar jag: Vill du icke bliva en Guds människa? Vill du icke lämna dig åt Jesus? Vill du icke slita de band, med vilka du är bunden och snärjd? Om de äro lossade på alla håll utom ett — om det finns ett enda band, som ännu binder dig — det bandet måste skäras av. Det behövs blott, att en enda fiber håller bladet fast vid trädet, för att det skall hava liv, låt vara ett tynande liv. Man kan leva ett tynande världsliv liksom ett tynande Gudsliv. Om det är den allra minsta förbindelse mellan dig och världen, så att världens liv kan nå ditt hjärta, då är det världslivet, som tager överhand över Gudslivet.. Alla band måste vara slitna. O, lämna dig åt Gud, såsom den dar vill med hela sin själ vinna det verkliga livet! L,ämna dig denna stund! Det kan annars bliva för sent för dig.

Samla, skrapa ihop, lägg på hög! Så lyder det, när man samlar denna världens rikedom. Jag ville också säga: Samla, samla men icke det som tillhör denna värld! Far efter rättfärdighet, Guds fruktan, tro, kärlek, ståndaktighet, tålamod, så att du kommer i besittning av skatter, som kunna bliva en god grundval för det tillkommande, och så vinna det verkliga livet!

Hur slutar den berättelse, som vi förut i dag gjort hänsyftning på, berättelsen om den rike kornbonden? Jo, med dessa ord: »Så går det den som samlar skatter åt sig själv, men icke är rik inför Gud.» Rik inför Gud — rik inför Gud! Blive det vårt mål! Amen.GUDS FRÄLSNING SVAG

i Kor. i: 26—31.

De nu upplästa orden utgöra stöd för en sanning, som är uttalad i det föregående, nämligen den sanningen att Gud på sin frälsningsväg gått fram efter helt andra linjer, än vi människor skulle hava tänkt oss. Han har, efter människors sätt att döma, utvalt det dåraktiga och svaga och i detta bevisat sin kraft och sin visdom. När vi läsa den heliga historien, är det också något för densamma genomgående, att Gud, då han förberedde frälsningen i Kristus Jesus, gick denna nyss nämnda, efter människosätt att se, svaghetens och dårskapens väg.

När Gud t. ex. väljer stamföräldrar för det livskraftiga egendomsfolket, väljer han en hundraåring och hans åldriga maka. Och när han för det folket ut ur Egypten, väljer han till dess ledare en man, som saknar den gåva, vilken framför allt bör vara en folkledares, om han skall lyckas i sitt förehavande — talets gåva, förmågan att ledigt uttrycka sig och rycka människor med sig. Och när han vill utrusta denne man med en makt, som han sedermera skall kunna använda, såsom när det gällde att slå på klippan för att framkalla vatten,317 och dela havet, frågar han honom: »Vad är det du håller i din hand?» och får till svar: »En stav». »Tag den», säger Gud. »Den skall bliva din härskarespira.» Och när han utväljer ett land åt sitt egendomsfolk, väljer han det allra minsta landet, ett land icke större till arealen än en medelstor provins i Sverige. När han sedan bland Israels folk utför sina råd och mäktiga gärningar, ser han sig alltid om efter redskap bland de minsta — den minsta släkten, den minsta i hans faders hus, den ringaste. Så med Gideon, så med David och så hela vägen. Och när han utväljer modern till världsförlossaren, är det en enkel kvinna bland folket, som får gå lidandets, smärtornas och förnedringens väg. Ja, allt detta känna vi till, och det är ju något som var och en till stor uppbyggelse själv kan

leta fram ur den heliga skrift.

Men vad Paulus i det som föregår vår text, särskilt anför, är, att Herren Gud utvalde Jesu Kristi kors till vår frälsning. Där samlar sig allt som är ringa, föraktat, avskytt och i världens ögon oädelt. Det löper där samman liksom i en punkt. Vi hava svårt att förstå, att Jesu kors framför allt annat var förnedringens symbol. Vi sätta nämligen korset såsom en symbol för det största av allt på våra altaren, på våra kyrktorn, på de dödas gravar, och det har blivit oss en skön och tilltalande symbol. Men under den tid, då evangelium om korset först gick ut, var förhållandet annorlunda. Då var talet om korset, såsom aposteln säger i detta samma kapitel, för judarna en stötesten, ja, rent av en skandal. Korsfästelsen var nämligen det hedniska3i8

dödsstraffet för de värsta bland missdådare. Och för grekerna, den dåvarande bildade världen, var predikan om korset något så utomordentligt dåraktigt, att den nästan ansågs som en galenskap.

Men Gud hade utvalt just korset till frälsningsväg, och i vår text hämtar aposteln ytterligare stöd för detta Guds sätt att gå tillväga genom att hänvisa den korintiska församlingen till dess egen kallelse. Vilka bland eder, frågar han, hava undfått och mottagit kallelsen? Det är icke, svarar han själv, många visa, många mäktiga, många ädlingar, utan sådana, om vilka människor säga, att de begripa ingenting. Det är det enfaldiga och okunniga folket. Icke många mäktiga. Nej. Det var ju många gånger bland slavarnas klass, som kristendomen vann insteg, bland enkla hantverkare, tjänare och tjänarinnor. Och det var icke många av ädel börd utan många, vilkas börd var alldeles obekant. Det var hoprafsat folk från andra länder, många tagna som krigsfångar. Detta förhållande använder nu aposteln till stöd för den sanningen, att Gud på sin frälsnings-väg utväljer just de dåraktiga och ringa. För världen är detta ett bevis i alldeles motsatt riktning. Redan på Jesu tid sade fariséerna: »Icke har väl någon av oss fariséer eller av rådet trott på Jesus av Nasaret, utan blott folket, som icke vet lagen och som är förbannat. Det är detta okunniga folk, mena fariséerna, som hava kommit på den underliga idéen att tro på Jesus Kristus. Och det utövar nog ännu i dag ett ganska stort och mäktigt inflytande på en hel del människor, att det huvudsakligen är bland de ringa, som evangelium vunnit319 ingång, icke bland vetenskapsmännen, bland de stora affärsmännen eller bland de i annat avseende mäktiga eller bland dem som hava, vad man kallar, adlig börd eller ett förnämt släktskap. Men det finns dock sådana, om än icke många. Om det inga sådana funnes, skulle vi ovillkorligen tänka, att Jesu lära passar icke annat än för enfaldigt folk, men så är det icke.

Det är, säger emellertid aposteln, så, att det som för världen var dåraktigt, har Gud utvalt, på det att han skulle komma de visa på skam; och det i världen svaga har han utvalt, på det han skulle komma de starka på skam. Och det i världen oädla och föraktade har Gud utvalt, och det som intet var, på det att han skulle göra om intet det som något var. Varför, så måste vi fråga, har Gud gått denna underliga, för många rent av anstötliga, väg för att frälsa världen? Hade det icke varit bättre att välja en väg, om vilken hela världen hade måst ropa: Detta är visdom, detta är starkhet, detta är storhet?

Först och främst kan ju svaras, ehuru det icke är textens svar: Hur hade det då gått med de dåraktiga, de svaga och de oädla i världen, om Gud hade gått fram över höjderna? De hade icke kommit med. Därför utvalde Gud ett sådant evangelium, som, ehuru dåraktigt i världens ögon, medförde frälsning för alla, som i ödmjukhet ville böja sig för honom. Och det svar texten giver är detta: Korset blev frälsningens banér, för att intet kött skulle förhäva sig, för att ingen människa skulle kunna berömma sig.

Det är ju dock underbarare än allt annat, att då det320

mest dåraktiga och svaga, det rent av förargelseväckande och anstötliga är samlat i korset, är där också samlat Guds kraft och Guds visdom. Vilken underHg Gud, vilken mäktig och stor Gud, som kan inlägga sin visdom och kraft i det, inför vilket hela världen står undrande — att det mest dåraktiga och hans visdom mötas i en och samma punkt! Om människor i vilken tidsålder som helst skulle ha försökt att utstaka en frälsningsväg, hade ingen enda sagt: Den vägen skall bliva korset. En man skall dö på förbannelsens trä och därigenom bereda frälsning åt en hel värld. Nej, ingen människa hade kunnat komma på den tanken. Och skulle någon ha gjort det, hade han visserligen icke ansetts såsom klok.

Men i detta kors ligger, som sagt, Guds kraft och Guds visdom. Gud gick sannerligen icke denna väg, därför att den behagade honom mest av de många vägar han hade att välja på, utan därför att det fanns ingen annan väg att välja. Han valde den, ehuru det kostade honom så fruktansvärt mycket att välja just den vägen. Gud älskade denna världens visa, denna världens mäktiga och ädlingar, lika väl som han älskade den fattigaste och ringaste människa. Om jag skulle kunna få tala på det sättet, ehuru det icke passar in på Gud, som är för stor för oss att fatta, skulle jag vilja säga, att det smärtade Gud att nödgas gå den vägen, där så många skulle stöta sig och snäva. JDet var vår benägenhet att förhäva oss själva, som gjorde, att denna väg blev vald, på det att intet kött skulle berömma sig inför Gud. Vägen är således i korthet denna: Intet i dig själv321

—- allt i Jesus Kristus. Detta intet och detta allt är en så konstig väg, att den för oss alla är full av tårar, att den vållar oss mycken kamp. Och när man någon gång tänker: Nu har jag det klart — intet i mig själv, allt i Kristus Jesus, förvirras man strax igen och letar efter något i sig själv och något i Kristus i stället för att hava allt i honom och intet i sig själv.

Men vad vill det då säga att vara intet eller att äga intet i sig själv? Månne icke också det har blivit missförstått? Icke kan det betyda att Gud icke genom sin Ande har skapat något i människans hjärta, som för henne och även för honom bör vara dyrbart? Är det icke så att den tro, han skapar i ett människohjärta, kallas för »vår allra heligaste tro», »en lika dyrbar tro»? Och är icke den kärlek, som Gud föder i ett människohjärta, det största av allt på jorden? Kärleken är ju det största av allt. Icke är meningen denna: Jag är intet i mig själv så, att det icke skulle finnas något annat inom min person, som är dyrbarare till och med än livet och som Gud har skapat? Men jag fruktar, att det ibland tages så. Intet i mig själv — allt i Kristus. Jag är ingenting, det finnes intet gott inom mig. Men däruppe i himmelen är Kristus, och han är min rättfärdighet. Om det ligger sanning i detta, så är det något, som också mycket lätt missförstås, när det talas om att man skall vara intet i sig själv.

Vi vilja se närmare på saken. Det heter i vår text, att Jesus Kristus har blivit för oss till visdom från Gud, till rättfärdighet, till helgelse och till förlossning.

Hur skall jag, när det gäller min frälsning, i fråga om

visdomen — vara intet i mig själv? Jo, jag skall icke hålla på mina egna tankar utan med min tro gripa om Guds tankar. Men detta är icke lätt. Hur mången ibland oss har icke själv gjort upp sin religion. Man har sovrat och förkastat, vad man tycker icke är lämpligt, överensstämmande med ens uppfattning, omdöme och förstånd. Man har samlat upp visdomsord, som man menar, från den ene och den andre författaren och så härav skapat sig en religion. Man håller på sin egen visdom, och sedermera har man också i livet sökt följa denna själv-gjorda religion. Men att vara intet i sig själv det är att uppgiva sina egna tankar och i stället gripa om Guds tankar. Gör jag detta, då kommer jag därtill, som aposteln säger, att Kristus blir min visdom, att Guds visdom så att säga för mig koncentrerar sig i Kristus. Jag tränger igenom detta, som synes dåraktigt och galet för människor och kommer att tillbedja inför Herren Jesus Kristus. Jag finner, att han, just han, som hängde på korset, är Guds visdom. De heliga, som hava levat före oss, hava, mången gång åtminstone, kunnat en konst, som är nästan utdöd i våra dagar, konsten att tillbedja, att kunna försänka sig in i Gud, in i hans tankar. När de det gjorde, fingo de utropa med aposteln Paulus om det som sett så dåraktigt och konstigt ut: * »O, vilket djup av rikedom och visdom och kunskap hos Gud! Huru outgrundliga äro icke hans domar och huru outrannsakliga hans vägar! Ty av honom och genom honom och till honom äro alla ting. Honom vare ära i evighet!» Då lyste det från korset. Ja, korset, Jesu Kristi kors, som är en dårskap för världen, en galen-3^3 skåp och en förargelse, blir för den, som fått Kristus till sin visdom, som blivit intet i sig själv, det dyrbaraste av allt i livet.

På samma sätt, när det gäller vår rättfärdiggörelse, som är det andra, aposteln omtalar. Vad vill det här säga, att vara intet i sig själv? Det är att hava Kristus till sin rättfärdiggörelse, att icke själv hava byggt upp sin rättfärdiggörelse utan att hava låtit Guds ord döma sig, Guds ord klarlägga ens eget läge, ens egen synd, att hava burit denna synd fram till Jesu Kristi nådastol, att hava lagt ned den i bekännelse inför honom och lyssnat till hans nådefulla ord: »Dina synder äro dig förlåtna.» Att bliva rättfärdiggjord i Jesu Kristi blod det är att vara intet

i sig själv. Men att vara något i sig själv det är att uppbygga sin egen rättfärdighet, att taga ifrån litet här och litet där av vad man tycker sig hava dugt till i livet, av det goda man menar sig hava uträttat för att stödja sig på detta och icke behöva stå alldeles blottställd inför Gud utan få det sig räknat till godo på domens dag. När man intager denna ställning, då är man icke intet i sig själv. Men när man uppgiver allt det egna och såsom en fattig, botfärdig syndare kommer för att rättfärdiggöras genom Jesu blod, för att allenast i honom hava sin rättfärdighet, dä är man intet i sig själv.

Kristus har vidare för oss blivit till helgelse han Gud. Det är samma sak här. Vi själva bliva intet på helgelsens väg. Vi mottaga vår helgelse, alldeles som vi mottogo våra synders förlåtelse, nämligen genom tron på Jesus Kristus. När vi tro, att han är mäktig att ut-324

föra sitt verk i oss. när vi gjort den erfarenheten, att vi icke duga till något, att lika litet som vi äro dugliga att i egen kraft göra något för att få våra synders förlåtelse, lika litet duger vår egen kraft att förvärva oss helighet, men vi lita på Jesus Kristus, som sagt, att han skall fullkomna det i oss påbegynta verket, lita på att han hör sitt barns hj ärterop: »Herre Jesus, helga mig du, så att jag blir en alltigenom helig människa», då är jag intet i mig själv. Men, säger någon, jag ser icke Guds verk i mig. Ja, det är just så Gud vill hava det. Annars skulle vi förhäva oss i oss själva. Men utan att se någon helighet i ditt liv, får du tro på Jesus Kristus, att han icke sviker utan har i dig skapat den helighet, vari du kan bestå inför Gud. Se, detta är att vara intet i sig själv men hava allt i Jesus.

Och likaså när det gäller förlossningen. När jag skall skiljas från allt här på jorden, allt som varit mig kärt, allt som jag velat fullborda men icke hunnit med eller kommit ut med, att vid tanken på döden, graven och domen vara trygg i medvetandet, att Jesus Kristus är mig av Gud gjord till förlossning, det är att hava intet i sig själv. Hur ofta hava vi icke mött en sådan syn på jorden! Där har legat någon Jesu Kristi pilgrim och kämpat sin sista kamp, längtande efter förlossning. Hur har icke Gud då lyckats taga ifrån denne sin tjänare allt vad han förr kanske kände sig frestad att stödja sig på, så att han i sig själv blivit intet, intet! Denna Jesu lärjunge dör salig och jublande, ty Jesus var för honom allt.

Här är nu detta intet och detta allt, som texten för325 oss framhåller. Gud give oss nåd att fatta det rätt! Detta är nämligen den allra djupaste vishet, som möter oss i Herrens ord. Hur har icke just vår självförhävelse gjort vägen svår för Jesus Kristus! Hur har icke Gud nödgats gå underliga vägar fram till vår frälsning blott för denna vår självförhävelses skull! I de orden: »På det att intet kött må berömma sig inför honom», ligger skälet, varför Gud gått dessa för oss underliga vägar. Vårt fall bestod just däri, att vi ville förhäva oss. Den första människan ville bliva lik Gud, ville göra sig själv till medelpunkt, i stället för att Gud skulle vara det. Den förtröstan och tillit, som Gud skulle hava, vände hon in på sin egen kraft, sin egen vilja, sin egen förmåga, sitt eget upplysta förstånd och sina egna maktmedel i stället för att förstå: Här duger allt mitt till intet. Hela släktets fall blev en följd av denna självförhävelse. Det är därför, som Gud tiderna igenom, såsom jag nämnde i början, gjort sin kallelse och utkorelse bland människorna så där underlig, som han gått så ringa vägar.

Vem av oss är det väl, som icke känner lust till självförhävelse? Vem är det, som icke ibland blivit bländad av mänsklig visdom, av det mänskligt stora och mäktiga, av det som kallas ädelt i världen? Men när man granskar det närmare, hur tomt är icke allt detta! Paulus vågade kalla sin tids filosofi för barnaläror. Det var djärvt och modigt. Jag förmodar, att han såg mycket av djuphet, klarhet och storhet i den hedniska filosofien. Men när det gällde att bliva en frälsad, rättfärdiggjord, helgad och förlossad människa, då326

blev den hedniska filosofien i hans ögon idel barnaläror. Det fordras ett inre mod, det är onekligt, för att gå den frälsningens väg, som Jesus banat, ty man blir då räknad som dåraktig, oädel och ringa i världen. Men tänk själv efter, hur lätt förhävelsen kommer in i ditt eget hjärta! Ja, det går så långt med oss — kanske vi litet var ha erfarit det — att om vi någon gång tyckt: »I det eller det stycket har jag icke felat; det och det är icke min synd; detta har jag alltid vetat att akta mig för», så dröjer det icke länge, innan Gud nödgats visa oss, att vi även i det stycket kommit på skam. Och så tänka vi efteråt: »Jag skulle aldrig ha sagt som jag gjorde, ty nu får jag stå här och blygas. Jag tyckte, att jag hade hunnit över frestelsens gräns, att frestelsen icke längre för mig hade något

lockande, men så lockade den ändå, och jag föll.»

Ja, ned i stoftet! Det är den enda vägen.

»Men den som vill berömma sig», säger Herren — det ligger nästan ironi i det uttrycket, och det finns verkligen helig ironi i Skriften. Herren vet, att vi allesammans vilja berömma oss. Nåväl, här finns något att berömma sig av: Han berömme sig i Herren! »En vis berömme sig icke av sin vishet, och en stark berömme sig icke av sin styrka, och en rik berömme sig icke av sin rikedom. Utan den som vill berömma sig, han berömme sig därav, att han känner mig och vet, att jag är Herren, som gör barmhärtighet, rätt och rättfärdighet på jorden.» Vi få berömma oss av Gud, och däri ligger trygghet, ty det är en berömmelse, som omöjligt kan tagas ifrån oss. Vadhelst vi annars i världen327 berömma oss av, går det därmed som med Jonas' kurbits — det kommer mask däri. Men berömma vi oss av Herren, då berömma vi oss av något som står vid lag. Berömmer du dig av Herren, så betyder det visshet om att du i Herren har din frälsning, och att du kan tala därom med glädje, ty det är ju så, att när man kan berömma sig av något, är man glad. Hur skall det då icke kännas att få berömma sig av Gud! Visst måste det vara glädje.

Så se nu i första hand på den oändliga nåden, att det är det dåraktiga, oädla, föraktade, ringa, detta som var ingenting, som Gud räcker ut armarna efter! Och är jag i mig själv något, skall jag snart få känna, att Gud arbetar med sin Ande, för att göra mig till intet. Det är som det blivit sagt mer än en gång: Det är svårt för Gud att göra en människa till intet och att, när han gjort henne till intet, få göra något stort av henne. När Herren befaller Jeremia att upptaga profetens kall, säger han: »Du skall upprycka, nedbryta, fördärva, förstöra.» Sedan fick han också tillsägelse att uppbygga och plantera. Det nedbrytande arbetet nämnes med fyra ord och det uppbyggande med blott två. Ty det är så, att det är det nedbrytande arbetet i våra själar, som ändå är det förnämsta, såtillvida som det är villkoret för allt uppbyggande.

Gud give oss det heliga modet att släppa till våra liv och våra hjärtan, så att han får göra oss till intet, att han sedan må få göra oss till något, och att vi få hava allt med Jesus Kristus! Amen.TILL FRIHETHAR KRISTUS FRIGJORT OSS

Gal. 5:1.

Detta är ett mäktigt, stort och kraftigt ord. Det talas så där rakt på sak, som vi äro vana att höra denne apostel tala. »Till frihet», säger han, »har Kristus frigjort oss; stån därför fast och låten eder icke på nytt fångas under träldomsok.»

Om det bleve tal om det mänskliga livets många förmåner, skulle friheten säkert komma att uppskattas såsom en av de högsta, om icke rent av såsom den allra största. Att ett folk äger sin nationella frihet är ett livsvillkor för det folket, ja, dess största lycka. Vårt folk har länge åtnjutit frihet. Ja, vi kunna berömma oss av att äga frihet på månget område: samvetsfrihet, yttrandefrihet o. s. v. Men månne icke vårt folk genom denna långvariga frihet också förslappats, så att det icke förstår att, såsom sig bör, uppskatta den stora förmånen av sin frihet?

Vern förstår icke också, att den personliga friheten är en av de första förutsättningarna för mänsklig lycka, att, som lagen uttrycker det, man råder över sig och sitt? Och hava vi icke exempel på att mycket329 fattiga människor, som fått ställt i utsikt för sig att få bättre förmåner i livet, ryggat tillbaka för att mottaga detta erbjudande av fruktan att på något sätt få sin personliga frihet inskränkt? De hava hellre suttit kvar i trasor och svält, än de mottagit en förmån, som de misstänkt skulle inskränka på deras personliga frihet. Ja, det behöver icke sägas många ord om att friheten är en av jordelivets största förmåner.

Men här i vår text är det fråga om en ännu större frihet än den nationella och den personliga, nämligen om den frihet, vartill Kristus har frigjort oss. Och denna frihet är nog den största av alla de gåvor, som i tid och evighet kunna givas en människa.

Vad aposteln menar med den frihet, vartill Kristus har frigjort oss, kunna vi förstå, om vi läsa det brev, ur vilket vårt textord är hämtat. Galaterna hade varit lyckliga i Jesu Kristi nåd. De hade smakat denna barnsliga glädje i Gud, då samvetet är fritt och hjärtat fröjdar sig över Guds oförskyllda nåd i Kristus Jesus. Men så hade de genom

falska lärare, som insmugit sig i församlingen, börjat syssla med vad de själva skulle vara och göra för att kunna vara riktigt förvissade om att hava Guds nåd. Och så blev icke längre Guds nåd denna fria gåva, som den förut varit. Samvetet var icke längre så fritt och hjärtat icke så barnsligt jublande. Man började träla under vissa lärosatser, som man själv uppställt. Paulus ser i detta ett så allvarsamt ok som ett träldömsok och manar med sin kraftiga röst: »Stån fasta i den frihet, till vilken Kristus har frigjort eder!» Ja, han gråter över galaterna och säger, att han skulle330

vilja giva sina ögon för deras väl. Vern, frågar han, har tjusat eder, så att I icke skullen tro sanningen?

Men vi kunna förstå också på en annan väg, vad aposteln menar. Då vi fått detta ord just på reformationsdagen, avser det att peka på historiska förhållanden i gångna tider, då världen suckade under detta ok: Vad skola vi göra för att bliva saliga? Allmosor, vallfärder, det ena och det andra — när är det nog gjort? När få vi tro? När kunna vi vara vissa? När få vi vara glada och fria? — Ack, det blev aldrig nog. Så kom IyUther med evangelii predikan. Och det var just Galaterbrevet, som han framför allt stödde sig på i sin evangeliska predikan för att visa, att det finnes ingenting, som kan göra en människa riktigt glad och innerst lycklig och fri annat än förlossningen i Kristus Jesus, den förlossning, om vilken vi nyss sjungit: »Förlossningen är vunnen.»

Men vi kunna förstå, vad aposteln menar, på en tredje väg, som är ännu säkrare — på den egna erfarenhetens väg. Säkert är det många ibland oss, som här kunna vara med. Hur var det förr med oss? Gingo vi icke en gång och längtade efter den stund, då vi skulle få jubla i syndaförlåtelsens frihet? Men vi blevo aldrig färdiga. Vi hade aldrig den tro, som vi ansågo vara nödvändig. Vi kunde aldrig taga reda på alla våra synder, så att vi kunde bekänna dem. Och om vi hade bekant, vad vi visste med oss, så tänkte vi: Kanske vi icke äro uppriktiga. Kanske det ändå är något som fattas. Vi gräto mången gång. Än var det fel med vår tro, än med våra böner. Och aldrig tordes vi säga, att vi voro33i Guds barn. Aldrig tordes vi böja våra knän och tacka Gud och säga: »Nu är jag fri och frälst.» Men vad var det som gjorde ändring, så att det till sist gick att sjunga, jubla och tacka? Icke var orsaken den, att vi blivit i ordning med allt utan den, att vi fingo se, att Kristus på korset och i uppståndelsen vunnit en evig förlossning. Vi trodde på Jesus Kristus, och så blevo vi fria. Det är detta Paulus menar, när han säger: »Till frihet har Kristus frigjort oss.»

Och är det icke till denna frihet vi kalla och bjuda i varje predikan? Vi vända oss ju så ofta till just sådana själar, som ännu gå under trätdomsok, som ibland tro, men så sjunka tillbaka igen i fruktan, i träldomens ande. Det är till dessa vi oupphörligt vända oss och säga: »Du år fri. Kristus har förlossat oss. Träldomsoket är brutet genom Jesus Kristus. Snaran är söndergången och fågeln är fri.»

Nu säger aposteln till alla som på det sättet äro frigjorda: »Stån fasta!» Och när han uttalar de orden med ett så genomgripande allvar, kunna vi därav förstå, att det är icke nog att en gång hava tagit emot denna frihet, utan att det också kräves att vi behålla den. När han uttalar ett sådant allvarsord, förstå vi, att är det en kamp att komma fram till friheten, så är det också en kamp för att behålla den och alltjämt innerst i sin själ vara lycklig, att icke något på nytt låta sig av något bindas. Jag menar bindas på det sättet, att man icke vågar vara lycklig. Det kan komma sådana tankar, när man ser på sitt genomfattiga liv i Gud, ser, hur det alls icke blivit, vad man från början tänkte332

eller hoppades att det skulle bliva. Då kommer missmodet, ångesten, fruktan, träldomsanden på nytt över människan, så att livet blir ett suckande liv. Men när så är, är det något fel med friheten innerst i hjärtat. Ty den frihet, om vilken här är tal, är frihet från fördömelse, visshet i hjärtat, att ingen dom vilar över en, utan att man står under Guds välbehag, frihet från skuldkänsla, så att man mitt under medvetandet om en gränslös skuld också har medvetande av en gränslös försoning, en försoning som sträcker sig ut över allt vad skuld heter, så att man inne i samvetet är lös och fri. Och gradmätaren på detta är, att man stundligen kan sucka: »Abba Fader»! att ingenting får skymma och tynga, att ingenting ligger emellan oss och Gud, att man vet: »Jag är frälst av idel nåd utan förskyllan genom förlossningen i Kristus Jesus.»

Men, som sagt, hur mycket är det icke som kan lägga sig över detta, så att denna frigörelse och glädje skymmes, mattas, slocknar! Är det något själafienden vill röva ifrån oss, så är det denna barnaglädje i Gud, denna barnarätt

att få känna sig fri.

Men en sak få vi icke alldeles lämna ur sikte, ehuru vår text icke talar därom. Denna frihet kan missbrukas. Den kan, säger aposteln på ett annat ställe, bliva en täckmantel för ondskan. Egentligen finns det icke något som icke kan missbrukas. Men är det något som lätt missbrukas, så är det friheten, den må kallas nationell frihet, personlig eller andlig frihet. Därför måste vi tänka på att friheten går djupare än så, som333 i detta bibelord berörts. Kristus själv talar på ett ställe om att sanningen skall göra oss fria. Och därmed syftar han på en frigörelse i ännu djupare bemärkelse än den som omtalas i Gal. 5:e kapitel.

Det var mänsklighetens fall, att frihetsbegreppet blev förvänt. Det största misstaget och missgreppet i mänsklighetens hela historia ligger i denna historias begynnelse, då man missuppfattade friheten ända därhän, att den skulle bestå i, att människan fick råda över sig själv, att hon skulle vara sig själv i stället för att vara sig själv i Gud. »Skulle Gud hava sagt?» Skulle Gud lägga några band på henne? Skulle Gud förbjuda? Skulle människan icke få göra vad hon ville? Så lydde frestarens röst. Hur mycket man har plockat bort ur denna gamla skapelsehistoria och historien om syndafallet, i dem ligger ett så omätligt djup av visdom, att hela mänsklighetens därefter kommande historia bekräftar sanningen av de enkla orden. Vad är det månne, som har förvänt hela utvecklingen? Vad är det som har fört den in på orätta banor, om icke just den tanken, att den sanna friheten skulle bestå i detta: Jag gör vad jag vill. Jag är min egen herre. Jag bestämmer själv över mina handlingar och tankar, och ingen har att fråga därefter, ty jag är en fri människa. — Det var vad satan sade till den första människan. Och hon tänkte vad hon ville och gjorde vad hon ville, och så låg från den stunden ett träldomsok kring hennes hals, medan hon dock trodde sig vara fri.

Och vad är det som utmärker den närvarande tiden kanske mer än någon föregående tid, om icke just334

detta: Man tänker vad man vill och gör alldeles vad man vill. Man menar, att friheten består däri att man är sin egen herre, och kastar så över bord sekelgamla sanningar, sedvänjor, omdömen, tankar och idéer, som långsamt hava utvecklats och brutit sig igenom under tusenårig kamp. Man kastar allt sådant över bord och bara stirrar på detta: Vi vilja vara fria. — Men det är ett träldomsok, som i denna dag ligger över mänskligheten och det behöver man blott hava människoögon för att se. Vi hava inför oss en mänsklighet som suckar, lider, kämpar. Är det den fria mänskligheten? Vågar någon säga det? Nej, det är en mänsklighet under trål-domsoket. Se, man missuppfattar vad det är att vara fri. Du skall vara dig själv, det är sant. Men du skall vara dig själv i Gud och icke utan Gud. Då blir friheten i djupaste bemärkelse den, att din vilja mer och mer kommer att stämma med Guds vilja. Men icke genom tvång. Nej, den formar sig fritt efter Guds vilja. Och går det därhän, att min vilja fritt formar sig efter Guds vilja, att vad Gud vill och vad jag vill mer och mer sammanfaller, då lösas konflikterna i livet. Lyckan växer, ja, blir obeskrivlig. Det finns egentligen ingenting som stöter emot, ingenting som då blir tungt och svårt. Allt blir lätt, när Guds vilja är min vilja och min vilja är Guds. Där är frihet. Och det är till denna frihet vi måste kämpa oss fram dag för dag för att vinna livets stora, härliga oss tillämnade lycka.

När det då gäller att se på friheten i dess djupaste bemärkelse, i bemärkelsen av Guds och min viljas överensstämmelse, må vi i sanning bedja Gud om själv-335 rannsakningens ande och Guds Andes upplysning, att våra liv genomskådas, så att icke något band får hålla oss fångna. Det är min övertygelse, att många av dem som sjunga så glatt om frihet och förlossning, äro bundna. Ja, jag fruktar att mer än en, som vill bära namn av en Jesu lärjunge, i själva verket är fången genom någon synd. Den man, om vilken det i Gamla testamentet hette: »Guds Ande föll över honom», var icke han efter några dagar fången? Saul, konungen i Israel, var fri. Men över hans hjärta lade sig omärkligt avundens band, och så var han under träldomsoket. David, konungen, som strängade sin lyra så härligt, var fri men föll i vällustens synd och kände i samma ögonblick, att han var fången, ty han säger: »Guds hand låg dag och natt tung över mig.» Icke kunde han sjunga då. Det var ju något som band honom. Men han stod icke ut med detta. Han kom till sanningens erkänsla, bekände och blev fri. Var det icke så med Judas, att han var en Jesu lärjunge? Och Ananias och Safira, hade icke de, av Jesus frigjorda, jublat över Guds frälsande nåd? Men såväl över deras som Judas hjärtan lade sig helt oförmärkt girighetens snara, så att de förkvävdes. Skulle bibeln vara full av sådana exempel, om här icke förelåge en fara för oss?

Jag tror, att om Guds Ande komme ibland oss på ett mer genomgripande sätt, skulle det bliva mer än en gammal kristen, som finge böja sina knän och göra en bekännelse, som vi aldrig tänkt att vi skulle få höra, om något som i hemlighet bundit hans hjärta i många år, så att han icke kunnat sjunga och jubla i Gud.336

Det är i sanning ett gripande ord, detta: »Till frihet har Kristus frigjort oss; stån därför fast och låten eder icke på nytt fångas under träldomsok!» Jag såg en gång en skara vackra små fåglar slå ned på ett snöfält för att plocka frön ur växter, som stodo kvar efter sommarens grönska. De slogo ned under sång och jubel. Men en gosse hade lagt ut några snaror på fältet, och när svärmen flög upp, var det några stackare som icke kunde följa med. Deras fötter hade fastnat i snaran. De sågo efter sina bortflygande vänner, och det var veklagan i deras kvitter.

Jag tänkte: »O Gud i himmelen, må icke min själ, då Guds folk lyfter sina vingar till flykt, då de sväva hem till levande Gud, vara fången i någon hemlig eller uppenbar snara!»

Det står Guds folk en härlig frihet tillbaka. Den kallas av aposteln »Guds barns härliga frihet». Han tänker på uppståndelsen, kroppens uppståndelse, den dag då de sista banden skola brista, då icke grav och död och en skröplig kropp ha några band*kvar för oss, utan det är frihet till både kropp och själ — Guds barns härliga frihet. Må ingen av oss bliva tillbaka! Till frihet har Kristus frigjort oss; stån därför fast och låten eder icke på nytt fångas under träldomsok! Amen.DÖ D O C H L I V

Rom. 6: 3—n.

Detta ord kan väl sägas vara ett av de mest djupgående, vilka vårt Nya testamente innehåller. Det berör det inre livets — livet i Gud -— djupaste hemligheter. Det berör själva helgelsefrågan, sedd från den djupaste synpunkt, varifrån den kan ses. Orden röra sig omkring liv och död eller rättare omkring död och liv.

Iyiv och död — så bruka vi tala, när vi röra oss på andra områden, där de orden kunna förekomma, ty livet föregår döden. Människolivet födes, växer, blomstrar, vissnar och dör. L,ivet först, döden sedan. I naturen på samma sätt. Fröet gror, växer, lever kortare eller längre tid. Så vissnar växten ned och dör. I4v och död. Men här ser man ock en omsättning: I4v och död och åter Hv och död. Ty då växten låter sina blad vissna, falla till jorden och förmultna, så giver den ämne till ny näring. Det är en ständig omsättning men ändå liv före döden.

I vår text är det emellertid alldeles tvärt om. I den fråga, som här föreligger, kan intet Hv finnas utan föregående död. Och redan detta är något, som övergår vår

tanke. Icke nog med att döden måste föregå, det är ur själva döden, som livet växer upp'. Vi måste dö. Det måste vara, såsom det heter i en psalm, som vi ofta sjunga vid graven: »Så lär mig dö, förrän jag dör.» Det är således icke döden vid livets gräns och härlighetslivet där uppe, som det är fråga om. Då vore det ju så naturligt: död före liv, utan här är fråga om något, som måste ske med oss redan här i tiden.

Ingen av oss börjar att leva i sanning, utan att han först dött. Det är det, som är så underligt. Och när denna död inträder, det säger oss aposteln. Han sammanställer den döden med dopet. Och det lider intet tvivel om att han här tänker på den omvändes dop, hedningens eller judens, som kommit till tro på Jesus Kristus och så blivit döpt i Jesu Kristi namn. När han döptes, döptes han genom tron in i Kristi död och dog.

Paulus kallar här dopet »dopet till döden». — Han kunde hava sagt »dödsdopet». Men det kunde hava förvillat oss och hade därför icke varit ett lämpligt uttryck. Därför använder han icke det uttrycket utan säger: »dopet till döden».

Då Kristus dog, dog han för syndens skull, för synden, för att förlossa oss från våra Synder. Hans död var en försoning för synden, och genom tron införsättas vi i denna Kristi död, liksom en gren ympas in i trädet. Och så få vi del av alla Kristi döds välsignelser till försoning, till förlåtelse, till frigörelse från döden och domen, såsom han säger, när han litet längre fram kommer tillbaka till samma ämne: »Så är nu ingen fördömelse för dem, som äro i Kristus Jesus.» Vi komma genom tron339 eller om vi vilja uttrycka det så, genom dopet in i en sådan ställning, att det finns för oss ingen fördömelse, ingen dom.

Den som har dött, säger aposteln även i det upplästa ordet, han är rättfärdigad från synden. Här är en ny bild. Om någon står tilltalad för ett brott, men dör, så avskrives målet, ty den rannsakade och kanske dömde lever icke mer. Det är därför ingenting vidare att säga om den saken. Han rättfärdigas från sitt brott på det sättet. Han dör nog anklagad, men domen faller icke sedan. Den, som går in i Kristi död, är lika fullkomligt fri från all anklagelse och all dom, som brottslingen, vilken dör, är fri från den mänskliga rättvisans krav. I slutet av vår text säger aposteln ock: »Så hållen ock I före, att I ären döda från synden.» Det är för hela helgelselivet av den utomordentligaste betydelse att kunna hålla fast detta. Det är en ställning, i vilken människan träder in, som hon kanske icke alltid kan känna eller för sin blick och sin känsla fasthålla, men som hon i tron ovillkorligt måste hålla fast för att kunna växa i helgelse. Och ju innerligare och barnsligare hon i tron fasthåller detta: »Jag är död med Kristus, jag är fri från all dorn, all anklagelse, och mitt samvete är fritt», dess mer växer hon i helgelse.

Jag sade nyss: Det är — livet, som växer upp ur döden. Och nu en annan bild. Växten, säden på åkern, kräver till förutsättning för att kunna leva ett verkligen friskt, starkt liv, att den åker, vari kornet är nedlagt, på alla håll är genomskuren av harv och plog. Ju mer jordenär liksom dödad genom dessa redskap, dessbättre triveslivet;.340

O, vilken härlighet att få hålla före: Jag är med Kristus på korset död från synden! I,ika visst som han dog till en försoning för synden, lika visst har jag min synd förlåten.

I vår text står icke talat om Kristi död för synden — därom talas på andra ställen — utan här användes uttrycket: »Kristi död från synden». Han dog från synden en gång för alla. Han hade kämpat en kamp mot synden hela sitt liv, ända från barndomen till det sista. Han hade aldrig i den kampen gått under utan alltid segrat. Men när han dog, behövdes icke längre den kampen. Han dog från synden, dog från den plåga, som varit hans livs lidande, dog från att behöva se synden i sin omgivning, i sina älskades hjärtan, se den hos en Petrus, ja även en Johannes, hos alla de älskade, se den i sina fienders mörka, hotfulla ögon, se den i hela deras personlighet och liv, se den i den sataniska makt den vunnit över människorna, då de t. ex. voro besatta, se den, då den såsom en frestelse studsade tillbaka mot hans eget hjärtas sköld. Han dog från synden. Kampen med synden behövde han aldrig mer. När han låg i Josefs grav, var han död från synden en gång för alla.

Och när vi genom tron gå in i Kristi död, gäller det även för oss att hålla före, att vi hava intagit den ställningen till synden med alla dess frestelser, att vi äro döda från den. Det kan icke vara annat än en trosställ-ning, vi intaga, ty ingen människa är så död från synden, att hon icke känner frestelser röra sig inne i hjärtat och även för stunden få något medhåll. Vi äro icke döda från synden så, att vi icke kunna falla eller34i till och med stundom falla. Men om vi äro troende, måste vi hålla fast, att vi genom tron ingått i den ställningen, att vi verkligen äro döda från synden. Även om vi hava till ytterlighet svårt att försvara den ställningen, om vi lätt vika ifrån den eller halka ned ifrån den, måste vi dock fasthålla: »Jag har en gång genom tron och dopet fått gå in i den ställningen, att det gäller hela mitt liv, att jag bibehåller den.» Men det är sannerligen icke lätt, ty, som sagt, verkligheten med sina tyngande, nedslående, förödmjukande erfarenheter, säger icke, att det är så. Vår uppgift är emellertid att betrakta synden så, att vi tänka: »Jag är död för dig. — Jag har lika litet med dig att skaffa, som en död har att skaffa med det, som här på jorden rör sig av död, mörker, tårar, ångest, nöd och elände.» Ja, vi måste varje dag betrakta oss såsom döda för synden och alla dess frestelser. Och där vi avvika i denna tro, är vår kraft förlamad. Detta märkvärdiga stycke slutar, som vi nyss nämnde, så: »Så hållen ock I före, att I ären döda från synden.» Och i detta: »Hållen före» ligger ju den maningen att gripa fast det otroliga, att, såsom samme apostel säger på ett annat ställe: »Se det som icke synes». Det är icke främst en seendets, det är en trons sak, det är fråga om. Någon kanske tänker: »Det är ju både osant och lättsinnigt.» Nej det är varken det ena eller det andra. Det är icke osant, ty den som tror på Jesus, vill ingenting hellre än vara död från synden, och han vet, att det är den grundställning, han intar, om han än, såsom nyss sades, har att kämpa för livet för att behålla ställningen. Det är icke heller lättsinnigt, ty ingen lever ett heligt342

liv utan den förutsättningen, att han i grund och botten är död från synden. Och ingenting giver mer kraft än just detta att verkligen gå genom livet segrande över synden. |T Men allt detta är, såsom jag sade från början, något så djupgående, något som man icke kan inlära, och som därför icke heller den andre kan så att säga lära ut. Det är en

erfarenhet i samlivet med Kristus, som endast Guds Ande kan giva den enskilda människan.

Men ààf denna död kommit till stånd, där begynner man att Éva. Ty lika visst, som Kristus är död från synden en gång för alla, är han, som det heter, levande inför Gud, Hans liv är ett liv för Gud. Kristus, som dog, stannade icke i graven utan uppstod. Och liksom vi blevo genom dopet till döden sammanbegravda med honom, blevo vi också med honom uppväckta genom Faderns härlighet till ett nytt leverne.

Att dö synden och leva för Gud är icke alldeles detsamma. Det förra är mer att intaga, såsom jag kallade det, en viss trosställning, som människan på grund av Guds löfte och Jesu Kristi döds verklighet fasthåller. Det senare innebär, att det ur denna död dagligen växer upp ett liv så verkligt som någonsin det lekamliga liv är, vilket vi leva. Jag talade om åkern, som är genom-harvad och genomgrävd, genomhackad och sönder-plöjd, så att de stora kokorna blivit tillredda till sådden. Det är så att säga jordens död. Men nu kommer kornet ned i mullen, nu spirar det och gror, nu blir det grönt, fagert och mjukt. Som sammet ser det ut för ögat. Men länge står det och ser ut blott som gröna grässtrån. Ingen blom, ingen frukt. Men efter hand skjuter gräset343 upp med rask fart. Inom höljet ligger ett ax, och så blir det blom och korn och fullmoget vete i axet.

Vad är det som skall leva hos oss? Det är Kristi liv. Det är detta, som skall begynna spira inom den i Kristus döda människan. Men Kristuslivet är detsamma som hans böneliv. Vi veta, hur Jesus ville vara ensam med sin Fader, ensam i ett böneliv med honom. Genom ett sådant böneliv i ensamheten med Gud börjar det ock grönska i människans hjärta. Vi veta, hur Herren Jesus, när någon stor fråga var å bane, gick till sin Fader och frågade. Så blir det också med oss, om Kristuslivet finns i oss. Det blir ett liv, där vi icke vilja handla på egen hand utan vilja hava visshet om Guds vilja. Det är också Kristi liv, som börjar växa upp, när man håller sig död från synden. Vi känna, huru sann, genomsann, Kristus var, hur han kunde säga sina bittraste fiender sanningen men på det mest ödmjuka och barmhärtiga sätt. Jag vet för min del ingenting i Kristi liv, som gått mig mer till sinnes än det sätt, varpå Kristus sade sanningen till människor. Det ligger något så gudomligt i detta. O, hur viktigt, att också den sidan av hans liv får sin hlla brodd i oss! Kristuslivet måste taga gestalt i oss även från den sidan, att han tvådde sina lärjungars fötter. Han framträdde som den ringaste av dem alla, men gjorde icke vad han gjorde för att se ödmjuk ut, utan därför att han kände ett behov av att ödmjuka sig ända in i döden och därigenom också giva sina lärjungar ett exempel på Kristuslivet i enkel umgängelse, i vardagslivet. Se, t. ex. hur han satt till bords i människors hem, gick in i deras stugor och såg, hur de hade det,344

satt tillsamman med dem, talade med dem och tog deras bördor på sitt hjärta! Se Kristus i de stora församlingarna, där han bibehåller sin själs stillhet! Se honom i de mäktiga fariséernas och fiendernas hus och hem! Se honom inför domstolen! Se honom anklagad, försmädad och beljugen! Det är Kristusuvet, som växer upp ur den mark, som kallas död.

Att dö och att leva är också vår uppgift. Det är min uppgift och det är din. Det har varit vår uppgift, ända sedan vi som små barn i dopet lades i Jesu armar. Men hur ha vi fyllt den uppgiften?

Det gavs en tid, då nyårsdagen firades som en botdag. Det var dock icke den allra äldsta församlingens idé. Den firade icke nyårsdagen ens som en helgdag. Men hedningarna firade den dagen under sus och dus, genom orgier, dryckeslag och osedlighet. Den lilla kristna hopen började efter hand tänka: »Det är en fruktansvärd värld, vari vi leva.» Så slöto de sig samman, böjde sina knän och hade bot dag vid årets början gent emot världen och dess liv men också för egen del. Och det är säkert, att årets början passar lika väl till en ingående bot som till lov och tacksägelse.

Om vi icke taga hem mer från denna stund än denna enda fråga: »Har jag fyllt min uppgift att dö och leva med Jesus?» då hava vi nog att tänka på i kväll och ett gott stycke därtill, ja, tiderna igenom.

Låtom oss även taga med oss hem detta ord i Rom. 6: ii: »Så hållen ock I före, att I ären döda från synden men lev en för Gud i Kristus Jesus, vår Herre!» L,åtom oss tänka på och bedja över detta ord! Amen.SE, JAG GÖR ALLTING NYTT

Upp. 21:5.

Johannes, Herrens lärjunge, den gamle siaren, hade hört sin Herres röst: »Stig hit upp» och i anden bestigit himmelens höjder. Vad han där såg, uppfyllde honom med häpnad. Han såg en stor skara av alla släkter, folk och tungomål. Han visste icke, vilka de voro. Allt föreföll honom så underbart. De vita kläderna och skarans utseende i övrigt, allt var nytt. Och den sång han hörde, kallade han själv den nya sången. Väl hade han många gånger trätt fram inför Guds tron på jorden. Men den tron, han nu såg, var ny. Det var den stora vita tronen. Jorden och himmelen, vilken sänkte sig ned liksom en beprydd brud till sin man, var en ny himmel och en ny jord. Och till svar på hans tysta, undrande fråga, hörde han Herrens röst: »Se, jag gör allting nytt.» Det han skådade in i, var det största och härligaste, vari en människa kan få en inblick. Det var i Guds förnyelse av den skapelse, som blivit förstörd genom synden. Det var i Guds stora världsplan och världstanke, han fick skåda in.

Men på samma gång han såg, hur det nya trädde fram överallt, såg han ock det gamla försvinna. Han såg sorg och suckan fly. Han såg döden försvinna, värk och346

plåga upphöra och domna bort. Han såg den gamla jorden och den gamla himmeln fly, hopvecklas såsom ett torrt löv och genom Guds andedräkt skaffas undan. Det var en härlig syn.

Men för att kunna se sådant måste man lyda Herrens röst: »Stig hit upp!» Gott är det att få blicka från jorden upp till himmelen. Ännu skönare måtte det vara att föras upp till Herren och blicka uppifrån nedåt. Då får man en annan syn på tingen. Icke se vi nu så mycket av denna Guds världsförnyelse. Men den pågår lika fullt. Och i den mån Herren får lyfta oss upp och föra vår ande upp, se vi mer därav.

Men om det är skönt att få se in i denna världsförnyelse, är det helt säkert ännu härligare att själv få dragas in med i denna världsförnyelse och i hela sitt liv bliva föremål för Guds omskapande och förnyande kraft. Och när vi nu hava samlats inför Herren på årets sista dag, då något av det gamla lägges bakom oss och något nytt står framför, visst är det då en rann-sakningens stund i första hand, under vilken vi måste gå in med vårt eget liv för att begynna skilja emellan gammalt och nytt hos oss själva.

Där är mycket gammalt, som måste bort — ordet gammalt naturligtvis fattat i dess dåliga bemärkelse. När t. ex. en byggnad uppföres, då föras allehanda materialier fram. Åtskilligt får sin plats i den nya byggnaden, somligt i grunden, annat i murarna, något uppe i den översta spiran. Men så blir alltid en del kvar, som ligger där och skräpar. Och när bygget är färdigt, köres det bort. Det måste undan. likaså när Gud347 bygger i ett människoliv; då är det så mycket, som icke duger, gammalt, som måste bort. Och det är på detta, vi i afton skulle kasta en blick för att sedan få det undan, på det att det nya måtte komma fram.

Jag tänker t. ex. på det gamla lynnet. Man brukar säga om en människa: »Nu kommer det gamla sinnet, det gamla lynnet, fram igen.» Se, sådant hör till det gamla, som måste bort. Vidare är det gamla, förlegade tankar, som icke äro Guds tankar utan fåfängliga människotankar. Eller, det är gamla minnen, i vilka man vuxit så fast, att man icke kan komma loss. Det finns, det är sant, minnen, som tillhöra det bästa man har. Men det finns även minnen, v*d vilka människor så vuxit fast, att de icke komma ett steg fram i livet — det gamla grollet, den gamla osämjan, det gamla missförhållandet till människor, den gamla syndaskulden. Ja, det är detta gamla, som vi i afton måste skilja bort från det nya.

Finns det då något nytt? Ja, det finns det. Jag hoppas, tror och tänker, att du själv känner: »Det är något nytt, som har kommit in i mitt liv den sista tiden. Det är något, som har dagats och ljusnat därinne. Det är något, som vill fram i mitt liv, som jag känner är från Gud. Men det har så svårt att komma fram.» Var rädd om detta nya och vet, att Gud är rädd om det! Det finns ingenting i ditt liv, som han är mer rädd om än det. Iyiksom när ljuslågan nyss är tänd, man håller bägge sina händer om densamma, för att icke den minsta fläkt skall komma åt den, så håller Gud så att säga med sina bägge händer om det nya i ditt liv. Nog har du väl348

något nytt, några nya tankar, några nya önskningar och begär, någon ny längtan i din själ, som Gud under det förflutna fått skapa fram? Detta skall du taga vara på och gömma. Minns, vad Herren säger: »Se, jag gör allting nytt.» Det du erfarit, är blott en begynnelse. Men var rädd om den begynnelsen, så kommer det ena efter det andra med Guds nåd och hjälp! Döm det gamla och lägg fram det inför Herrens ansikte. Träd icke in i det nya

året med detta av Gud dömda — låt oss säga rent ut — det av Gud förbannade gamla! Gud uttalar nämligen sin förbannelsedom över allt i vårt liv, som icke duger i den nya skapelsen däruppe.

Men det kunde hända, att det är icke blott ett och annat som är gammalt, utan själva människan. Ty det är dock något, som heter »den gamla människan». Den skall dö. Vi sta i afton vid en skiljeväg. Det göra vi på sätt och vis varje dag. Men man kan väl säga med mer skäl än någonsin, att på en sådan afton som denna äro vi alla ställda vid en skiljeväg. Skola vi fortsätta på den gamla vägen eller taga av på en annan väg, som Herren pekar ut? Det är, synes det mig, som om skiljevägarna i livet bliva allt, färre, ju äldre man blir. När vi voro unga, stodo vi ofta vid skiljevägar. Jag tänker t. ex. på vår konfirmationstid. Då ställdes vi vid en skiljeväg. Sedan kommo vi åter och åter till skiljevägar. Men man förlorar så att säga med varje år något av denna möjlighet. Skiljevägarna bliva färre och färre. Och det kan gå så med ett människoliv, att på det sista vägstycket finns det ingen skiljeväg alls. Så var det med Faraos sista vägstycke. Den sista skilje-349 vägen var icke tillfinnandes på hans dödsdag. Han hade gått förbi den något förut. Iyåt oss besinna detta!

Och då en skiljeväg ligger oss före i afton och Herren pekar ut den och samvetet förstår det, låt oss gå den vägen! Det är en rannsakningens stund i afton, en nådens stund, en stund, under vilken våra hjärtan böjas djupt ned och vi alla borde komma ned i stoftet. Det är så lätt att en sådan kväll som denna känna varma känslor i sitt hjärta, känna det uppbyggligt och skönt, att när man lyssnar till sången, bliva stämd till andakt, och att när man sedan går hem, tänka: »Jag har så mycket att tacka Gud för.» Och med bättre tankar kunde man ju knappt gå hem. Men ändå fattas kanske det väsentligaste. Du har icke sett in i ditt hjärtas djup och stannat för, vad Gud först och främst begär. Ty innan han begär en människas tack, begär han, att hon skall sätta sin mun i stoftet, bekänna sin synd, övergiva sin synd och giva sitt hjärta åt honom, så att det blir ett nytt hjärta, som tackar Gud.

Men hava vi då icke samlats just för att tacka Gud? Jo visst. Och vi må gärna säga: Det är just därför vi kommit hit. Men först ned i stoftet! Kanske en människa aldrig tackar Gud bättre än under tårar. Kanske hon aldrig tackar honom bättre, än på samma gång som tacksägelsen strömmar fram, det ljuder ett klagoljud därinne: »Gud, misskunda dig över mig, syndare.» Ett sådant den fattiga andens ord, hur stämmer det icke hjärtats harpa till lov! I,åt oss tacka Herren. Han är det värd. Om allt, som uti mig är, själ, ande, håg och sinne, nerver och muskler, blodkärl och allt, kunde lova350

Herren, så skulle lovet ändock icke bliva för rikt. Det skulle bliva fattigt mot var Herren förtjänar.

L,åt oss kasta en liten blick tillbaka på det förflutna. Iyåt oss tänka t. ex. på vårt hemliv, sådant vi haft det i år, vårt kära hem, vår lilla vrå, som vi kunna kalla vår, vårt hem, mitt hem. Vad hava vi icke upplevat där? Barmhärtighet och godhet. Hur många stilla, goda stunder med de våra! Hur hava vi icke där mången gång fått känna: »Ack, hur många är det, som hava det så gott som vi?» Och när vi hört, hur det har varit här och där, hava vi då icke suckat och tänkt: »Ack, vad Gud är god, som har låtit oss få det på detta sätt!»

Iyåt oss tänka på vårt inre liv. Fattigt har det varit. Men hur mycket tålamod hos vår Gud! Vilken barmhärtighet! Hur har han icke kommit till sitt fikonträd stund efter stund, vattnat det och tänkt: »Det är fattigt med frukten, men jag vattnar ändå för min kärleks skull. Det skall bliva något av det. Det har min kärlek sagt, och jag tröttnar icke.» Så har han kommit till oss i nåd dag ut och dag in.

Tänk vidare, hur mycken vänlighet vi hava rönt från människors sida, hur många gånger vi hava mött under årets lopp någon, som sagt oss ett vänligt ord, ett kärlekens ord! Vi hava haft några eller flera, som vi kunnat kalla våra vänner. Och hur hava vi icke kanske fått behålla de våra. Eller om någon hämtats, kanske det varit den största anledning till tacksägelse, eftersom vi våga hoppas och tro, att det var Herren, som kom och tog den kära.

Och våra svårigheter, vår nöd och vår kamp — hava vi fattat dem rätt, så hava de stärkt oss och icke slagit ned oss. Så hava vi kommit igenom i alla fall och äro35i här i afton för att tacka Gud. Visst hava vi mycket att prisa Herren för. Iyåt oss göra det av hjärtat!

Vi sträcka oss även så gärna undrande framåt och tänka: »Herre, hur blir det sedan?» Om också varje dag varit tecknad av nåd, så kan hjärtat ändock ängslas för kommande dagar. Vi hava lärt så litet av det som varit. Hur

borde icke våra hjärtan i afton uppfyllas av en djup, innerlig längtan efter att under kommande dagar, som möjligen beskäras oss, få bliva något annat, än vad vi äro! Ja, genom det hjärta, som Gud fått skapa nytt, borde gå den allra djupaste längtan efter att kunna vandra på hans vägar och med sin vilja ligga i hans vilja, en längtan sådan, som Psalmisten uttrycker den med dessa ord: »Min själ längtar efter Gud, efter levande Gud. Såsom hjorten törstar efter friskt vatten, så törstar min själ efter Gud.» Denna längtan skola vi i afton kläda med vingar och låta den stiga upp till Gud i bönens gestalt, så att vi få det svaret för dagar som stunda: Se, jag gör allting nytt.»

Och om vi vakna i morgon i denna tiden, så möter Herren oss med detta: »Min nåd är varje morgon ny.» Liksom mannat varje morgon låg färskt och friskt som daggen i öknen för Israels barn, så skall det också gå oss. Frisk och ny såsom en Guds dagg skall nåden vara fallen ned till jorden till oss, innan våra ögon öppnas på morgonen. Så vill Herren handla med oss.

Och när hågen mattas, kraften sviker och modet faller, du som längtar efter Herren, du skall dock undfå ny nåd, ny kraft, ny barmhärtighet för varje dag. Det skall bliva, det är sant, nya djup, nytt mörker och352

ny klagan men även nya under från honom, som aldrig, aldrig mattas eller åldras. Det skall bliva nya uppgifter och nya svårigheter men även nya utvägar från levande Gud. Låt oss då böja oss djupt ned i stoftet och lägga fram inför Herren allt det gamla och säga till honom: »Herre, jag dömer det, lika visst som du själv har dömt det. Tag för din barmhärtighets skull bort alltsammans och stryk ut det i Jesu Kristi, Guds Sons, namn! Rena mig i hans blod och skriv mitt nya namn i afton in i din bok, om det icke står där förut! Och så, Herre, lägger jag min hand i dina händer och tar ett nytt steg in i det okända men med dig, Herre, under ny nåd och ny välsignelse. #

Det kan bliva den sista nyårsaftonen för oss, ja, kanske även den sista aftonen. Det kan så vara. Omsåar, vart bär då nästa steg? Dit upp eller icke? Eller, när den aftonen kommer, skall den rösten då höras även till dig: »Stig hit upp?» Det är ett härligt slut på jordelivet att få höra den rösten. Men då får intet gammalt binda, ingen synd, intet av detta gamla dömda vara ett band. Ty då höres icke rösten: »Stig hit upp.» Den ene varder upptagen, den andre varder kvarlåten. Det var något som band. Bed Gud, att det bandet, om det finns, brister i afton!

Och står du där fruktande och bävande och icke vet, hur det skall bliva något nytt i ditt liv, så hör vad Herren säger: »Se, jag gör allting nytt.» Det är icke du, som skall göra det. Det är icke ditt verk utan hans. Lägg dig som ett litet barn i hans hand och säg: »Gud, du ser, hur jag längtar efter det nya och hur jag ledes vid det gamla. Herre, tag mig om hand och gör allting nytt för ditt eget namns skull! Halleluja. Amen.VI MÅSTE ÖVERVINNA VÄRLDEN

i Joh. 5: 4—10.

Den uppgift som vi alla hava fått av Gud, framställes i det upplästa ordet så, att vi måste övervinnavärlden. Jag erinrar mig från barnaboken, katekesen, frågan: »Vad förstå vi med världen?» och svaret så lydande: »De onda människor, som i världen leva, och deras onda väsen och förargliga leverne». Ja, så möter oss världen i första hand — i form av onda människor och deras förargliga leverne. Varhelst människor samlas och verka, skapa de en ande. Och så skapas av onda människor, som leva i världen, en världsande, och denna är lika farlig som den syndiga, frestande världsmänniskan. Världsanden tränger in överallt. Det finns hem, i vilka världsanden är rådande. Man behöver icke peka på någon särskild synd, som där är gängse. Men den ande, som skapar och bygger hemmet är världsanden. I kamratkretsen, i umgängeskretsen, i den krets, där man har sitt arbete och utför sin dagliga gärning, kan en världsande råda. Denna har slagit sig fast i litteraturen på vissa områden. Och det värsta är, att denna ande bor även inom vår egen barm. Var och en av oss har ett stycke värld inom sig själv, större eller mindre, kanske ett kuvat, bundet område, som heter

23. Guds Frälsningsväg354

värld, men som när som helst kan resa sig, eller ock ett

alldeles obrutet världsväsende.

Världen är också den kalla, brutala makt, som förtrampar den enskilde. Liksom den indiske avguden Juggernauts vagn med sina hjul förr krossade de människor, som lågo på vägen, så går världsvagnen över månget hjärta, obarmhärtigt, brutalt och kallt.

Eller ock kommer världen tjusande, lockande, hänförande för att trycka den arme till sitt bröst, men, sedan den prisat och smickrat, kasta bort sitt offer.

Världen kan ock komma förklädd, förandligad. Och den förandligade världen är visst icke den minst farliga fienden.

Jesus mötte denna värld. Vi minnas, huru den frestade honom genast vid hans första offentliga uppträdande. Världen mötte honom då och ville förmå honom att på olovliga vägar skaffa sig bröd. På samma sätt har världen slagit till marken, både yngre och äldre människor, särskilt under tider då det varit svårt att komma igenom och få sin utkomst. Den har frestat dem att gå onda genvägar för att vinna målet i stället för att vänta på Gud.

Sedan kom samma värld emot Herren Jesus förförisk och lockande och visade honom allt det sköna, stora, mäktiga och tjusande, som denna värld har att bjuda på.

Och slutligen mötte den Herren Jesus i den tredje frestelsen i en andlig gestalt, i det den sökte locka honom att kasta sig ned från templets tinnar, omgivande sig med ett skimmer av andlig storhet.

Vi förstå av det sagda, att världen är en makt, inför355 vilken man känner sig mycket obetydlig och ringa. Men vi måste övervinna, segra eller dö, slå oss igenom eller låta oss förtrampas. Det finns ingen möjlighet att slippa undan. Och ve den som icke vill upptaga kampen! Och ändå — det är icke på den vägen, vi skola övervinna. Nej, vi skola övervinna världen, såsom odlaren övervinner vildmarken, såsom kulturen övervinner ökenvärlden. Man försöker föra in vatten i öknen, att få källor till stånd, så att det växer upp små odlade stycken omkring källorna, så att det blir liv, där det förr härskade död. Att på det sättet underlägga sig världen, att vi själva bliva källor i ödemarken, att vi plantera ut Gudslivet, som vi fått i våra hjärtan, att vi försöka inverka på vår omgivning och längre ut, så långt vi nå, för att lägga världen under Gud, det är att övervinna världen.

Det är tyvärr alltför ofta så för oss: Bara jag kommer igenom, bara jag slipper igenom och får min själ räddad, är allt gott och väl. Men en gång skola vi se tillbaka, såsom vi aldrig förr kunnat, på den väg, vi gått genom världen, och då skall det visa sig, om vi gjort tåredalen rik på källor, om ödemarken, där vi gått fram, blivit förvandlad, så att den ligger där fruktbärande, eller om den ligger där kal och ofruktbar. Tänk, vilken uppgift för en människa, att först och främst rädda sig själv ur denna fruktansvärda värld, i vilken vi leva, och för det andra att förvandla den, så att öknen och ödemarken glädjas och blomstra såsom en ros!

När vi stå inför denna uppgift, måste vi känna oss alldeles vanmäktiga. Därför säger ock evangelisten356

Johannes i det upplästa skriftstycket, att ingen kan övervinna världen annat än den som tror, att Jesus är Guds Son. Här är naturligtvis icke i första hand meningen att tro detta såsom en lärosats. Det blir så olika, om man har en sanning blott som en lärosats. Det är många, som fått en sådan avsky för allt vad lärosatser heter, isynnerhet öm man kallar dem dogmer, att de veta, snart sagt, intet värre på jorden. Men det är att se saken alldeles vilse. Ty lärosatser och dogmer hava vi visst icke blott inom teologien utan på vilket område som helst, även på det praktiska livets, industriens, affärsvärldens o. s. v. När det gäller att tro en sanning, är det också nödvändigt att se den såsom något levande. Varje bibelns lärosats står i förbindelse med den levande Frälsaren, och man kan se var och en av dem från synpunkten av Jesus Kristus personligen. När det gäller att tro, att Kristus är Guds Son, är detta så viktigt, därför att Jesus endast såsom Guds Son kan vara livet. Han har, säger Johannes, utgått från Gud. I begynnelsen av sitt evangelium säger han, att i det eviga Ordet, Jesus Kristus, som var av Gud och hos Gud före alltings begynnelse, var livet. Och så kom han hit ned med livet, evighetslivet, i sitt eget hjärta. lärosatserna måste förvandlas till något personligt. Jag måste fatta Jesus såsom den av himmelen till mig nedkomne, den i vars hjärta det eviga livet bor.

Gud har, säger Johannes vidare, givit honom att hava liv i sig själv. Satan och synden, världen och döden övervinnas icke genom något annat än livet. Därför är det, som vi måste tro, att Kristus är Guds Son.357 Det är

icke nog att tro, att han är Gudsmänniskan, den heliga idealmänniskan, föredömet. »Vilken annan kan övervinna världen, än den som tror, att Jesus är Guds Son?» I de verser, som följa omedelbart på vår text, heter det också: »Detta är vittnesbördet, att Gud har givit oss evigt liv, och det livet är i hans Son. Den som har Sonen, han har livet, den som icke har Guds Son, han har icke livet.» Här synes alldeles tydligt, i vilken mening aposteln Johannes talat om nödvändigheten av att tro, att Kristus är Guds Son. Mången tager det så: Man skall tro det och det. Så räknar man upp allt vad man skall tro, och så underförstås: Vem kan göra det?

Här se vi emellertid, att det är något oändligt stort och härligt, ja, nödvändigt att fatta Kristus såsom Guds Son, därför att vi då måste fatta honom såsom den, i vilken evighetslivet har kommit hit ned till jorden.

Sedan förekomma i vår text ord, som säkert många icke alls förstå och som kanske ingen förstår helt. Det är många delade tankar om vad Johannes kunnat mena, när han säger: »Ty tre äro de som vittna: Anden, vattnet och blodet.» Mig synes den enklaste förklaringen vara den, som även är ganska vanlig, att apostelns ord framkallats därav, att på hans tid fanns en irrlärare, som lärde, att Guds Son visserligen hade tagit sin boning i Jesus av Nasaret vid hans dop, då han begynte nedstigandet i vattnet och således kom med vattnet, men att samme Guds Son sedermera övergav Kristus, innan han korsfästes, så att han icke kom med358

blod. På grund härav vill Johannes säga: Det är icke så, att Guds Son har tagit gestalt i Jesus av Nasaret vare sig nu eller då, utan Guds Son har kommit ned från himmelen. Jesus Kristus är Guds Son både vid dopet och vid sin död. Han är alltigenom, ständigt och jämt, Guds Son. Det är detta vi icke få släppa.

Men om nu det att tro, att Jesus är Guds Son, är detsamma som att tro, att i honom är det eviga livet oss givet, må vi då icke göra detta till en förståndsfråga utan i bokstavlig mening till en livsfråga, så att vi taga emot det liv, som är i Guds Son. Var och en som något känner sin bibel, ser, att den alltigenom gör anspråk på att vara en livets bok. När samme evangelist, vars namn vi flera gånger anfört, slutar sitt evangelium, säger han: »Men dessa ord hava blivit uppskrivna, för att I skolen tro att Jesus är Messias, Guds Son, och för att I genom tron skolen hava liv i hans namn.» Där framhålles åter, att han är Guds Son, och att i honom är livet. Ja, allt som i Guds ord är skrivet, syftar ytterst därhän, att vi skola hava liv i hans namn. Första sidan i vår bibel talar om liv, hur Gud gav livet åt sin värld. Och sedan möter oss oupphörligt på bibelns blad ordet liv. Vi se, huru tusentals offer måste giva sina liv utan att vinna målet, men såsom en bild av att det ändå är livet som det gäller. I,ivet är i blodet, och därför gavs blodet. Så kom till sist han, som själv var livet och därför kunde säga: »Jag är vägen, sanningen och livet; jag är uppståndelsen och livet.» Det talas hos profeten Hesekiel om en ström, som rann upp under Guds tron. Grund syntes den att börja med.359 Men allt eftersom den flödade fram, blev den djupare och djupare. På samma sätt har det varit med Guds uppenbarelse på jorden. Så har det ock varit i den enskildes liv. Först är livsströmmen jämförelsevis grund, men den fördjupas mer och mer, och slutligen är den så djup, att ingen kan med sin egen personlighet längre mäta dess djup. När Jesus, som var livet, kom, gav han livet, men tog det igen och triumferade över döden i sitt uppståndelseliv. Sedan höra vi, huru dessa livsströmmar gå ut i världen genom hans tjänare. På sista bladet i bibelns sista bok se vi åter livets älv i den nya staden, livets träd och livets värld. Döden är för alltid övervunnen.

Och skola vi övervinna världen, då gäller det för oss att få liv. Därför heter det också här: »Allt som är fött av Gud, det övervinner världen.» Vi få liv av Gud i och med den nya födelsen, och i och med detsamma få vi inom oss Andens vittnesbörd genom den i oss boende Anden. Om vi taga människors vittnesbörd för gott, må väl Guds vittnesbörd vara större och förmer. »Detta är ju Guds vittnesbörd, att han har vittnat om sin Son. Den som tror på Guds Son, han har vittnesbördet inom sig själv.» Då är det icke blott de historiska tilldragelserna i Jesu liv — hans dop, hans korsdöd, hans uppståndelse eller något annat, som i första hand betygar sanningen för oss, utan den inre upplevelsen, den i oss boende Anden, som vittnar, att allt är sant, som Skriften säger. Och detta inre vittnesbörd kan ingen taga ifrån oss. Där slutar bevisföringens makt. Hur väldig, hur vetenskapligt anlagd bevisföringen än må bringas oss36o

för att bevisa, att Kristus icke är Guds Son, säger oss dock det inre vittnesbördet inom oss, att han är det. Ja, vi äga inom oss en levande makt, inför vilken världen står fullkomligt främmande — Guds Andes vittnesbörd.

Guds Ande och världen äro oförsonliga motsatser, och den naturliga människan begriper intet av det Guds Ande tillhör. När två personer äro av olika mening om en sak och den ene sitter inne med ett bevis, som är alldeles oåtkomligt för den andre, avgår den förre med segern, ty han har sanningen, vissheten i sin hand. Det är icke någon fantasi, någon sjuklig inbillning hos vissa människor, att Guds Ande inom dem bär vittnesbörd om att Kristus är Guds Son.

Hur skola vi då komma åt allt detta, om jag så får uttrycka mig? Hur skola vi få del av denna underbara kraft, som övervinner världen? Hur skola vi komma åt detta liv, som är starkare än världen och döden? »Detta är den seger, som övervinner världen, vår tro.» Detta svar är emellertid icke i allas smak. Jaså, heter det, det gamla, utslitna ordet »tro»! För min del förstår jag icke, hur det kan bliva utslitet, ty jag vet knappt något skönare på jorden än att få tro. Om man lärt känna någon, om vilken man kan säga: På honom tror jag absolut, och ingen makt på jorden kan hindra mig från att lita på honom, då har man fått något i livet, för vilket man icke nog kan tacka Gud. Men hur mycket bättre skall det icke vara att få tro på Guds Son, på Jesus Kristus, den eviga kärleken! Det är så mycket bättre, som han är större än alla, trovärdigare än alla.

Vad är det då att tro? Har du sett ett litet barn, som36i

i mörkret eller i stunder av skrämsel trycker sig intill far eller mor eller i kärlekens hängivenhet kryper upp i deras famn och trycker sig intill dem? Det är icke blott kärlek, det är tro. Och kärlek och tro höra tillsamman. Att på detta sätt smyga sig intill Jesus Kristus, då man känner det mörkt inom sig, då man rädes för sig själv, för världen, synden och döden, att känna, att man behöver honom, hans kärlek och makt, att man behöver hålla sig intill honom, det är tro. Hur kan väl en människa tycka det är gammalt och utslitet att tro? Är icke tron det härligaste av allt på jorden jämte kärleken? Och, som nyss sades, det går egentligen icke att skilja mellan tro och kärlek. De flyta samman. Ja, detta är segern, som övervinner världen, vår tro. O, så enkel den kraften ändå är, som kallas tro! Därför att man älskar honom som är livet, därför att man trycker sig intill honom som är livet och som har övervunnit världen, kan man vara vid god tröst. Har han övervunnit världen, då skall även jag kunna övervinna.

Tänk, när en gång stridens dag är slut! Fienderna äro många. Men hur många de än äro, kunna de dock räknas. Och om de vore så många, att de icke av oss kunde räknas, är det dock en, som ändå är den sista. Vad heter han? Döden, Paulus talar om »den sista fienden», döden. Gud vare lov för det! Sedan finns det ingen fiende. När den sista fienden släppt taget, är det slut på fienderna. Det är klart, att då är det sedan ingen mer. Är nu döden den sista fienden, då har han redan släppt taget. Det gjorde han, när Kristus, livet, kom in i vårt hjärta. Men, säger någon, det finns ju362

fiender kvar? Ja, men de äro övervunna i Kristus. Är döden den sista fienden, då behöver jag icke frukta den sista kampen. Hur underbart att tänka, att jag skall få se den sista fienden på ryggen, se honom fly, den sista som jag haft, och att jag så skall vara fri, evigt fri, aldrig mer se en enda fiende!

Nog var det en härlig stund, då Israels barn sågo den siste av egyptierna slukas av det Röda havets vågor. Men det var ändå icke den sista fienden. Sedan kommo andra fiender. Men du som kämpar din kamp i Jesu namn, tänk, att din sista fiende en gång skall fly! Då har du ju icke anledning att i klenmod tänka: Jag kommer aldrig igenom. Nej, då är det sannerligen värt att i Jesu namn upptaga kampen, att gå fienden in på livet och slå ned frestelse efter frestelse, dag efter dag, att göra den värld, i vilken du lever, en smula ljusare än den är, att åtminstone lämna källor efter dig, där du går fram genom tåredalen, källor, som andra kunna finna och få hjälp av.

Så även jag, fast arm och svag, Skall en gång segern vinna I Jesu Kristi namn.

Amen.SÅSOM GUDS UTVALDA

Kol 3: 12—17.

Motsatsen mellan det ljusa, sköna liv, till vilket vi manas i de upplästa orden, och livet ute i världen i allmänhet är rent av skriande.

Redan de första orden: »Så kläden eder nu såsom Guds utvalda, hans heliga och älskade, i hjärtlig barmhärtighet, godhet, ödmjukhet, saktmod, tålamod. Och haven fördrag med varandra och förlåten varandra, om någon har något att förebrå en annan», målar för oss livet, sådant Gud vill hava det i umgänget människor emellan. Men livet är icke sådant, utan alldeles motsatsen. Umgänget människor emellan kännetecknas icke av en hjärtlig barmhärtighet, utan är ett liv i retlighet, kiv, nit, trätor, partisinne, avund, isande kyla, egennytta, ett rivande och slitande för att komma åt, vad andra äga. Ja, livet är stämplat av en förfärande osanning, är fullt av hat och bitterhet intill döden.

Men hur står det då till i Guds församling? Om man lägger det upplästa ordets måttstock över Guds församling, håller den då måttet? Äro denna hjärtliga barmhärtighet och fördragsamhet, mildhet, saktmod och ödmjukhet till finnandes? Utgöra dessa dygder364

hos medlemmarna av Guds församling så att säga vardagsdräkten? Om det vore så, skulle Guds församling vara så stark, att hon hade ingenting att frukta. Ja, själva helvetets portar skulle då icke bliva henne övermäktiga. Hon skulle övervinna världen.

När nu måttstocken lägges på individens liv, ditt och mitt liv, som bekänna oss tillhöra Herren, hålla väl vi måttet? Ack, säger någon, detta nu skildrade liv är omöjligt att nå. Ja, så ljuder det i mångens hjärta. Men de som så mena hava orätt. Detta liv är möjligt att leva. Och om vi levde det livet, skulle jorden vara ett paradis.

Vår text berör tvenne synpunkter, först och främst umgängeslivet människor emellan, sedan själva det inre livet.

De dygder, som i vår text omnämnas, liknas vid en klädnad, som man ikläder sig. Det är icke sällskapsdräkten, som här är skildrad. Ack, vilka förbindliga leenden, vilken mjukhet, vilket tillmötesgående, vilken fördragsamhet i sällskapslivet! Om man där trampar litet på varandra, strax heter det: »För all del, det gör ingenting!» Men i umgänget i det dagliga livet, låter det icke så. Det var en dräkt, man hade på sig blott för tillfället. Men den dräkt, som omtalas i vår text, och som Herren vill att vi skola vara iklädda, är en dräkt för vardagslivet, så att säga vardagsdräkten, en riktig slitdräkt. Ja, kläda vi oss i hjärtlig barmhärtighet, godhet, ödmjukhet, saktmod, tålamod och kärlek, för det alldeles visst, att ju mer den dräkten utsättes är nötning och slitning, dess varaktigare blir den. Den365

är avsedd just för livet i våra hem liksom för livet i vår kallelse med alla dess förtretligheter och motgångar. Det är vidare en dräkt som värmer} värmer in i hjärtat. I den dräkten går man varm hela dagen, om världen är aldrig så kall. Det är en härlig dräkt. Det är med den, såsom man stundom brukar säga om en jordisk klädnad, om någon anmärker på densamma: »Ser du, det är ingen dräkt, jag trivs så bra i som i denna.» Man känner en hjärtats trevnad och tillfredsställelse i den dräkt, som heter hjärtlig barmhärtighet, ödmjukhet, mildhet och sakttoöd.

Och det är icke omöjligt att ständigt gå klädd i den dräkten. Det är apostelns fulla allvar och mening, då han skriver till de troende i Kolosse, att de skulle ikläda sig de dygder han omnämner, liksom man ikläder sig en dräkt. Han säger, att såvitt de voro Guds utkorade, heliga och älskade, var denna dräkt helt enkelt efter deras stånd, just den som anstod dem. Ja, de fingo icke kläda sig under sitt stånd.

Det finns verkligen en kraft, i vilken vi kunna vinna ett sådant liv, som här är skildrat. »Såsom Kristus har förlåtit eder», säger aposteln, »så skolen ock I förlåta.» Aposteln tänker sig visst icke medlemmarna i Guds församling såsom fullkomliga varelser. Tvärtom se vi, att han tänker sig motsatsen, då han skriver: »Om någon har klagomål emot en annan», och »om någon har något att förebrå en annan.» Han visste, att i det dagliga umgänget små sammanstötningar icke kunde utebli, att det icke i det dagliga livet alldeles kunde undvikas, att den ene förde ett berättigat klago-366

mål emot den andre. Men, vill han säga, om det finns en hjärtlig barmhärtighet, mildhet, ödmjukhet, saktmod, och fördragsamhet, då kunna svårigheterna utjämnas. Och kraften härtill är denna: »Såsom Kristus har förlåtit eder, så gören ock I.»

Ju mer du för egen del behöver Kristi förlåtelse, dess mer skall du kunna leva detta liv i hans efterföljd. Ju mer

medveten du är om hur oumbärlig Kristi förlåtelse för varje dag är för dig själv, dess lättare skall du kunna fördraga andra, vara barmhärtig och saktmodig.

Ja, när detta solljus, Kristuslivet, skiner igenom en människas vandel, då är hon i sanning en härlig skapelse, en härlig uppenbarelse. Stode detta verkligt levande för oss: »Kristus har förlåtit oss», vad skulle vi icke i ägandet av en sådan rikedom kunna hoppas?

Ännu en gång må erinras om, vilken lycka det är att bära dessa dygder i sitt hjärta, att vara iklädd denna underbara klädnad. Hela livet förvandlas därigenom. Och icke nog härmed. Ett sådant liv talar. Det är ett vittnesbörd, som varenda människa måste böja sig för. Vi minnas, hur en annan apostel, Petrus, säger, att människor kunna vinnas utan ord blott genom Guds barns umgängelse. Han talar om, huru hustrur kunna vinna sina män, även om de icke hava många ord att säga, genom en vandel. och en umgängelse i hemmet, som förödmjukar och slår mannens samvete. Vilket fruktansvärt ansvar då för oss, om vi gå med en sådan klädnad, att människor, när de komma oss nära, stinga sig på oss, om vi icke äro iklädda kärlekens mjuka,367

sammetslena dräkt! Äro vi iförda den, skall världen förundra sig över att det icke biter något på oss, även om det haglar okvädinsord, svordomar och bittra tillmälen över oss. Denna dräkt tål allt, både ur och skur. När makens eller makans ord äro som ett ständigt takdropp, tager denna klädnad icke åt sig något av detta, utan blott visar sin varma, färgrika yta. Gud give, att vi förstodo, att kristendomen icke är någon lek, något påhängt! Om den också liknas vid en klädnad, är naturligtvis meningen icke den, att kristendomen skall vara något som blott hänger utanpå, utan en klädnad som sveper sig kring själens allra innersta liv.

Ännu en gång vare det sagt: Denna klädnad är icke något som är utom räckhåll för oss, utan genom Kristi förlåtande kärlek, som blivit oss dyrbarare än livet, förmå vi ikläda oss denna dräkt. »Såsom Kristus har förlåtit eder» — skriven in det ordet i edra hjärtan!

Har han då förlåtit mig? frågar du. Har han förlåtit den otålighet och retlighet, den snarstuckenhet och det högmod, varmed jag har vanärat honom? Ja, i samma stund du lagt fram din synd för din Frälsare, kan du få säga: »Kristus har förlåtit mig.» Och då har du i och med detsamma en helt annan kraft än du hade, då du genom pliktkänsla och övertygelse försökte vara, vad man kallar en god och snäll människa. Kraften — jag upprepar det, är denna: »Såsom Kristus-har förlåtit.»

Sedan aposteln talat om umgängelsen människor emellan, övergår han till att tala om det inre livet^368

och därvid säger han bl. a.: »Sjungen med tacksägelse till Guds ära i edra hjärtan!»

Ett sjungande hjärta — hur skall man få ett sådant, och vad menas därmed? Ett sjungande, hjärta är ett sådant, som just under kallelsens utövning och det vardagliga livets förlopp sakta nynnar på en liten sång. Denna sång är icke alltid klädd i ord. Men det är något som under allt spelar och sjunger därinne. Och att vandra genom livet med ett spelande, sjungande hjärta det är härligt.

Hur skall jag då komma därtill? Månne icke svaret gives genom vad aposteln strax förut säger: »Iyåten Kristi ord rikligen bo ibland eder.» Se, just detta att leva i Guds ord, det giver hjärtat sång. När man ser ut i världen, blir man bedrövad. När man ser på sig själv, blir man också bedrövad. När man ser på Guds församling, är det icke alltid man fylles med glädje. Men det är förunderligt, vilken ljus blick man får på livet, när man ser in i Guds ord. Själva de mörka världshändelserna bliva då ingenting annat än tilldragelser, som detta ord har förutsagt. Man känner: Gud håller ändå i tömmarna och regerar världen, ty han har sagt, att detta skulle komma.

När livet blir mörkt, jag är ängslig och svag, När andra är* rika och jag dem ej lik, Jag skådar i ordet och där är jag rik. Ack, saliga ro, på Jesum få tro Och hava Guds ord i sitt bo.369

Ja, Guds ord är ett förunderligt ord med alla sina löften, som peka uppåt och hemåt, som öppna Guds fadershjärta och en helt annan värld än den, i vilken man nu lever. Har du icke känt någon gång, då du kringränd av bekymmer och nära nog uppgiven av modlöshet, fick dig en stilla stund och öppnade din bibel: »Detta är en annan värld än den jag bor i, en helt annan värld, en djup, rik, salig värld?»

Hur bor ordet hemma hos dig och mig? »L,åten Kristi ord», säger aposteln, »rikligen bo ibland eder.» I somliga hem har Guds ord det så trångt, att det blott har plats mellan två andra böcker på bokhyllan, och att från den platsen tages det sällan ned. I andra hem bor det icke alls. Men låt oss öppna dörrarna till ännu ett hem. Det hemmet har kanske icke mer än ett rum, en vardagskammare. Hur bor ordet i den kammaren? Kanske bor det där rikligt. Hur bor det då i våra egna hem? När vi slå upp dörren till mottagningsrummet, där vi taga emot våra vänner på en stunds besök, hur är det där? Kanske bor Guds ord så trångt i det rummet, att det icke alls får vara med under besöken? Kanske bor det så rikligt där, att du säger till den som besöker dig: »I,åt oss inte skiljas åt utan att ha läst åtminstone något litet ord tillsamman.» Ja tänk efter: Hur bor ordet i ditt hem?

Men låt oss också öppna våra hjärtan. Det finns många rum där. Får Guds ord bo i dem? Får det bo i våra hjärtan rikligt? Om Guds ord får bo i oss rikligt, då bliva våra hjärtan spelande och sjungande hjärtan i nåden till Herrens ära. Då blir det också, som aposteln

här manar oss, när vi komma tillsamman — och härvid syftar han icke på festliga sammankomster utan på de tillfällen, då vi träffas, några vänner: »Förmanen varandra i all vishet med psalmer och lovsånger och andliga visor till Guds ära.» Det sjöngs mycket i den första kristna församlingen. De gamla kyrkofäderna tala om hur de kristna, när de kommo tillsamman, brukade sjunga hymner och psalmer och andliga visor. Det var sång i den första kristna församlingen, därför att det var sång i hjärtana.

y Vilken betydelse det har för den enes och den andres liv att hava ett hjärta som sjunger, kan icke sägas. När vi komma tillsamman, höres det kanske visor, men blott klagovisor, sällan sånger till Herrens ära. Så borde det icke vara.

Sedan aposteln talat om hj ärtelivet, övergår han till sist till det yttre livet och säger: »Allt vad I gören med ord eller gärning, gören det allt i Herren Jesu namn.» Det är så mycket i livet oss förelagt att göra, som icke är behagligt utan, vad man kallar, tråkigt. Men gå vi till denna uppgift i Jesu namn, blir den som förvandlad, blir den icke längre tråkig. Gärningen blir en helt annan. Det kan vara något så obetydligt, som är mig förelagt, att jag tycker: Här står jag och förnöter min kraft på vad som icke är någon verklig uppgift i livet. Men utför jag just denna uppgift i Jesu namn, så blir den ett storverk. Kära vän, du som frestats att knota över den uppgift som blivit din, du behöver icke fara efter någon annan. När vardagsplikterna börja i morgon bittida, säg då till dig själv, det första du gör: »Nu371 skall jag i dag göra detta arbete i Jesu namn.» Du får göra det, antingen du har att sitta ned vid ditt skrivbord eller gå till kontoret eller verkstaden eller har ditt arbete inom hus. Vadhelst du gör, får du göra i Jesu namn. Och gör du det, skall du, när aftonen kommer, kunna säga: Det har varit en härlig dag. Du har fått erfara, att livet blivit som förvandlat, att Kristi frid, som aposteln säger, regerat ditt hjärta.

Jag sade nyss, att drivkraften till ett liv i Jesu efterföljd är denna: »Kristus har förlåtit mig.» Men med syndernas förlåtelse följer frid. Jag skulle ock kunna säga, att ett heligt, lyckligt liv blir för oss möjligt att leva, blott om Kristi frid får regera våra hjärtan. Ur syndaförlåtelsen växer, som sagt, friden fram. Icke underligt därför, att aposteln såsom mäktigt verkande krafter i en kristens liv framhåller både detta: »Såsom Kristus har förlåtit eder», och: »Kristi frid regere i edra hjärtan!»

Kristi frid är.som oljan i en maskin. Om man besöker en industriell anläggning och får se de utmärkta produkter, som där tillverkas och så föres in i verkstaden, där maskinerna, drivkraften till det hela, slamra och rassla, är det kanske en liten tingest, som man icke giver akt på — en liten oljekanna. Och vore man så okunnig, att man frågade: »Vad skall denna vara till?» skulle maskinisten säkert se på en med undran och säga: »Finge jag icke då och då drypa några droppar olja i maskinen, skulle hjulen knarra och skrika. Allt skulle till sist stanna av och förstöras.» Så mycken betydelse hava dessa små oljedroppar. Nu är Guds frid att likna372

vid oljan på hjärtelivet. Det hela skulle icke gå, det skulle bliva blott slitning, skärande missljud och skräm-mel, om icke Guds frid finge flöda in i hjärtat. Och Guds frid är så mäktig, att den regerar. Guds frid skall vara hjärtats regent, hjärtats konung. Regenten skall hava främsta platsen. Alla andra få intaga ringare platser. Och nu skall

Guds frid hava främsta platsen i våra hjärtan. D. v. s. det skall vara så för mig, att jag säger till Herren: »Herre, hur det än går mig, din frid vill jag icke mista för hela världen. Må allt annat fara, din frid giver jag icke ifrån mig.» Blir Guds frid så dyrbar för hjärtat, då begynner den ock regera därinne.

När förlåtelsen är av Gud given så rikt den kan givas, kan Gud så att säga icke göra mer. Men Guds frid, som växer upp ur syndaförlåtelsen, den fördjupas, förökas och förinnerligas. Den blir inom oss en källa, som behöver mer och mer utrymme, som blir allt klarare och klarare. Ja, Guds frid växer i hjärtat dag för dag, stund för stund, växer allra mest i de stilla stunderna vid korset. Och ju mer den växer, dess mer regerar den hjärtat, tankarna, hela livet.

Mycket vore att säga om annat i vår text, men därtill gives icke nu tillfälle. Jag beder dig blott: Skriv in i ditt hjärta dessa två ord: »Såsom Kristus har förlåtit mig, så vill ock jag förlåta», och: »Kristi frid skall regera mitt hjärta». Då får du ett sjungande hjärta och blir, själv välsignad, till välsignelse för andra. Amen.LEVANDE STENAR

Ef. 2:17—22.

Salomo säger på ett ställe: Uppbygga har sin tid och nedriva har sin tid.

Den tid, i vilken vi leva, är i sanning en nedrivandets tid. Det är ett fullständigt raseri som går igenom världen, att få riva ned. Men det kommer nog också den tid, då det skall byggas upp igen. Så växlar det i världen: Riva ned och bygga upp — bygga upp och riva ned.

Men under allt detta är det en byggnad, som ända från tidens begynnelse blott rest sig högre och högre, som aldrig rivits ned och aldrig kommer att rivas ned. Den står med sin nedre del på jorden men når med sin spira ända in i himmelen. Ingen människohand når den för att riva ned den, och intet människoöga ser den. Man anar dess tillvaro, man känner dess tillvaro, man vet, att den finns, och man bekänner det. Men den syns icke. Det är en förunderlig byggnad, det skönaste av allt, som Gud har skapat, det dyrbaraste av allt som han äger. En enda sten i den byggnaden är mer värd än hela världen i övrigt. Det har Jesus Kristus själv sagt. Den består av människosjälar, av människovarelser, som äro sammanfogade genom Andens band. Det är Andens tempel, Guds tempel, Guds boning.374

Den byggnaden är Guds älsklingstanke, sammanfattningen av alla hans skapande tankar. Allt vad han gjort och allt vad han gör, går ut på byggandet av detta underbara tempel.

Om vi kunde betrakta en enda sten i den byggnaden, formad och danad av Guds helige Ande, samt förstå det Guds verk, som är nedlagt på denna sten, vad som är offret för densamma, uträttat och verkat i och genom densamma, skulle denna enda sten giva oss anledning att i evighet tillbedja Gud och beundra hans skapelse.

Och när nu själ fogas till själ, troende till troende vilken mångfald och underbar rikedom detta märkliga tempel! Vi bekänna varje söndag vid vår högmässogudstjänst ett ord om detta tempel: »Jag tror på de heligas samfund.» Det ordet halkar så lätt över läpparna, och den frågan uteblir nog som oftast: »Är jag en medlem av detta samfund? Är jag infogad i det templet?» Allt vad vi kunnat vinna i världen, är i själva verket ingenting, rakt ingenting, om vi icke infogas i detta tempel, medan det ännu var möjligt att där få en plats.

När tempelbygget är avslutat, kastas allt undan, som icke ville låta sig inrymmas där. Därför blir den första liksom den sista frågan den: »Är jag med? Är jag som en levande sten genom Anden infogad i denna Guds boning?»

Det har byggts på detta tempel, alltsedan den första människan kom i världen. Ty visserligen är det sant, som här står, att Jesus Kristus är grunden. Men de gamla i det förra testamentet sågo framåt mot löftet och hälsade det, bekännande sig vara gäster och främlingar på jorden. Och här står om det Nya testamen-375 tets folk, att de äro gäster och främlingar. Ifrån den rättfärdige Abel och sedan hela vägen bilda alla, som vunnit medborgarskap med de heliga, detta levande tempel. Strid och kamp här nere, salighet däruppe, men ett och samma folk, ett och samma tempel. Borde icke våra hjärtan råka i brand inför denna tanke, att vi kunna vara med, och fyllas av

tacksägelse över att vi få vara med? Vad är alla kronors glans, alla snillens glans, allt som lyser för övrigt i världen, mot att vara en av de heliga, en av Guds husfolk, en sten i templet?

Hur blir man det? Man utbrytes ur det stora block, som heter världen. Guds Ande spränger ut ur stenblocket stenar, som skola föras till templet. Och denna utbrytning, som enligt bibelns ord kallas omvändelse, skedde, då du sprängdes loss ur världen, då icke längre något band höll dig fast vid världen, då ingen synd längre fick binda dig. Visserligen känner du dig ännu eländig och fattig, frestad och dragen till det onda, men du vet ändå: Bandet år slitet, år brutet mellan mig och synden, mig och världen.» Du känner, att du kan omöjligt med någon trevnad i din ande vara i världen, att du icke hör dit, emedan du är fångad av Jesu Kristi barmhärtighet.

Den sten, som så brytes ut ur det stora världsblocket, bearbetas icke på platsen, där den bröts ut, utan föres, sådan den är, till Andens verkstad. Den formas icke, slipas icke, fostras icke ute i världen. Nej, Anden tager in den i sin verkstad. Med andra ord, själen, människan, syndaren tages av Anden, sådan Anden finner henne, och han för henne in i sin verkstad. Det är376

viktigt att veta detta. Ty om jag måste vara bildad och formad, innan jag får vara med i tempelbyggnaden, kan jag frestas att tänka: »Jag måste bliva helt annorlunda, innan Anden kan räkna mig med.» Nej, Anden tager emot själarna sådana de äro, blott de givas honom, blott de mottaga honom. Herren gör den ogudaktige rättfärdig. Han undfår syndare. Det är det som är så stort, att man tages, sådan man är, föres till tempelplatsen och där lägges på grunden.

Och grunden — det se vi här — är Jesus Kristus själv. Också på några andra ställen i Nya testamentet står samma uttryck: »Jesus Kristus själv». Vilka väldiga ord! Det är icke hans verk det är fråga om, icke hans ord. Det är på Jesus Kristus själv, den utbrutna stenen lägges. Det är, liksom när herden bär fåret. Han bär det på sina axlar. Han går icke bara och ser på, hur en annan bär det. Han bär det själv.

Jesus Kristus själv! Har du någon gång stått inför detta ord, inför denna levande verklighet? Har du tänkt: »Ingen annan har med mig att göra än Jesus Kristus själv?» Han är grunden. Därför är det ock, som många, som fördömt sig själva, kastat bort» sig själva, ansett sig alldeles odugliga att vara med i templet, ändå kommit med. De ha nämligen sett: Det finns ingen annan grund än Jesus Kristus själv, som jag skall vila på.»

Ack, att du såge det i denna dag! Till denna grund är du välkommen just nu.

På denna grund växer templet till en Guds boning. Och alla äro inbjudna att vara med. Det är ingen åtskillnad. Det står i början av vår text, att Jesus Kristus377 förkunnade det glada budskapet om frid både för dem, som voro fjärran, hedningarna, och för dem som voro nära, judarna. »Ty genom honom», heter det, »hava vi, den ene såväl som den andre, tillträde till Fadern.»

Sålunda även ett bekräftande ord därpå, att vi allesammans utan hänsyn till någonting äro välkomna, blott Anden får bryta oss loss, så att vi kunna läggas på grunden.

På denna grund växer nu byggnaden. Det är Anden, som åstadkommer detta. Det är hans verk. Och templet växer i tvåfaldig bemärkelse, dels så att den enskilda stenen eller människan utvecklas, mognar, tillväxer i nåden dag för dag dels så att nya själar föras till templet, så att detta alltfort reser sig i höjden. Vad har världen i alla tider med sin förföljelse och sitt hån åstadkommit? Ingenting. Templet har varit alldeles oberört av detta. Det har vuxit och kanske allra mest under förföljelserna.

Det är Anden, som utför byggnadsverket. Om vi eljest vilja vara med i detta Guds tempel, gäller det därför, att vi äro förmedlare för Anden. Vi veta, att i det praktiska livet finns vad man kallar goda värmeledare men även dåliga värmeledare. Begagnar man något material, som isolerar, så att värmen icke kommer fram, då blir det en dålig värmeledare. Så finns det ock i Guds tempelbyggnad både goda och dåliga värmeledare.

Det gäller för oss att vara människor, som förmedla Anden till det övriga, så att Anden, när han liksom elektriciteten strömmar igenom något föremål, icke stänges ifrån den övriga byggnaden. Måtte ingen av oss vara en dålig andeledare! Är det en människa, som absolut avstänger Anden, då måste hon bort. Den378

gren, som icke bär frukt, tager vingårdsmannen bort. Den sten, som icke förmedlar Anden, kan icke längre få vara med, ty tillväxten beror på, att Anden obehindrat får genomströmma hela byggnaden, sten för sten. Då först växer den till en Guds boning.

Den ena stenen har fått sin plats här, den andra där. Den ena är så att säga en stor sten, slipad och putsad av Anden, och ligger i själva muren, så att den syns ganska tydligt för alla. Och så säger man kanske: »Det där är en framstående personlighet i Guds församling.» Så sitter det en annan liten sten inkilad mellan de andra. Det var ett litet tomrum. Där passade ingen stor och märkvärdig personlighet, blott någon liten, någon som icke tyckte sig något vara. Och tänk, om icke den hade funnits och velat vara liten, velat infogas där, då hade templets skönhet förstörts. . Därför äro sådana människor, som Gud fått göra små, härliga i Guds tempel. De äro i egentligaste mening sammanbindande länkar.

Jag hörde häromdagen ett ord anföras, som någon yttrat: Vi fostra våra barn, så att de bli stora. Gud fostrar sina barn, så att de bli små.» Nå, de stora stenarna äro också användbara och det i lika hög giad som de små. Men vad jag särskilt vill framhålla, är, att ingen må känna sig bedrövad, om han intar den mest obetydliga plats i templet. Blott Anden får gå igenom alltsammans, är det gott. En stor sten kan hindra Anden mycket lättare än en liten.

Vad är vår uppgift i templet? Jo, som sagt, att själva genomträngas av Anden och sedan förmedla Anden till379 andra. Detta kan ske på många sätt. Men säkert är, att livet är ändå det som talar mäktigast av allt i världen. Det är något underligt med livet. Se vi icke det i naturen? Ingen människa behöver säga till oss: »Ser du denna grönska, denna blomstermatta? Känner du denna doft, ser du denna blå himmel?» Nej, vi se det själva och förstå: Det är livet. Och livet talar för sig självt.

Det är så även med vår verksamhet i världen. Det är vårt liv, som skall tala. Ibland får man så underliga bekräftelser härpå. Jag har sett något sådant i dag. Människor komma ibland och sätta sig här i kyrkan och höra på en stund. Så gå de, innan det är slut. Det kan vara andra orsaker. Men ofta är det den, att de begripa icke ett ord av det som säges. De tycka: »Det där är då det besynnerligaste av allt. Vad är det? Vad tala de egentligen om? Det är ju varken det ena eller det andra. Vad är meningen med det?» De förstå icke det allra ringaste av Kristi evangelium, när de höra det. Men så komma de ut i livet och få se en människa, som lever Kristi evangelium, som ödmjukar sig själv, som tjänar, som hjälper, som offrar, som giver ut sig. Detta begripa de och taga fasta därpå. »Där», mena de, »är något.» Ändå är det alldeles detsamma, som det evangelium de hörde. När de hörde, förstodo de intet därav, men när de sågo det, förstodo de det.

Världen måste se evangelium; annars hjälper det icke, att den hör evangelium. Därför måste stenen i muren skina av Guds härlighet, av Guds tjänares sinne, av Jesu ödmjukhet, av Jesu kärlek och Jesu Ande.

Så skall templet växa. Och vi skola förvånas en gång,38o

när vi i himmelen få se en människa, som vi icke hade väntat att få se. Vi skola tänka: »Till henne sade jag aldrig ett ord. Jag vet mig aldrig hava fällt något yttrande, som kunde vara henne till välsignelse. Men hon är här nu. Och jag ser, att över henne faller något av det sken, som jag själv mottagit från Gud över mitt ansikte och mitt liv. Jag måste ha väglett henne, utan att veta det, och hon hittade rätt.»

Hur viktigt att vara en sådan sten!

En gång, mina vänner, är templet färdigt. Ställningen tages ned. Då får man se själva tempelbyggnaden. Ställningen var nödvändig, medan bygget pågick. Men den skymde, såsom en ställning alltid gör, på samma gång som den tjänar. Den skall tagas bort en gång, och då står templet där färdigt i all sin skönhet.

Sedan kan icke en enda sten mer sättas dit. Jag har mången gång tänkt, att det mest fruktansvärda av allt, som kunde hända mig, vore, om jag förts fram för att infogas i templet, om jag varit mycket nära men aldrig kommit in. Det kan ju hända, då ett bygge är slut, att där ligga stenar och timmer och annat som skulle varit med, men aldrig blev använt. Det har legat så nära, så nära men kom ändå inte med. När byggnaden är färdig, får det icke ligga kvar. Det står i bibeln talat om »förödelsens kvast». När Gud fattat den i sin hand och sopar rent kring templet, då kastas mycket bort, varom människor sagt: »Den och den var en riktig tempelmänniska.» Men hon

var det icke. Hon hade kommit nära men kom aldrig med. Hon var bredvid muren men var icke i muren.38i Det är härlighet, det är nåd och det är allvar i det ord, vi i dag hava läst. I,åt dig brytas ut ur världen, medan det är tid, och kasta bort alla motsägelser ur ditt hjärta! Det är så många, för vilka varken världen eller — jag hade så när sagt — satan i egentligaste mening lägger ut hinder, men som hindra sig själva. De hålla sig själva ovärdiga. De hava fått för sig, att de duga icke att vara med. De hava gjort något, sagt något, eller handlat på ett visst sätt någon gång i livet, varigenom de mena sig hava sårat Anden. Och därför kunna de icke komma. Men är det då icke märkvärdigt, att det är Auden, som säger: Kom! just han, som du har sårat, som du har bedrövat, som du menade höll det alldeles ohjälpligt för dig? Det är Anden, som ropar: Kom! Då kan det väl icke vara något hinder för dig att komma. Nej, just han, som du menar dig hava förnärmat, är den som framför andra har fått det ordet att lägga in i våra hjärtan: Kom!

Och även bruden säger: kom! Varenda sten i templet ropar: Kom! Jag är alldeles viss om att det finns ingen enda levande sten i detta tempel av miljoner stenar, som icke ropar: Kom! Iyiksom det går en susning genom ett fält, där varje löv rör sig för vinden, så går det genom hela templet som en susning: Kom! Varför? Jo, för att varje sten vet: »Jag fick komma, och när jag fick komma, då får varenda en komma.»

Anden och bruden säger: Kom! Och den som törstar, han komme, och den som vill, han tage livets vatten för intet. Amen.FÖRBUND STANKEN

Hebr. 8:8—12.

Det upplästa ordet passar väl på kyrkoårets första dag. Det talar om den Guds tanke, som genomgår hela hans frälsningsplan, förbundstanken, att Gud vill ingå förbund med människobarnen i deras allvarliga livskamp, att han vill ingå förbund med både folken och den enskilde, att de må nå det av honom för livet och för utvecklingen satta målet.

Ja, den tanken är en av Guds evighetstankar, som ock alltjämt har förverkligats i historien. Och denna tanke vittnar tydligt därom, att vårt läge är ett läge av strid, där vi behöva Gud på vår sida. Det vittnar om en sammanslutning också emot oss. Ty det är just därför Gud vill vara jör oss, att vi skulle kunna segra gentemot det förbund, den , fruktansvärda sammanslutning, som kommit till stånd emot oss. Det onda är organiserat: det kämpar icke på måfå. Det är målmedvetet. Och i spetsen för det onda står han, som Jesus själv kallar världens furste. Det är ju Jesu eget ord, att denna världens furste samlat alla ondskans krafter i världen och inorganiserat dem, var och en på sin plats. Ty om, säger han, det ondas rike är söndrat inom sig självt, varder det förött, då faller hus på hus.383 Men nu är det icke söndrat, utan allt, från det minsta till det största, har sin tjänst att utföra.

Vi känna det ibland själva så, att vi säga: »Det är, som om allting i dag sammansvurit sig mot mig.» En sådan dag har du nog genomlevat, då du kände det. Men den dag, då du icke kände det, var det på samma sätt. Allt har sammansvurit sig mot ditt bästa, står rustat till strid. Och det är om dig det kämpas. Kampen gäller icke det eller det utan dig själv, om du skall vinnas eller förloras. Det är ondskans andemakter under himmelen, som stå dig emot. Ty vi hava icke strid mot kött och blod allenast, utan mot allt som i denna värld kan tagas i ondskans tjänst. Det är så mycket som icke är avsett att användas av det onda men dock blir av detta begagnat. Själva tidsutvecklingen, själva uppfinningarna, själva kunskapen och vetandet användes ofta på den sidan. Ja, det synes för våra ögon mången gång, som om det vore just ondskan, som företrädesvis sutte inne med makten. Det kanske icke är så, men det synes oss ofta så. Vi tro, att det är Herren i himmelen, som har makten i sin hand. Och ändå ligger det en sanning i det gamla ordet: »Allt detta är mitt, och jag giver det åt vem jag vill.» Satans ord på berget i Jesu frestelsestund. Då är det ju vår enda räddning, att Gud har sagt: »Jag går i förbund med eder mot allt det onda. Du får stå på min sida, och jag står på din, och så blir kampen gemensam. Du skall fram genom allt detta onda som finns i världen utom dig och allt det onda, som finns inom dig.»

Och vi ha egentligen ingenting annat att räkna med3§4

än Gud. Ty visst är det sant, att det är mycket annat i livet som är en hjälp. Men allt detta blir en hjälp, endast för så vitt Gnd själv i sanning är med oss. Det blir i den kampen egentligen ingenting annat än å ena sidan Gud och

du, å andra sidan allt det andra. Ty även de i livet, som mena oss riktigt väl, kunna skada oss. Ja, det är ingenting i världen, som är riktigt att lita på mer än Gud. Men han är tillräcklig. Och ser du livet så: Gud och jag, samt, så mycket en människa det kan, fattar innebörden i detta, skall du få se något oändligt stort. Gud och du, det blir något så innerligt, så rikt, så övertillräckligt. Du vet vem du är och vad du duger till. Om du någonsin sett livet in i ögonen och dig själv in i hjärtat, vet du, att det är icke mycket. Men så väges det upp därigenom, att det är icke blott du utan Gud och du. Detta ligger i förbundstanken.

Och denna innebär icke blott: Gud och den enskilde utan Gud och folken. Gud vill ingå förbund med folken. Varför skulle vi icke kunna säga, att Gud ingick förbund med vårt folk i samma stund som bibeln lades ned i vårt folks sköte och den begynte fattas och tolkas i evangelisk ande? Var det icke ett förbund på den dagen mellan Gud och hela folket? I vår text talas ju om förbundet i forna dagar mellan Herren och hans folk. Israel var det minsta av alla folk på jorden, men med detta lilla folk slöt Herren förbund. Och detta lilla folks historia är värd att läsas — jag vågar säga det: mer värd att läsas än något annat folks — för att vi må se, vad det folket kunde och mäktade, då det troget behöll förbundstanken och i sanning hade Gud till sin3§5 Gud. Det var en stor dag, då förbundet knöts nere i Egyptens land och Israels folk gick genom havet såsom på torrt land. Förbundsguden gick i dess spets, och förbundslöftet infriades den dagen på ett överväldigande sätt. Sedan gick vägen genom öknar och strider in i det land, som Gud lovat. Herren höll förbundet.

Inne i landet kämpades många ojämna strider med övermäktiga fiender. Men varje gång utan undantag som Israel förblev i förbundet, var det mäktigt och starkt och gav Herren segern i dess händer. L,ika säkert gick folket nederlag till mötes varje gång förbundstanken uppgavs och någon annan gud tillbads i stället för Jehova eller förbund slöts med något hedniskt, avgudiskt folk. Det var nämligen just dessa två synder, som framför andra voro Israels, och som hade till följd det fruktansvärda, som här står: »Emedan de icke förblevo i mitt förbund, frågade jag icke efter dem», säger Herren. Det var förbundsotrohet som var Israels fall.

Men nu, säger Herren, vill jag upprätta med eder ett förbund, icke likt det första, utan vida härligare. I det gamla förbundet var Mose förbundsmedlaren. I det nya är Jesus Kristus förbundsmedlaren. Och så mycket större som han är än Mose, så mycket större är också det nya förbundet än det gamla.

Vad vill det då säga, att Gud och en människa ingå förbund med varandra? Det innebär att den enes sak bur den andres, att din sak blir Guds sak. Allt som rör dig, blir en angelägenhet för honom, så att han kan säga: »Den som rör dig, han rör min ögonsten.»

Här påvisas tvenne stora huvudtankar i förbundet,

just de två, att Herren förlåter synderna, och att han skriver sina lagar i de sinas hjärtan. Dessa två stora tankar genomgå allt evangelium. Allt skulle vara fritt i det nya förbundet. Syndernas förlåtelse skall du hava för hans blods skull, som är förbundets medlare, för förbundsblodets skull. Icke för att missbruka gåvan får du den fritt. Men den måste vara fri, för att du skall kunna hjälpas. Du skall få komma, det är förbundets innebörd, så ofta synderna trycka dig, ja, så ofta synden snärjt dig, och Herren skall förlåta icke blott sju gånger utan ända till sjuttio gånger sju, icke för att göra dig lättsinnig, för att du skall få lust att synda på nytt, utan för att du skall frukta och älska Herren, din Gud, som älskar dig med en så outgrundlig, outtömlig kärlek. Sedan skall du få den andra stora gåvan, som förbundet innehåller, att Guds vilja skrives i ditt hjärta, överflyttas från förbundsskriftens blad in i ditt hjärtas genom blodet renade blad. Och det är det dyrbaraste av allt som vi kunna vinna i livet, när Gud får skriva ned en rad -— ja, om det så är blott en bokstav av sin vilja och sina bud — i våra hjärtan, så att Guds vilja icke längre är som i det gamla förbundet en yttre skriven norm utan en inre, drivande angelägenhet, att ingenting smakar oss ljuvligare i livet än att löpa på Guds väg. När Guds vilja blir oss dyrbar, står något skrivet inom oss: en lag. Du har smakat, vad lydnad mot Gud vill säga, och hur lycklig en människa blir, blott hon i de allra ringaste ting lyder Gud. När du känner hans välbehag, helt visst är det då skrivet något i ditt hjärta av Guds finger. Men hur skulle Gud387 kunna skriva något i våra hjärtan, om icke syndaförlåtelsen först renat dem? Ack, det är många, som vilja skriva något därinne hos oss! Och månget ord, mången tanke, som smyger sig därin och

födes därinne, skulle nog alldeles skymma bort Guds skrift, om icke syndaförlåtelsen städse ginge över hj ärtebladen så att dessa åter bleve vita och Gud kunde sätta dit sin skrift.

Vad Gud så under livets lopp outplånligt får skriva ned i en människas själ, det är hennes egentliga liv, hennes egentliga människa. Och vi fråga: Vad är det en efter sanningen törstande människa hellre skulle vilja än detta ena, att hennes hjärta vore rent, att allt som i hennes liv som icke är gott, vore bortsprunget och icke längre gällde inför Guds ögon, att en sanningens eldskrift bleve skriven i hennes själ och för henne bleve en livslag, så att hon icke följde blott pliktens eller samvetets bud, vilket ju också är så gott och nödvändigt utan den där hjärteskriftens bud, att hon löpte vägen i villighetens tjänande ande. Det är, vad en människa vill, då hon vill sant och rätt i livet. Och det är i det avseendet Gud står på din sida och skall stå på din sida, och det har han lovat i kraft av sitt förbund. Redan i det gamla testamentet gick det ju snart nog så, att folket lösslet sig från Gud. Mose slog också i vrede sönder mot hälleberget de tavlor, på vilka förbundsbuden voro tecknade. Men Herren sade till honom, att de skulle skrivas ännu en gång, och fingo buden ånyo tecknas upp, ty även i de dagarna levde en barmhärtig Gud, densamme som lever ännu.

Jag tänker mig, att om Gud skulle bedöma vårt folk388

efter den trohet, med vilken vi förblivit i förbundet, skulle denna bok, böckernas bok, för länge sedan vara sliten i stycken, lika visst, som lagens tavlor en gång slogos sönder på berget. Men Gud regerar dock på ett annat sätt i det nya förbundets dagar än i det gamla, och därför att det yttre tecknet till förbundet, bibeln, icke tagits ifrån oss, är det icke sagt, att Gud icke en dag skulle kunna säga till oss, såsom han sade till Israel: »I haven icke förblivit i mitt förbund. Så frågar ock jag icke heller efter eder.» Därav att allt är så stilla och lugnt och inga domar med sina åskor rulla fram över oss, få vi icke draga den slutsatsen, att icke våra nådesdagar såsom folk kunna vara räknade, efter allt vad vårt folk i otrosväg mot Herren har åstadkommit. Det behöves i sanning, att alla som kunna bedja, bedja icke endast för sig sj älva eller för den lilla krets, som dväljes i och fostras i hemmet, icke heller blott för några andra litet längre bort, utan att det blir en bönekamp för hela vårt folk, att Gud i långmodighet och barmhärtighet för förbundets skull ville se till oss och icke låta sitt förbund falla.

Men du som nu vill stå där med Gud, vilken hjälp, vilken outsägligt härlig hjälp i detta, att du är i förbundet med Herren! Det måste du komma ihåg. Annars sviker dig frimodigheten. Du behöver icke känna dig ensam. Din kamp skall sluta med seger, om du blott håller ut ännu en liten tid. Och det är skönt, ja, härligt, när ett liv är- sådant att man kan säga: Det är ett liv med Gud.

Men just det som blev Israels fall, må du akta dig för. Sök icke hjälp hos andra, då du kan söka hjälpen hos Gud! Icke så att icke människohjälp skulle kunna vara389 god och berättigad mången gång. Vi behöva varandra, snart sagt, varje stund av dagen. Men så får det icke vara, att du söker hjälp, därför att du menar, att Gud icke räcker till, att otrohetens synd kommit in i ditt hjärta, eller att du knutit förbund med något som är i strid med Gud. Då är du en förrädare. Det är en otrossynd, om du t. ex. knyter förbund med mammon. Du kan f. ö. i livet gå och gälla som en mycket förträfflig människa, t. o. m. som en kristen, men om bandet mellan dig och mammon icke är slitet, då är det falskhet i anden. Eller om du knyter förbund med någon hemlig begärelse eller med vad det vara må, som står i strid med Gud, eller som Gud står i strid emot, då är otrossynden begången, och det är det som sliter förbundet å din sida. Men du kan få komma igen. Du kan få böja dina knän, bekänna allt och inf ör nådastolen på nytt upptagas i förbundet, eftersom Gud aldrig å sin sida har svikit det.

Lyft upp dina ögon och ditt hjärta! Det skall giva dig kraft att se, att Gud och du äro i förbund. Då Herren i det gamla eller nya testamentets tid hade någon person, som han ville sända i något svårt värv, sade han nästan alltid till honom: »Jag är med dig.»

När Jeremia skulle upptaga sitt svåra värv att stå som en kopparmur och en järnpelare inför ett helt förfallet folk, sade Herren blott: »Jag är med dig, frukta icke!» När Josua, ung och helt oerfaren, skulle upptaga manteln efter Mose, säger Herren: »Frukta icke, jag är med dig.» När Gideon, den minste i Manasse, och den ringaste i sin faders hus, skulle kämpa frihetskampen i Israel, säger Herren: »Jag är med dig. Frukta dig39°

icke!» När Maria i det nya förbundets gryning mottog det häpnadsväckande budet, att hon skulle bliva moder till världens Frälsare, lydde det genom ängeln till henne från Herren: »Jag är med dig, frukta icke!»

Och i detta: »Frukta icke! Jag år med dig», ligger alltsammans. Det är förbundet. Det kan ibland bliva så i livet, att du känner, att du har hela världen emot dig och satan emot dig och, vad som är värst, dig själv emot dig. Men då kan du få ingå förbund med Gud rent av mot dig själv. Ja, du kan känna: »Jag och Gud hålla tillsammans mot allt det onda som bildar min gamla människa eller mitt hjärtefördärv.» Så innerligt kan det förbundet bliva, och så innerligt måste det bliva.

Upp därför till kamp, till frimodig kamp och till full vila i Gud! Tiden är icke lång. Nej, snart blåses striden av för en och annan ibland oss. Då är det härligt, om det har varit ett liv »med Gud» och det också i sista stunden blir ett sådant »med Gud».

Herren skrive det ordet in i ditt hjärta, och vare din ställning sådan, att du kan mottaga det: »Jag är med dig för förbundets skull. Frukta dig icke!»

Och så ett sista ord: Kom ihåg, att vid nattvardsbordet är det förbundsblodet, vars välsignelse Herren giver oss! »Denna kalk», säger Jesus, »är det nya förbundet i mitt blod.» Vill du kämpa med kraft, vill du hålla hårt fast vid förbundet, sök dig då, oftare än du gjort, fram till det bordet. Det ligger något i detta för ditt liv: »Detta är det nya förbundet i mitt blod.»

Och lyssna så ännu en gång till Herrens ord: »Jag år med dig. Frukta icke!» Amen.VILKEN GRUND BYGGER DU PÅ?

i Kor. 3:7—15.

Det är en den mest betydelsefulla livsfråga, som vår text belyser genom tvenne bilder: bilden av ett åkerfält, på vilket det planteras och skördas, och bilden av en grund, på vilken det bygges. Och har jag denna stund tänkt stanna inför den senare bilden.

Varje människa bygger sitt eget liv. I början är det andra, som ha nästan hela byggnadsarbetet om hand: våra föräldrar och fostrare. Men snart tager det egna byggandet vid. Du börjar tänka på vad du skall bli, hur du skall kunna vinna något för livet, som ligger framför dig, och du rustar dig kanske för att bli dugande för någon viss uppgift. Så går tiden, och du bygger och bygger för att få det bra och bekvämt, ja du vill kanske t. o. m. bygga upp samhälle och fosterland.

För att fullfölja bilden skulle det kunna sägas, att vi först måste skaffa oss mark att bygga på. Detta byggande kan förläggas till orätt mark. Det kan bli så, för att använda den andra bilden, att »den som sår i sitt kötts åker, han skall av köttet skörda förgängelse, medan den som sår i Andens åker skall av Anden skörda evigt liv» (Gal. 6:8). Byggandet kan alltså ske utan392

Anden. Det kan vara framdrivet av helt vanliga, jordiska, köttsliga bevekelsegrunder, icke gjort med syfte på evigheten. Man bygger på köttslig mark. Med kött menas dock icke alltid något liktydigt med synd. Därmed kan menas det helt naturliga väsendet inom människan. Och i detta som ju tillhör oss alla kan inläggas något av Ande. Även när vi rusta oss för den jordiska kallelsen kan vårt mål vara evigheten. Och bygger jag på rätt mark, blir det vid allt byggande icke fråga om vad jag skall bli och vad jag skall få utan huruvida den byggnad jag uppför kommer att bestå endast för den korta tid jag vandrar här på jorden eller har bestånd och värde inför Gud, även när jag lyktat mina ögon. Är det senare fallet, då bygger Jagi Anden och icke i köttet.

Den första frågan blir således: Var är mitt livsmål förlagt? Varpå går min strävan ut? Vad är det jag mest av allt önskar?

Har jag skaffat mig mark för att bygga, måste jag sedan se till, att jag har den råtta grunden. Detta är det viktigaste. Aposteln säger oss ock mycket tydligt, på vilken grund vi måste bygga, då han säger: »Ty en annan grund kan ingen lägga, än den som är lagd, nämligen Jesus Kristus.»

När vi taga emot Kristus, blir han vårt livs grund, och den grunden lägges i själens djup. I den högsta och ståtligaste byggnad är det något, som ligger djupare än allt annat, och det är byggnadens grund. Så ock i människosjälen. Intet ligger i den så djupt som Kristus, där han blivit mottagen. Det är också underbart se, huru Jesus Kristus har förmåga att tränga ned393 i en människas själsdjup. Den som uppmärksamt betraktar evangelierna, finner detta ganska snart. Där ingen annan hade ingång, där hjärtana voro tillslutna, där människorna voro skygga, dit kom han så sakta och stilla, och snart var hj ärtedörren öppen. Så plockade han bort något ur den människans hj ärtedjup och lade i stället dit något, som sjönk djupare ned än något annat hos den människan. Synden ligger djupt nere hos oss, men Jesus Kristus kan tränga ännu djupare ned. Och där han får komma djupast, där blir han grunden. I4gga däremot kärlek till samt längtan efter egen ära och berömmelse djupast, då blir detta grunden till hela livsriktningen.

Det är sorgligt att se, hur det yttre livet kan lägga beslag på människor. Och dock är själva livet så allvarligt. Men det kan tagas så ytligt, att man icke allenast aldrig reflekterar, på vilken mark man egentligen bygger, man tänker överhuvud taget icke alls på att man bygger. Och dock blir varje dag något byggt i varje själ, något som kanske endast den allsmäktiges öga ser.

Det är i samhällena i alla världens riken en brytningens tid. Det som byggts under en lång följd av år har rivits ned, och nu kommer en nydaningens tid, då allt åter skall byggas upp. O, att världen förstode, att under allt som bygges måste ligga en grund, som håller! Vilket oerhört ansvar ha vi icke, när det gäller byggandet, det må vara inom oss själva, hos andra, som vi ha inflytande över, eller i fråga om samhället! Det är med människorna som med den där mannen, som skulle394

bygga ett hus. Han tänkte blott på att det skulle se lika bra ut som grannens. Det var kanske en vacker utsikt, och så flöt strömmen fram där nedanför. Men så kommo floden och slagregnet, och vinden blåste, och då föll det huset, ty det hade ingen grund.

Huru ofta möta vi inte människor på olika platser inom samhället, vilka flyta förbi oss med dagens ström såsom vrakspillror, och om vilka vi måste tänka: »Detta är ett förspillt liv. Gud give det kunde räddas!» De äro heller icke få, som leva ett fjärilsliv, som ingenting nyttigt uträtta, som blott tänka på var de skola tillbringa sina aftnar, om på den ena nöjeslokalen eller den andra. Under dagens lopp sysselsätta de sig kanske med något alster av lätt litteratur och f. ö. med vad de skola äta och dricka och kläda sig med. Visst måste vi säga, att sådana människoliv, som ingen grund ha, äro förspillda.

Om jag skulle fråga: »Varpå bygger du ditt liv — giv ej bort den frågan åt en annan — vad är ytterst ditt mål och syfte?» Så kanske du svarar: »Jag har fått en vårdad uppfostran, mina föräldrar voro stränga, och jag fick redan i barndomen goda grundsatser inpräntade i mig. Mitt mål är att leva ett gott och rättskaffens liv.» Andra tänka på att de kunna försaka av detta jordiska t. o. m. för andra. Andra åter säga, att de läsa sin bibel och andra goda böcker samt försöka göra vad Gud vill. Ja, svaren på en sådan fråga skulle helt visst bli otaliga. Men syftet i livet, det jag vill nå, det jag vill bli och uträtta är icke grunden utan vad som skall resa395 sig som en byggnad på grunden, Jesus Kristus, så att jag med min själ, med min personlighet vilar på honom såsom det enda hoppet för min frälsning. Kanske någon också säger: »Guds kärlek, Guds stora barmhärtighet är mitt livs grund.» Gott, men vi må minnas, att Guds kärlek har uppenbarats i Jesus Kristus. I honom ha vi att söka kärleken. Och gå vi förbi Jesus Kristus och bygga blott så där i allmänhet på Guds stora kärlek, då bygga vi på något, som vi egentligen aldrig fattat. Däri består kärleken, att Gud givit oss sin enfödde Son. Däri är Guds kärlek uppenbarad, att Jesus Kristus är försoningen för våra synder. Där är kärleken. Vi få icke misstaga oss beträffande grunden.

Men om marken är funnen — själslivet — och grunden är Jesus Kristus, så gäller det sedan att bygga. Och då kommer aposteln med det underliga påståendet, att man kan bygga med hö och strå på själva Kristus-grunden, d. v. s. att en människa, som håller Jesus Kristus för grunden, kan på själva denna grund uppbygga sådant, som fortares lika lätt som trä, hö och strå. Aposteln hänsyftar nog på detta förhållande, då han talar om partisinnet, och att den ene säger: »Jag håller mig till Paulus», och den andre: »Jag håller mig till Apollos.» Ett sådant sinne var trä, hö och strå, som skulle brinna. Dessa bröder sökte icke främst Kristus utan predikanten. Vi veta alla, huru

lätt vi få någon älsklingslärare, någon älsklingsuppfattning. Och gruppera sig flera omkring en lärare, uppstår lätt en församling, där det i första hand icke är Jesus Kristus man samlas omkring. Men må vi alla hålla klart i sikte, att allt sådant, som396

icke är väsentligt, men som man gör till väsentligt, håller icke att bygga med.

Vad skola vi då bygga på denna grund, som är Jesus Kristus?

Om du slår upp Rom. .12, skall du finna, att sedan aposteln förut i sitt brev skrivit om det specifikt religiösa underlaget kommer han i nämnda kapitel till förmaningarna och börjar med att säga: »Så förmanar jag nu eder, mina bröder, vid Guds barmhärtighet att frambära edra kroppar till ett levande, heligt och Gud välbehagligt offer — eder andliga tempeltjänst». Han fortsätter i hela kapitlet med sina förmaningar och berör därvid alla möjliga förhållanden i livet. Och jag tror, att jag med några få ord skulle kunna uttrycka, vad han däri uppmanar och syftar till, nämligen till den tro, som är verksam i kärleken. Det är icke vilken tro som helst han här syftar på utan blott på den som är verksam i kärleken. Följer du dessa apostelns förmaningar, då bygger du med guld, silver och dyrbara stenar. Varje gång i livet, då osjälviskheten genom kärleken till Kristus får rum hos dig och du utför din gärning för Jesu skull, har du byggt på den rätta grunden och på det rätta sättet. Men har du gått omkring med onyttigt tal, icke varit riktigt sann, tillbragt din söndag på ett ytligt och gagnlöst sätt o. s. v., ja, då har du byggt med trä, hö och strå, och med sådant, som brinner förfärande fort.

Dessa äro allvarliga ord, och aftonstunden, om någon, passar till självrannsakning. »Bara jag blir frälst», säger du, »inte har jag tänkt på att bygga!» Säg icke:397 »bara jag blir frälst». Detta är icke tillräckligt. Man kan säga så ibland och mena rätt, men man kan också inlägga något orätt däri.

Den som bygger med trä, hö och strå liknar en människa, vars trähus tagit eld och brinner förfärande hastigt, så att hon icke hinner in för att få sina kläder räddade eller hinner till det förvaringsrum, där hon har sitt silver och guld. Hon kommer ut och blir själv räddad med knapp nöd, men har alls ingenting med sig. Kanske hade den människan Jesus Kristus till grund för sitt liv men byggde likväl icke med silver, guld och dyrbara stenar. En sådan människa skall gå miste om sin lön. Gud har aldrig sagt, att vi skola göra det goda för lönens skull. Men likafullt är det orätt, om jag är likgiltig för huruvida jag får lön eller ej, då Guds ord tydligt talar om en lön.

Den dag kommer, säger aposteln, då elden skall pröva varje människoliv, då elden skall flamma över varje min gärning. Må vi därför se till först och främst, att Jesus Kristus är grunden och sedan minnas, att livet är oändligt kort! Kanske du eller jag är borta i morgon. Må vi då sätta in den sista tid vi ha kvar på att i Jesu namn öva kärlekens gärningar, ty då bygga vi med guld, silver och dyrbara stenar. Och må vi ock i synd- och botkänsla bära fram till Gud vårt trä, hö och strå, så att detta får brinna redan nu!

Herren hjälpe oss härtill för sin barmhärtighets skull! Amen.BETYDELSEN AV KRISTI DÖD OCH UPPSTÅNDELSE

2 Kor. 5: 14—21.

Vi hava under de gångna högtidsdagarna mötts av ordet om Kristi död och uppståndelse. Men genom högmässornas evangeliitexter har det huvudsakligen kommit till oss såsom ett historiskt stoff. I dessa evangelier har det egentligen icke talats om varför Kristus har dött och uppstått. Nu stå vi inför en text, som icke vidrör det historiska förloppet, men söker klargöra för oss betydelsen av Kristi död och uppståndelse. Och det är ju en värdig avslutning på påskhögtiden.

Det är Paulus, som här gör ett försök att tränga in i hemligheten av Kristi död och uppståndelse. Mer än ett försök kan det aldrig bliva, även om det är en apostel som framträder.

Man har i dessa senare tider klandrat aposteln Paulus, därför att han gjort det försöket. Helt säkert har han gjort det på uppdrag av Gud genom den helige Ande. Men, säger man, han har förvanskat det enkla, ursprungliga evangeliet, systematiserat läran och givit oss en dogm. Ja, det har han gjort, och jag undrar,399 vem som skulle hava gjort det bättre. Biler skulle väl någon djärvas säga, att vi icke behöva klarhet över betydelsen vare sig av

Kristi död eller uppståndelse? Det tror jag varenda en skall medgiva, att hade vi blott fått berättelsen om Jesu död och uppståndelse utan förklaring av dess betydelse, hade ett oavvisligt behov inom oss icke blivit tillfredsställt.

Det enklaste som är att säga om Kristi död är: Han dog för mig, därför att han älskade mig. Och det är ju så stort och härligt, som något kan vara att få säga det.

Men nu är det något inom oss som frågar: Kristus kunde väl hava älskat oss och £ndå leva? Varför skulle han älska oss in i döden} Jag föreställer mig ett barn, vars mor, medan barnet var litet, gav sitt liv för barnet, räddade det på bekostnad av sitt eget liv. När barnet växt upp, vill det hava svar på sina många-frågor om den där tilldragelsen. Varför dog mor? Var det alldeles nödvändigt, att hon skulle gå i döden? Kunde jag inte hava räddats på annat sätt? Huru, varför, när? Det är barnets frågor. Det vill hava svar i detalj. Skulle då icke ett människobarn i allmänhet komma med denna fråga: Varför dog Jesus för mig? Var det nödvändigt? Kunde icke hans kärlek hava yttrat sig på något annat sätt? Frågan får icke sitt fulla-svar ens genom detta: Han älskade mig, och därför dog han för mig.

Paulus giver oss här ett svar, som — det har redan antytts — vi icke kunna tränga in i, så att det gör saken klar till alla delar, så att ingen fråga vidare är att göra. Han säger, att Jesu död är en försoningsdöd och upprepar400

ordet försoning många gånger. Det behövdes en försoning för våra synder och den försoningen skedde i Jesu död. Den kunde icke ske blott och bart genom hans liv. Det krävdes ett offer. Och det offret måste givas ända in i det sista. Det hade icke blivit ett fullt och helt offer, om det icke blivit ett offer in i döden. Johannes säger om Kristi död: »Han är försoningen för våra synder, men icke allenast för våra utan för hela världens.» Och Petrus säger: »Han bar själv våra synder på sin kropp upp på trä't.» Och Jesus själv giver en antydan om betydelsen av sin död, då han säger: »Människosonen har kommit för att giva sitt liv till en återlösen.» Genom hela Skriften går detta, att Kristus skulle genom offret av sitt liv försona våra synder.

Det är väl ingenting, inför vilket världen stått så undrande, så tvivelsjuk, ja, nära nog gäckande som inför detta. Icke kan, säger man, någon annan betala för mina synder? Man försöker se saken så krasst som möjligt för att hava skenet för sig, att detta icke går. Åtminstone är det fallet med många.

Paulus sprider ljus över den underbara sanningen, att en har kunnat bära vår syndaskuld, då han säger: »En har dött för alla, och därför hava alla dött.» Han har därmed velat framhålla den ställföreträdande betydelsen av Kristi död, men giver på samma gång en antydan om varför Kristus kunde träda i vårt ställe, då han tillägger om denne ene: »Han visste icke av någon synd.» Han var, vill han säga, så fri från synd, att han genom personlig erfarenhet icke visste, vad synd var. På ett annat ställe säger han, att den första män-4oi

nikan, Adam, företrädde hela mänskligheten då han föll, och så säger han, att sedan dess har det icke funnits mer än en människa i världen, den andra människan, Kristus. Det vill säga efter syndafallet har det icke funnits någon annan än Jesus Kristus, som förtjänat namnet människa, som varit en sann människa. Och han föll aldrig. Just därför att han var den ena, den verkliga människan, kunde han representera släktet. Jag tänker mig, att Paulus menar: Denne ene var så att säga mänsklighetens hjärta, och därför kunde Gud förhandla med honom om hela släktets frälsning. Ingen kunde träda fram och stå i hans ställe. Han måste stå en för alla. Och på denne ene lade Gud vår skuld.

Att en människa kan bära en annans synd, visar oss för övrigt det dagliga livet på tusende olika sätt. Varför skulle det då vara alldeles otänkbart, att denne ene kunde bära hela släktets synd? Många gånger få vi bära andras synd mot vår vilja. Jesus gick villigt in under världens synd. Paulus begagnar i vår text det starkaste uttryck, jag känner till i Skriften, då han säger om Kristus: »Han blev gjord till synd för oss.» Gjord till synd! Så verkligt har vår synd vilat på honom. Och att med detta uttryck icke kan menas att man, om jag får begagna ett sådant talesätt, så tilltygade Herren Kristus genom marter, spott, hån och spe, att han blev liksom den ende syndaren framför andra, är alldeles visst. Parallellen är nämligen denna: »Han blev gjord till synd, på det att vi skulle bliva Guds rättfärdighet i honom.» Vi äro icke Guds rättfärdighet till skenet, om vi blivit

rättfärdiggjorda, utan i sanning och verklighet. Då måste den andra delen av parallellen — han blev gjord till synd för oss — lika litet vara ett sken utan verklighet. I Gamla testamentet, under den tid det offrades i templet, lade prästen dag efter dag, århundradena igenom, handen på offerdjurens huvud och överflyttade därmed synden, bildlikt talat, på det offerdjur, som skulle vara ställföreträdaren för folket. Men så kom den dag, då Herren kastade allas våra synder på enfödde Sonen. Då är det en annan hand som räckes ut. Denna hand gör Sonen till synd, i det han på honom lägger all vår synd.

Det där, säger du, är dogmatik. Ja, kalla det gärna så. Dogm är detsamma som lära. Skola vi tala om Kristi död, måste vi göra oss en föreställning om betydelsen av densamma. Vi få för övrigt nog nöja oss med både att giva och mottaga förklaringen i medvetande om vår stora bristfällighet. Huvudsaken synes mig vara, att en försoning av min synd verkligen har skett, om jag också icke kan intränga i djupet av denna sanning. Man nöjer sig ofta i världen med tanken på förlåtelse och säger: Varför är det icke nog med förlåtelse? Har man fått förlåtelse, är ju allt bra. Nej, det är det icke. Så kan jag åtminstone icke känna det. Jag känner mig hava behov av att något är gjort eller göres, varigenom min synd liksom i dess innersta väsen brytes i sin makt, i sina följder. Jag tror, att världen skulle hava drunknat i synd, om icke Kristus kommit i världen, givit sitt liv till försoning och därigenom brutit synden, så att den icke är en makt, som får och kan utveckla sig i alla sina403 följder. Det är en ofta hörd och mycket enkel berättelse som jag ber att få anföra för att något belysa det sagda.

Det var en son, som hade ett så häftigt sinnelag, att han för sin far var ett verkligt bekymmer. En dag, då de gingo genom grinden till det ställe, där de bodde, säger fadern: »Nu slår jag in en spik i stolpen här, för var gång du bryter ut i ett obehärskat lynne. Men det lovar jag, att när jag ser dig övervinna dig själv, så drager jag ut en spik.» Stolpen blev full med spikar. Men så kom en tid, då den ena efter den andra kunde dragas ut, och så drogs en dag den sista ut. Fadern sade till sonen: »Nu är du väl glad?» »Nej, far», svarade sonen, »det är jag inte, ty märkena sitta kvar.»

Jag för min del vill frälsas så, att jag icke blott har förlåtelse, utan så att märkena komma bort, att de märken, som jag har satt in i världen, och som andra kanske också satt in i mitt liv, komma bort. Jag behöver få tro på något som är gjort för min räkning, som alldeles kan tillintetgöra allt vad skuld heter. Och om det nu är ett faktum, att Gud var i Kristus och försonade världen med sig, så har jag i detta borgen för en fullkomlig frälsning.

Kära vän, försök att tro så enkelt och barnsligt, som det är dig möjligt, att taga emot den stora försoningen utan att förstå den! Skulle det vara alldeles otänkbart? Jag undrar det. Är det icke något som djupast inom oss vittnar om att det är möjligt? Varför komma på långfredagen människor till kyrkan, som annars ald-404

rig under hela året gå i Guds hus? Därför att de känna: Här är något som är enastående i hela världen.

I vår text kommer en bön till oss att taga emot vad som är gjort i Kristus. Från vem kommer den bönen? Från Kristus själv. »Vi bedja», heter det, »i Kristi ställe: Låten försona eder med Gud.» Den gärning, som Jesus gjort, är bunden vid hans personlighet. Därför kan ingen taga emot Kristi försoning utan att vara funnen i Kristus. »Så är nu ingen fördömelse för dem som äro i Kristus Jesus.» Därför beder Kristus själv, som har utfört denna gärning: »L^åten försona eder med Gud.» Han förebrår dig icke din synd, om du kommer. Du skall icke mötas av ett enda förebrående ord. Han skall sluta dig i sin famn. Gå därför icke hans bön förbi! Jag tycker det är så underligt, att det kommer en bön från Kristus. Hur Paulus fått del av den bönen, vet jag icke. Han säger själv: »Om jag också har känt Kristus efter köttet, d. v. s. känt honom, medan han levde, så känner jag honom icke nu på det sättet.» Säkert hade han fått den bönen sig meddelad av Kristus själv, då han erhöll försoningens ämbete.

Sedan har den bönen gått tidevarv efter tidevarv genom världen till alla, som fått försoningens ämbete, och det ämbetet har också jag fått. Därför beder jag nu i Kristi ställe: Gör upp din sak med Gud! Du får aldrig frid annat än vid korsets fot. Kom därför dit! Du förstår, det ligger något i denna bön. Det är Kristi kärlek. Kan du motstå den? Kristus beder i sin egen kärleks namn, och han beder vid din själs eviga frälsning. Vilket lättsinne råder ändå icke ibland oss! Det är, som om vår405 nådatid skulle räcka i oändlighet. Tager jag icke emot frälsningen i dag, så tänker man, har jag ju morgondagen på mig. Jag får väl en sjukbädd och kan då göra upp min sak med Gud. Men Kristus beder: Gör det i dag! Låt försona dig med Gud nu! Gör upp din sak med Gud vid korsets fot,

så att du får frid, innan det blir för sent! Men så kommer ett ord också till oss, som redan låtit försona oss med Gud. Om du hör till dessa, låt mig göra dig en fråga: »Hur lever du? Det är icke nog, att du vid korsets fot har fått din syndaskuld, din syndabörda, avlyftad. Lever du också det nya livet i Guds Sons tro?» »Kristi kärlek tvingar oss», säger aposteln, »på det att de som leva, icke mer skola leva för sig själva utan för honom, som för dem har dött och uppstått.» Här är ett ord om uppståndelsen fogat till ordet om döden. Kristus dog av kärlek till oss, och denna kärlek skall tvinga oss att döda det som vållar oss den största smärtan, när det skall dö. Och vad är det? Det är motsatsen till Kristi kärlek — självviskheten inom oss. Kristi kärleksliv är självlivets motsats och självlivets förgift. Man kan icke bära Kristi kärlek inom sig och leva ett själviskt liv. Det är otänkbart. Det ena skall övervinna det andra — självviskheten kärleken eller kärleken självviskheten. Om du rannsakar ditt liv, skall du få se, att det är självviskheten som är drivkraften i allt. Vad är njutningslystnad om icke självviskhet? Man njuter, därför att det och det behagar en själv. Vad är orsaken till hatet om icke självviskheten, att man får tillfredsställa en känsla, som man när inom sig själv? Vad är synden annat än en yttring av självlivet? Och själv-

livet, det grenar ut sig och igenkännes i den minsta handling i vardagslivet, i våra små handlingar och våra ord, i våra beräkningar, planer och uppgörelser. Det tränger in som luften i rum, tillstängda av fönster. Det tränger sig igenom allt. Men självlivet skall dö. Det är därför Kristus är både död och levande, att vi icke skola leva oss själva, utan honom som är för oss död och uppstånden. Kom därför till korset! Iyägg där ned din syndabörda för att aldrig mer taga upp den, och du skall få smaka korsets ljuvliga frid. Min frid, säger Jesus, giver jag eder. Det var hans avskedsord, den korsfäste och uppståndne segerherrens. Han dog för att få insätta en ny kraft i ditt liv. Kristi kärlek är självviskhetens övervinnande kraft.

Det är så skönt att på den stora högtidsdagens sista afton få ett förklarande ord över såväl Jesu liv som död och uppståndelse, hans, som var vår älskade marterman, smärtornas man, och som nu är vår segerfurste.

Gud give, att vi icke ständigt må sitta liksom på grund med vår farkost på någon av de där frågorna, som äro så outredbara för förståndet, utan att vi gå samvetets och viljans väg fram till honom, som sänt oss Jesus Kristus, vår älskade Herre!

»Men fridens Gud, vilken från de döda har återfört den som genom ett evigt förbunds blod är den store Herden för fåren, vår Herre Jesus Kristus, han göre eder skickliga i allt gott verk, till att göra hans vilja verkande i eder vad täcke-ligt är inför honom, genom Jesus Kristus, vilken vare ära i evigheters evighet. Amen.VAD HINDRAR ATT DU BLIR FRÄLST

Rom. 10: 14—21.

Vad är det som ytterst och djupast sett utestänger en människa från det eviga livet?

Den frågan kan man med fog göra, emedan det är ungefär samma fråga, som behandlas i Rom. 9, 10 och 11 kapitel, av vilken skriftdel vi uppläst ett stycke.

Det gällde för aposteln att få klarhet i det stora problemet, varför Israel hade blivit förkastat. Det var visserligen icke förkastat så, att hela folket var avstängt från Guds frälsning, att icke individerna kunde mottaga frälsningen. Men folkets ställning i Guds rådslag, i den kristna historien, hade blivit en helt annan, än som ursprungligen avsetts, och detta kallas »för-kastelse». Vi veta, att denna förkastelse gått ut över Israel och förbliver den dag som är, men även att den en gång skall upphöra.

Att detta problem för aposteln, som själv var en jude, var stort och betydelsefullt, är givet. Men man ser även t. ex. Iyukas upptaga och klargöra samma problem i en hel bok, Apostlagärningarna. Den boken läses dock icke ofta, efter vad jag tror, just från den synpunkt, som behärskar hela boken: Varför gick icke frälsningen genom Israel ut till hedningarna? Varför

blev Israel, som det heter, förkastat i nyssnämnda mening, och varför blevo hedningarna i stället upptagna?

För aposteln var den frågan så utomordentligt gripande, att han utbrister: »Jag skulle önska, att jag själv vore

förbannad och bortkastad från Kristus, om detta kunde gagna mina bröder, mina fränder efter köttet.» Han menar, om mina bröder kunde frälsas.

Alldeles samma fråga, som framställde sig för aposteln med avseende på Israel, framställer sig också för oss: »Vad är det som ytterst gör, att en människa utestänger sig själv från det eviga livet?»

Romarebrevets författare går med klar tankegång fram kapitel efter kapitel. Ett av hans svar är detta: Israel sökte icke frälsningen av nåd utan stötte sig på hörnstenen, klippan Kristus, och gick därför under. Israel ville upprätta sin egen rättfärdighet. Hur kom det sig, att de stötte sig på Kristus? Kunde de icke tro? Jo, visst kunde de tro. Hade de icke hört evangelium predikas? Jo, visst hade de det. Av vår text se vi, att aposteln kommer till en avdelning just i det nämnda problemet, som visar, att det ytterst beror på hur en människa ställer sig till evangelium. Därpå beror liv och död, människans timliga och eviga väl.

Vi kunna tycka, att vad aposteln sade, icke var något så märkvärdigt. Men det är åtskilliga tankar, som väckas till liv genom hans framställning. Först och främst se vi, att alla ursäkter å vår sida äro undanröjda. Om man skulle fråga denna församling eller hela vårt folk: Har icke något budskap blivit sänt? Har icke någon budbärare kommit till eder? måste409 ¾

svaret bliva: Ack, budbärarna kunna räknas i tusental. Då haven I väl hört evangelium? Ja, visserligen. Vi skulle även på oss kunna tillämpa, vad som säges om judarna i förhållande till hedningarna, att Gud, såsom det här heter, väckte judarna till avund genom hedningarna. De hedningar, som kommo till tron på Kristus, ådagalade under den första kristna tiden en sådan lycka, ett sådant liv i kärleken, ett sådant himmelskt väsende, att judarna stodo där med avund och tänkte: Den som vore så lycklig som de! Så mycket av verklig kristendom finns även i vårt land, att mer än en som ser på de kristna kan säga på samma sätt: De äro lyckliga människor. — Varför tro då icke alla? Varför är det så många ibland oss som stå utanför?

Ja, låtom oss börja från början. Först och främst göres i vår text en skillnad emellan Guds ord och predikan. Tron är av predikan, men predikan är genom Guds ord. Detta vittnar om att det skrivna ordet måste vara av Gud ingivet på ett särskilt sätt i en fullhet sådan, att ingen predikan når upp mot själva det ursprungliga evangeliet. Detta må vi beakta. Den människa blir nämligen aldrig en sund kristen, som lever nästan uteslutande av predikan med undanskjutande av det enskilda skriftstudiet, aldrig en sådan kristen som de, vilkas hela liv huvudsakligen näres av bibelordet, men som naturligtvis också akta på det predikade ordet. Det blir en fasthet, en kärna, inom de kristna, som äro hemmastadda i sin bibel och som låta hela sitt liv läggas under detta ord, en fasthet och en kärna som icke erhålles genom läsning av allt möjligt av det i vår tid410

skrivna med förbigående av själva bibelordet. Det är bättre att gå till källan direkt än till de käril, som hava sänkts ned i källan och hämtat upp vattnet. Det är påtagligt i vår tid, att människor äro lätt kringkastade av alla möjliga lärdomsväder, människotankar och uppfattningar. Detta beror därpå att de icke hava läst sin bibel i ödmjukhet och under innerlig bön till Gud om att få vila vid sanningen och endast vid sanningen. Det är så många olika skrifttolkningar, som gå ut kanske i välmening men många gånger på grund av en önskan, att det måtte stå så och så i Skriften. Och så göres mer eller mindre våld på det skrivna ordet för att få bekräftelse för den enskilda uppfattningen. Till varje kristen vill jag därför säga: Gå direkt till din bibel och bliv en innerligare och förtrognare vän med den, än du hittills varit!

Hur ställa vi oss till Guds ord, Guds ord taget i den egentligaste meningen, antingen det är det ursprungligen skrivna eller det i överensstämmelse därmed predikade ordet? Må vi stanna inför den frågan.

Iyåtom oss då först söka fatta, vad evangelium är. Det säges oss med det ordet: »Huru ljuvliga äro icke fotstegen av de män som frambära gott budskap», eller, som det också kan återgivas: »Huru ljuvliga äro icke deras fötter, som frid förkunna, deras som gott förkunna!» Det är en skön bild från det Gamla testamentet, som här användes för att belysa, vad aposteln vill säga. Tänk dig Israel i strid med t. ex. filistéerna. Ett mångårigt krig, förödande härjningar, brända hem, kvinnor och barn behandlade, såsom ofta sker i krig, ingen säkerhet för människorna, gömda, var de kunna,4ii

i bergsskrevorna, i jordkulor, utan något att äta. Så se de en man med bevingade steg komma över bergen. De se redan på avstånd, att han kommer med ett glädjebudskap. Och när han kommer fram, ropar han: Israel har segrat. Det är frid i landet. I fån återvända till edra vingårdar, edra fikonträd och edra hem. Aposteln Paulus vill med denna bild säga: Evangelium är ett glädjebudskap. Det har stått en väldig kamp mellan Kristus och alla våra fiender, som vilja förmena oss frälsningens väg. Men Kristus har vunnit, och nu komma över bergen budbärarna med detta glädjebudskap. Det var längesedan den förste nådde fram till dig. Och sedan dess har det varit mer än en budbärare, som för dig har förkunnat sanningen.

När kriget slutat mellan Nord- och Sydstaterna i Amerika och ryktet spred sig, att slaveriet vore avskaffat, stormade slavar i mängd ned till hamnstäderna, dit fartyg väntade, som hade budbärare med sig. Och dessa kunde icke vänta, tills fartygen kastade ankar och de personligen fingo frambära budskapet, utan de gjorde tecken långt ute till havs, att fred var sluten, och att slavarna voro fria. Och dessa jublade på stranden: »Fria, fria»!

Evangelium kommer med det budet, att satan, synd, död och allt ont är krossat. Vi få därför jubla och sjunga segersånger.

Hur kommer det sig nu, kan man fråga, att detta ord har så föga ingång bland människor? Det kan knappt förklaras. Visst är, att hela vår frälsning ytterst beror på hur vi ställa oss till evangelii budskap. Och vad vi412

se för våra ögon, är, att en del människor, ja, rent av den stora massan, föraktar det. I detta ligger något hemskt, något obegripligt.

Men låtom oss tänka på andra grupper. Det finnes sådana, som stödja sin förkastelse av evangelium därpå att det är så mycket i bibeln, som de icke kunna förstå. Så snart man kommer in på en människas livsställning till evangelium, söker den tilltalade leda frågan in på något annat. »Ja», heter det, »evangelii innehåll är så vackert, så skönt, men det är så mycket i bibeln, som jag icke kan förstå.» Många använda just detta förhållande, att det i bibeln är så mycket obegripligt, till försvar för att de icke emottaga evangelium och underkasta sig Kristus. Om man begynte samtala med dem om allt vad de förstå och godkänna, skulle man se, att vad de hava svårt att komma på det klara med, är icke Guds oändliga barmhärtighet att sända enfödde Sonen, utan ställen särskilt i Gamla testamentet, som förefaller dem underliga eller otroliga, eller ock det stora problemet, att Gud kan förkasta någon enda människa och icke för sin stora kärleks skull måste frälsa alla. Men just med avseende på det sista vill jag säga, att jag känner kristna, som hava levat med sin Frälsare i 40, 50 år utan att dock hava kunnat klara problemet om den eviga fördömelsen. De hava många gånger tänkt och sagt till Herren: »Käre himmelske Fader, det där lämnar jag åt dig, och jag är övertygad om att när evighetens dag inbryter, skall allt bliva klart, även detta.» — Om du ärligt rannsakar dig själv, skall du finna, att de skäl du andragit för ditt förkastande av evangelium,4^3 äro endast svepskäl, att du i själva verket icke insett ditt behov av frälsning och därför icke vill taga emot Kristus. Att du icke med ditt förstånd och din känsla kan genomtränga allt i Guds ord utgör intet skäl för dig att icke emottaga evangelium. Vi måste vara ärliga mot Guds ord. Det är det första som är av vikt. Eljest hjälper oss ingenting.

Det gives andra som tvivla på Guds ord på ett helt annat sätt. De ville så gärna kunna tro, de ville hava klarhet, men det går icke. De äro så spekulativa. De hava behov av att få allt klarlagt men stöta oupphörligt på svårigheter. Till sådana ärliga tvivlare vill jag säga: Börja med Jesus Kristus. Varför skulle du börja annorstädes? Ja, säger du, men det är just Jesus Kristus, som företer så mycket underligt. Då måste jag gå så långt, att jag säger: Tag då Kristus, såsom du kan taga honom! Begynn ditt livs förbindelse med honom, såsom du kan fatta honom, så skall du nog steg för steg komma vidare framåt. Börja icke med någon troslära eller trossats utan med den levande Guden i himmelen och den han sänt, Jesus Kristus såsom en levande personlighet! Och förstår du icke Faderns och Sonens inbördes ställning till varandra, behöver icke det hindra dig att börja. Man kan ju börja lära känna en person, under det en hel mängd förhållanden angående den personens ställning till det ena och det andra äro en alldeles ofattliga. Man kan börja bliva bekant med den personen, därför att han har något så tilldragande, emedan han är så sympatisk, så full av kärlek. Det är något hos denna människa, som man414

måste tycka om. Ack, början kan vara helt ringa! Men om det bara blir en början och du är trogen, kan du bli en

kristen redan i denna stund.

Så är det andra som ställa sig till Guds ord så, att de erkänna det såsom sant, men ändå icke kunna tro. De läsa sin bibel så, att de där leta ut allt som fördömer dem, som bekräftar deras egen övertygelse, att de äro förkastade. Och allt det andra giva de bort åt vem som helst som kan taga det. Det hände mig det första året jag var präst — och jag var då icke mycket hemmastadd i min bibel — att jag blev kallad till en gammal kristen kvinna med synnerligen djup bibelkännedom. Hon hade märkt för ställen i bibeln, som bevisade att hon icke fick tro, att hon var förkastad. Och jag i min jämförelsevis stora okunnighet fick lov att söka reda på alla ställen, där det står att Gud älskar. Så sutto vi där såsom tvenne stridande parter. Men Gud välsignade vårt samtal så, att*efter ett par dagar kom denna kvinna strålande till mig och berättade, att hon sett, att det fanns en annan sida i bibeln än den hon stannat för. Förut hade hon läst egentligen blott domsorden, men nu såg hon den andra sidan, och den kastade ett sådant ljus över hennes liv, att hon formligen strålade.

Det finns många i denna tid — det är jag övertygad om — som så hava stannat för bibelns domsord, att de icke komma vidare. Om man talar med dem om evangelii ljuvlighet, hålla de fast vid sitt ändå. Och om man tycker: »Ja, nu har jag fått dem ett stycke i väg, nu går farkosten av grundet, nu skiner det upp litet», så kommer det plötsligt fram: »Se, jag gjorde så och så den4i5 gången, och det står så och så i bibeln.» Men, min vän, du som har det så, det är ett vanärande av Guds ord att taga blott vissa delar av sanningen så där lösryckta. Du måste taga ordet helt och fullt. Gud kan icke annat än döma människan, det är sant. Han dömer så, att du blir endast stoft och aska. Men kom ihåg, att det är just till de dömda han uttalar nådens och frälsningens ord. Om vi dömde oss själva, heter det, så bleve vi icke dömda. Och Gud är större än vårt hjärta och vet allting. Så kan en människa anse sig förlorad, därför att hon är dömd av Guds ord, under det Gud i sitt ord säger: Varenda människa som jag får döma, är en frälst människa.

Man kan naturligtvis även förhålla sig till Guds ord som Israel, att man lever i självgodhet och egenrätt-färdighet. Man förkastar visst icke Guds ord. Nej. Men man är, som man menar, en så dygdig människa, att man aldrig behöver komma ned till Jesu fötter med sina synder. Ja, då kan det icke heller bliva någon förståelse av Guds ord.

Det är även så med många, att de blott rätta sig efter vad de känna. Man vill hava en bestämd känsla av frälsningen. Men det är en missuppfattning av evangelium, ty evangelium är ett bud. Huru ljuvliga äro icke budbärarnes fötter, deras som frid förkunna! Tänk om någon, när budbärare kommo till Israel och berättade att filistéerna voro slagna och att israeliterna nu voro fria, hade lagt handen på hjärtat och sagt: »Ack, om jag bara kände det!» då skull man väl hava tänkt: «Så dåraktigt du talar!» Så hade ingen handlat. Men416

just så dåraktigt handlar mången i fråga om Guds ord. Där kommer dårskapen till sin riktiga uppenbarelse.

Vad är då Guds ord? L,åt mig anföra vad som står här. Till Israel säger Herren: »Hela dagen har jag uträckt mina händer till ett ohörsamt och genstr avigt folk.» Vad är evangelium, frälsningens evangelium, annat än en Guds uträckta hand till ett ohörsamt och gensträvigt folk? Det är, som om Herren ville säga: L,ägg din hand i denna min hand, så är du frälst! Så enkelt framställes det.

Men Gud kan få uträcka sina händer hela långa dagen, under en människas hela levnadsdag, under ett folks hela historia, utan att man lägger sin hand i hans.

Tag nu du Guds ord såsom en uträckt hand, som räckes dig, just dig, därför att du är så syndig! Den uträckes ju till ett ohörsamt och gensträvigt folk. Då kan du ju förstå, att den är uträckt också till dig. Iyägg nu din hand i denna Guds uträckta, välsignade hand! Det finns intet syndadjup och intet djup av tvivel, oro, omsorg och bekymmer så djupt, att icke den handen förmår draga oss upp. När det heter: »Kommen och låtom oss gå till rätta med varandra. Om edra synder än äro blodröda, så kunna de bliva snövita», då är det en uträckt hand till dig, och då kan du tänka: »Får jag lägga min hand i denna Guds uträckta hand? År det för mig den är uträckt?» Ja, det är just vad den är. Jag är viss om att Gud, om jag får uttrycka mig så, har adresserat sitt ord så, att man aldrig kan taga vilse på adressen. Det står så tydligt skrivet, att det är någon han vill gå tillrätta med, någon som har det så och så, att han behöver dömas av Gud. Och är det nu du, som4i7 Gud vill gå till rätta med, då är hans hand

uträckt mot dig; då får du lägga din hand i hans och säga: »Här är jag, den där gensträviga, den där som oupphörligt får bestraffning i samvetet. Nu kastar jag mig helt i dina uträckta händer och tror, att om mina synder än vore blodröda, skola de bliva vita som snö.»

Iyäs ord på ord i den heliga skrift och se riktigt efter, till vem orden äro ställda! Det står vanligtvis utsatt. Och står det icke utsatt, så står namnet i parallellspråk, som kunna förvissa dig om till vem orden äro riktade. Omedelbart före vår text står det: »Var och en som åkallar Herrens namn, skall bliva frälst.» Är icke det en ordentlig adress? Kan den skrivas tydligare?

Gud give, att vi icke endast i det där stora, viktiga spörsmålet, i fråga om syndernas förlåtelse och friden med Gud, rättade oss efter Guds ord, utan att vi gjorde det i hela vårt liv! Det är märkvärdigt med Guds ord. Det har något att säga vid vartenda ett av livets lägen. Jag tänker kanske: »Inte kan det stå något i Guds ord om det och det.» Men så kanske Guds Ande leder mig till en bibelvers som visar mig: »Herren har ändå något att säga mig just i detta läge.» Ja, jag kan och bor få hela mitt liv ställt under Guds ord. Blir det så, då är jag en lycklig människa.

»Det är ett fast ord och i allo värt att mottagas, att Kristus Jesus har kommit i världen för att frälsa syndare, bland vilka jag är den främste. Men att barmhärtighet vederfors mig, det skedde just för att Jesus Kristus skulle främst på mig bevisa all sin långmodighet.»

Må det bliva din och min bekännelse. Amen.

27. Guds FrälsningsvägGUDS NÅD UPPENBARAD

Tit. 2: 11—14.

I korta, klara, bestämda drag framställes här frälsningssanningarna. Det är som ett stort knippe av ljus.

Guds nåd — så börjar vår text. Gud betedde sin nåd mot det Gamla testamentets folk på mångfaldiga sätt. Men den låg dock till största delen fördold i hans eget hjärta, tills dagen för uppenbarelsen kom. Denna dag förbereddes på historisk väg under tusentals år. Allt vad liv heter måste nämligen utvecklas på ett organiskt sätt. Till sist kom dock den stora uppenbarelsens dag. Det var den dag, då änglarna sjöngo i Betlehems ängder och barnet i krubban beskådades av fromma och häpna blickar. Guds nåd uppenbarades. Men i krubban var det blott så att säga en mäktig stråle, som bröt fram. Det var icke den fulla uppenbarelsen. [Det var egentligen Guds stora kärlek, som där uppenbarades. Och det är ju det största av allt, att Gud älskar.

Vi veta icke, vad samtiden känner och tänker. Men vi som hava århundradena bakom oss se Guds kärlek. Skriften säger, att Gud älskade världen, så att han sände sin Son, att däruti blev Guds kärlek till oss uppenbar, att han utgav sin enfödde Son. Kärleken avslöjade Guds nåd. Och det är det första vi behöva veta —419 att Gud är kärleken. Detta måste vara liksom grundvalen för hela det andliga livsverket inom mig, måste uppbära hela mitt liv. Att Gud älskar är det första ett barn fattar av Gud. Det lilla hjärtat öppnar sig så lätt för denna kärlek och giver sin kärlek tillbaka. Men det skall också du veta, till vilken ålder du än hunnit i livet, att Gud älskar världen och då också dig. Och det skall du riktigt fasthålla gentemot allt vad du erfar, ty det är så mycket i livet som vill liksom säga: Gud älskar dig icke. Det finns röster även inom dig, som säga så. Först och sist skall själafienden försöka säga: »Icke älskar Gud dig!» Biler också blir detta att Gud älskar dig något så alldagligt för dig, så betydelselöst, så självklart, så värdelöst, att du icke alls kan stanna därför med din tanke. Och ändå är det den äkta pärlan, som är värd att sökas hela livet, men som egentligen icke behöver Sökas, därför att Guds tiåd är uppenbarad. Ja, Guds kärlek ligger blottad för oss. Guds varma, brinnande hjärta är avslöjat för oss.

Men sedan Guds nåd begynt uppenbaras, fortskrider uppenbarelsen. Guds nåd kommer in på lidandesvägen, den trånga smärtevägen. Den leder till Golgata. Den del av mänskligheten, som såg vad som skedde på Golgata, studsade tillbaka och tänkte: Är det icke längre en Guds nåds uppenbarelse? Vart bär det nu hän? Orättfärdigheten segrar. Onda människors händer gripa den älskande, honom som gick omkring och gjorde väl och hjälpte alla, och taga hans liv. Men så kom den dag, då det spreds ljus över korset, och så började mänskligheten åtminstone delvis förstå, att det var en Guds420

nåds uppenbarelse som ägde rum på Golgata. Nåden avslöjades, men icke såsom vi hade tänkt, icke såsom världens vise ville ha det.

I krubban uppenbarades Guds kärlek. Men det var något som krubban icke kunde säga oss, något som vi behövde näst kärleken, något som endast korset kunde uppenbara för oss — den stora friden. L,ika visst som du behöver kärleken, behöver du den välsignade friden, friden med Gud, visshet om försoning för all din synd, förlåtelse för hela livets orättfärdighet, visshet att allt är utstruket, att du äger barnaställning hos Gud, att du är befriad från fruktan för honom. »Genom hans sår», heter det, »äro vi helade. Näpsten lades på honom, att vi skulle hava frid.» Gud vare lov för nådens uppenbarelse!

Men det gick ännu längre. Här kunde det icke stanna. Guds nåds uppenbarelse leder till graven, Kristi grav. Några av hans lärjungar hade, redan innan dagen grytt, gått till graven. De funno den tom. Var var han, deras Herre och mästare? Men så kom en ny Guds nåds uppenbarelse, väldig, stark. Han levde. Något nytt strömmar till de fattiga lärjungarna, som hade menat sig förlora allt. Det var kraft, kraft från ovan. Denna samma kraft lär oss, säger vår text, att försaka ogudaktigheten och de världsliga lustarna och leva tuktigt, rättfärdigt och gud-ligt i denna värld. Iyikaväl som du behöver kärlek och frid, behöver du kraft. Och han, som uppväckte Kristus från de döda, skall med samma kraft krossa allt motstånd mot den vilja, som födes i våra hjärtan att leva heligt och rättfärdigt, d. v. s. så att vi bestå inför den borgerliga lagen, inför ett sunt mänskligt omdöme.421 Den skall ock lära oss att leva tuktigt, så att vi icke leva blott eftersom vi själva anse rätt, eftersom vårt samvete säger oss, utan undervisade genom Andens tukt över vårt liv, så att det blir ett liv inför Gud. Det måste finnas en kraft i världen, som lär oss att försaka all ogudaktighet och alla världsliga lustar och leva tuktigt, rättfärdigt och gudligt. Det ligger en tjusning i synden. Det är icke värt att förneka det. Den ligger där i alla fall. Vi känna till ordspråket: »Hämnden är ljuv». Iyåt vara, att det ofta användes skämtsamt, det gömmer sig mycket i detsamma. Det ligger tillfredsställelse för en människa i att få hämnas. Men står en människa under självtukt och under Guds tukt, då är hämnden något som hon måste försaka. Då vill hon icke hämnas utan i stället vedergälla ont med gott. Men det behöves kraft ovanifrån för att övervinna hämndkänslan och hatet. Denna kraft finns icke i människohjärtat utan endast i Guds nåds uppenbarelse — i Kristus. I honom finnes den kraft som lär oss att försaka synden.

Så har Guds nåd blivit uppenbarad på jorden, och nu ligger den så avslöjad, att varenda människa kan se den, gripa den och tillägna sig den för sin räkning. Guds nåd har blivit uppenbarad till frälsning för alla människor. Evangelium omfattar alla. Såvitt du är en människa, har du fått del av alla Guds nådelöften. Det säger oss julevangeliet såsom kanske ingen annan högtids evangelium. Frälsaren är Guds gåva till världen, till dig. Detta evangelium har en förunderlig dragningskraft på människorna. Långfredagen har sin dragningskraft på422

annat sätt. Julen har en stilla, ljuvlig, älsklig dragningskraft. Jag vet icke, hur det är, men det förefaller mig, som om människorna under julen vore särskilt mjuka och tillgängliga, som om aldrig så mycket gott växlades som under den tiden mellan människor i blickar, ord och handlingar. Det är Guds kärleks uppenbarelse som gör, att vi människor hava ett så oändligt behov av kärlek. Ingenting gör oss heller så lyckliga som att få älska och känna, att någon älskar oss.

Ja, det är med kärleken vi skola börja. Men det stannar icke där. Äro vi fattade av Guds kärlek, så föras vi steg för steg framåt i livet. Vet jag, att Gud älskar mig, då är nästa steg, att han också giver mig frid. Han kan icke annat. Han måste göra det. Och har jag friden jämte kärleken, då skall han giva mig seger även om jag har en hel värld emot mig.

Guds nåd, heter det i vår text, har uppenbarats med frälsning för alla människor. Vad fordras således, för att du skall få del av Guds nåd? Ingenting annat än att du är människa. Det står icke: Guds nåd har uppenbarats för alla heliga. Icke heller: Guds nåd har uppenbarats med frälsning för alla syndare utan för »alla människor». Jag erinrar mig, vad en gammal lekmannapredikant en gång sade till mig. »Jag vet», sade han »ingenting som gör mig så lycklig, som att jag är en människa.» Och jag förstod honom väl. Är jag en människa, ville han säga, då har jag hela arvet. Och när man glades över att man är en människa, bur man nog också en verklig människa, en Guds människa, för vilken Guds nåd blivit uppenbarad.423

Ingen ibland oss behöver famla i mörker och ovisshet och tänka: Hur det blir, vet ingen. Det är så ovisst, vad Gud menar med livet. Varför skall det vara så många dunkla frågor, så mycket som jag icke begriper? Guds nåd ligger så avslöjad, att till och med ett barn kan fatta den. Vad vill Herren göra med en förlorad människa? Frälsa henne. Han har uppenbarat sin nåd, sin kärlek, sin barmhärtighet, sin frid, sin frälsning, sin försoning, sin kraft. Och nu skola vi icke låta allt detta ligga obegagnat. Vi skola icke blott taga julstämning med oss, så att säga taga blott fradgan ur bägaren, utan sätta bägaren till våra läppar och dricka — dricka in nåd och barmhärtighet, så att våra fattiga, syndiga hjärtan bliva mättade.

Och om du är rädd, så tänk: Jag är en människa. Och då är Guds nåd min, då får jag vara med.

Vi hava talat om Guds nåd till frälsning för alla människor. Den låg där, denna nåd, och bidade. Åren gingo. Kommer icke den utlovade Frälsaren? Vad lider tiden? Så sporde väktarna i Israel. Blir det icke morgonrodnad, blir det icke morgon snart? Så kom Kristus, och dagen tändes.

Nu ligger en ny uppenbarelse framför oss. I tusende år och mer hava vi gått och väntat. Herrens egna begynte vänta redan i apostlarnas dagar. De trodde, att de skulle få vara med om den uppenbarelsen. Men det dröjde. Det är så likt Gud. Han ser, att det är så hälsosamt för oss att det dröjer. Men han fördröjer sig icke. När man minst anar det, kommer den stora uppenbarelsens dag. Det är om den, som även denna text talar,424

då den säger, sedan det talats om att Guds nåd har uppenbarats: »medan vi vänta det saliga hoppet och uppenbarelsen av den store Gudens och vår Frälsares, Jesu Kristi, härlighets uppenbarelse.»

Vi hava fått en uppenbarelse, och så få vi vänta en annan, som blir ännu härligare. När den gives oss, få vi bekräftat, att allt vad vi trott av det som Gud sagt, var sant. Då få vi bekräftelse på att intet av hans ord har fallit till jorden. Det var sant, att han älskade världen, att hans enfödde Son blev försoningen för våra synder, att Kristi kraft uppenbarades i vår svaghet. Det är, tänker jag, det första vi skola få se. Jag tror det första intrycket för dem, som gått över gränsen och få del av Jesu Kristi härlighets uppenbarelse, är, att allt var sant. Redan i dödens stund brukar det hända själar, som levat i nära förening med Gud, att de få en sådan där evighetsuppenbarelse, att de få se, att allt vad de trott på, var sant, såsom det var för en av mina vänner, vilken på sin dödsbädd utbrast: »Det höll alltsammans.» Men sedan skola vi få se mer. Vi skola få se att Guds kärlek var oändligt mycket större, än vi tänkte eller kände. Vi skola få förklaring på allt som vi tyckte stred mot Guds kärlek. Det är så mycket på jorden, som vi tycka icke rimmar sig med Guds kärlek. Vi skola då få förklaring över alltsammans och få se, att det var Guds kärlek som ledde oss på vad vi höllo för underliga vägar. Vi skola få förklaring över mycket, som vi här nere tyckte var dunkelt. Ja, vi skola få se, att dunklet härstammade från oss själva och skymde Guds kärlek. Det var icke fläckar på solen, utan det var vårt synglas, som425 icke var klart. Tänk dig den dagen randas, då du får se Guds oändliga kärlek genom hela världshistorien och ditt eget liv planlagd, strålande, då du får se Kristi härlighets uppenbarelse och den store Gudens uppenbarelse! Hur måste du icke då känna: O, att jag hade tagit emot mer av Guds kärlek, medan jag gick här på jorden! O, att jag hade offrat mer, skänkt bort mer! Jag hade kunnat göra världen lyckligare, mina medmänniskor lyckligare. Ja, vi skola få se Guds kärlek avslöjad för oss. Och allt som för vårt förstånd varit ofattligt, som vi här nere grubblat över, som här gjort oss olyckliga, det skall då bliva så klart som evighetens ljus omkring Gud och hans tron, där en båge strålar, klar som jaspis. Det är icke något dunkelt längre. Nej, det är idel klarhet, som strålar ut från tronen. Och Ivammet skall leda oss till de levande vattukälloma framåt och uppåt. Vi skola få gå från klarhet till klarhet och få se vår Frälsare, sådan han är. Förnedringsgestalten är borta. Härlighetsgestalten skall icke lämna oss. Det skall icke bliva som för Petrus, Jakob och Johannes blott en liten stund på förklaringsberget och så ett nedstigande i dalen igen till kamp och lidande, utan vi få stanna på höjden. Klarheten skall icke höljas av moln. Jag tror vi skola fråga, när vi se på oss själva: Är detta jag? Är det verkligen jag? När jag såg mig själv på jorden, såg jag så många fläckar, så mycket ont och orent, så mycket ihåligt. Nu är allt detta borta. Är detta jag? Det finns nu ingenting ont kvar. Var är min gamla människa? Var är min bräckliga kropp? Är detta jag?426

Det blir Guds härlighet i Jesus Kristus, Guds härlighets uppenbarelse. Den kan icke nämnas, icke täljas, icke skildras, icke anas.

Vill du icke vara med om allt det stora och härliga, jag talat om? Denna arvslott blir din, om du vill börja med barnet i krubban, om du vill taga emot barnet i din famn.

Guds kärlek till dig börjar där. Och sedan går det steg för steg, tills du en gång får stå i det nya Jerusalems portar. Då skall Guds vishet, Guds allmakt, Guds kärlek och Guds storhet — allt vara avslöjat. Du skall få leva med honom.

När vi fira jul, gäller det just att taga emot. Vi veta icke hur herdarna gjorde, som gingo in till Betlehem. Det kan hända, att några av dem blott hade varit och sett barnet i krubban och sedan tänkt: Det var vackert, obeskrivligt vackert att se det lilla barnet i krubban. Tänk, om det skulle vara Messias, och att det stannade vid detta. Men vi veta, att det om Maria, Jesu moder, heter, att hon gömde i sitt hjärta det som hade blivit henne sagt om barnet. Ack, det är så många som komma för att en liten stund se på barnet i krubban, som komma till julottan och sedati tala om, hur skönt alltsammans var, hur stämningsfullt det var att höra julpsalmen: »Var hälsad, sköna morgonstund». Men vart tog sedan alltsammans vägen? Kära vän, för Guds och Jesu Kristi barmhärtighets skull, var icke så där ytlig i ditt hörande, utan tag emot ordet och göm det i ditt hjärta, så att du i sanning kan säga: Kristus är min.

Amen.SKALL LYSA FRAM UR MÖRKRET

2 Kor. 4: 3—6.

Det lyser från evangelium, det strålar ett ljus ur evangelium. Ett sken kastas genom evangelium ut över världen. Så säger aposteln i de nyss upplästa orden. Evangelium lyser såsom fyrbåken. Det kastar sitt sken över de upprörda vågorna, ut över världshavet, människohavet, och det lyser den trötte och vilsegångne vandraren hem till Gud. Det lyser lika fritt som fyrbåkens ljus. Detta lyser både i stormfylld natt och i den lugna, stilla natten. Det lyser för den ene lika väl som för den andre. Vilken nationalitet seglaren tillhör, är enahanda. Det lyser lika för alla.

Så lyser evangelium, så kastar det sitt sken ut i världen men icke blott med detta kalla sken, som visserligen är vägledande men icke värmande, utan med solens ljus, det där ljuset som värmer', som alstrar, som skapar liv, som bevarar och utvecklar liv. Det lyser med Guds egen kärleksvärme in i våra hjärtan och så genom oss åter ut i världen.

Vad är det för ett sken? Det är, står det, skenet av Kristi, Guds egen avbilds, härlighet, Kristi härlighets

sken. Det finns intet ljus i världen, som är att förlikna vid evangelii ljus. Kristi egen härlighet lyser ut igenom det ljuset. Det är samma ljus, aposteln med andra ord omnämner, då han säger om Herren Jesus, att han var i Guds skepnad, men aktade icke såsom ett rov att vara jämlik Gud, utan utblottade sig själv och antog en tjänares skepelse och vart lik människor och i åthävor funnen som en människa, att han ödmjukade sig själv och vart lydig intill döden, ja, intill korsets död. Hans liv, hans försoning i döden för våra synder, hans triumf i uppståndelsen, hans segerkraft, hans syndaförlåtande nåd, hoppet om evigt liv — allt detta, som evangelium innefattar, är Jesu Kristi härlighet, och i vår gamla, fattiga, olyckliga värld lyser detta ljus. Det är ett sken, som från evangelium kastas ut Över densamma. Vad vore hela vår värld, om icke evangelium funnes? Och hur såge det då ut i världen?

Nu veta vi, att detta sken kastades ut från det lilla landet vid Medelhavets kust, Israels folks land. Det kastades ut över de omgivande trakterna och länderna. Men skenet tilltog i styrka och spriddes över stora landsträckor och hela folk, ja, hela världsdelar. Och när det skenet kom, flydde mörkret. Det blev annorlunda i människornas liv, i deras hjärtan och samliv, i det sociala livet och i hemlivet. ljuset av Kristi härlighet lyste ut över världen, också över vårt land, samt omskapade vårt folk.

Det har gjorts ofantligt mycket för att skymma bort det ljuset. Man har gjort allt vad tänkas kan alltifrån den första kristna tiden för att hejda och hämma429

ljuset. Men det har icke gått. Om ljuset lyser riktigt klart in i ett rum, är det svårt att dölja det, så att det icke blir uppenbart för dem som gå utanför i mörkret, att det lyser ur just det huset. Det är alltid någon ljusstrimma, som letar sig ut på något ställe. Det kan icke riktigt bommas för, så att ljuset alldeles blir bortskymt. Det har icke lyckats och skall heller aldrig lyckas att hejda evangelii sken. Det skall mer och mer gå ut över världen. Det skall lysa och tala om Kristi härlighet, om Kristi oändliga kärlek, om Kristi försoning för vår synd, om Kristi uppståndelseliv, om Kristi himmelska liv. Det skall tala om hur Gud genom Jesus Kristus förlåter synder. Ja, detta vita, härliga, milda sken skall lysa in i fattiga syndares hjärtan, så länge evangelium förkunnas.

Men, säger aposteln, om nu vårt evangelium verkligen är bortskymt av ett täckelse? Detta »om» innebär icke, att han sätter saken i tvivelsmål. Nej, av vad han vidare säger, framgår klart och tydligt, att det är ett täckelse, som skymmer evangelium. Redan i det Gamla testamentet fanns, säger han, ett sådant täckelse. Han säger om många av sitt folk, att när de läsa det Gamla testamentets skrifter, så hänger ett täckelse för deras ögon, men att när de omvända sig till Herren, tages täckelset bort. Och nu säger han om evangelium i Nya testamentet, att därmed förhåller det sig på samma sätt. Det är ett täckelse, som skymmer bort det.

Nu hava de visa i denna tid funnit, såsom de mena, att detta mycket lätt kan avhjälpas. Man plockar blott bort ur evangelium allt som skymmer, allt som430

man icke förstår, allt som stöter förståndet, allt som synes orimligt. Och så hjälpas de åt, de visa, att plocka bort det ena ef ter det andra. De se icke, att det icke är täckelset, de plocka bort, utan evangelium. Det är i sanning ett ödesdigert misstag av dessa, som väl borde veta bättre. Aposteln har också alldeles klart for sig, att täckelset finnes icke i evangelium. Var finns det då? Det ligger, säger han, i människohjärtat. Och så arbetar han med all den kraft, som står honom till buds, för att plocka bort allt detta, som kan skymma evangelium.

Det finns onekligen mycket i evangelium, som är dunkelt, svårt och obegripligt. Och nu mena människor, att om blott detta kommer bort, så blir det lätt och bekvämt för tanken att fatta evangelium. Men icke blir jag omvänd, en ny skapelse, i och med det att allt, som stått såsom ett frågetecken för tanken, kommer bort. Det var ju »jag», som skulle omskapas, förändras. Genom att taga bort det ena och det andra, som man icke förstår, har man våldfört sig på evangelium.

Nog är Guds ord ett märkligt ord. Det är, som hade aposteln levat i våra dagar, som hade han suttit i sitt fängelse, eller var han nu var, och skrivit för vår tid. Det är alldeles underbart, vilken belysning, som blött genom ett par av hans ord kastas över hela tidsläget. Det stora misstaget är, säger han, att man tror, att täckelset ligger i evangelium, medan det ligger i människohjärtat. Om man omvänder sig till Herren, blir täckelset borttaget. Det finns intet annat sätt att icke stöta sig på evangelium än att själv bliva en omvänd människa. Har man blivit det, finns naturligtvis mycket kvar i43i evangelium, som man icke förstår, och mycket, som man t. o. m. kan frestas att taga anstöt av. Men man har dock kommit underfund med, var felet satt — att det var innerst i ens eget hjärta, att det var där, som mörkret fanns. När man sedan blev dömd av ordet, sökte friden, sökte komma fram till korset, hade man icke större tankeklarhet än förut angående korsets hemlighet. Men det var helt enkelt ett inre, tvingande behov att slå armarna kring korset, och så försvann täckelset. Man hade icke förklaringen, den riktiga ordförklaringen över korsets hemlighet, men man hade den som en verklighet i sitt liv. Och visst är det detta, det gäller. Det är mer än en, som varit, för att använda det ordet, »modernt lagd», som givit sitt hjärta åt Gud, och så har täckelset blivit borttaget. Detta är den enda vägen till klarhet.

Det första vi behöva, är därför att låta ljuset lysa in i våra hjärtan. Först sedan bliva vi skickade att låta det lysa ut i världen genom oss. Komma vi med ett öppet hjärta till evangelium, så få vi först och främst se det mörker som bor inom oss. Jag erinrar mig väl den dag, då jag först begynte läsa i Bibeln, och minns ännu i denna stund, vad jag läste. Men det verkade så att jag blev förskräckt. Ja, jag slog ihop boken och lät den vara en tid. Vad är det nian blir förskräckt över? Över mörkret i sitt eget hjärta. Bibeln har en alldeles underbar och rent av oförklarlig förmåga att låta en människa lära känna sig själv. Det första du får se i Bibeln, är knappast Guds ansikte. Jag tror det är ditt eget inre ansikte, och den anblicken skrämmer. Jag432

tror icke, att den som en gång fått se sitt ansikte, gärna kan glömma det. Han kommer nog tillbaka till Bibeln.

Och sedan man sett sitt eget ansikte, mörkret i sitt eget hjärta, kommer man därhän, att man får se Guds ansikte. Ja, får man se sitt eget ansikte, får man visserligen förr eller senare se också Kristi ansikte. Och det är det som talas om i vår text, när det talas om skenet från Jesu Kristi ansikte eller om Guds härlighet i Kristus Jesus.

Jag vet icke, om den där mannen, som låg sargad vid vägen mellan Jerusalem och Jeriko efter att hava varit i rövarhänder, hade så mycket medvetande kvar, att han kunde se dens ansikte, som lutade sig ned över honom. Men kunde han det, läste han åtminstone ett drag, och det var barmhärtighet. Det var ju ock den barmhärtige samariten, som stod böjd över honom. Och det skall också du se, du som sett ditt eget ansikte, din egen själs mörker. Du skall se in i Jesu Kristi ansikte, så får du läsa barmhärtighet, förbarmande, nåd, förlåtelse. #Och du skall icke älska något annat i världen såsom det ansiktet. Det lutar sig ned över oss, såsom den barmhärtige samaritens ansikte lutade sig ned över mannen, som fallit i rövarehänder. Det är icke blott himmelens sol, som skall upplysa oss, utan ett ansikte så nära oss, att vi kunna se in i det, öga mot öga. Det är det välsignade frälsareanletet. Det synes alldeles tydligt i det upplästa ordet.

Jesu härlighet är Guds egen härlighet. Aposteln kallar den Kristi, Gudsväsendets, Guds avbilds härlighet. Det är således icke blott den människans, Jesu433 Kristi härlighet, aposteln här talar om, om hans, som var så god, så genomvänlig mot människorna, som gick omkring och gjorde så väl, som talade så gott, så innerligt, så oförlikneligt, den ende, för vilken det lyckats att leva rätt. Nej, han talar här om Jesu härHghet såsom Guds egen härlighet, och det är ju julens och Trettondagens evangelium, att Jesus är Guds härlighets sken och hans väsendes rätta avbild, att han kom full av nåd och sanning. »Vi sågo», heter det, »hans härHghet såsom den av Fadern enföddes härlighet.» Det är julens förkunnelse och julens bekännelse från alla dem som sett in i Jesu Kristi ansikte.

I^åt nu ditt hjärta vara öppet för denna härlighet! Det finns ett djup av möjligheter inom oss. Men det är ingenting, som uppslukar mörkret mer än ljuset. Om det vore mörkt härinne och så i ett enda ögonblick ljuset begynte skina, vart toge mörkret vägen? Det absorberades, uppslukades, försvann. Det gick icke ut genom dörrar eller fönster, det blott upplöstes.

När Jesu härlighet, Jesu nåd, lyser in i våra själar, så uppslukas mörkret. Syndens tyngande skuld, tyngande makt, allt detta som trycker, gnager, fräter och vållar lidande, det upplöses. Jag vet icke, vart det tager vägen, men det försvinner alldeles som mörkret. Våra hjärtan äro alldeles för Htet öppna för Kristi härlighet. Det synes så alldeles riktigt detta, att man gräver ned sig i sin egen synd, att man söker lära känna sig själv. Men det är ännu viktigare, att Kristi härlighet får lysa in i våra hjärtan. Man må vara vem som helst och hava gjort vad som helst, när Kristi härHghet lyser

in, är det icke nog med, att du får ljus, att du har ljus,

du själv år icke längre mörker utan ljus.

Men, som sagt, det är så mycket som förvillar oss, så att vi icke märka, hur det är fatt. Paulus säger, att detta beror på att denna tidsålders gud har förblindat de otrognas sinnen, så att det sken, som utgår från evangelium om Kristi härlighet, icke skall lysa in. Varje tidsålder har sin gud. Det är i själva verket denna världens gud. Men han skiftar form, allt eftersom människan vill hava honom. Världsguden anpassar sig efter tiden. Därför kan man tala om varje särskild tidsålders gud. Paulus talar om sin tidsålders gud, som genom otro lyckats förblinda dem, för vilka han predikade evangelium, åtminstone många ibland dem, särskilt bland judarna.

Denna nuvarande tidsålder har också sin gud. Hur skall man kunna måla honom med några korta ord? Jag vet icke, om man icke skulle kunna säga, att det är egoismen. Denna har ju alltid varit rådande, men nog har den framträtt bjärtare än någonsin under de sista åren. Den där krassa, hemska, blodiga egoismen som vi sågo bryta fram i de krigförande länderna, hur bröt den sig icke fram under krigsåren även i vårt land i form av snikenhet och bedrägeri! Men det finns också ett finare slag av egoism. Den skulle kunna kallas självförhävelse. Människan sölar sig i sin egen härlighet i stället för att tillägna sig Kristi härlighet. Hon har fått syn på sig själv och beundrar

sig själv. Aldrig har väl människan beundrat sig själv såsom i dessa tider. Och det står i Skriften, att det skall gå ända435 därhän, att hon skall sätta sig upp po, uen trun, som Gud skulle innehava och säga: »Jag är Gud». Icke gäller evangelium då mycket. Nej. Man reser sig upp och förhäver sig över evangelium och menar sig ur detta kunna mönstra ut vad man behagar, ty det skall anpassas efter denna tidsålders människor, med andra ord efter denna tidsålders gud. Han förblindar genom otro sinnena, så att skenet av Kristi evangelium icke kan lysa in i människornas hjärtan. Ack, om varenda människa behjartade detta och tänkte på detta! Kanske en och annan verkligen erkänner: »Jag har stött mig på mycket i Bibeln, och det är så mycket jag måste hava klarhet över.» Ack, låtom oss börja med att taga itu med oss själva och tro apostelns ord, att täckelset sitter i våra egna hjärtan! Då reder sig nog småningom allt det andra, så mycket som behöver redas upp.

Men om Kristi evangelii härlighet får lysa in i våra hjärtan och genomglödga oss, måste det genom oss skina ut i världen. Det är ock det, aposteln betonar, när han säger: »Gud är den som bjöd ljuset lysa utur mörkret och lyste i våra hjärtan, på det att kunskapen om Guds härlighet i Jesu Kristi ansikte skulle framlysa», d. v. s. sprida sitt sken ut i världen. Guds evangelium går visserligen mången gång direkt ut till människors själar utan mänsklig förmedling. Men i allmänhet äro dock Guds vägar sådana, att skenet skall lysa genom hans barn ut till andra. I hednavärlden t. ex. skall det lysa genom missionärerna. Varenda hedning fordrar, att en missionär skall vara något helt annat än han själv är. Han fordrar, att missionären skall vara en rätt436

Guds tjänare, en helighetens representant, och han vill, att det evangelium, som missionären förkunnar, skall lysa fram genom honom, så att han i hans liv och arbete kan se Jesu Kristi ansikte. Naturligtvis måste det vara på samma sätt med en Jesu lärjunge här hemma. Ja, det är vår stora, härliga uppgift på jorden att först och främst få våra trånga hjärtan så vidgade, att det bUr mycket ljus från Kristi härlighet, som lyser in i oss, och att vi sedan kunna sprida skenet vidare. Och det går framåt, liksom när solen går upp. Den första strålen över horisonten når blott bergstopparna långt borta. Men småningom berör solen med sina strålar lägre liggande delar av bergen, och till sist lyser den ända nere i dalarna. Så är det med evangelium. Det sprider sig alltmer över världen; det går från land till land, från folk till folk.

Hur underbart har icke — för att blott nämna ett exempel — evangelium gått fram i Kongo, där det för icke så synnerligen lång tid tillbaka börjadės en evangelisk mission! Det har gått fram genom strid, kamp och lidande, men nu räknas församlingsmedlemmarna i tusental. Se, det var skenet, som gick ut över det mörka Afrika.

Men det evangelium, som predikas i hednavärlden, är icke ett evangelium, där man plockat bort stötestenarna och tänkt: »Vi skola icke säga åt hedningarna annat än det som riktigt kan gå i dem. Det som är anstötlig^ skola vi taga bort. Vi skola anpassa evangelium efter hednavärlden.» Nej, det är Jesu Kristi evangelium, sådant det står i Bibeln, som predikas i hednavärlden.437 Och Gud vare pris, att om vi än mången gång måste med sorg se ut över de s. k. kristna länderna, och vad som där förkunnas, få vi, när vi se ut i hednavärlden, tänka: Där finnes ändå evangelium i dess helhet och fullhet liksom naturligtvis också på många platser här hemma. — Det kan hända, att om vi börja för mycket fingra på evangelium för att få bort täckelset, Gud flyttar hela ljusstaken ifrån oss och sätter den i hednavärlden samt låter mörkret falla över vår kultiverade värld.

Må vi nu genom Guds egen Ande fatta såsom vår största uppgift på jorden, näst vår egen fostran, att sprida skenet av evangelium ut först till vår närmaste omgivning, sedan över hela världen. Finns det väl någon större uppgift i livet? »Vem är härtill duglig?» frågar aposteln på ett annat ställe. Men hur oduglig man än är, kan man låta ljuset skina på sig. Hur eländigt ens hjärta än är, kan det ändå få skina av Kristi härlighet. Skiner det på ditt hjärta av Kristi härlighet, då reflekteras ljuset i världen, liksom mörka himlakroppar, som icke hava något eget inneboende ljus, ändock lysa, därigenom att de kasta tillbaka det ljus, som lyser på dem från någon lysande himlakropp.

Herre, giv oss nåd att taga emot ljuset och att sprida ljuset i världen! Amen.KROPPENS UPPSTÅNDELSE

I Kor. 15:35—58.

Det är underbart, vilken rikedom av lycka Kristi evangelium erbjuder. Att få visshet av Gud sj älv om

syndernaá¾rlåtelse, att bliva beseglad genom löftets helige Ande såsom ett barn av Gud, att förnimma hans eviga frid i sin själ, att hava en Fader i himmelen, som lovat, att för dem som hava honom kär, skall allt samverka till det bästa, att vinna den kraft i livet, som ensam övervinner, att hava det levande hoppet i sitt hjärta om evigt ljus och salighet — det är förunderligt, att icke allt detta, mer än det gör, lockar människobarnen på jorden. Det finns ingen människa ens jämförelsevis så lycklig som den, vilken är fattad av Kristi evangelium.

Bland allt det myckna som kunde sägas om denna lycka, är det ett, som ännu icke blivit nämnt, och det är, vad denna text säger oss om kroppens uppståndelse.

Det synes mig, som om denna evangelii sanning mycket Htet gripit Guds församling i hjärtat. Vi bekänna varje söndag: »Jag tror på syndernas förlåtelse, de dödas — eller kroppens — uppståndelse och ett evigt liv.» Hur härligt att få bekänna detta såsom en sanning, som bär upp hela ens liv.

Kroppens uppståndelse har aposteln behandlat i det\ 439

föregående av kapitlet. Nu kommer han till den frågan: »¾led hurudan kropp framträda de döda i uppståndelse^? När den frågan här framställes, syftar Paulus uteslutande på dem som hava levat och dött i tron på Je¾us Kristus. Det är nämligen ett faktum, att den ogtidaktiges, den orättfärdiges, uppståndelsekropp icke på något sätt står skildrad i Skriften. Det endast säges, att en de orättfärdigas uppståndelse kommer att äga rum. »Jag tror», säger Paulus, »på de dödas uppståndelse, både de rättfärdigas och de orättfärdigas.»

För mig synes det självklart, att våra kroppar skola uppstå. Om vi besinna, att när Gud skapade människan, skapade han henne med kropp och själ, och att ingenting, som Gud har skapat, kan tillintetgöras, blott förvandlas och omdanas, så ligger det i själva sakens natur, att likaväl som själen frälsas, likaväl måste kroppen vinna delaktighet i frälsningen.

Detta är emellertid för många en orimlig sak. Det var så även på apostelns tid. Det var ingenting, så synes det, som så stötte hans åhörare, som när han talade om uppståndelsen. Det är något för förståndet så främmande, så underligt. Därför hämtar aposteln i vår text en bild från växtlivet. Han tänker sig ett i mullen nedlagt korn. »Ur detta uppväxer något som mångfaldigt överträffar detta korn i härlighet.» När sädesfältet, gulnat av solen, vajar för vinden, företer det en oändligt mycket större skönhet än de torra korn, som ligga förvarade för att utsås i mullen.

Men denna härlighet vinnes icke, utan att kornet, som nedlägges i jorden, dör. Det är ju icke fullt veten-440 /

skapligt att säga så, men vi bruka uttrycka oss på sjjt sätt. En del av kornet upplöses och giver näring qt något som vi kalla grodden och som finnes i kornet, $å är det också med kroppen. När den lägges ned i jordejn, eller var den må hamna vid livets slut, upplöses cfen till sina beståndsdelar. Men där är något inom denna kropp, skapat eller fött genom Guds Ande, som vi kunna likna just vid grodden. »Om hans Ande, som uppväckte Kristus från de döda, bor i eder, så skall han, som uppväckte Kristus Jesus från de döda, göra edra dödliga kroppar levande genom sin Ande, som bor i eder.» Paulus talar i vår text om en »själisk» och en »andlig» kropp. Den kropp vi nu hava är en själisk kropp, det vill säga den behärskas av själen och användes av denna såsom dess verktyg eller organ. Men om Kristus tagit gestalt i denna själiska kropp, om Guds Ande bor i den, då finns i denna vår själiska kropp den grodd, så att säga, som en gång skall förvandla den till en andlig kropp. Och denna andliga kropp, som vi i uppståndelsen erhålla, skall helt behärskas av Anden. Således är det ju så nära som möjligt en likhet emellan sädeskornet, som faller i jorden och till synes dör, och vår kropp, som nedlägges i jorden och förmultnar.

Denna grodd är, skulle jag vilja säga, Kristus i oss. »Kristus i eder, härlighetens hopp.» Om Kristus bor i eder, skall denna eder dödliga kropp varda levande i uppståndelsen. För att få vara med i livets uppståndelse gäller det således för oss att mottaga Kristus i vårt själsliv, i vårt hjärta. Och denna grodd, detta frö till en ny kropp, får sin dagliga näring genom ordet,\ 441

tonen och nattvarden. Allt detta är medel, genom ^ilka grodden hålles vid liv och starkes. Av icke minsta betydelse är nattvarden. I vår katekes står det, att gånom nattvarden gives oss den saliga vissheten, att vi ägfet

Kristus, som försonat oss med Gud och som skall bevara både kropp och själ till de rättfärdigas uppståndelse. Där sammanställes nattvarden och kroppens uppståndelse med varandra. Jesus själv säger ock: »Detta är min lekamen, som för eder brytes.» Även om häri'ligger en hemhghet, är det ändå alldeles givet, att ett mottagande av denna lekamen skall utöva inflytande på den blivande uppståndelsekroppen.

Om denna säger nu aposteln i vår text underbart sköna ord. »Det varder», säger han, »sått förgängligt, det uppstår oförgängligt. Det varder sått i ringhet, det uppstår i härlighet, det varder sått i svaghet, det uppstår i kraft. Det sås en själisk.kropp och uppstår en andlig kropp.»

Så visar han hän på, vilken mångfald det finns av kroppar — himmelska och jordiska. Med uttrycket »himmelska kroppar» syftar han tydligen på änglarna, ty också dessa hava kroppar, ljusgestalter. Sedan talar han om himlakropparna — sol, måne och stjärnor, som framträda i växlande mångfald. Han talar även om djurliv och växter. Ja, det gives en oändlig mångfald av kroppar. Skulle då Gud icke kunna giva människokroppen en ny gestalt? Vi hava icke att utgå från förnuftsgrunder utan få ställa oss på den levande Gudens ord men kunna få taga bilder och likheter från livet runt omkring oss för att stärkas i vår-tro på detta Herrens ord.442

Det skönaste som här säges om den nya kroppen, äj dock, att den skall bliva lik Kristi kropp, Hk hans förklarade lekamen. j

De elva apostlarna sågo, som vi veta, Herren Jesus strax efter hans uppståndelse. Paulus fick se honom längre fram. På vägen till Damaskus blev han bländad av att skåda Kristus, rent av slagen med blindhet. Och Johannes, den lärjunge, som legat invid Jesu hjärta, som varit så förtrogen med Mästaren under samvaron här nere, kunde icke se på den uppståndne i hans härlighetsgestalt, utan föll liksom död till hans fötter. Han söker dock skildra vad han sett. Den himmelske Mästarens ansikte, säger han, strålade av ljus. Fötterna voro glänsande som malm, när den blivit glödgad i en ugn. Hans kropp var en ljuskropp, inför vilken han icke kunde bestå. Och i vår text heter det: »Såsom vi hava burit den jordiskas liknelse eller gestalt, skola vi också bära den himmelskas. Vi skola med andra ord bliva lika Jesu uppståndelselekamen.

Vi bekänna ju så ofta: »Vi tro på syndernas förlåtelse, kroppens uppståndelse och ett evigt liv.» Om denna sanning trängde in i våra själar, skulle det sannerligen vara svårt att bära en sådan glädje tyst och stilla inom oss själva. Hur många lidande Jesu vänner ligga icke på sina plågoläger med förvärkta lemmar, utslitna sinnen, en kropp som mer och mer faller samman men fyllda av himmelsk glädje. Säkert framstrålar för dem bättre än för oss, vad som ligger i de orden: »Jag tror på kroppens uppståndelse.» Sådan som den himmelska är, sådana skola ock de himmelska bliva.» Visst är, att443 den första kristna församlingen gladdes mycket mer över de dödas uppståndelse än den församling, som i dág bär det höga och stora namnet.

Men om ett sådant hopp finnes för oss, vad bör det verka? Jo, som redan nämnts, först och främst en obetvinglig glädje. Paulus triumferar, när han ställer sig gentemot döden och utbrister: »Du död, var är din seger? Du död, var är din udd?» Ibland överfallas vi av fruktan för döden, av den oroande tanken: »Hur skall det gå till sist? Hur skall denna kropp gestalta sig?» Och detta är helt naturligt och mänskligt. Men det finns ett som kan giva oss mod — att vi göra som Paulus. Han såg bortom döden. Han såg döden förtrampad av Kristus. Han såg, att Kristus var uppstånden, och att döden därför var slagen. Ännu en liten tid får den gamle ormen kräla på jorden, kröka sig och utspy sitt gift. Men den dag kommer, då den sista delen av de rättfärdigas uppståndelse har ägt rum, och då är det ordet fullkomnat: »Döden är uppsvulgen i seger.» Aposteln ser framåt mot den dagen och kan därför triumfera. Döden medförde dock även för honom lekamlig sveda, bitterhet och räddhåga. Han fick icke på sitt viloläger gå en stilla, lugn död till mötes. Han visste, att han droppe för droppe skulle giva sitt liv för Kristus, liksom bägaren droppvis tömmes på sitt innehåll. Och den sista droppen, det visste han, skulle bliva den bittraste. Men ändå triumferar han: »Du död, var är din seger? Du död, var är din udd? Gud vare tack, som giver oss segern genom vår Herre Jesus Kristus!»444

Denna översvallande glädje, denna outsägliga frimodighet uppfyllde honom genom tron på de dödas uppståndelse och tanken på, hur härlig den kropp skulle bliva, som en gång skulle givas åt honom. Även Paulus har lidit av kroppsliga skröpligheter. Vad han åsyftade, när han i brevet till korintierna skrev om pålen i köttet, är

man icke alldeles viss om. Många hava tagit för givet, att det var en plågsam ögonsjukdom, efter som han aldrig själv skrev sina brev, utan begagnade sig av sekreterare. Vi veta ock, att han blev piskad, slagen och satt i stocken, så t. ex. i fängelset i Filippi. Nog hade han anledning att tänka; »Allt detta slipper jag en gång. Jag får en kropp, som kan sväva omkring i rymden utan krämpor och lidanden, en andlig kropp, behärskad av Anden — en kropp lik Jesu förhärligade lekamen, utan fläck och skrynka.»

Att Anden vid vissa tillfällen redan här nere kan få herravälde över kroppen, så att den icke hämmas av den tyngd, som eljes binder den vid jorden, framgår av Skriften. Det berättas t. ex. om Filippus, som på Herrens befallning gick vägen från Jerusalem till Gasa för att bliva den etiopiske kamreraren till andlig hjälp, att han plötsligt blev bortryckt av Anden och funnen i Asdod. För de uppståndna rättfärdiga skall det en gång bliva så, att Anden helt skall behärska kroppen. Han skall stråla ut genom den nya kroppen, stråla ut i oändlig härlighet, så att kropp och själ till sist äro alldeles lika. Borde icke ett sådant mål stå framför oss såsom stort?

Här gå villoläror ibland oss, som mer och mer¾å rot. Det gives bl. a. en åskådning, som påstår, att när vi dö,445 skola vi gå igen i någon varelse eller på något annat sätt och sedan leva om jordelivet kanske väl hundra gånger. Hur kan en människa leva lycklig med en sådan åskådning? Vi kristna få tro att — när vi dö — låt vara att det vilar ett dunkel över den närmaste tiden — den dag kommer, då Kristus skall kalla oss ur graven, eller att vi, om vi leva vid den tid, då Kristus kommer åter, skola förvandlas i ett nu, i en tidsatom, som det heter på grundspråket. Och är det något som kan gripa en människa och giva henne mod att leva och uthärda vad som helst, är det väl detta. Martyrerna hava haft blicken riktad härpå och ha därför jublande kunnat gå in i eldslågorna, ty de ha vetat: När denna kropp förbrännes, skall Kristus giva mig en ny kropp, lik hans egen förklarade lekamen. Ja, en oändlig glädje i våra hjärtan bör bliva frukten av en sådan visshet.

Ju allvarligare vi lyssna till apostelns ord: »Så förmanar jag nu eder vid Guds barmhärtighet, att I frambären edra kroppar till ett levande, heligt och Gud välbehagligt offer — eder andliga tempeltjänst-------dess

mer inflytande skall detta få på vår uppståndelsekropp. Det kan nämligen icke vara utan inflytande för det kommande livet, huru vi här nere handskas med den kropp vi fått. Den är, säger aposteln på ett ställe, ett heligt tempel. Och den som fördärvar Guds tempel, honom skall Gud fördärva. Så allvarligt är det.

Tänk, hur det går till i våra dagar, hur många som förstöra sina kroppar genom osedlighet, dryckenskap och annan synd! Det finns många, som, innan de givit sina hjärtan åt Gud, besudlat sina kroppar. Att synda-446

förlåtelsen plånar ut allt, är visst. Men jag tänker mig dock, att den som fört en ren levnad, som hållit sin kropp helig, skall i uppståndelsen lysa klarare än den som förstört sin kropp, låt vara, innan han kom till Kristus. Det är nämligen så, att vad en människa sår, det skall hon ock skörda. Även sedan man fått syndernas förlåtelse, kan man få uppbära följderna av en förut begången synd. Summan av det nu sagda är utan alla spekulationer och ref lektioner: L,åt din kropp vara ett åt Herren helgat tempel! Att den ena uppståndelsekroppen skall stråla klarare än den andra beror, kunna vi säga, på vår trohet mot Kristus, att vi för hans räkning rätt vårdat både våra själar och kroppar. Så komma vi till vad aposteln själv anför såsom en slutledning av det sagda. Det är, som ville han säga: På grund av vad jag sagt om de dödas uppståndelse, om dessa heliga, förhärligade kroppar, som en gång skola framträda i den andra världen, mån I, mina älskade bröder, med ett sådant hopp för ögonen vara fasta, orubbliga, alltid överflödande i Herrens verk. Det är icke fåfängt att arbeta i Herren. Det är icke fåfängt att giva ut sin kropp i hans tjänst. Det är icke fåfängt att lägga både kropp och själ i Guds händer. Han begär icke blott det ena — själen. Han begär även det andra — kroppen. Och han giver icke igen blott det ena som han fått — själen. Han giver även igen det andra — kroppen. Alltså, mina älskade, våren fasta, orubbliga, alltid överflödande i Herrens verk, eftersom I veten, att edert arbete icke är fåfängt i Herren! Amen.UPPFYLLENS MED ANDEN

Ef. 5:18.

Uppfyllens med Anden! — Så manar aposteln. Du har nog känt mer än en gång i livet, hur du gripits av någon innerlig önskan, så att du tänkt: Hellre än allt annat på jorden, som eljest kunde bliva mig beskärt, skulle jag vilja detta. Ja, det är icke ovanligt, att man gripes av en önskan, så att hela ens varelse går upp i detta.

Om någon nu skulle fråga mig: Har du någon sådan önskan? skulle jag svara: Ja, det har jag. — Vilken då? — Att jag måtte uppfyllas med den helige Ande.

Det kan gå ända därhän, att t. o. m. önskan att vara när Kristus, således det allra största, får stå tillbaka för nämnda önskan. Så synes det hava varit för Paulus, som i Filipperbrevet säger: »Att vara hos Kristus vore mycket bättre, men att leva kvar i köttet är för eder skull mer av nöden.» Han rent av önskar att få vara kvar här nere ännu en liten tid för att, uppfylld av den helige Ande, kunna vara till ännu mer välsignelse, än han dittills varit. Och jag vågar icke saga, att det finns mer än en önskan, som är berättigad att intaga en sådan plats i ett människohjärta, nämligen just nu nämnda önskan: O Gud, jag ville vara uppfylld av448

din helige Ande och så leva kvar här ännu en tid för att leva och verka i denne Ande.

Anden — det beror, det veta vi, i väsentlig mån på vilken ande som besjälar oss. Vi tänka oss ett i alla avseenden väl ordnat, burget och gott hem, men — det är ingen god ande i det hemmet. Det kan vara en mycket väl skriven bok, som skildrar livet sant och enkelt, men — det är ingen god ande i den boken. Det kan vara en väl organiserad församling, som tyckes arbeta för Guds rike, men — det är icke någon god ande i den församlingen. Det kan vara en människa, som är mycket aktningsbjudande, men — det är ingen god ande, som besjälar henne. Det är egentligen andarna, som kämpa i världen — Guds Ande gentemot världsanden och den köttsliga ande, som kan bo i ett människohjärta. Och nu blir frågan den, av vilken ande man regeras. Härvid blir det icke nog att svara: Av en god ande, utan det enda egentligen tillfredsställande svaret blir detta: Av Guds helige Ande —- som är oändligt mycket större, än vad man i dagligt tal kallar en god ande. Ja, det är en stor, underbar önskan i ett människoliv, denna: Att jag måtte uppfyllas med den helige Ande.

Anden är det mest hemlighetsfulla av allt i Guds rike. Han undandrager sig mången gång våra blickar och vårt bedömande, men är uppenbar, genom sina verkningar. Den som är uppfylld av den Anden, bär inom sig ett visst och fast medvetande, att han är den levande Gudens barn, ty Guds Ande vittnar med vår ande, att vi äro Guds barn. Vad som dagligen behärskar en sådan människa, är vissheten att hon tillhör Gud,449 och denna visshet gör henne glad och frimodig och ställer henne i ett så innerligt gemenskapsförhållande till Gud, att hon kan ropa sitt »Abba», liksom barnet jollrar inför sina föräldrar. Ja, det allra innerligaste och barnsligaste Gudsumgänge födes genom den helige Ande. När så är, är det ju icke underligt, att denna önskan uppstiger i hjärtat: »Uppfyll mig, Gud, med din helige Ande!»

Den som är uppfylld med Guds Ande beder på ett helt annat sätt än den som icke är uppfylld av Anden. Anden blandar nämligen sina outsägliga suckar med den bedjandes egna hjärtesuckar. Och så stiger bönen upp såsom ett inför Gud behagligt rökoffer. De mest underbara löften äro även förenade med en sådan Andens bön, med ett sådant andeliv. Att bedja i den helige Ande eller uppfylld av Anden är att insätta den högsta kraft, som kan härska i världen, en kraft, som är mäktigare än all annan kraft i denna värld. En sådan människa är till välsignelse. En sådan människa var Moses, som bad i Andens kraft, så att han räddade hela sitt folk ur fördärvet. En sådan var en Elias och en Daniel. De voro män, uppfyllda av den helige Ande, och det visade sig icke minst i deras böneliv.

Vilken människa blir icke den som är uppfylld av den helige Ande! Hon blir en mjuk, ödmjuk, ömhjärtad människa, hos vilken det sträva, kalla och hårda har gått bort. Hon blir uppfylld av kärlek, ty Guds kärlek är utgjuten i hennes hjärta genom den helige Ande, som i Skriften också liknas vid oljan, vilken mjukar upp hårdnader, läker det sargade och tar bort det som skorrar

och skär i öronen. En människa, uppfylld av den helige Ande, utövar ett det djupaste inflytande på sin omgivning, ja, var helst hon går fram.

En livsgärning, ingiven av den helige Ande och med honom som drivkraft, är något helt annat än en livsgärning aldrig så väl ämnad och aldrig så rätt lagd, ingiven av de bästa impulser och föresatser, men ledd blott av pliktkänsla.

Till och med det att kalla Jesus Herre är något helt annat, när det sker i den helige Ande, än vad det annars är. Ja,

ingen kan i sanning kalla Jesus Herre utan genom den helige Ande. Jag behöver ju icke nämna mer än detta, för att det skall vara uppenbart, att något större finnes icke på jorden än att vara upp-upplylld av den helige Ande.

Nu är det så, att varenda människa på jorden, som tror på Jesus, har den helige Ande. Och att det är så, bör vara föremål för en verklig tacksägelse. Jag är övertygad att om detta icke hade stått riktigt klart uttryckt i Guds ord, skulle Guds folk hava blivit indelat i sådana som hava den helige Ande, och sådana, som icke hava den helige Ande, och så skulle vi ha blivit sönderslitna. Men nu står det, att var och en som icke har Kristi Ande, han hör honom icke till. Således måste den, som hör honom till, hava Guds Ande. Ja, varenda människa som tror på Jesus har, jag upprepar det, den helige Ande. Men därigenom förringas på intet sätt betydelsen av den uppmaning, vi redan hört framställd: »Uppfyllens av den helige Ande!» Ty det är något helt annat att hava Guds Ande och att vara45* uppfylld av den helige Ande. Det är också till troende aposteln ställer denna uppmaning: »Uppfyllens med Anden!» Trots det att de redan hade Anden, behövde de en uppfyllelse av Anden.

Nu veta vi, att Anden på pingstdagen på ett underbart sätt kom över en stor skara av Israel. Men ännu hade ingen hedning fått den helige Ande. Så kom dagen i Kornelii hus, då Petrus var där och predikade, och då föll den helige Ande även över hedningar — således ett motstycke inom hednavärlden till vad som på pingstdagen skett ibland Israel. Men att Anden på samma sätt gavs alltfort, finner åtminstone icke jag stå i Skriften.

Nu talas det i våra dagar om ett andedop på grund av att det står om Herren Jesus: »Han skall döpa eder med den helige Ande.» Men någon skildring av huru en sådan Andens meddelelse sker, finns absolut icke i Skriften. Och att föreskriva, att det skall ske på ett visst sätt, är att föreskriva Gud, hur han skall göra. Men jag tänker, att Gud har många sätt, på vilka han kan meddela sin helige Ande.

För min del ser jag saken så, att denna förmaning: »Uppfyllens med den helige Ande» är ställd till alla troende. Ty med Anden är det som med vätskan i ett käril. Om det får stå öppet, dunstar vätskan småningom bort, och så måste det fyllas på nytt. Man kan ock säga, att det är med en troende som med en källa. Om denna är aldrig så full med vatten, men källådern icke tillför den nytt vatten, sinar den ut. Således, antingen man emottagit Guds helige Ande på det ena eller andra452

sättet, står den förmaningen kvar: »Uppfyllens med Anden!»

Hur går det då till att bliva uppfylld av den helige Ande? I Skriften stå flera personer omtalade, om vilka det säges, att de voro fulla av den helige Ande. Men i allmänhet ser det ut, som om denna andeuppfyllelse varit dem för stunden given. Ja, det synes vara med de troendes hjärtan såsom med källan vid Betesda damm, om vilken det säges, att dess vatten kom tidvis i rörelse. Särskilt synes detta hava varit fallet med det Gamla testamentets troende. Somliga av dem kunde rent av på ett våldsamt sätt gripas av Anden både till kropp och själ. Men sedan släppte Anden dem, och de återvände till det vardagliga måttet av Anden. I Nya testamentet däremot talas om ett Andens inneboende. »Jag skall», säger Herren, »bo i dem och vandra i dem.» Andens inneboende kan och bör fördjupas och förinner-Hgas för varje dag.

Hur skall jag då komma därtill, att så må ske? Ett har redan nämnts. Jag måste gripas av en sådan längtan efter denna andemeddelelse, att ingenting får intaga en så härskande plats i mitt hjärta som just denna önskan. Men det kan vara så även med våra heligaste önskningar, att de kunna fatta oss för någon viss stund. Vi läsa t. ex. något som griper oss, och vi känna: O, jag har Anden i så ringa mått. Ack, Gud, att jag finge din Ande i ett nytt, rikare mått! Men så kan denna längtan slappas av och liksom sjunka ned igen. När så är, hindras vi från att mottaga Anden. Det är icke en453 sådan längtan efter Anden jag menar, att vi skola hava, utan en längtan som griper oss, så att vi icke bli den kvitt. Ur djupet av våra hjärtan måste vi ropa: »Herre, jag släpper dig icke, med mindre du välsignar mig. Du har ju själv uppmanat mig att uppfyllas med Anden, skulle du då icke giva mig, vad du själv har manat mig till? Och du vet, Herre, att jag kan icke taga din Ande med mänsklig kraft. Uppfyll mig då du med en sådan törst efter din Ande, att den griper hela min varelse och gör att hela min tillvaro på ett alldeles särskilt sätt präglas av Andens livsflöden!» Det får icke vara en önskan som flammar upp för stunden och sedan slocknar. Det får icke vara, som I^uther säger, en halv eld i våra hjärtan, utan skall vara en ständigt brinnande längtan efter Anden. Då måste Gud höra sitt barns djupa suckan.

Men det måste vara icke blott en längtan utan också en bidan i tro. Herren Jesus hade sagt till sina första lärjungar, att de skulle förbliva i Jerusalem och där förbida Faderns löfte. Och så samlades de i Jerusalem. En dag gick, en annan kom. Ingen Ande. Men helt säkert hava de sagt till varandra: »Kära bröder, misströsten icke! Jesus har sagt, att Anden skulle komma. Iyåt oss vara stilla.» Det dröjde länge. Redan vid påsken hade Jesus blåst på dem och sagt: »Tagen den helige Ande»! — något som bör erinra oss om att om man kan få den helige Ande vid ett visst tillfälle utan att därför vara uppfylld av Anden, att Herren kan låta en Andens fläkt komma över oss nu och då, utan att vi därför hava nått fram till mogenhet. lärjungarna454

väntade emellertid de fyrtio dagarna mellan påsk och Kristi himmelsfärdsdag och sedan de tio dagarna mellan Kristi himmelsfärdsdag och pingst, och så kom Anden en dag såsom ett starkt, mäktigt väder, en dag, då de icke mer än andra dagar visste, att han skulle komma. De hade bidat och väntat i tro och icke gått ifrån den plats, där de hade begynt att vänta, och denna tros-väntan kom icke på skam.

Sammalunda skall också hos oss förefinnas icke blott en önskan att erhålla en Andeuppfyllelse utan en trons väntan: »Herre, jag vet, att du vill giva mig Anden, ty du har lovat mig Anden, och jag bidar och väntar på uppfyllelsen av ditt löfte.»

[l^Så vill jag för det tredje säga, att skall Gud kunna uppfylla oss med sin helige Ande, måste naturligtvis allt i vårt liv, som Anden visar att han har misshag till, av oss själva dömas och utkastas. Det är ett stort men oundgängligt krav. Är det något som jag medvetet bibehåller av det som Guds Ande påpekat hos mig såsom honom misshagligt, då kommer ingen Ande. Den starkaste kraft i världen, Guds helige Ande, är på samma gång den ömtåligaste. Han är stark som elden och stormen men skygg som en duva. Just under dessa symboler framställes han: såsom elden, stormen, duvan och oljan. Och är det något, vad det vara må, för vilket Anden måste skygga tillbaka såsom icke riktigt sant, ärligt och rent, men jag icke själv nitälskar mot detta onda, utan åtminstone något litet tolererar det och icke är villig att gå in under domen, då har Anden icke rum inom mig, då måste han gå bort, ty han är sanningens455 Ande. Vet jag däremot med mig, att jag låter allt som Anden dömer gå under domen, då finnes intet hinder för Anden att uppfylla mig, ty han kommer till den själ, som bidar efter honom.

Men tilläggas må, att Andens kommande och Andens vikande ifrån oss är något så underbart hemlighetsfullt, att det endast kan uppdragas några få tydliga, i ögonen fallande riktlinjer, utan att ämnet därför på något sätt blir uttömmande behandlat.

Nu kanske någon säger: Ja, den tredje punkten förstår jag, och den vill jag iakttaga. Men jag känner icke att jag är uppfylld av Anden. Då vill jag tillägga ännu ett. När det står: »Uppfyllens med Anden», är det, som jag har påpekat, en uppmaning. Och när en uppmaning gives, har alltid den, som får uppmaningen, något att verkställa. Det är således icke blott och bart en väntan på Anden, som skall förefinnas hos oss, utan även något som åligger oss, för att vi skola få Anden. Varje annan uppmaning, som ställes till oss i Skriften, hänvänder sig till något inom oss, nämligen till vår vilja. Så t. ex. dessa uppmaningar: »Kärleken vare oskrymtad! Härbärgeren gärna! Sen icke var och en på sitt eget bästa! o. s. v. Detta visar, att det är icke uteslutande fråga om ett Guds verk, så att jag har att lägga händerna i kors och bara vänta, att Herren skall i mig utföra vad han har uppmanat mig till. Iyikaså i fråga om Anden. Jag har icke att vänta, att Anden skall liksom falla ned av himmelen över mig, utan det är något inom mig, i min personlighet, som skall givas ut helt och fullt, för att jag skall få Andens stora gåva.456

Till sist vill jag blott erinra om ett ord i 2 Kor. 3*.e kap. »Herren», d. v. s. Herren Jesus, »är Anden». Herren Jesus icke allenast har Anden utan är så att säga Anden. Vill jag komma till ett verkligt andeliv, måste jag därför hålla mig nära Herren Jesus Kristus. Kanske det blir allra enklast att på frågan: Hur skall jag kunna uppfyllas med Anden? giva till svar detta, som var och en bör förstå: L,ev ett liv i innerlig, nära umgängelse med Herren Jesus. L,ev ett liv med honom, som icke avbrytes nu och då, utan förbliv i Jesus Kristus, och du skall uppfyllas med Anden.

Det är f. ö. icke säkert, att en människa, som är uppfylld av Anden, känner detta. Absolut visst är det icke, att det

är en glädje-känsla, som inställer sig, när man blir uppfylld med den helige Ande. Man kan lätt misstaga sig och taga ljuva känslor för att vara Anden samt mena, att när man inga ljuva känslor har, har Anden vikit ifrån en. Uppfyllelsen med Anden kan förnimmas på mycket olika sätt. Så mycket vill jag säga: Lev i oavbrutet, innerligt umgänge med Herren Jesus, och Anden skall komma. Om han också icke gives dig genom något häftigt genombrott, skall han givas dig dag för dag. Och det andemått du har, skall underhållas och ökas, så att det blir, som Jesus har sagt, att de som tro på honom skola inom sig hava en källa med springande vatten till evigt liv. Ju mer du dricker ur Jesuskällan, dess säkrare fylles livskällan inom dig med levande vatten. Och det skall bliva så rikt tillflöde av detta vatten, att det icke allenast skall räcka till för ditt eget livsbehov utan flöda ut och flöda över till andra.457 Ja, du skall bliva en sådan människa, som när hon går fram genom tåredalen, gör den rik på källor. När källan inom dig icke kan hålla sig inom sina bräddar utan måste flöda ut, då blir det källor omkring dig. Men för att så skall bliva, glöm icke bönevrån! Lev i ständigt umgänge med din Frälsare! Var du går fram, var i Anden alltid bedjande och bruka flitigt din Bibel! I ordet flödar Anden. Glöm icke heller Jesu blod! Vid korset blir du stärkt i Anden. Stillhet i ditt väsen är ock av vikt liksom kärlekens umgängelse med de troende och ett offervilligt arbete i Herrens vingård. Ja, kära bröder och systrar, Uppfyllens med Anden! Amen.FR UK T Å T G U D

Luk. 13:6—9.

Annu ett år. Så kunna vi ju ock med tacksamhet säga till Gud — med tacksamhet, då vi se tillbaka på dagar som gått. Och det är i denna tacksamhet för vad Herren gjort med oss och varit för oss, som vi kunna hava mod att begynna ett nytt år och begynna det i sanning.

Men med blicken framåt kunna vi icke säga: »Ännu ett år.» Ty vi veta icke, huru många av det nya årets dagar, som bliva våra. Månget träd i vingården kommer säkerligen under detta år att fällas. Och vem vet vilket? Allenast vingårdens Herre.

Ett fikonträd i vingården är icke fullt egentligt. Det står där på nåd. Det skuggar så vitt omkring sig, att vinrankorna i dess närhet tyna av brist på sol och luft. Det skjuter kraftiga rötter, djupare än vinstocken, och suger till sig så mycket must. Det vill till att det bär frukt, för att det skall få stå kvar. Annars utsuger det jorden och måste huggas bort. Men det är icke så lätt att draga upp ett fikonträd. Blir det stort och starkt och bär det frukt, så är det värdefullt och får stå.

Israel är det fikonträd, på vilket Herren först och459 främst syftar. Det stod i vingården, stod där år efter år. Men så mycken kraft och must det än sög ur jorden, gick allt upp i ett skimrande bladverk, i form och sken utan värde och verkligt innehåll. Dess krona var flätad av maktlystnad och själviskhet, av sådana partier, som de skriftlärda, de äldsta, fariséer, sadducéer och andra. Det bar ingen frukt. Och så höggs det bort, ty Herrens ord bliver evinnerligen.

Fikonträdet i vingården kan man se överallt. Det är mänskligheten—- således även vårt folk — planterad i vingården, omgärdad av Guds rikes välsignelse. Där suga folken åt sig must och märg, den materiella vinst, som står till att få, och det på de andra folkens bekostnad. Kulturen skall stiga, välståndet också. Det är nya tider som brutit in. Man kan tala.om ett nytt år, men det synes mig, som om året alldeles drunknade i den nya tiden: Vad frågar den nya tiden efter ett årsskifte? Det är tidsskiften, som äro gällande, och tidens ström har kommit de senare åren att bryta sig i skummande vågor. Det är icke längre den stilla flytande tidsströmmen, det är forsen som dånar, och man tycker sig höra vattenfallets brus i närheten. Det gäller det ekonomiska välståndet, de mellanfolkliga förhållandena, de nya idéerna. Man försöker föra fram dem såsom båtkarlen styr båten med åran i den skummande forsen. Det gäller att få ut något, att vinna något, att få det i den rätta strömfåran. Det är icke så lätt, när det gäller en hel tidsriktning och många viljor finnas, många goda bland dessa.

Men kunna vi i denna nya tid säga: »Vi hava lärt460

oss av det gamla som gått, att Gud måste vara med, att allt störtar samman, om det icke bygges på fast klippgrund, den grund, som heter levande Gud. Är det detta, som det i första hand gäller: att trädet, fikonträdet i vingården, skall bära frukt åt sin ägare? Är det icke i stället detta det gäller: att det skall vara ett prunkande träd

med skimrande blad, såsom ju fikonträdets blad glänsa i solskenet? Tyvärr är det, som vore detta det viktigaste. Men blir det icke i första rummet Guds rike och hans rättfärdighet, som är vårt mål, då gå vi helt säkert emot en katastrof.

Fikonträdet i vingården är vidare du och jag. Det går ju alltid så, att när man sett ut i världen och med sin tanke och sin blick försökt omspänna förhållandena, kom man, om man sett saken rätt, tillbaka till detta: »Du och jag.» Man ser då, hur fikonträdet står i vingården, omgivet av Guds ord och sakramenten, av Guds rike med all dess andliga välsignelse. Men man ser ock, att för detta har fikonträdet icke sinne. Det bara suger och suger musten. Och man ser sig själv i detta fikonträd.

Jag vet knappt någon bild så allvarlig som denna av det ofruktsamma fikonträdet i vingården, så omgärdat av nåd, men icke bärande någon frukt. Det gäller den enskilde. Redan psalmisten i gamla förbundet har talat om honom. Jag såg, säger han, en man. Han utbredde sig såsom ett grönskande träd, väl rotat. Men när man sedan gick där fram, se, då var han borta. Trädet hade huggits ned. Det bar ingen frukt. Man suger och suger till sig för att bliva erkänd i samhället, för att vinna sina önskningars mål, för att nå det, var-461

efter man har strävat i åratal: att stå där erkänd av samhället och i viss mån en hjälte där. Men Gud, hans rike, hans rättfärdighet och själens frälsning frågar man icke efter. Ingen frukt åt Gud!

Men har icke livet någon mening? Eller är det, såsom man ofta läser i dessa dagar, och såsom det framhålles i ett nyligen utkommet litterärt alster? Skuggorna i dödsriket grubbla över livets mening, och slutligen, då de icke kommit till klarhet, gå de fram till Gud och fråga: »Vad har du menat med livet?» Och Gud Fader möter frågan med dessa ord på sina läppar: »Jag har icke egentligen menat någonting därmed.» Är det så? Är det ingen mening med livet, då blir följden den: Bred ut din krona, låt dina blad glänsa och glittra såsom fikonträdets i solskenet! Sug, sug, sug all must du kan ur livet och lev livet, så att du får njuta, ända till dess du faller! Eller ock blir resultatet detta: livsleda ända därhän, att man icke väntar på att Gud tager till yxan och hugger till mot roten, så att trädet faller. Nej, livet måste hava någon mening. Och vilken mening har det då? Jo, den att man är älskad av Gud, att man tager emot Guds kärlek i sitt hjärta, att man omsätter den kärleken och giver ut den i verklig frukt inför Gud, att man lever av Gud och för Gud. Den som det gör, han lever också för sina medmänniskors räkning. Han giver ut sig icke endast för Gud utan också för sina bröder.

Tänk, om du i början av året skulle säga, vad du önskar för det nya året! Får du göra det? Ja, »edra önskningar», heter det, »vare kunniga inför Gud i allt med bön, åkallan och tacksägelse.» Du får vara en så-462

dan där önskemänniska i dag. Men du måste fråga dig själv: Vad är det, jag hellre än allt annat vill? Vad är det jag önskar högre än livet självt? —Finnes då i allas hjärtan någon sådan önskan? Tyvärr icke. I mångas hjärtan råder blott liknöjdhet och tanklöshet. Iyivet går vind för våg. Vad skulle vi önska? Visst kunde vi önska både det ena och det andra. Det kunde ju vara angenämt och roligt att ha det så och så. Det skulle nog vara gott. Men det är så dåraktigt att tänka därpå. Det kan man ju icke få. Här måste vara en önskan, som på samma gång går djupare än allt, en önskan som är möjlig att tillfredsställa om vilken vi veta: Den kan och skall tillf redsställas. Då ville jag säga, att jag vet ingen bättre, ingen högre önskan än denna:» Gud, låt mig i år bliva vad du vill hava mig till! I,åt mig i år få göra och uträtta det, vartill du har bestämt mig!»

Är det icke innehåll, är det icke mening med hvet? Ack, gör dina önskningar kunniga inför Gud! Och löftet är detta: »Han skall giva dig vad ditt hjärta önskar,» Men under en förutsättning: »Befall åt Herren din väg och hoppas på honom!»

Se, det är detta, som fikonträdet i vingården vill säga oss i dag: Frukt åt Gud! Då blir det frukt för dina medmänniskors räkning i det samhälle, inom vilket du lever, för det fosterland, som du kallar din moder.

Men vad ligger då i detta: Frukt at Gud? Det finns två slags frukt: Bättringens frukt och helgelsens frukt.

Bättringens frukt är den, att du börjar med dig själv. När Johannes gick ut och satte yxan till roten av trädet, för att det skulle bära frukt, var det hans avsikt463

att det skulle skakas av denna känsla: »Min tid är kort», och att det så skulle begynna göra bättringens frukt. Till krigsknektarna, publikanerna och andra bland folket, som gingo ut och frågade: »Vad skola vi då göra?» sade han just det som var utmärkande för den ena eller andra gruppen, det närmast liggande felet. Börja också du med att göra bättringens frukt! Börja med det, som du vet är det egentliga felet med dig! Du har att börja med det sämsta, som tränger upp till ytan. Du har att börja med att få bort det för dig säregna onda, att låta yxan hugga in i det, så att det dör. Du har att komma ned i stoftet, såsom den fattiga människa, som gör allvar av den bekännelsen: »Jag arma syndare», allvar av publikanens bön: »Gud, misskunda dig över mig, syndare!» Att så komma ned i stoftet inför Herren, är den första frukten, bättringens frukt. Det är att börja rätt vid årets begynnelse.

Men om denna frukt redan framträtt i livet, behöves det något mer. Det behöves att nå fram till helgelsens frukt, som heter kärlek, fröjd, frid och rättfärdighet. O, hur mycken självviskhet kan icke dölja sig under kristendomens yttre gestalt, under ett andligt sken! Ja, även där det icke blott är sken utan verklighet med det andliga livet, hur mycket finns där icke av självviskhet! Det är just det för fikonträdet utmärkande att bara suga åt sig, hämta in åt sig själv, att tänka: »Bara det går mig bra, bara jag får det och det, bara jag blir erkänd, bara jag får stå fram!» Det kan visa sig även hos den, som med skäl bär det kristna namnet — icke så att självviskheten får härska, ty då är man ingen kristen,464

men så att den ändå ligger där, vill träda fram och göra sig gällande. Och sådant förlamar det kristliga livet. Men kärleken söker icke sitt, den avundas icke, den gläder sig icke över orättfärdigheten. Där kärleken får råda, kan man icke i samtal draga fram andra kristnas fel, synder och oarter, kan man icke hava sin glädje i att klandra och sarga. Är det den kärlek, som icke söker sitt, som mognar i ditt liv? Och är det den djupa friden med Gud, den frid, som tål så oändligt litet för att icke störas, som bevarar ditt hjärta och sinne i Kristus Jesus och som mognar i ditt liv, du som bär namn av en Jesu lärjunge? Är det den Guds Ande, som svävade över vattnet i skapelsen, som svävar över ditt hj ärteliv och håller undan allt som stör friden?

Och hur är det med fröjden, tacksamheten och rättfärdigheten i livet? Har du den rättfärdighet i det borgerliga livet, som icke står tillbaka för världsmänniskans rättfärdighet och rättskaffenhet? Mognar den frukten på fikonträdets grenar? Se, det är att bära frukt åt Gud.

Men det är icke nog med att det står som ett krav på denna frukt. Kravet måste komma alldeles inifrån, såsom ju frukten får allt vad den behöver, sin utveckling, så att säga, inifrån.

Jesus säger om fikonträdet i texten: »I tre år har jag kommit och sökt frukt på detta träd men ingen funnit.» Vilka tre år? Det är de tre åren i Jesu liv, de dryga tre åren, under vilka han gick omkring, gjorde väl och hjälpte alla, då han besökte den ena hyddan efter den andra, då han kom i beröring med den ena människan465

efter den andra, då han från sin himmelske Fader hämtade allt vad han hade att giva, men också gav ut allt vad han fick. Det är de tre åren, som buro upp hela mänsklighetens liv, som skola giva detta liv den bärande och närande kraften. Och det är de tre åren, som ligga till grund för alla mina och dina gångna år. Det är just det som behövs: ett levande samband mellan de tre åren och våra tjugo, fyrtio, sextio, åttio år, att vi med andra ord genom tron komma i levande beröring med Jesus Kristus, att vi icke blott hämta ur vingården näring och must för att i det yttre prunka och skina, utan ur de tre årens gärning, Jesu livsgärning, hämta det enda liv, som är värt att leva. Det är vad du har att göra: komma i trons och kärlekens livsgemenskap med Jesus Kristus. Då kan och skall du bära frukt.

När så trädet faller, ty det faller ändå en gång, faller det, som du sjunger i psalmen, i Jesu famn.

Det är, som jag sade, en ny tid, icke blott ett nytt år. Och denna tid kommer med alldeles särskilt stora krav, inför vilka man nästan darrar, krav både på samhället och individen. Vad hjälper det, om vi äro svaga, darrande, intetsägande, självviska kristna, självviska Guds barn? Nej, här behöves sannerligen en kristendom med märg och liv, om vi skola kunna vara till gagn i denna tid. Det gäller att bedja, att vaka och att giva sig själv. Och Gud skall giva kraft härtill. Herren vill förbarma sig över oss. Ack, att vi förstode hur smått mycket av det är, som vi

kalla stort, hur småsinne och futtighet göra sig gällande även bland vårt folk, hur det oupphörligt är detta fikonträdets sugande kraft blott för

sin egen del, för det lilla partiets räkning, den lilla kretsens räkning, den eller den åsiktens räkning! O, att vi förstode, hur det gäller att få bort denna småaktighet, dessa fel, om icke Gud skall hugga till och vårt folk falla, hur det krävers att detta liv av överflöd och egoism, som åter börjat, offras, om vårt folk skall kunna räddas, att vi komma tillbaka till Skriftens ord: »Förnöjsamhet med gudaktighet är en stor vinning.»

Det är icke möjligt att dölja för sig, att det ligger en framtid av mörker, svaghet och lidande framför oss redan i den allra närmaste tiden. Man ser det, blott man ser på de ekonomiska förhållandena. |^\?1

Älskade vänner, låt oss bära varandras bördor! Det är Kristi lag. Låt oss bära frukt i kärleken, den inbördes, tjänande kärleken. Det kommer att behövas. Gud hjälpe oss!

Herren hålle sin hand signande och välsignande över vårt kära, dyra fosterland! Han välsigne vårt samhälle! Han låte sin faderliga nåd och barmhärtighet komma sin församling till del! Må hans fadersfamn sluta sig omkring oss alla! Och må denna helgedom under det kommande året bliva en verklig fristad för själar som söka — som söka livet i Gud, som söka kraft i sin svaghet, hugsvalelse i sitt lidande! Tempelportarna stå öppna. Välkomna hit! Men ännu mer fadersfamnen är öppen. Må vi finna rum där, du och jag! Amen.Ö V E R V I N N A R E

Uppb. 7: 9—17.

Himmelen öppnas för oss genom dessa ord. I föreställningen skåda vi härligheten. För Johannes tedde den sig åskådligare än för oss. Om vi kunde se, såsom han såg, månne icke också vi skulle gripas och hänföras? Månne icke mycket av det, som nu bländar och lockar, då skulle slockna? Och dock, det är icke känslor det är fråga om, utan tro. Och i tron kunna även vi se. Och vad se vi? Vi se en oändlig skara liksom ax vid ax på kornåkern, liksom stjärna vid stjärna på himlavalvet. Iyikt stjärnornas tallösa skara de hava ej namn eller tal — frälsta själar, segrare, övervinnare allesammans. »Se upp till himmelen och räkna stjärnorna, om du kan.» Så lydde i gamla förbundets tid ordet till Abraham. Och han såg uppåt men kunde icke fullfölja talet på dessa vandrande himlakroppar. »Så skall ock din säd vara», lydde åter rösten. När vi nu !se in i den öppnade himmelen, se vi dessa, som vandrat i Abrahams fotspår, en skara av troende, tallös, oändlig. Det är segrare, övervinnare. De hava vunnit i den strid, som är den största och mäktigaste av alla strider, livets stora strid. Och det är icke en seger, som sedermera efterföljes av strid, utan den sista, avgörande segern,468

på vilken ingen strid mer följer. Den har icke något liknande i denna tid. Det var en stor dag för Israel, då deras fiender för alltid sjönko i Röda havets svallande böljor. »Dessa fiender», sade Mose till folket, »som I i dag haven sett, skolen I aldrig mer se till evig tid.» På stranden sjöngo de också segersånger. Men så kom öknen och nya strider. Här åter står skaran på stranden och ser de nyss övervunna fienderna för att aldrig mer behöva kämpa mot några nya. Det är en seger utan like.

Vad hava de då vunnit ut ur striden? De hava vunnit sig själva. Om det kunde sägas om Gudsmannen Baruk, att vart han drog, skulle han föra sin själ med sig, såsom ett byte, så kan det sägas om alla dessa, att de för evigt hava det bytet i sina händer: sina själar. De hava nämligen vunnit sig själva ur den stora striden.

De stå där i vita, fotsida kläder — renhetens sinnebild. Det är ingenting orent mer i deras hjärtan, intet orent mer i deras liv att tänka tillbaka på, ty Gud har /o>-låtit allt, så att han aldrig mer tänker på deras synder, och det förstå de nu själva. De äro tvagna rena genom dammets blod. Syndaförlåtelsens nåd har borttagit all orenhet, och den helige Andes helgande makt har rensat deras hjärtan, så att därinne icke mer finnes någon skugga av orenhet. Det är en seger såsom ingen annan att på det sättet hava vunnit sig själv. Allt detta, varöver vi blygts, allt detta inom oss, varöver vi fällt tårar, allt detta, som sargat oss djupast och innerst, allt detta, varav vi lidit, såsom ingen mer än vi själva förstått, det är borta. Alla dessa betungande minnen äro borta.469

Vi hava vunnit oss själva ut livets stora strid, om vi fått vår plats i den stora vitklädda skaran, »den store, vide

Flok».

Men det är icke endast renhet, som utmärker den skaran utan frid. Skaran bär icke svärdet utan palmen i sina händer. Allt är frid, frid. Slutad är livets kamp och strid här på jorden. Ibland speglar sig himmelen i sjön, så att denna får himmelens färg. Solens strålar kunna dock icke tränga djupt ned i de kompakta vattenmassorna. Men däruppe sänker sig himmelen ned i själarna, så att det är frid ända djupast ned, frid ända ned i bottnen på hjärtat, dit den aldrig egentligen nådde under livet. Man kände nog, att på bottnen rörde sig något så underligt, men visste icke riktigt, vad man vunnit. Men där uppe når, som sagt, friden ända ned till djupet av hjärtat.

Och vilken fröjd utmärker icke den vitklädda skaran! De frälsta hembära Gud och dammet ära, starkhet, vishet och makt. Allt, allt lägga de inför I,ammet och inför Gud vår Faders tron. Det är en fröjd, som de icke kunna hålla tillbaka, icke en fröjd, som pressas fram ur klämda bröst såsom här, icke en kamp, för att kunna fröjdas, icke en trons kamp, i vilken man måste se bort från allt, som talar om motsatsen till seger, utan inifrån kommer en drivande kraft så stark, att ingenting kan hejda den. Hela väsendet är fullt av en fröjd, som man aldrig erfor på jorden. Guds rike är rättfärdighet, frid och fröjd i den helige Ande. Nu är hela Guds rike vunnet. Det märkes på renheten, friden och tacksägelsen. Segern är de förut stridandes.470

Älskade, skulle det icke vara värt att taga upp en sådan strid på jorden? Nog få vi kamp ända in i den sista dagen, ja, kanske ända in i den sista sekunden. Men Gud give, att var och en ibland oss förstode, att allt annat är litet, vad det än går ut på, men att detta att vara med i striden är riktigt stort. Ja, vi måste vara med i denna strid för att få del i segern. Vi måste vinna oss själva, för att det skall kunna skrivas över vårt liv, vad jag en gång såg skrivet på ett kors på en kyrkogård. Där stod blott de orden: »Bärgad för evigt». Allt annat hade försvunnit för den moder, som skrivit så över sitt barn. Och allt annat skall en gång om vi äro med, försvinna för detta: »Bärgad för evigt».

Men bytet är icke blott vi själva, om vi varit med, utan också något annat. De kommo gråtande. Men, heter det, Gud skall avtorka alla tårar från deras ögon. Dessa tårar hänga kvar i ögonvrån ända in i det sista. »De komma gråtande men bära sina kärvar.» Det är nog så, att varenda en i skaran har med sig någon kärve, liten eller stor, ty striden har icke stått blott och bart om oss själva utan även om andra och annat. Jag tänker särskilt på eder, I unga. Tron I icke, att det kommar att stå mer än en ung människa i den skaran, som håller en annan ung vid handen, och att den ene skall säga till den andre: »Tack, broder, tack, syster! Du var mig till mycken hjälp på jorden.» Där är någon yngling eller ung kvinna eller ett barn, som övat inflytande i god riktning på någon annan ung, pch detta inflytande har varit en sådan hjälp för den andre, som kanske hade en svag karaktär, att han eller hon räddats undan den47i ena frestelsen efter den andra och till sist kommit in på livets väg. Däruppe skola dessa två mötas med glädje och trycka varandras händer.

Du far och mor, du vet nog, vem du kämpar för. Du vet namnen på de kärvar, du ville se bärgade.

Och om du icke kan peka på någon särskild och säga: »Jag vet, att jag varit medel till den och den människans frälsning», så kom ihåg, att från var och en utgår ett inflytande till hans omgivning. Och detta kan verka mer, än man själv vet. Det kan hava en välsignelse med sig, som man icke kan räkna eller tälja i talet om frälsta själar, men som ändå hör till det stora banbrytande, välsignade arbetet. Ack, hur mången mors och fars böner hava icke varit en sådan makt, som bärgat in kärvar i himmelen!

Jag frågar ännu en gång: Har du icke lust att vara med i denna strid för att få del av denna seger? Finns det något större än att trots alla små och stora nederlag på jorden till sist få vara en övervinnare?

Och när de samlas inför tronen, alla dessa heliga själar, skall deras förbarmare giva var och en anvisning på hans tjänst. Du skall få det och det att göra. Detta skall bli din uppgift i evigheternas evighet. »De skola tjäna», heter det, »dag och natt i Guds tempel och bo när Gud i hans tabernakel.» Och Jesus, förbarmaren, skall vara den gode Herden också däruppe. Du skall få lägga din hand i hans, och han skall leda dig till livets vattenkällor. Det är underbart detta liv, av vilket Herrens trogna här nere känt något. Iyivet i Gud har bott i deras hjärtan, men, som de själva tyckt,472

så svagt. Det har varit, mena de, som när man ibland, då man gripits av trötthet och sjukdom, lagt handen på hjärtat — man tycker att det icke alls slår. Ja, så har det för känslan varit många gånger i det andliga livet. Men i himmelen ljuder det ständigt: »Uppåt till livets vattenkällor!» Hela evigheten går vägen så att säga uppåt, ty källorna ligga högt — hos Gud själv.

Det synes mig, som om varenda människa borde vilja vara med och underligt, att så icke är. Det är många, som icke vilja vara med, som icke tro på detta, som icke hava fått syn på detta, eller äro så bundna av det jordiska, att fastän de fått syn på det himmelska, de icke kunna komma med. Må Gud i sin stora barmhärtighet hjälpa dig, om du är bunden, att komma lös!

Och har du kommit med och begynt strida, frågar jag i den helige Andes namn, icke i mitt: Hur kämpar du? Hurudan ter sig din kamp? Det är många, som se på dig, många ögon som följa dig, kanske med bävan, kanske med glädje, kanske med undran, om du skall hålla ut. Vi hava en sky av vittnen omkring oss. Jag vill så gärna tänka mig, du barn, som förlorat din mor, att hon står däruppe och ser, hur du kämpar din kamp. Visst är, att det är heliga ögon, som äro riktade på oss. Det skulle ha en mäktig verkan, om vi ihågkomme detta. Även om våra hemgångna icke se oss, må det vara oss nog att veta, att Gud ser oss, att Jesus Kristus ser oss, att de heliga änglarna se oss!

Hur kämpa vi vår kamp? Matt och svagt, likgiltigt, kanske lättsinnigt? Gud, förbarma dig över oss! Stärk våra slappa händer och räta ut våra trötta knän, att vi473 kunna taga vissa steg med våra fötter, att ingen halt ar såsom en ofärdig och bur tillbaka!

Hur skola vi då vinna seger? Till svar vill jag hänvisa på två punkter i detta sköna skriftstycke, av vilket vi måste lämna mycket oförklarat.

Den ena punkten lyder så: De hava tvagit sina kläder och gjort dem vita i Lammets blod. Därför stå de inför Guds tron och tjäna honom dag och natt.

Låt oss tänka på denna oräkneliga skara! Vilka olika människor, vilka olika karaktärer, vilka olika lägen, vilka olika livsuppgifter representera de icke! I vilka olika tider hava de icke levat! Vi veta icke mycket om denna skara, men så mycket veta vi, att de där äro komna från alla folkslag, släkter och tungomål. Där äro representanter från de råa, obildade folken liksom från de överkultiverade. De äro från norr och söder, öster och väster. Här äro barn och ynglingar, unga kvinnor och flickor, här äro gamla, grånade män och kvinnor. De likna, alla dessa, radierna i en cirkel. De hava kommit från alla håll men röra sig alla mot en enda punkt, medelpunkten — korset. De hava alla fått syn på detta kors, alla där böjt sina knän, alla fått sina kläder tvagna i Lammets blod. Jag såg en gång för många år sedan en skön bild av detta. Det var en söndagsmorgon på vintern, då snön betäckte marken, så att den steg över alla stängsel, vägar och gärden, och kölden var så stark, att skaren bar. När klockorna ringde till gudstjänst och dörrarna till alla hyddor ute på slätten öppnades, såg man de gudstjänstbesökande gå var och en från sin dörr rakt mot Guds hus. Ingen behövde väja för474

något; ingen behövde stiga över något stängsel. För alla var det banad väg. Denna syn blev mig så underbar. Så har det varit för alla dem, som tillhöra den vitklädda skaran däruppe. De hava alla gått raka vägen, den som leder till korset. De hava kommit dit med sin synd. Somliga hava varit ädla, storslagna människor, men icke dess mindre hava de tvagit sina kläder i I,ammets blod. Andra hava haft bakom sig ett liv av synd och skam. Ingens liv har dock varit så fullt av synd och skam, att han icke fått komma till korset och bliva renad.

Vill du vinna seger, gå då med din synd samma väg, samma raka väg till korset och till L,ammets blod! Där börjar segern. Där får du visshet, att din synd är förlåten.

Och kläderna, vad beteckna de? Vi bruka ju säga, att vi kläda något, som rör sig inom oss, i tanke, Då är tanken den klädnad, som sluter sig tätt om vår inre varelse. Man kan även kläda sina tankar i ord. Då äro orden den klädnad som omsluter tanken. Man kan även giva uttryck åt sina tankar och känslor i handling. Då blir handlingen klädnaden. Men fantasi, tankar, känslor, ord, åtbörder, handlingar — allt, allt, även det bästa och ädlaste är behäftat med synd och behöver därför rening. Och rening finns i Jesu Kristi, Guds Sons, blod. Där är

vägen till seger. Och den vägen hava de gått, som nu stå i den vitklädda skaran, ty de hava, heter det, »tvagit sina kläder i I^ammets blod».

Men det är ännu något annat vi se på den andra sidan. Varenda en där behöver lägga sin hand, i Herdens för att bliva ledd av honom, för att komma till livets vattenkällor. Icke ens i hiitimelen hitta vi själva vägen?475 Hur skulle vi då kunna hitta den på jorden? Den gode Herden är även i himmelen den ende som kan hjälpa. Unga och gamla få vi lägga våra händer i hans. Och äro vi trogna i detta att låta honom vårda oss och leda oss genom livet, skola vi däruppe stå såsom övervinnare.

Således, trohet, när det gäller Herrens omvårdnad om din själ, trohet, när det gäller hans sakta dragning och ledning på den väg, som bär till livet!

Det är ingen av oss, som icke kan vinna seger, ingen enda. Herren har banat väg för oss alla. Och har du icke kommit in på den vägen, segerns väg — du kan få begynna vandringen på densamma redan denna stund.

Hur härligt att få fira en Allhelgonadag, att få lyfta $ina ögon upp från denna mörka, underliga jord, där man så litet förstår sig själv och så litet förstår varandra, ja, mången gång så litet förstår Gud själv, att få lyfta sina ögon upp och se in i en helt annan värld än den, i vilken man nu vandrar, en värld full av renhet och ljus, och att få tänka: »Dit, dit måste jag komma. Där är mitt hem. Jag är en gäst och främling som mina fäder här. Mitt hem är ej på jorden, nej ovan skyn det är. Däruppe bor min fader i härlighet och ljus. Där ville jag ock vara uti min Faders hus! Där är mitt hem.» Hur härligt att få känna Andens gemenskap med de heliga, att förnimma: »Jag hör med till det folket. Jag har deras tungomål, deras sinne, deras Gud, deras Frälsare.» Ja, att hava känt Andens gemenskap med de många, som redan gått hem, och med vilka man kanske här på jorden till och med böjde knä och kämpade livets strider, av vilka man själv mottog intryck och476

även gav intryck, att hava känt Andens gemenskap med alla dessa, inom vilka klappat ett hjärta, som tillhörde Gud, det är stort.

Må vi aldrig förgäta dessa två viktiga punkter, som angiva vägen till seger: Vi måste vara tv agna i Lammets blod. Vi måste visa trohet mot honom, som lovat att vårda och leda oss. Vi måste leva honom riktigt nära.

Vi må vara gamla eller unga, snart är den korta vandringstiden slut, är fristen för vår kamp ute. Det gäller att vinna mycket och det dess mer, ju färre de återstående ögonblicken äro.

För dig, som är ung, hur skönt att redan i unga år få begynna leva med och för Gud det rena livet, de heligas liv, de saligas liv! -^

Herren vare evigt lov och pris! Honom tillhör äran, makten, starkheten och härligheten i evighet. Amen.JESU KRISTI FOTSPÅR

Sista stycket av Första akten i Kristi pinas historia.

Kristus har lidit för oss, på det att han skulle giva oss ett föredöme, att vi skulle efterfölja hans fotspår.

Där Kristi fotspår synas, skola vi gå. Till himmelen går det blott ett enda fotspår genom världen — Jesu Kristi fotspår. Därför hava alla, som kommit till himmelen, gått i det fotspåret.

Det vägstycke, som Jesus vandrat, synes stundom mycket tydligt. Jag menar nu icke det vägstycke han vandrade med sin yttre människa, utan det som han kämpade sig fram på till sin inre personlighet. Det yttre vägstycket mellan Jerusalem och Getsemane var tungt nog. Men det är det mindre skönjbara, vida svårare vägstycket mellan lovsången i salen i Jerusalem och lidandet i olivelunden, som jag tänker på. Det är här vi skönja Mästarens fotspår, och den vägen måste vi gå.

En annan hade såsom förebild före Jesus gått samma vägstycke, David, konungen. Men det var, när kronan höll på att glida honom ur händerna och spiran att ryckas ifrån honom, när alla övergivit honom och flytt utom en liten ringa skara, med vilken han drog ut från Jerusalem, vandrande över bäcken Kidron uppåt Oljeberget, hånad och smädad, lyssnande till det478

ropet: »Bort, bort, du blodhund, du Bileas man!» Men aldrig synes mig David i sanning mer konungslig och stor än just den dagen utan krona och spira, då han svarade dem som ville tysta ned smädaren: »Låt honom vara, Herren har bjudit honom att banna David!» Det var ödmjukhet i sanning, konungslig ödmjukhet.

Nu går den ödmjuke Jesus samma väg från lovsången till olivelundens lidanden. Skola vi kunna gå den vägen? Det är ett vägstycke, som ingen kommer förbi, om han vill till himmelen. För att kunna gå det måste vi först och främst ha varit med om att sjunga lovsången med Jesus.

Månne vi varit med om det? Månne vi sjungit lovsången i Jesu namn, med hans Ande i våra hjärtan? Den sång, som sjöngs vid påsken, innehöll bland annat orden om den fasta hörnstenen. Hava vi känt fast mark under våra fötter, bärande grund? Hava vi känt, att vi stått trygga i den värld, där allt annat glider undan? Hava vi känt oss trygga i Jesus Kristus?

Den sången innehöll även de orden: »Underbar är han för våra ögon.» Hava vi någon gång i livet stått med lovsång i våra hjärtan, därför att han, Jesus Kristus som älskat oss och utgivit sig själv för våra synder, blivit underbar i våra ögon? Då har samma vägstycke som Jesus vandrade, legat framför oss. Det är så ofta i livet som det går från lovsång till lidande, liksom det ibland går till lovsång mitt i lidandet.

Månne den skara, som gick med Jesus i yttre måtto, som följde honom från Jerusalem till Getsemane, i sanning gick med honom? Nej. Hur nära kan man icke vara Jesus i yttre måtto, i gudstjänst, i högtidlig sam-479 varo, i sång och bön, och på samma gång så fruktansvärt långt ifrån honom. Väl gingo lärjungarna både bredvid och efter honom, men utan att i sanning vara med honom. »Våren så till sinnes», heter det, »som Jesus Kristus var, vilken, då han var i Guds skepelse icke aktade såsom ett rov att vara Gud jämlik utan utblottade sig själv och antog en tjänares skepelse och vart lik människor och i åthävor funnen såsom en människa; han ödmjukade sig själv och vart lydig intill döden, ja, intill korsets död.» Det var den ödmjuke tjänaren Jesus, som nu gjorde sin sista vandring, som var på väg till Golgata, och bredvid honom och omkring honom befann sig en i träta stadd lärjungehop, vars träta gällde, vilkendera av dem som skulle vara den yppersta. Hur fruktansvärt långt borta man kan vara ifrån Mästaren, medan man i yttre måtto syntes vara honom mycket nära!

Vad som vållade trätan, veta vi icke. Men det synes mig vara sannolikt, att det varit någon mycket obetydlig anledning. Kanske de som icke fått rum på gångstigen bredvid Jesus utan måste gå litet längre bakefter, tyckte, att de voro lika goda som de, vilka gingo i teten, och att dessa icke hade mer rättighet till den främre platsen än de andra. Det är ofta sådana där lumpenheter, oss människor emellan, som vålla högfärdstankar och träta i världen, och som ofta mänga sig in även i lärjungehopen, vållande anstöt och förargelse. Man kan aldrig vara längre ifrån den ödmjuke Jesus, än då högmodet regerar hjärtat. Huru lätt är det dock icke att föra ödmjukhetens språk! Hur480

ofta böja vi icke våra knän och säga: »Jag fattig, syndig människa!» Och när vi så rest oss och kommit ut bland människorna, äro vi kanske så stora, att det är svårt för andra att få rum bredvid oss. Ingenting är lättare än att säga, att man är en mycket obetydlig människa, och ingenting är svårare än att vara just det. Det finns så mycket tjänande i vår tid. Men i den till utseendet mest ödmjuka tjänsten kan ligga mycket högmod fördolt. Vi skola aldrig bedöma vår ödmjukhet efter vad vi själva säga till andra, utan efter vad andra säga till oss. Så mycket vi i stilla, tåligt sinne lida, att andra säga oss av sådan art, som icke är behagligt att höra, så ödmjuka äro vi i själva verket. Kanske litet var vet, vad han tycker, tänker och känner, och hur han svarar, när han får sig ett ord ute i livet, som kanske icke är berättigat — kanske också berättigat. Allt beror på, hur vi taga det ordet, hur mycket vi kunna ödmjuka oss under detsamma, huruvida vi söka ur ordet utleta någon verklig däri liggande sanning och tänka: »Det var ju gott, att det blev sagt, ehuru det borde hava sagts i ett annat sinne. Men mig gjorde det gott att höra det och jag vill i stillhet inför Herren tänka efter, huru mycken sanning som ligger däri.»

Ingen av oss tycker, att denna Jesu lärjungars vandring tillsammans med Mästaren var sådan, som den borde hava varit. Alla tycka vi, att lärjungarna och Mästaren voro i anden vitt skilda. De efterföljde i själva verket icke hans fotspår. Men vilket underbart tålamod, vilken kärlek i Jesu tillrättavisning!

Det som kanske mer än allt annat slår oss med häp-481

nad, är, att han säger: »I ären de, som hava förblivit hos mig i mina frestelser. Och jag överlåter ett rike åt eder, såsom min Fader har överlåtit det åt mig, på det att I mån äta och dricka vid mitt bord i mitt rike och sitta på troner och döma Israels tolv släkter.» Man nästan undrar: »Var det uppfostrarevishet att vid ett sådant tillfälle säga sådant, att avbryta trätan med sådana vitsord, att framställa för lärjungarna en sådan framtidsutsikt? Ja, Jesus hade försökt många sätt att bota lärjungarnas högmod. Han hade själv tvagit deras fötter o. s. v. Men mig förefaller det, som om intet botemedel vore bättre än det, som han nu använde på sina lärjungar. Han lyfter deras tankar högt uppåt, ända till himmelens troner, och utlovar, där han går fram mot oljelunden, till höger och vänster dessa himmelska troner. Så högt riktar han lärjungarnas tankar och vill naturligtvis därigenom visa, hur oerhört lumpna de företräden voro, om vilka de nyss kivats. Det ger nog den största segerkraften över synden, nar man får se dess oändliga tomhet och ihålighet, dess förskräckande lumpenhet och tarvlighet. När en människa håller på att drunkna, försöker man hålla upp hennes huvud över vattnet. Kan man blott lyckas häri, förefinnes möjlighet till räddning. Men kommer den drunknande med huvudet under vattnet, är det ringa hopp. Jesus håller sina lärjungars huvuden uppe denna hemska frestelsenatt, och det gör han genom att erinra dem om att dé äro bestämda att sitta på troner och döma Israels tolv släkten. Och jag är övertygad om, att de åtminstone för stunden så djupt blygdes, som det var dem

möjligt, över den obetydlighet, genom vilken de råkat i delo med varandra.

Se uppåt, se uppåt, så högt du kan! Ser du, hur lumpen din synd är, kan du inte annat än förakta den. Men blott genom att få syn på något högre och bättre, det ädlaste och bästa i livet, skall du få kraft över synden, kan du sätta hälen på densamma och trampa på den såsom bara grus och stoft. »Gud, upplyft våra hjärtan! Så hava vi många gånger både bedit och sjungit. Och att av Gud få våra hjärtan upplyftade är just vad vi behöva. När så sker, kan till och med högmodssynden få kräla i stoftet.

Men icke endast såsom nu framhållits, hjälpte Jesus sina lärjungar. Det förelåg dem en svårare tid i deias liv, än någonsin tillförene, en tid av lidande med Jesus. Ännu voro de icke mogna härför, men de skulle bliva det. Och för att de skulle mogna, visar Jesus dem, att han aldrig förut under gångna tider svikit dem, vadan de kunde draga den slutsatsen, att han icke heller hädanefter skulle göra det.

Tiderna växla. Den ena tiden är lättare för oss, den andra svårare. Det är icke alltid, vi ha att tillryggalägga ett svårt vägstycke. Vi tilldelas ibland lättare vägstycken. Men, lättare eller svårare, Jesus är densamme. Vi kunna förlora Jesus på det lätta vägstycket och bevara honom på det svårare och tvärtom. Jag vet icke, när vi behöva hjälpen mest. Men visst är, att när den behövs, kommer den.

Herren frågar nu sina lärjungar, om det hade fattats dem något, när han sände t dem på deras första mis-4»3 sionsresa, som vi bruka kalla den, då de fingo begiva sig åstad utan penningar, utan ränsel, då de fått gå åstad blott i tro på Herren. Och svaret kommer så enstämmigt: »Herre, intet, intet har fattats oss.» »Men nu», säger Jesus, »den som har penningpung, han tage honom med sig, sammalunda ock ränsel, och den som icke har, han sälje sin mantel och köpe sig ett svärd». Han talar i bild, men det förstå icke lärjungarna. Nu, vill Mästaren säga, kommer lidandesvägen. Men om det aldrig fattats er något under de gångna dagarna, varför skulle det då fattas eder något under de kommande? Är icke jag, Herren, den samme?

Vad veta vi om nästa vägstycke? Egentligen ingen-ting. Men vi tycka, att det skymtar fram såsom ett mörkt vägstycke. Jag tror ock, att det vägstycke, vårt folk kommer att gå, blir ännu mer märkt av lidande. Det synes väl så för litet var. Och kanske för Jesu lärjungar det också blir ett särskilt mörkt vägstycke. Men, med Jesus in i lidandet! Vare det vår lösen! Han har aldrig svikit oss än, och blir det tungt och svårt, skola tårarna pressas fram, foten såras och hjärtat blöda. Jesu kärlek i det förflutna är en borgen för hans kärlek i det tillkommande. Må vi icke tappa bort lovsången som vi mången gång sjungit, utan låta den ljuda! Ja, må i stället för trätan och de högmodiga tankarna lovsångens toner klinga och ligga kvar i våra hjärtan från. den dag, då vi sjöngo tillsammans

med Jesus!

Det härligaste av allt är att sjungande med hononx gå in i lidandet med honom. Kunna vi icke det, få vi4»4

gärna gråta men icke släppa Jesushanden, frälsarehanden.

Ännu ett möter oss i vår text: en bön, men icke uppsänd ur lärjungarnas hjärtan. Det var, som vi hört, annat som rörde sig inom dem, då de på väg till olivelunden gingo över bäcken Kidron. Det var bara en som bad. Hans namn var Jesus. »Simon, Simon», säger han, »se, satan ha begärt eder för att sålla eder såsom vete, men jag har bett för dig, att din tro icke må varda om intet.» Vilken oändlig smärta i de orden — smärta över den självsäkra, belåtna tvärsäkerheten hos den lärjunge, som förklarat, att om än alla övergåve Herren, skulle icke han övergiva honom! Vilken oändlig smärta men ändå bön för den lärjungen!

Det är kanske någon av oss, som i dag vållat Jesu smärta genom sina tankar eller sitt förhållande för övrigt? Ja, det är kanske någon, som under hela sitt liv vållat Jesus mycken smärta. Men liksom han bad för Simon, så beder han för dig, att den Ulla gnista av tro som glimmar i din själ icke skall dö. Till Simon säger han: »Jag beder för dig, att när du blir omvänd, du skall bliva till hjälp och styrka för dina bröder.» Det är, som ville han säga: »Jag har stora tankar om dig, du Simon, som går att förneka din Mästare. Du skall en gång styrka dina bröder.» Vem kan räkna ut, vad denna bön hade att betyda för Simon Petrus? Det låg som sagt i den bönen icke blott smärta utan kärlek, en varm flod av kärlek, och det låg även hopp i den bönen.

Älskade vänner, vi som äro så svaga, som hava så svårt att följa Jesus, eller som icke alls kunnat följa honom,485 som ännu stå där fjärran ifrån, är det icke, som om han öppnade sin famn för oss alla och vinkade oss in i den famnen genom det ordet: »Simon, Simon, jag har bedit för dig, att din tro icke skall varda om intet»! Du, som kanske kämpar mot frestelser och nöd och tycker, att troslivet i din själ flämtar så matt, ja, som kanske ser blott svarta natten, kom ihåg, att Jesus lyfter sin hand över dig och beder till sin himmelske Fader, att du skall kunna lära dig att kämpa din kamp, att du skall kunna gå detta vägstycke med honom. Skynda därför in under de till bön upplyftade händerna, under Jesu Kristi översteprästerliga stora välsignelse, att där få kämpa din kamp, att där få din själviskhet dödad och alla de andra synderna krossade, att där vinna det rätta greppet om livet, att där vinna det levande hoppet, den fasta tron och den varma kärleken! Ja, in under din för dig bedjande översteprästs upplyftade, välsignande händer! Amen.KORSETS MÄKTIGA DRAGNINGSKRAFT

Femte akten av Kristi pinas historia.

Det är nu snart två tusen år, under vilka dessa ord hava upplästs vid Iyångfredagens gudstjänster i kristenheten. Orden hava ännu samma fängslande kraft som i begynnelsen. Eller var skulle vi kunna uppleta ett stycke ur mänsklighetens historia, som bättre än detta förmår bevisa korsets mäktiga dragningskraft.

Vari ligger då korsets dragningskraft på människors barn? En hemlighet är det, men jag vill ändå uppkasta den frågan och naturligtvis därvid också gärna erkänna, hur fattigt svaret måste bliva.

När vi läsa denna akt, liksom de övriga akterna, kunna vi icke undgå att känna, att det icke blott är mänsklig ondska, som är i verksamhet, utan sataniska krafter. Jesus sade ju också: »Denna världens furste kommer.» Och han kom — kom med alla sina legioner. De framträdde på Golgata. Det är nästan befriande att slippa tänka, att all den ondska, som Långfredagens text skildrar, har vällt fram ur människohjärtan.

Men vad är det då, som vållat detta uppbåd av satans hela makt att stämma möte på Golgata? Det måste4»7 vara något, för vilket denna ondskans andemakt bävar, något som de vilja skymma bort för oss. Och det är så. Den vill blanda bort för oss, vad som verkligen har skett. Den vill förvirra och förblinda oss. Och det stod ju redan hos profeten: »Vi höllo honom för att vara av Gud slagen och plågad.» Han var det icke, men det var just, vad satan sökte bevisa att Jesus var, att han var en av Gud slagen och pinad man och ingenting annat. Så överhöljes Jesus Kristus med smälek, utklädes, hånas och begabbas. Och man må icke undra över, att folkmassorna stodo där frågande och undrande.

Men för oss har det genom evangelium lyst fram, att denne man var den enda sanna, rena, ädla människa, som

funnits på jorden. Det är emellertid detta satan söker blanda bort, ty det vore onekligen för oss av utomordentlig betydelse, att få se, att en av oss, låt vara blott en, har varit, vad han som människa skulle vara. Men vore det ingenting mer än detta så — det medgiver jag gärna — vore det alltför litet. Nu är det något mer. Men det hindrar icke, att vi även betona detta. Ty om vi se upp till Jesus såsom det rena, oskyldiga Lammet, vaknar inom oss något av det bästa, som kan vakna och som finns i ett människohjärta. Drömde vi icke, när vi voro små, att vi skulle bliva något stort? Vi skulle bliva hjältar, goda kämpar för det rätta, och vi skulle segra. Ja, nog ha vi haft barnsliga drömmar mången gång. Men ve den människa, inom vilken denna gnista slocknat, denna längtan att förverkliga, vad Gud har menat med henne, denna längtan att så många som möjligt av de ansatser och förmågor till det heliga och488

goda, som ligga gömda i själen, skulle bliva förverkligade! Denna längtan är den tändande gnistan i livet. Och när denna längtan efter helighet och renhet slocknar, då är det ute med människan. Men nu gläder jag mig åt att tro, att denna längtan efter något gott ändå finns i snart sagt vartenda människohjärta. Jag tänker mig, att den finnes hos eder, som samlats här i dag, åtminstone vissa stunder i livet, och att det är den, som drivit eder hit till Herrens tempel — denna omedvetna längtan att bliva Hk honom, som hängde på korsets stam. Jag har misslyckats, och du har misslyckats. Det har gått så med oss alla. Vi känna inom oss, att det är icke, som det skulle vara. Vilken välsignelse, att det har funnits en} som är, vad han skulle vara! Det är ju så i jordiskt avseende med de timliga tingen, att om vi försökt med något som vi skulle åstadkomma och det har misslyckats gång på gång, ja, om vi sett, att vi äro längre från målet än någonsin, men så fått höra: »Där är en som har lyckats», så ha vi satt oss i förbindelse med denna och frågat: »Hur gjorde du? Och kan du hjälpa mig?» När jag då ser på denna, heliga, rena människa, detta oskyldiga Guds I,amm, så strömmar den bönen fram i mitt hjärta: »Jesus, Jesus hjälp mig! Intet av allt det, som din Ande har fött inom min själ av helig längtan, har blivit förverkligat i mitt liv. Iyåt mig bliva något av vad du är!» Se, så är korset en dragande kraft! Att våra tempel fyllas av människor på I^ångfredagen, bevisar, att människorna icke hava slutat att längta efter det heliga. Många komma kanske till Guds hus utan att veta varför. Men489

Jesus har sagt: »När jag varder upphöjd från jorden — det är, när jag hänger på korset, då skall jag draga alla till mig.»

Nu har han dragit också dig hit till sin heliga boning. O, att du hade kommit med den enkla hjärtebönen: »Herre Jesus, hjälp mig!» Men, som sagt, det måste vara något mer. Det är ett ord du har hört många gånger, ett mörkt, ett tungt ord — ordet skuld. Jag vet intet tyngre ord på jorden. När det ordet lägges på samvetet, sjunker man alldeles ned, vem man än må vara. »Skuld på skuld du hopar, skuld på skuld det ropar», så står det på ett ställe. Det är icke värt att säga: »Jag har intet särskilt gjort», ty du har gjort något särskilt, något alldeles särskilt. Du har gjort det värsta en människa kan göra. Du har brutit mot kärlekens lag, den största, heligaste, högsta lag som finns, den enda fullkomliga lagen på jorden. Säg därför aldrig hädanefter, att du ingenting särskilt har gjort! Du har dag efter dag försummat din Gud. Du har dag efter dag överträtt hans bud. Endast Guds ögon läsa i den osynliga boken däruppe, där människors gärningar och tankar stå nedskrivna. Endast han kan ock säga dig, hur stor din skuld är. Jag tror icke, att du ens skulle kunna fatta Herrens röst i det stycket. Men det är alldeles oundgängligt att förr eller senare stå tillrätta för denna skuld. Det är också en naturnödvändighetens lag, att vad människan sår, det skall hon ock uppskära. Den, som sår i sitt kött, skall av köttet uppskära fördärv. Andra lagar kunna suspenderas. Det kan icke denna lag.490

Men nu kommer det underbara: Det finns försoning för all synd. Och den försoningen är given på korset av Guds L,amm. Vill du att jag skall försöka förklara detta för dig, så avsäger jag mig det genast. Det kan jag icke. Men jag har i många år varit själasörjare och många gånger kallats till dödsbäddar, där förtvivlade människor legat, som plötsligt överraskats av läkarens ord: »Du måste dö», och som icke varit beredda. Jag vet mig aldrig hava försummat att vid ett sådant tillfälle peka på Guds Lamm, som bär världens synd. Jag kan icke erinra mig något enda tillfälle, då jag försökt förklara, vad det betyder, ty jag har känt: Här är icke fråga om lärosatser, om att förstå, utan om att peka på Lammet. Och jag har sett och vet, att det har varit tillräckligt. Många själar hava ock med blicken på Guds Lamm somnat in utan att förstå, utan att kunna förklara saken, men med ett ljust leende

över sitt anlete och med frid i sitt hjärta.

Det vore fåfängt att i dag söka förklara vad det betyder, att Jesus Kristus burit världens skuld. »Han bar med världens synder mina.» Så sjöngo vi nyss. Och det är alldeles nog att bevara det såsom en sanning. Jag tänker, att det är där ännu mer än i det nyss sagda, som den mäktiga dragningskraften i korset ligger, att det är i detta vi hava att söka korsets hemlighet. Man kan låta bli att tänka på det. Man kan skaka av sig det där obehagliga medvetandet, att det finns en fruktan, på djupet, fruktan för döden och det som kommer efteråt — ansvaret. Ja, det kan man till en viss grad. Men så kommer man på Långfredagen ändå upp i49i templet och böjer knä inför korset. Käre, varför gjorde du det i dag? Varför sjöng du om Guds rena Lamm, som på korset burit din synd? Varför? Tror du det, eller tror du det icke? Var det ändå icke din inre människas djupaste känsla och behov, som talade och som gjorde, att du greps av ordet? Du får höra det ännu en gång från altaret: »O, Guds Lamm, som borttager världens synd!» Jag vet, att det knappt finns något, som så griper människorna, som att under fastlagstiden och på Ivångfredagen höra det ordet: »O, Guds Lamm, som borttager världens synd!» Tag emot det ordet i dag och göm det, och du skall bliva en lyckliggjord människa! Du skall känna, att det finns en lycka på jorden, mot vilken allt annat är rakt intet — den lyckan att hava frid i sin själ genom Jesus Kristus, vår Herre.

Till sist blott ännu ett ord för att försöka kasta ljus över korsets hemlighet. Vad är det som har skett? Jo, på korset är Guds kårlek uppenbarad. Däruti är Guds kärlek vorden uppenbar till oss, att han har sänt sin enfödde Son i världen till en försoning för våra synder. Kärleken fanns förut men var dold, innan Kristus kom. Kärlekens bud fanns, men Johannes säger: »Ett nytt bud skriver jag eder.» Varför? Ty nu har kärleken blivit uppenbarad. Den blev uppenbarad, när Gud sände sin ende Son i världen, att vi skulle leva genom hans död. Kärleken är något underligt. Ja, den kan kallas för det största av allt. Här är kärleken uppenbarad ända in i korsets död. Och kärleken fullkomnas aldrig på jorden utan genom lidande. Men det finns — så stod det ock i den psalm, vi sjöngo — ingenting492

som icke vinns av kärleken som lider. Det var kärlekens stora segerdag, då korset restes på Golgata. Varför? Har du icke känt det? Har du icke känt, att du ibland skulle vilja vara älskad av Gud så, som om det icke funnes någon mer människa än du, som om allt vad kärlek heter i Guds hjärta kunde samlas i ditt hjärta, liksom solens strålar koncentrera sig i ett prisma? Har du icke känt en längtan efter att känna: Jag är älskad så, som om ingen funnes på jorden mer än jag? Har du icke känt, att du ville äga Gud så, att på samma gång du innerligt gärna unnar hela världen att äga denna Guden, du ägde honom för din del, så att du kände: »Gud och jag», och sedan glömde hela världen? Ja, ett sådant omätligt behov av kärlek har du i ditt hjärta. Men jag frågar: Har du någonsin varit inne i det rummet i din själ där det behovet finns? Man säger stundom om en människa: »Man får icke rätta sig efter ytan. Den är sträv. Men det är mycket mer gott, då man kommer längre in.» Det är ett gott vitsord. Men jag undrar — längre in? Hur långt? Det finns något som jag ville kalla det innerst innersta i en människa. Det finns ett rum, som är det innersta. I mångens hjärta är det stängt. Man haf aldrig varit där. Det är ett lås för rummet. Har du det så? I dag skall du öppna det rummet. Eller, om du har varit där, vem är det som bor där? Jag tror, att en människa kan bliva så ond, att det onda bor innerst inne i hjärtat, att hon kan bliva förhärdad. Men jag tänker mig, att det för flertalet är så, att de aldrig hava varit inne i det rummet. Jag vet ock, att hos många bor därinne i hjärtat det493 yppersta av allt — Guds kärlek genom Jesus Kristus. Du är icke riktigt människa, förrän det rummets dörr slagits upp och Guds kärlek intagit tronen i det innerst innersta i din själ.

Du, som kommit hit i dag, kanske tycker, att världen är så kall, och att människorna äro så kalla och du själv så kall. Därför har du kommit hit i dag. Tänk, om du skulle slå upp dörren! O, öppna din själs innersta och låt Guds stora kärlek i Kristus Jesus taga i besittning det innersta i ditt hjärta. Därifrån skall den genomtränga även din yttre varelse och lysa ut genom dig. Du skall bliva välsignad och till välsignelse och vara en sådan människa som, när du går genom tåredalen, gör den rik på källor, emedan du bär Jesu kärlek i ditt hjärta.

Ja, korset har många hemligheter, och som jag sade, jag kan icke tolka dem, men jag känner, att det strömmar en kraft ut därifrån, en kraft som drager.

Så kom då till korset i dag! Har du sorg i ditt hjärta, var finns en plats på jorden bättre än den vid korset, att där

få lägga ned sin sorg? Går du ensam i livet, var finns då en plats lämpligare än vid korset, där han hängde, som så kärleksfullt ville taga vård om de båda ensamma nedanför korset, sin moder och lärjungen Johannes? Är du trött på livet, trött på dig själv, trött på allt, vart skulle du gå om icke till den plats, där den trötte får vila, sedan han förgäves överallt annars sökt ro? Går du tyngd av synd och skuld vart skulle du gå om icke till korset? Om du är kall och känslolös i ditt hjärta, vart skulle du gå om icke till korset?494

Och när den sista aftonen kommer och kanske mörk och tung sänker sig över dig, lyft då dina ögon upp och fatta om korset och Jesu kärlek in i döden! Då skall himmelen öppna sig över dig.

Se, Lammet är slaktat och har igenlöst oss åt Gud med sitt blod. Gud vare lov, ära och pris för det välsignade korset! Amen.JAG ÄR LIVET

Joh. 14: 1—12.

Många stora ord hava under tidernas lopp talats i världen. Många ord hava gått över människors läppar, men aldrig ändå har någon dristat säga, vad Jesus här säger till en frågande lärjunge: »Jag är livet.»

Jag är livet. Icke livet från en viss synpunkt eller en viss mening, utan livet självt. Om naturlivet heter det i Skriften: »Allt är skapat genom honom och till honom.» Jesus är andelivet, evighetslivet, ja, livet självt, Ett större ord finnes icke än detta: »Jag är livet». Det kan icke om Gud sägas något högre än att han är livet, åtminstone icke med våra fattiga ord.

Men i och med detsamma Herren Jesus har uttalat det ordet, och det nu under ett par tusen år bevisat sin sannfärdighet, ligger däri en omätligt stor lycka beredd åt varje människobarn. Det ordet vill nämligen säga oss, att var och en kan vinna livet, ty var och en kan äga Jesus Kristus — som är livet — i sitt hjärta. Det är icke fråga om livsåskådning, om livsriktningar, livsyttringar utan om att bära livet självt i sin själ. Här har evangelium nått sin spets, ty något större kan icke tänkas. Den gamle martyren Kristoforus, som496

vägrade att strö rökverk för kejsarens bild, sade, att han bar Kristus i sitt bjärta och därför icke kunde offra åt människor. Och såsom en Kristoforus, en som bar Kristus i sitt hjärta, gick han ock i döden. Han kunde det — ty vad kan icke den som bär Jesuslivet i sitt hjärta, om han eljest rätt fattat betydelsen av detta?

Med något mindre än livet kunna icke heller vi nöja oss, ty nöja vi oss med något mindre, hava vi i sanning tagit fel.

Men om i detta ord: »Jag är livet», ligger evangelii fullkomliga välsignelse, är det också ett ord, som ställer oss inför ett antingen — eller. »Den som har Sonen, han har livet. Den som icke har Sonen, han har icke heller livet.» Nöj dig icke med mindre än livet självt! Det är alldeles självfallet, att man måste hava gjort det djupaste missgrepp, som kan göras, om man nöjer sig med mindre.

Men detta liv synes ju ligga så högt över oss, så långt borta ifrån oss, vara så ouppnåeligt? Ja, det synes så, men är icke så. L,ivet har kommit ned till oss. Kristuslivet är givet såsom ett offer för världens synd. Det är lagt på altaret — korset — och dit kan var och en av oss nå fram, om han eljest vill. Offret av Jesu liv är din egendom såsom intet annat i lika hög grad av det som du i egentligaste mening kan kalla ditt. Det är ditt, lika visst som ditt eget hjärta är ditt. Därför får du taga emot det och så avgiva den stora bekännelsen: »Jag lever, dock icke nu jag, utan Kristus lever i mig.» Du kan göra den bekännelsen, när du såsom en syndare hunnit fram till det kors, där Jesus gav sitt liv.497

Livet är offrat och givet at dig. Däri ligger evangelii fullhet. Däri har evangelium nått sin höjdpunkt. Och till den punkten måste vi nå fram, var och en.

Men livet är sanningen själv. Eller vad kan vara mer sanning än livet? Iyivet, tillvarons medelpunkt, måste vara sanningen. Och när du äger livet, äger du därför sanningen. Icke så, att du äger alla sanningar klart lagd, långt därifrån! Men du äger i Kristus sanningen själv, den frälsande, livgivande, personliga sanningen.

Och när du äger livet, äger du också vägen, såsom Jesus sade, att han är såväl vägen som sanningen och livet.

Och är det något, som vet att bryta sig väg, så är det livet. Det se vi i dessa dagar. Om alla världens makter uppenbarades för att öppna de knoppar, som varit slutna under vinterns kyla, skulle de icke lyckas. Men..livet spränger varenda en. Livet bryter sig väg. Har du fått livet, så har du därför också vägen.

Finns det på jorden något så stort som Jesu Kristi evangelium? Ingenting. Vi må därför tacka Gud för de män, som burit ut evangelii välsignade budskap på vår jord eller dragit fram evangelium ur dess glömska, ur den förnedring, vari det råkat genom människofunder. Och till envar vill jag säga: Se till, att du blir delaktig av evangelium!

Det var till fen frågande lärjunge, Jesus sade de orden: »Jag är vägen, sanningen och livet.» Tomas förstod icke riktigt, varken vart Jesus skulle gå eller vilken vägen var. Och det finns, Gud till pris, många frågande själar ibland oss, som fråga just detta: »Var är vägen för mig?

Hur skall jag finna vägen bland alla villor i världen? Hur skall jag få svar på mitt eget hjärtas frågor? Hur skall jag finna vägen?» Det är honom du skall söka, Jesus, som sade, att han är livet. Finner du honom, då har du vägen, vägen hem till Gud, till Guds tron.

Men det är också säkert, att när en människa funnit livet, har hon vunnit en pärla av oskattbart värde, på vilken mångas ögon vila, rovgiriga ögon, som vilja röva bort den pärlan! Därför kan även det hjärta, som funnit livet och vägen, vara ett oroligt hjärta. Så var det med Jesu egna lärjungar. De voro icke blott frågande lärjungar utan också oroliga lärjungar. De stodo nu framför det skede i sitt liv, då de skulle bryta sig väg genom världens fiendskap, då de skulle gå ut i världen med Kristi evangelium. Då började deras hjärtan klappa av oro. Skulle de komma igenom? Skulle de kunna bryta sig väg? Skulle de verkligen komma hem till Gud? Därför talar Jesus till dem om hemmet. »I min Faders hus», säger han, »äro många boningar, om så icke vore, skulle jag hava sagt eder det. Jag går bort för att bereda eder rum. Och när jag har gått bort och berett eder rum, skall jag komma tillbaka och taga eder till mig, på det att varest jag är, där skolen ock I vara.»

Vad vi hava fått här — livet och sanningen — hava vi ändå blott i ringa mått. Det är så ofullkomligt alltsammans på grund av vår bristfulla uppfattning och vårt ofullkomliga tillägnande därav. Därför måste vi sträcka oss fram till evighetslivet i en annan värld, där allt blivit fullkomnat. Även där är det väg, väg499 till oändlig klarhet. Ja, vi få gå från klarhet till klarhet. Även där är det sanning och liv men i fullkomlig gestalt, i fullkomlig tillägnelse. Och allt detta sammanfattas i orden »Min Faders hus». Det finns, när det talas om ett jordiskt gott, knappt något skönare ord än ordet hem. Och varför är hemmet på jorden så kärt? Det kan givas många svar på den frågan. Det är så kärt, därför att där är jag mer mig själv än annorstädes annars, d. v. s. det är ett fridlyst område. Ute i världen kan jag icke undgå att snärjas, att stöta emot både här och där. Det är så mycket, som jag icke där kan ändra och få annorlunda. Men i hemmet rår jag mig själv. Där kan det yttre anpassas efter det inre, så att jag känner harmoni mellan det yttre och inre. Så är det med evighetshemmet. Det är mitt. Det kan aldrig tagas ifrån mig. Det jordiska kan rövas ifrån mig men icke evighetshemmet. Och jag vet, att jag där skall nå en utveckling, där jag är mig själv i ordets bästa bemärkelse, där det yttre och inre, kropp och själ, den himmelska världen och hjärtats värld, skall sluta sig tillsammans i den ljuvaste harmoni. Därför måste jag längta dit, även om jag har denna nyss nämnda bekännelse i mitt hjärta; »Jag lever — dock icke nu jag — Kristus lever i mig.» Men det är omöjligt för en lärjunge, som vunnit livet i Kristus, att icke känna en inre hjärtklappning vid tanken på att kanske icke nå hemmet därovan. Denna oro kände Paulus. Hans hjärta klappade, då han skrev de orden: »Om jag ock måtte nå fram till uppståndelsen från de döda.» Har du hört de orden viskas i din själ: »Om jag ock måtte nå fram?» Har du5oo

känt ditt hjärta fullt av oro vid tanken på möjligheten av att icke nå målet? Ja, oron, är något så betecknande för människor, att det finnes sådana, som gärna ville giva sina hjärtan at Jesus, men icke våga det blott av fruktan att sedan icke kunna vandra såsom kristna och nå målet.

Är det någon här, som sitter med ett oroligt hjärta, så finns det i dag ett ord från Jesus Kristus just till dig: »Edert

hjärta vare icke oroligt! Tron på Gud och tron på mig.» Det är så att säga två starka armar, som räckas fram mot dig. Om du förtroendefullt lämnar dig åt den famnen och låter dig omslutas av de armarna, skall ditt oroliga hjärta finna ro.* Det skall icke längre bliva den där gnagande oron i din själ utan blott den Guds fruktan som alltid måste finnas. Att vi se att tiden är ond, att det är svårt för en människa att kämpa sig igenom och komma hem, att det är svårt att leva livet fullt och helt med Gud, att även den som hunnit längst, kan komma att stå tillbaka, när det gäller, att även den som här räknas såsom en av de främsta, kan bli en av de yttersta — allt detta bör hos oss framkalla en oro, en Gudsfruktan, som vi aldrig få växa ifrån. Den oro, däremot, som gör oss svaga, få vi lämna i och med oss själva i de utsträckta händerna. p »Tron på Gud, tron ock på mig!» Barnaförtröstan, hjärtats enkla överlåtelse åt Herren — se där, vad som behövs!

Han som berett hemmet däruppe säger, att där finnas inånga boningar. Och med detta vill han utan tvivel säga, icke endast att det blir gott utrymme, så5oi

att var och en kan få vara med, utan också, vad som förut nämnts, att det yttre och det inre skall stämma överens, att var och en får den boning, som för hans inre utveckling är den mest lämpliga och passande. Ja, var och en skall få nog och övernog. Jesus har gått hem för att bereda oss rum, och han har icke glömt någon enda av oss, icke en enda i den stora världen. Ingen är förgäten. Även på dig väntar ett rum. Jesus vill, att där han är, skall också du vara. Han vill, och i denna vilja finner du livets största kraft. Iyägg därför ditt av längtan klappande hjärta i denna Jesu vilja!

Det fanns, sade jag nyss, en frågande lärjunge vid det tillfälle, som texten i dag omnämner. Det fanns också oroliga lärjungar, och där funnos även längtande lärjungar. Bn sådan vill jag kalla Filippus. När han hörde, att Jesus skulle gå till Fadern, sade han: »Herre, låt oss se Fadern!» Det var en barnslig önskan men på samma gången önskan full av djup visdom och sanning, en längtan, som jag tror är nedlagd i vartenda människohjärta. De renhjärtade, säger Jesus, skola se Gud. De skola se Gud icke såsom här blott i ett dunkelt tal, i en spegelbild, utan i verkligheten. Ja, Filippi önskan var full av visdom, om den ock framträdde på ett mycket barnsligt sätt. Jesus svarar honom ock: »Filippus, du har sett Fadern, ty när du har sett mig, har du sett Fadern.»

Härmed förneka vi icke, att det finns ett ännu fullkomligare seende än det som här på jorden kan förunnas oss genom att se Fadern avspeglad i Sonen. Det ligger så502

mycken längtan i våra hjärtan, bunden och fängslad. Och något bättre kan man knappt önska sig själv och andra, än att dessa längtans fjättrar måtte bliva sprängda. Denna längtan, av Gud själv nedlagd i våra hjärtans djup, är en längtan efter fullkomning. Att se Fadern/sådan han är, innebär, att vi skola varda honom lika. Dêt skall bliva språng i utvecklingen den dag en själ i sanning får se Gud där hemma, liksom det blir ett språng i utvecklingen här nere, då själen första gången set Gud i Jesus Kristus.

Må vi vara med bland dem, som så få se Gud! Ja, när vi stå ansikte mot ansikte med Gud, blir det ett språng i utvecklingen såsom aldrig förr. Och det är efter detta vi längta, om vi eljest äro gudsmänniskor. Vi längta att få bliva något annat än vad vi äro. Och det är trons väg som leder dit. Jesus säger om utvecklingen här nere de underbara orden: »Sannerligen, sannerligen säger jag eder: Den som tror på mig, även han skall göra de gärningar som jag gör, och större än dessa skall han göra, ty jag går till min Fader.» Är det icke ett ord, som erinrar oss om hur föga vi fått vårt hjärtas längtan uppfylld? Ingen av oss tänker: »Jag har hunnit dit». Läs din bibel, och du skall få se, at du möter ställen, inför vilka du stannar häpen och tänker: »Det där har jag icke tagit ut. Det där har icke förverkligats i mitt liv.» Stå dessa löften i Skriften blott och bart för att vara stora men tomma ord? Stå de där blott som en illustration, en tavla i en bok, som man ser på och beundrar? Stå icke alla dessa löften där, för att vi skola taga ut dem? Och känna vi icke med oss, att Guds för-503 samling befiner sig i ett svaghetstillstånd, eftersom den icke har tagit ut löftena?

Jag kan icke leda eder in i förverkligandet, lika litet som jag kan leda mig själv dit. Men jag tänker, att om det bleve en i Guds församling genomgående, allmän djup längtan att taga ut och förverkliga även de bibelord, som nu äro såsom förseglade brev, skulle Gud till svar på en sådan längtansända sin Ande i församlingen, så att löftena bleve förverkligade.

Vad står oss då åter annat än att komma i dag, såsom vi sade, såsom frågande, oroliga och längtande lärjungar?

Kommer ån frågande: »Jesus, var är vägen, vägen för mig, min väg? Jag ville så gärna komma ur det läge, vari jag nu är och vinna frid», så får du till svar: »Vägen är livet, Kristus, offrets

Kommer du som en orolig lärjunge? Jesus säger: »Kom!» Du får lägga din oro i hans vilja. Där skall du vaggas till helig ro.

Och kommer du som en längtande lärjunge, en som längtar efter förverkligande i ditt liv av Jesu löften, då skall han giva dig, vad ditt hjärta önskar. Kom blott med den bönen: »Herre, föröka mig tron!»

Han som förmår göra långt utöver vad vi bedja eller tänka efter den kraft, som är verksam i oss, honom vare ära i församlingen genom Kristus Jesus bland alla släkten i evigheters evighet! Amen.DEN HELIGE ANDE OCH HANS NÅD

Den helige Ande och hans nåd är det ämne, som uppfyller denna i dag ingångna högtid.

Det är visserligen svårt att tala om den helige Ande, just därför att han själv i sin personlighet drager sig undan allt bedömande. Själv bedömer han allt men bedömes själv av ingen. Han kan icke ses. Intet öga har sett honom, blott skådat hans verk. Intet öra har hört honom, blott förnummit ljudet av hans fotsteg. Hans skapelse kan iakttagas men icke han själv. Om vi såge verkningarna av en persons närvaro både här och där omkring oss, men aldrig kunde spåra eller se personen själv, skulle vi ju, på samma gång vi längta att få se honom, dock kunna göra oss en föreställning om hurudan han är.

När Guds ord talar om den helige Ande, talar det alltid om hans verk. Och när det blir fråga om hans personlighet, så framträder han alltid under en bild av — såsom vinden, det sakta vädret eller liksom på pingstdagen såsom stormen och elden. Vid Jesu dop framträder han under bilden av en duva och i Gamla testamentet särskilt såsom den heliga oljan.

När jag i dag talar om Anden, begagnar jag mig därför också av en av de i bibeln framställda bilderna.505

Ingen bild kan mer fullständigt framställa Andens verksamhet hos den enskilda själen än berättelsen om Eleasars färd till det främmande landet för att där hämta en brud åt sin herres son.

Andens verksamhet med den enskilda själen går nämligen just ut på att hämta en brudesjäl från jorden, från det främmande landet, åt sin herres son.

När Eleasar äntligen når målet för sin resa och möter den kvinna, som han visste var den utkorade, skildrar han sin herres rikedomar men framhåller först och sist, att hans herre hade en son, en enda son. Det var hans herres dyrbaraste egendom. Sedan ställer han den frågan till Rebecka, om hon ville giva sitt hjärta och hela sitt kommande liv åt denne unge man, Abrahams son.

Och den fråga, som den helige Ande ställer till oss alla, är, om vi vilja giva vårt liv åt Jesus. Det är icke i första rummet fråga om en eller annan rättelse i vårt liv. Även sådant tager Anden itu med, — den stora frågan blir alltid den, om jag vill bliva en brudesjäl åt Herren Jesus Kristus. Det är fråga om hela vårt liv, hela vårt livs läggning, hela vårt livs givande åt Herren.

Rebecka fick några betänkedagar. Hennes anförvanter ville förlänga den tiden, men Eleasar, Abrahams representant, ville icke medgiva detta utan gav den minsta möjliga betänketid. Det fick icke bliva mer än tio dagar.

O, om vi i vårt liv hade ägnat blott tio dagar åt den frågan, om vi vilja bliva Jesu egna! Men det har ofta gått om tio år, ja, tiotal av år, innan svaret kommit. Och kanske har det för många icke kommit alls.5o6

Till Rebecka ställde anförvanterna slutligen den frågan: »Vill du fara med denne man? Vill du lämna oss, hus, hem, fädernesland och allt vad du vuxit samman med, giva dig till brud åt Isak och så fara med denne man?» Och hennes svar blev ett enkelt: »Ja, jag vill fara med denne man.»

Iyivets viktigaste fråga är den: Vill du överlämna dig åt den helige Ande, på det att han må få föra din själ till himmelen? Vill du giva dig åt Jesus Kristus för evig tid? Det är en avgörelse, Anden vill framkalla. Allt det andra blott förbereder avgörelsen. Han kan väcka känsla av synd och skuld, väcka den slumrande längtan efter Gud i våra själar. Men det huvudsakliga är, att vi nå fram till den stund, då hela vår själ svarar ja till Anden, då vårt liv underlägges honom. Nog hava vi känt det? Jag är säker på att varenda människa, som vuxit upp under Guds ords inflytande, känner, att frågan gäller just detta och ingenting ringare. Allt som för övrigt gives åt Gud och säges till Gud, är ringa, men användes kanske många gånger som ett medel att komma undan den stora frågan i livet: »Vill du med denne man? Vill du, att ditt liv skall bliva ett liv, lagt under Guds helige Ande, icke blott under ditt samvete, icke blott under normen för människolivet: rättfärdighet och laglydnad? Nej, vill du lägga ditt liv under Guds helige Ande? Vill du, att din färd genom livet skall bliva en färd med Guds Ande som vägvisare?

När Rebecka avgivit sitt svar, blev det uppbrott. Och sedan var Eleasar hela tiden ansvarig för resan.507 Ingen känner vägen till himmelen såsom Guds Ande. Det är, såsom vi hava lärt oss att sjunga i ps. 133:

»Till Gud du visar vägen bäst, Du som från Gud utgången äst.»

Eleasar hade rest från Kanaan till Mesopotamien. Därför kände han ock vägen från Mesopotamien till Kanaan. Den som från Gud är utgången, visar också bäst vägen till Gud. Rebecka kände icke vägen — det var idel nya trakter hon hade att genomreêa, trakter, som hon aldrig med sin fot befarit. Om hon skulle till höger eller vänster, visste hon icke. Men hon litade i fullkomlig trostillf örsikt på sin ledsagare, och så gick det dagsled efter dagsled på väg mot hemmet.

Det finns också något som heter Andens ledning. Men skall denna komma mig till del, gäller det, att jag lyssnar till hans röst, att jag alltid har det så ställt, att han kan få tala, och att jag vid vägskälen i livet lyssnar till Anden och väntar hans vägvisande ord. Avgörelsen först, ledningen sedan.

Så kom efter alla resans vedervärdigheter och besvärligheter den dag, då man mot aftonen hade kommit in på hemmets område, gått över gränsen till Kanaan. Då syntes där en man, som gick ute i marken i tillbedjan. Det var den unge Isak. Nu behövde Rebecka knappt av Eleasars mun höra det förklarande ordet: Det är din brudgum. Hon förstod det. Det heter, att hon gled ned av kamelen, drog slöjan omkring sig och5o8

nalkades Isak, som slöt henne i sin famn och förde henne in i sin hydda.

Det är det mötet, den helige Ande avser med oss alla, att vi, när aftonen skymmer skola stå vid Kanaans gräns och på avstånd skymta vår brudgum. Det är oftast så, att han för själar som tro, låter sitt ansikte lysa fram, så att de få se en skymt av hans härlighet. Och liksom Rebecka gled ned från kamelens rygg, lämna vi allt, allt, som hör jorden till, för att slutas i den älskade Frälsarens famn och föras in i vår Faders boningar.

Skola vi då icke med skäl kunna frambära lov och pris till vår Gud, som givit oss denne underbare helige Ande? Allt detta, som nu i bild framställts, vill Anden göra med oss. I^åt därför avgörelsens stund komma, då du säger till Gud: »Mitt liv, Herre, hör din helige Ande till.» Och bed honom om nåd att icke gå egna vägar genom livet, icke en dagsled på egen hand, icke ett litet stycke vilse, utan att troget kunna följa Andens ledning, så att även för dig den stunden får komma, då du slutes i brudgummens famn. »Med svartsjuk kärlek», står det, »trängtar den Ande, som har tagit sin boning i oss.» Eleasar hade svurit Abraham en ed att föra den rätta, den som skulle bliva Isaks brud med sig hem. Han var bunden genom ed. Anden är icke bunden genom något annat än sin egen underbara kärlek. Det gives något i Skriften, som heter Jesu Kristi kärlek och Guds faderskärlek. Men. det står också talat om Andens kärlek, och den målar aposteln Jakob såsom den svartsjuka kärlekens trängtan, den kärleken, som är rädd, att den älskade skall giva bort något av den kärlek,509 hon är skyldig sin trolovade och honom ensam, åt någon annan. Andens nitälskan är såsom en eld i det stycket. Men vi behöva icke uteslutande hålla oss till denna gammaltestamentliga bild. Den säger icke allt, liksom ingen bild kan göra det. Det är en annan bild, jag vill hämta ur Nya testamentet, ur Efesierbrevet. Där talas om en byggnad, i vilken Jesus Kristus är den översta hörnstenen, där vi uppbyggas på apostlarnas och profeternas grund, och där hela byggnaden sammanfogas, och växer till ett heligt tempel i Herren. Där framhålles sådant, som icke kunde komma fram i den

första bilden, nämligen hur Anden är samfundsanden, hur det icke är blott den enskilda själen som formas, bildas och frälsas, utan huru själarna sammanföras till ett, till bruden eller till templet. Vi bekänna ju ock varje söndag i vår högmässa: »Jag tror på de heligas samfund»— de heligas gemenskap, såsom det ursprungligen heter. Jag tror, att jag icke är ensam troende på jorden, utan att jag har en Andens gemenskap med alla de heliga, gemenskap med dem som redan gått hem till Gud, med alla de gamla patriarkerna, profeterna och de heliga, att jag är omgiven av en sky av vittnen, som redan gått före, och att jag även har gemenskap med alla de heliga, som nu finnas på jorden, dem som jag känner och älskar, med vilka jag brukar bedja, åt vilka jag brukar meddela mina andliga erfarenheter och vilka jag står nära i livet, men även med dem, som äro fjärran, som föras till Herren ute på hednafalten, liksom med dem som föras till Herren här hemma, ja, varenda helig själ på jorden, som levat, lever eller kom-5io

mer att finnas. En enda gemenskap! Jag tror på denna de heligas gemenskap. Jag tror, att Gud icke skall undanhålla mig från något av vad han givit alla dessa, för så vitt jag behöver det. Jag tror, att liksom han fört varenda en av de sina hem utan att misslyckas med en enda, som velat bliva kvar hos honom, skall han icke heller misslyckas med mig. Jag tror, att det är ett band mellan mig och alla dessa, att våra böner varje dag mötas inför Guds tron.

Men då åligger också dig och mig, för så vitt vi äro lemmar i samma lekamen eller stenar i denna tempelbyggnad, att vara en medlande länk mellan själarna. Se, det kan vara, såsom ofta är fallet i byggnader, att där finnas lager, som isolera de olika delarna av byggnaden från varandra. Sådant kan ju vara av behovet påkallat i en jordisk byggnad, men i Guds tempelbyggnad får det icke vara några isoleringslager. Det är synd, ingenting mindre än synd, om vi i själviskhet isolera oss, så att vi icke bliva förmedlande länkar mellan de ena och de andra stenarna i den andliga tempelbyggnaden. Förneka vi vår uppgift såsom medlemmar i Guds samfund, kan Guds Andes verkande bliva hämmat genom oss. Bäst förmedlande äro de stenar, som äro ringa, fattiga i sig själva, som räkna andra yppare än sig, ja, som älska, ty det är på kärleken det kommer an. Gud vill, att vi skola älska varandra, icke kritisera varandra, att vi, när vi se varandras skröpligheter, skola bedja för varandra och, ännu mer, ropa, att Anden måtte komma. Vilket rop skulle bättre behövas i denna tid? Men Guds Ande måste först finna väg in i hela5n Guds församling, innan han kan komma i världen, ty det är genom Guds församling han kommer till världen. Om det då i tempelmuren ligger stenar, som stänga vägen, kommer han icke fram genom byggnaden. Därför: ödmjukhet, kårlek och Andens enhet. Se till, att du blir en förmedlande länk först och främst mellan de troende i Guds församling men sedan ock för världen!

När ett hus eller ett tempel bygges och på muren lägges en sten, vad säger den stenen, om icke: »Här är rum alldeles bredvid mig.» Var och en som går förbi, ser, att nu har det lagts en sten på muren. Det syns så tydligt, att där bredvid skall läggas ännu en sten. Se till, att du blir en sådan människa, som ropar ut i världen: »Här är rum», och att du kan vittna så för världen, att de som komma i din närhet tänka: »Ja, bredvid honom kanske jag kunde få rum, ty det är en själ, som känner, att han i sig själv ingenting är värd, utan att han ligger på muren genom Guds oförskyllda nåd.»

Så fortgår dag för dag arbetet på den sköna, härliga tempelbyggnaden. Salig den som är en sten i den byggnaden! Salig är den som är en rätt förmedlande sten uti densamma, och som förstår sin uppgift både i Guds församling och i världen!

Sammanställa vi nu dessa båda bilder, så få vi en åtminstone i det väsentliga riktig föreställning om Anden, utan att vi sett en skymt av hans ansikte.

Men hur skola vi få Guds Ande? Den frågan ha många bibelläsare studerat i sin Bibel, och såvitt jag läst min rätt, kan jag icke se mer än i det väsentligaste två svar på den frågan. Genom bön och genom lydnad.5i2

Det står på många ställen, att vi få bedja om lekamliga ting. Men det heter även: »Huru mycket mer skall icke eder himmelske Fader giva sin helige Ande åt dem som bedja honom.» Detta uttalades i samband med liknelsen om den stackars hungrige vägfararen, som behövde litet bröd och icke kunde vänta till morgonen, utan, fastän det var midnattstid och grannen sov ändå gick till dennes dörr för att låna vad han behövde. Se, den där längtande

bönen i hjärtat kan icke vänta. Det gnager inne i samvetet: »Jag måste hava Guds helige Ande.» Där själen icke kan giva sig till tåls så att säga till morgonen, för vilken det är midnatt utan Anden, för vilken det är som den hungrige, när bröd saknas, till honom kommer Anden; det kunna vi vara vissa på.

Så lydnaden. Det står i Apg. 5: 30, att Gud giver sin helige Ande åt dem, som lyda honom. Där står lydnaden såsom villkor för Andens undfående. Det är icke nog med att det blir bön. Den bedjande själen måste också underkasta sig villkoren för Andens undfående. När Anden t. ex. påpekar något som måste bort, måste hon vara villig att offra detta, måste hon under fortsättningen av livet underkasta sig Andens oupphörliga rannsakning.

En sten, som skall läggas på muren i en tempelbyggnad har sällan sin rätta form, så att den med detsamma passar för tempelmuren. Den är ofta nog kantig, och dessa kantigheter behöva huggas bort. På samma sätt äro icke heller vi av naturen passande för den andliga tempelmuren. Här måste Anden gripa in och få bort513 kantigheterna. Det hör till hans verk. Men äro vi verkligen villiga att släppa till oss åt hans Slipning, äro vi villiga att lyda?

Bön och lydnad, se där villkoren för erhållande av Guds helige Ande! Men denna bön och denna lydnad — det är det underliga — äro Andens verk. Anden blandar, står det, sina suckar med våra. När jag icke vet, hur jag skall bedja, såsom sig bör, manar Anden gott för mig med outsäglig suckan. Och om jag känner det svårt att lyda, så giver Anden mig villighet, ty Gud är den som verkar i oss både vilja och gärning efter sitt goda behag.

Så bör det då icke för oss vara en omöjlighet — långt därifrån — utan en salig möjlighet att undfå Anden. Och vad behöva vi just denna tid om icke den helige Ande? Ack, hur gränslöst fattiga äro vi icke särskilt i detta stycke! Huru många kalla, själviska stenar finns det icke i Guds mur, som hålla Andens gemenskap borta! Hur mycken slapphet i bönen och brist i lydnaden! Därför höres icke heller någon Andens susning ibland oss. Det brinner ingen Andens eld, som värmer och lyser tillräckligt ibland oss. Hatets eld flammar vilt, men Andens är så matt. I^åt oss bekänna vår synd inför Herren och gemensamt i våra hjärtan sucka efter Andens utgjutelse från himmelen!

Vi hava kommit samman för att fira en historisk tilldragelse, som för nära två tusen år sedan ägde rum, då Anden i storm och eldslågor för först" gången uppenbarades och kom till Guds församling eller bildade Guds

församling. Men skall det bliva så, att vi blott komma tillsammans och fira minnet av en snart tvåtusenårig tilldragelse? Skulle vi icke komma tillsammans för att glädja oss åt att Andens eld brinner i våra egna själar och i Guds församling? Må Gud få lägga på våra hjärtan denna bön: Giv oss den helige Ande! Amen.

EN HJORD OCH EN-HERDE

Joh. 10: ii—16.

Någon blidare och ljuvligare framställning av samlivet med Gud än den nu i våra textord oss givna kunna vi knappt tänka oss. Denna bild har ju också ofta genom penseln blivit oss återgiven, ja, har i alla tider varit Guds församling synnerligen kär och dyrbar.

Jesus liknar sig icke vid en god herde, utan säger, att han är den gode herden.

Vad är det då som utmärker honom just såsom den gode herden? Han visar oss det själv genom att framställa denna sanning mot bakgrunden av den lejde herden och hans förhållande. Det är intet, som binder denne lejde herde vid hjorden annat än den lön han uppbär. I motsats därtill bindes Jesus vid sin hjord genom kärleken. Han älskar denna hjord, även de andra fåren, som han ännu icke fått draga därtill. Hela mänskligheten, älskar han, och denna kärlek är så enastående, att ingen kan ställa sig bredvid Jesus i den meningen, att hans kärlek skulle kunna förliknas vid den ende gode herdens.

Det är kanske för många ett utnött ord att tala om Jesu kärlek och icke heller är det så lätt att tala därom.5i6

Man får så ofta höra personer säga, att det finns både en och annan stötesten i Skriften, vilken de icke kunna

komma förbi. Och vanligtvis är det då något, som förståndsuppfattningen icke mäktar följa. Men sällan får man höra, att det är ett mysterium, att det är något svårt att komma tillrätta med, att Jesus älskar. Och dock är väl det det största av alla mysterier. Men det ligger på ett annat område, på samvetets och viljans. Därför är det blott en och annan själ, som finner det svårast av allt att tro, att han är älskad av Jesus med denna underbara herdekärlek. Det är den som sett djupt ned i sitt inre och funnit sin egen ovärdighet.

Det för den gode herden utmärkande är hans kärlek. Och denna kärlek gav sig uttryck däri att han utgav sitt liv för fåren. Den lejde betraktar fåren såsom en annans tillhörighet. Den gode herden däremot betraktar dem såsom sin egendom. En gång hette det i evigheternas rymd så: »Äska av mig!» Det var Fadern, som ställde denna maning till Sonen. Denne fick äska, begära någonting. Och då begärde han jordens ändar till egendom. Han begärde att få dessa miljoner själar, som skulle födas och dö på jorden, till sin egendom. Och han fick vad han begärde. Han gav sitt liv för sina egna och köpte dem med sitt blod, så att de nu i dubbel mening äro hans. Aposteln kunde skriva: »I ären icke edra egna, I ären dyrt köpta.» Det var detta själarnas stora värde, som den gode herden såg. Deras värde steg icke, allt eftersom själ lades till själ, miljoner till miljoner, utan det var den enskilda människans värde, som han skattade så högt att han ville giva sitt liv. En god5i7 herde kan ju våga sitt liv för fåren. Men om han vet, att när ulven kommer och han träder fram till hjordens försvar, han själv skall bliva sliten i stycken, så träder han förvisso icke fram, ty hans eget liv är för mycket värt att giva för fårens. Icke så Jesus. Han gav sitt heliga, härliga liv, så stort det var, såsom ett offer för själarnas liv. Så högt älskade han oss alla. Den lejde flyr, när han ser ulven komma. Icke så Jesus. När han såg mörkrets furste komma, sade han: »Denna världens furste kommer.» Det var, liksom hörde han hans fotsteg. Men han gick honom till mötes, upptog striden och nedslog honom, som hade döden i sitt våld, det är djävulen. Döden har sin makt genom synden, och synden sitt välde genom den skuld, den samkat över oss. Så utgöra synd och skuld, värld, död och satan tillsammans en enda organiserad, sammansluten makt. Men när Herren såsom kvinnans säd söndertrampade ormens huvud, krossade han denna månghövdade makt. Det är därför han är den gode herden.

Det är nog gott, ja, övermåttan gott, att läsa dessa ord. Men de måste för varje själ omsättas i Psalmistens ord i herdepsalmen: »Herren är min herde.» Det lilla ordet »den» måste vi utbyta mot ordet »min» eller åtminstone lägga det till det förra.

Det är skillnad mellan oss människor, och vi kunna grupperas efter snart sagt, oändligt olika synpunkter. Men det är en synpunkt, som delar upp hela mänskligheten i tvenne grupper. Den ena gruppen lever på egen hand, den andra under den gode herdens ledning. Det är en oändlig skillnad emellan brottslingen, den ohyf-5i8

sade i synd och skuld nedsjunkna människan, och den fint bildade, ädla världsmänniskan. Men det är den likheten mellan dem båda, att de leva livet på egen hand. Och vad som så oändligt lockar vår ungdom är just att iå leva på egen hand. Det är det mest lockande och tjusande i hela världen. Om man också anar, att det kan sluta illa, så tänker man: »Blott en liten tid, några år av ungdomens tid på egen hand!» Det är den lösen, som går genom ungdomsskarorna, ja, genom världen, den dag, som är, liksom fordom. Uppgiver man däremot livet på egen hand och lever under Herren såsom den gode herden, då kan man sjunga med författaren av herdepsalmen: »Herren är min herde, mig skall intet fattas.»

Den gode herden och hans hjord — det är det självskrivna ämnet för denna text.

Vilken ställning skola vi då intaga för att tillhöra hjorden?

Först och främst är det ett inre förhållande, ett livsförhållande, som måste vara tillfinnandes mellan den enskilde och Herren. Detta uttrycker Jesus med de orden: »Jag känner mina får, och mina får känna mig, såsom Fadern känner mig, och såsom jag känner Fadern.» Det är hemlighetsfulla, djupa ord. Men hur betydelsefulla de äro, kanske vi bäst kunna tänka oss, då en annan bild ur ordet kallas fram för oss. Det talas om människor, som hava ätit och druckit med Herren och hava hört honom lära på deras gator. De komma den sista dagen och liksom klappa på den port, innanför vilken den gode herden, nu den förhärligade Herren,5i9 tronar, samt ropa: »Herre, Herre, låt upp för oss!» Men han skall svara och säga till dem: »Jag kände eder aldrig.» Så stort är detta att känna Herren, så fruktansvärd följden av att icke känna honom. På ett annat ställe säger Herren Jesus i sin

översteprästerliga förbön: »Detta är evigt liv, att de känna dig, den ende sanne Guden, och den du har sänt, Jesus Kristus.» Där likställes denna kännedom med evigt liv.

Vad är det då att känna Herren och vara känd av honom? Här såsom ofta är det mänskliga förhållanden, som återspegla och avbilda djupa, andliga lägen. Känner du honom? frågar oss någon angående en viss person. Och man kanske svarar: Ja, jag kan säga både ja och nej. Nog har jag sett honom. Vi hava träffats någon gång och utbytt några ord med varandra. Men känna honom i egentlig mening kan jag icke säga att jag gör. — Jag tror det är många, som stå så inför denna fråga: Känner du Herren? De kunna svara både ja och nej till den saken. Svaret kan bliva: Nog har jag mött Herren många gånger i livet. Nog har han i sorgens dagar kommit in i mitt hem, och nog har jag skymtat honom i glädj estunder. Några ord har j ag också utbytt med honom. Jag har läst den bön, som han har givit oss: »Fader vår, som är i himmelen», och jag har knäppt mina händer och talat med honom en och annan gång. Men vad skall jag säga? Skall jag säga ja eller nej? — Eller ock tänker du kanske: Det ligger något djupare i detta att känna Herren, och så är du ärlig nog att svara nej.

När jag verkligen känner en person, så ligger däri, att jag har öppnat mitt hjärta för honom, att jag lagt520

i dagen för honom det som djupast bor inom mig, att jag har delat med honom mina största intressen i livet, att vi tillsammans genomgått någon nöd, stått så att säga rygg mot rygg med varandra och hjälpt varandra.

Har du nu yppat ditt livs djupaste hemligheter, din synd och ditt elände för Herren, har du delat med honom och delar du med honom din nöd, och vill du inga egentliga upplevelser hava i livet utan att de äro gemensamma med Herren, då får du säga: Jag känner honom, låt vara, att det ännu fattas oändligt mycket i att den kännedomen är full och hel. Jesus säger då även: »Jag känner dig, såsom Fadern känner mig, och såsom jag känner Fadern.» I den kännedomen fattas intet.

Så blir det främsta kännetecknet därpå, att en människa har Herren till sin herde, detta inre samliv med honom. Men därjämte kommer något annat. Vi hörde från altaret föreläsas genom aposteln Petri mun: »I ären därtill kallade, att I skolen efterfölja mina — den gode herdens fotspår.» Och så tillägges det, att intet svek var funnet i hans mun. Det var alltid sanning på hans läppar. Han hämnades aldrig sig själv utan överlämnade sin sak åt den rättfärdige Guden; han gick alltid lydnadens och rättfärdighetens väg. Och nu äro vi kallade att efterfölja honom. Att känna den gode herden är således, jämte detta att leva själens inre samliv med honom, även att leva i hans efterföljd.

Nu förstå vi, varför vi fått denna text strax efter påsk. Det är därför att Herren Jesus kunde icke vara vår gode herde, om han icke vore uppstånden. Här möter oss såsom oupphörligt, varhelst vi läsa om de521

centrala sanningarna i det kristliga livet, den sanningen: Är icke Kristus uppstånden, så faller alltsammans. Läran- om Jesu uppståndelse är en sådan hörnsten i kristendomens lärobyggnad, att tar man bort den stenen, faller allt ohjälpligt samman. Det är icke kristendom, om icke Kristus är uppstånden. Man må kalla den läran, vad man vill, man har dock icke rätt att kalla den kristendom. Man må giva sig själv vilket namn man vill, men man har icke rätt att kalla sig själv en kristen, om man förnekar Kristi uppståndelse. Om Kristus icke är uppstånden, så hava vi icke mer än kristendomens idé, kristendomens stora, vackra tankar. Vilja vi, att vårt liv skall vara ett liv i den gode herdens fotspår, vilja vi vandra tillsammans med honom hand i hand, så måste han leva. Om han icke är uppstånden, blir det icke någon vandring med honom. Men om vi nu kunna tänka oss en vandring med honom och att vi så komma till dödsskuggans dal, skulle han väl då säga: Nu måste du taga din hand ur min och gå ensam, ty jag har själv en gång försökt att gå denna väg, men blev slagen till marken. Döden övervann mig. Jag uppstod aldrig, utan blev kvar i döden. Därför får du gå detta vägstycke ensam. — Vi förstå, att så skulle Jesus aldrig säga, och att så behövde han aldrig säga, därför att han har övervunnit honom, som hade döden i sitt våld, det är djävulen. Och vi förstå, att Jesus måste leva för att kunna vara vår gode herde.

Men jämte det inre livet tillsammans med honom måste det också i den yttre kallelsen, i vardagslivet, vara ett liv tillsammans med honom så verkligt, att vi522

förnimma hans närvaro och sanningen av hans ord: »Se, jag är med eder alla dagar intill världens ände.» Och att

vandra tillsammans med den gode herden det är att likna honom, så att intet svek blir funnet i vår mun, så att vi, då vi bliva bannade, icke banna igen, då vi förorättas, icke hämnas utan överlämna vår sak åt den rättfärdige Guden. Att gå i den gode herdens spår är således icke blott en ljuvlig bild utan såsom allt Guds evangelium full verklighet. Gud vare pris för denna härliga sanning.

När vi nu se ut över värlcfen, tycka vi dock, att verkligheten ter sig icke på långt när så storartad, så härlig, som ordet målar den. Var är den hjord, som skulle vara en? Den är splittrad. Hava vi då icke genom de fruktansvärda sista åren lärt oss en hel del? Är det icke, som om vi kände, att en del gamla rotfästade fördomar och föreställningar hade rubbats? Och om vi icke kunna följa med allt nytt, känna vi icke, att mycket gammalt har varit för gammalt och dåligt? De hava nog rätt som säga, att det blåser en frisk fläkt genom världen jämte allt det osunda. Men månne våra föreställningar och fördomar hava rubbats i fråga om Kristi hjord? Sitta vi icke liksom förr fast i det: Det måste vara många hjordar? Hur mycken småaktighet, hur mycken egoism, självviskhet och obillighet råder icke ibland dessa, som ändå utgöra Jesu Kristi hjord! Skall dock icke den dag komma, då det blir en hjord, liksom det är en herde? Skola vi betrakta detta blott som en framtidstanke i det tusenåriga riket? Det ser ut, som om man tänkte på det sättet. Ack, det hade varit en hjord för länge-5^3 sedan, om icke medlemmarna i hjorden velat hava det på annat sätt. Och det är de kristnas blodröda synd — jag vågar säga det — att de icke sammansluta sig till ett. Det finnes sanningar, av vilka vi icke få giva upp ett jota, som vi orubbligt måste hålla på. Men det finns även uppfattningar, åskådningar och tillämpningar av dessa sanningar, som binda i stället för att frigöra. Och det är sådant, vi måste komma bort ifrån. Världen är i sanning mörk, och det är mången gång tungt att leva. Men skimrade den sanningen fram att omen liten tid, ja, vore det t. o. m. icke förrän om tio, tjugo år, blir det en hjord, då skulle man, hur bräcklig och gammal man vore, ändå vilja säga: Till den dagen vill jag leva. Och levde man till den dagen, skulle man kunna säga som den gamle Simeon: »Herre, nu låter du din tjänare fara i frid.» Gud give, att var och en av oss handlade så, att den bön Jesus bad, »att alla måtte bliva ett», förverkligades för hans del, i vad på honom ankommer!

Genom världen drager en liten skara fram. Det är den levande, uppståndne Herren, överherden, som går i spetsen, och sedan kommer den lilla klena hjorden. »Frukta dig icke», säger han, »du lilla hjord, ty det är eder Faders goda behag att giva eder riket!»

Du, som ännu icke gjort det, o, slut dig till denna lilla skara, och lev icke längre på egen hand utan under den gode, trofaste herdens ledning!

När vi äro trötta på vägen, när den synes lång och mödosam, då sjunga vi i våra hjärtan:

Herren är min herde, mig skall intet fattas; han låter mig vila på gröna ängar; han för mig till vatten, där jag524

finner ro; han vederkvicker min själ; han leder mig på

rätta vägar för sitt namns skull.

Om jag ock vandrar i dödsskuggans dal, fruktar jag intet ont, ty du är med, mig, din käpp och stav trösta mig.

Du bereder för mig ett bord i mina ovänners åsyn; du smörjer mitt huvud med olja och låter min bägare flöda över.

Godhet allenast och nåd skola följa mig i alla mina livsdagar, och jag skall åter få bo i Herrens hus evinner-ligen. Amen.TRONS VÄG

Joh. 4: 46—53.

Om vi vid åhörandet av denna text skulle göra oss den helt naturliga frågan: Vad vill detta ord i första hand lära oss? skulle svaret icke kunna bliva något annat än detta: Att tro. Och hade vi lärt det i någon mån, innan vi skildes i dag, då hade vi fått en stor och rik skatt med oss från denna stund. Ty att tro på Herren det är stort och härligt.

När vi tro faller bördan av. Eller, om det är en sådan börda, som Herren befallt oss att bära, så förlorar den sin

tyngd, och så stärkas vi under bärandet. Frestelsen förlorar sin udd, då vi tro. Töcknen skingras. Vi kunna se uppåt, även om det är stängt framåt. Vår inre människa får kraft. Det lyser något ut ifrån oss, som värmer och stärker andra. Ja, det är härligt att tro på Herren.

Det är, som sagt, icke evangeliets mening i första hand att lära oss något angående tron utan att lära oss att tro. Må det så ske! Herren give det för sin stora barmhärtighets skull! Vi kunna intet taga, men han kan giva, och vi kunna taga emot.

Det heter: I Kapernaum var en konungsman, vilkens526

son låg sjuk. Han fick höra att Jesus hade kommit från Judeen till Galileen och nu befann sig i det närliggande Kana, och så begav han sig dit för att bedja Mästaren komma ned — Kana låg högre än Kapérnaum — och göra hans son helbrägda, ty denne låg för döden.

När det för oss gäller att tro, skola vi finna, att det är både något som driver oss till det och något som håller igen. Vad som drev denne man att tro på Jesus, var utan tvivel, vad han hade hört om honom, och så nöden i hans eget hjärta. Jesus kom, heter det, åter till Kana i Galileen, där han hade gjort vattnet till vin. Ryktet härom hade spritts till Kapérnaum. Konungsmannen visste helt säkert, att Jesus hade utfört detta under. Och det heter förut i evangeliet, att galiléerna emottogo honom, emedan de hade sett allt vad han hade gjort i Jerusalem vid högtiden, ty de hade ock själva kommit till högtiden. Rykten begynte att gå —- rykten om Jesu hjälpande och förbarmande. Detta var något, som drev denne konungsman. Och så nöden, som sagt, i hans eget hem. Detta var något, som manade tilltro.

När vi nu tänka på vad vi hava hört om Jesus, hur oändligt mycket mer är det icke då, som bör mana oss att tro, mot vad som manade denne man, som visste så litet.

Men det är ock mycket som håller igen. Och i början förnimmes det ju så, som om det vore starkare än det som driver på. Det fanns även för konungsmannen så* dant som höll igen. Utan tvivel låg det inom honom själv. Han var en konungens tjänsteman, en militär527 eller civil ämbetsman. Man vet icke vilket. Redan hans samhällsställning var något som band honom*

Vi må f. ö. befinna oss i vilket läge som helst i livet, när det gäller att tro, skall det alltid finnas något inom oss, som vill hålla tillbaka. Och helt säkert finnes det mer än en i vårt samhälle, som står i en ganska hög ställning och redan därigenom bindes. Man känner inom sig, att det borde bliva annorlunda, att man borde giva Gud rätt. Man erkänner trons väg såsom den enda sanna, men hålles tillbaka av något osant i sitt liv. Och det är ju lätt att förstå, att går man under åratal och låter sitt samvete bindas, måste den inre människan bliva förstörd.

Det finnes också sådana ibland oss, som hava ett medfött naturbehov efter klarhet. Det är hos dem mer utvecklat än hos andra. Ja, det är för dem ett behov att hava allt klart, innan de kunna tro, och det binder. Men man kan göra för mycket väsen av detta sitt behov efter klarhet, t. o. m. få det till en förevändning för att icke tro.

Andra bindas av medvetna synder i livet, som de icke vilja bryta med. De säga att de icke kunna. Det vore rättare att säga, att de icke vilja giva upp dessa synder.

Andra åter givas, som, hur de rannsaka sitt väsen, icke veta av något, som binder dem, men ändå icke kunna tro. Och helt säkert måste vi erkänna, att, är det någon som är värd medlidande, så är det en sådan människa. Att icke förstå, vad det är som hindrar,att hava genomrannsakat sitt inre, att icke finna något528

som binder, men likväl icke kunna komma till tro, vilken olycklig ställning!

Ja, det är mycket som stänger vägen för oss. Vi kunna aldrig vänta oss att komma till tron utan genom kamp. Och det är ofta nog just det sista steget som är det allra svåraste. Det kännes nämligen, som man stode på åtminstone någorlunda säker mark, där man står. Men när man skall räcka ut foten för att taga nästa steg, ser man ingen mark, utan det är som att träda ut i den fria rymden. Och det är ju icke underligt, om det kännes svårt att taga det steget, då man står i den synliga världen, där man mäter allt efter känslan eller förståndet, och så skall sätta foten i en annan värld, den osynliga, himmelska, andliga världen, där allt försvinner för det köttsliga ögat.

Men se vi saken rätt, är just den mark, där vi stå, en osäker mark. Och begynner den riktigt gunga under våra fötter och Herren får öppna våra ögon, då skola vi se, att den mark, där vi med nästa steg skola sätta vår fot, just är den som håller. Men ofta behövs, att en riktigt stor nöd kommer till, för att vi icke skola veta oss någon annan råd, än att kasta oss i Herrens famn.

Du är kanske en av dessa människor, som kämpa för att komma till tro, men står där tvekande? O, att du vågade taga detta steg, som för in i den osynliga, himmelska världen, steget från den egna marken till klippan Kristus! Där står du trygg.

Men det är icke blott inom oss, som hindren ligga, och som den egentliga självövervinnelsen måste ske — ty där är en självövervinnelse som krävs — utan529 det är också mången gång i det yttre hinderligt för oss. Men säkerligen överskatta vi ofta dessa hinders betydelse. De äro i allmänhet mycket litet att fästa sig vid, om de ock se skyhöga ut. Så var det för denne konungsman. Jesus fanns icke i närheten. Vad skulle han taga sig till? Sonen sämre och sämre och läkemedlen overksamma. O, att Jesus ändå vore där! Men han var ju icke där Så kommer ryktet: Nu är han i grannskapet. Det går så med alla yttre hinder, som resa sig upp. De försvinna, de smälta som snö för solen, om vi blott gå dem rakt inpå livet. De betyda egentligen rakt ingenting.

Är det någon som längtar efter trosförbindelse med Gud, så står Herren alltid i närheten. Han står alltid tillreds i den stund du behöver honom. Gå därför till honom med hela din nöd, och du skall vinna förlossning.

Men när konungsmannen kommer, får han märka, att han har gjort upp om räddningen och hjälpen på ett helt annat sätt, än Jesus har den i beredskap för honom. Han hade tänkt sig: »Jag skall försöka få Jesus med mig hem.» Och han tyckte sig se honom vid sin sida träda in i Kapernaum och in i sjukrummet. Han hade tyckt sig se, hur Jesus med sin hand rörde vid sonens panna och hur gossen reste sig upp. Blekheten försvinner. Han får ett annat utseende. Ögonen lysa klart. Han är frisk. Nog av, han hade sin tankegång, och var viss, att Jesus skulle komma med honom hem. Men nu får han av Mästaren det svaret: »Om I icke sen tecken och under, tron I icke.» — »Ja, men Herre, kom ned förrän mitt barn dör!» Och Jesus svarar: »Gå, din son lever!» Vad skall han göra? Skall han släppa alla sina

tankar och föreställningar om hur det skulle gå till och helt enkelt tro på den person, som står framför honom och lita på hans ord? Ja, han gör det. Han vet knappt själv, hur det går till, men han gör det.

Vi komma — det är det som så ofta binder oss — med uppgjorda föreställningar om hur det skall tillgå att bli en troende. Och det är förunderligt, då man kommer människof nära och de utgjuta sina hjärtan, huru man finner, såsom profeten säger, att var och en ser på sin egen väg, att var och en gjort upp för sig själv, hur det skall gå till. Och är människan bunden i detta, medan trosvägen, frälsningsvägen, är en helt annan. Så kan hon binda sig i åratal, ända till dess ljuset genom Herrens stora barmhärtighet äntligen går upp och hon finner, att hon varit en dåre.

Vad vi vidare se, det är, att frälsningen, räddningen, hjälpen är bunden vid Jesu personlighet. Det är detta vi måste utgå ifrån. Vi hava också i våra hjärtan inom oss ett människobarn, som ligger sjukt, mycket sjukt. Det ligger för döden, eller är det kanske redan dött. Och vi tänka oss, att Herren skall komma in i sjukrummet i hjärtat och tala vid det där sjuka eller döda människobarnet, och att vi skola få se, hur det börjar kvickna till eller leva upp, hur blodet strömmar friskt inom det, hur det reser sig, börjar gå och röra sig. Och så är det i stället på det sättet, att frälsningen ligger i Jesus, och att vi i tron få taga emot en redan beredd ocl/utförd frälsning.

Lita på Jesus allena! Omfatta honom ensam! Du väntar på ¼raft för att kunna tro. Du väntar på frid53i för att kunna tro. Du väntar på glädjeförnimmelse, på något tecken för att kunna tro, men du skall i stället se efter Herren, Det är ju så med den elektriska strömmen, att när batterierna äro laddade, måste vi gripa tag i de metallkolvar, genom vilka strömmen skall ledas till oss, för att kunna känna denna ström. Hur kan du tro, att du i ditt hjärta skall få känna något av allt det där som du begär, förrän du gjort ditt grepp om Herren, den trofaste Frälsaren själv? Det är honom du behöver omfatta, och gör du det, då kommer strömmen av nåd och frid, av

kraft och glädje in i ditt hjärta.

O, hur enkelt! Och likvisst, här är det som tusen sinom tusen taga miste på farleden och styra in i trånga pass, där de sedermera stöta på grund och lida skeppsbrott.

Käre, gå rakt fram till Jesus och grip om honom i tron, såsom konungsmannen gjorde! Det leder till frälsning, det och ingenting annat. Människor hava mycket förvända föreställningar om tron. Den står icke i hög kurs i världen. Den passar, menar man, på sin höjd i det rent religiösa livet men mycket litet för denna värld med dess praktiska uppgifter. Men när vi läsa evangelierna, så handla de flesta berättelserna icke om frälsning i egentligaste mening, utan om räddning och hjälp för lekamligt nödställda. Och det är ju något rent praktiskt, att genom tron kunna bliva frisk, kunna övervinna en sjukdom. När Hebréerbrevet anför dylika historiska fakta rörande trons välsignelse för detta livet, heter det bl. a. om dem, som gått trons väg: »De hava blivit starka efter svaghet», d. v. s. blivit532

friska efter sjukdom. Och det nämner vidare, huru Herrens tjänare i strider, då de befallt över stora härskaror, utsläckt eldskraft såsom de tre männen, som gingo i den brinnande ugnen, eller tillstoppat lejons munnar såsom Daniel, eller såsom Moses genom tron utfört en stor livsgärning i sin jordiska kallelse.

Det är visst icke så, att tron är blott och bart vägen till frälsning, att trons hela betydelse är, att vi genom densamma skola undfå syndernas förlåtelse och frid i våra samveten. Hela levnadsvägen skall vara en trons väg. Tron har sin stora betydelse i hela vårt yttre liv i vår jordiska kallelse, vid våra timliga uppgifters lösande, för så vitt de äro oss av Gud givna. Ja, hela vårt liv är beroende av tron. Och det är ju lätt begripligt, att så måste vara, ty hela denna yttre värld styres av levande Gud. Han griper med sin försyn in i alla förhållanden och vill, var han verkar, mötas av människohjärtats tro. Hela samlivet människor emellan skulle förvirras och alldeles kastas ur sin rätta riktning, om vi icke kunde lita på varandra. Det är det mest hårt drabbande slag man kan få, om man litar på en människa och gör den upptäckten: Jag kan icke lita på henne. Och det är den största kränkning för oss själva, när någon icke längre litar på oss. Må vi då förstå, att otron, när det gäller Gud, är en vanära för oss, en skam, och att tron till sitt väsen är en tillförsikt till och en överlåtelse åt Gud i alla livets skiften.

Därhän måste vi komma, att vi uppgiva alla våra förvända beräkningar, att vi, hur hård kampen än är, släppa allt annat och blott sätta hjärtats tillit till Jesus533 Kristus, helt enkelt tro på hans ord. Det är då, det egentliga livet med Gud begynner. O, att Herren finge giva oss nåd att i dag handla såsom denne konungsman! Vi bådo, innan vi begynte tala: »Herre, låt oss i dag få taga ut åtminstone ett steg, icke längre stå kvar, där vi stå!» Hur väl behöves det icke ock, att de som en gång begynt att tro, finge sin tro upplivad, så att de i tron toge ett steg framåt!

Konungsmannen gick, gick på Jesu ord, och det höll, såsom det alltid håller. På vägen möter han sin tjänare, som berättar, att sonen var frisk. Fadern frågar, vilken dag och stund det blivit bättre: »Det var i går vid sjunde timmen.» — »Således kl. ett, strax efter middagen, just då jag stod inför Herren och han sade: Din son lever.»

Det var ingen tillfällighet. Konungsmannen kunde ju ha resonerat så: Det var ett egendomligt sammanträffande. Just den timme, som Jesus sade: »Din son lever», blev min son frisk. Så eget! Nej mannen hade begynt att gå trons väg, och när man begynner gå den vägen, vill man gärna gå den alltfort, ty det är en välsignad väg.

Och vill du fortsätta att gå denna trons väg, samla då erfarenheter i livet, gå med öppna ögon, med vaket sinne! Räkna och lägg tillsammans, och du skall få se att det finns en levande Gud, som griper in i livet. De s. k. tillfälligheterna börja försvinna. Vi hänföra alltför mycket de omständigheter som inträffa i vårt liv, till naturliga förhållanden. Det är sant, att Herren är nära även i dessa, och att vårt liv icke behöver vara ett liv av idel under. Men visst är, att vi se alltför litet Herrens ingripande i de naturliga förhållandena,534

och därför blir vårt liv ofta så fattigt i stället för att det kunde vara rikt. Jag talar här särskilt till dem som bedja och bedja i tro. Hava vi bett i tro om en sak och den saken varder oss given, så har detta icke skett på helt naturliga vägar utan —under naturliga omständigheter måhända — kommit till oss såsom en gåva från Gud. Det är bönhörelse. Och om vi gå med vakna sinnen och aktgivande hjärtan, skola vi dag för dag samla en fond av

erfarenheter av hur Gud är hos oss, hur Herren hjälper, lever och griper in i vårt liv. Och det skall föra oss från tro till tro.

Så kommer konungsmannen slutligen in i sitt hus, glad och lycklig. Ty vem kan väl hänga huvudet och sörja i hjärtat, när Herren giver nåd att tro? Han visste, att sonen var frisk! Och det gladde honom att få taga sin gosse i famn, sitt älskade barn, som han hade återfått genom Jesus Kristus. Och med allt, som man får på bönhörelsens väg, är det, som finge man det på nytt. Aldrig hade han väl älskat sitt barn såsom nu! Han hade honom nu på trons, nådens och bönhörelsens väg. Och detta hans trosliv började gripa omkring sig i hemmet. Det var en vittnande, en talande tro, en tro, som verkade välsignelserikt i hans hem. Det heter, att »hela hans hus kom till tro».

Dyra vänner, låt oss bedja Gud om en tro, som talar, som vittnar, som gör gott runt omkring oss! Vi behöva i viss mening en hjärtats fördolda tro, men även en tro som talar och vittnar. Det heter om en av Herrens heliga, Abel, att genom tron talar han, ändock han är död. Må vi fara efter en tro, som talar, åtminstone535 medan vi leva! Och talar den riktigt kraftigt, medan vi leva, tror jag den skall tala, även sedan vi hava dött. Och var skulle tron tala och vittna, om icke först och främst i våra hem? En sådan tro skola vi utbedja oss av Herren. Han kan och vill giva den. Men gör aldrig det missgreppet, att du griper om din tro i stället för Mästaren, Herren själv! Det är helt visst det största missgrepp, som kan göras. Famla icke efter tro, efter visshet, efter känslor, utan grip om Herren själv, och du skall få kraft och hjälp. Förbliv sedan i denna tro! Och samla, som jag sade dig, från allt som sker dig, bevis på, att du har en trofast Frälsare! Gå sedan med lyftat huvud din väg fram, förblivande i Herren! Ja, blive det din och min bekännelse: Han är min i liv och död. Amen.LOVSÅNG HÖVES OSS

Vid en återblick på det gamla året.

Uppfyllens med Anden, talande till varandra i psalmer och lovsänger och andeliga visor, sjungande och spelande i edert hjärta till Herrens åra, alltid tackande Gud och Fadern för allt i vår Herre Jesu Kristi namn. Ef. 5: 18—20.

Vi hava samlats i dag för att tacka och lova Gud, och de upplästa orden äro oss givna till vägledning och hjälp just i det avseendet.

Ett år har åter lyktats. Det solvarv, som nu lagts till de andra, har varit ett år av yttre frid i vårt land, ett år, lagt till den över hundraåriga perioden av Herrens välsignelse i detta hänseende. Om vi icke för vår tanke fullt kunna uttömma djupet av denna välsignelse, förstå vi dock, att det är en välsignelse. Om icke Herren bevakade staden, så vakade väktarna fåfängt. Herren är det, som därför i dag skall hava tacksägelse för detta.

Ännu ett år hava vi fått glädja oss åt vår frihet under . skyddet av lagbunden ordning. Icke minst hava vi anledning att glädja oss åt den evangeliska frihet vi åtnjuta.

Det år som gått, har också varit ett år av hälsa och537 sundhet. Kanske vi knappt hava tänkt på, hur stor anledning vi i detta avseende hava att tacka Gud.

Vårt land är litet och fattigt jämfört med de stora kulturländerna. Men det måste vi säga, att i många fall har utvecklingen hållit jämna steg, till och med tagit försteg framför utvecklingen i dessa stora länder. Jag undrar, om vi älska vårt land i förhållande till de välsignelser Gud givit det. Jag tror det icke. Men just därför att vårt folk är så litet, borde vi ännu mer känna Guds godhet. Ja, det finns något gemensamt för oss alla såsom medborgare i vårt av Gud välsignade fosterland, som bör mana oss att i dag säga Herren ett hjärtats ödmjuka tack.

Men därjämte vill Herren påminna dig, vad gott han särskilt gjort dig under det gångna året. Gå nu gärna med dina tankar från detta rum till det förflutna och tag reda på något i ditt liv, för vilket du just nu kan tacka Gud! Tappar du alldeles bort, vad jag säger, det gör ingenting. Man har aldrig bättre åhörare än sådana, som tacka Gud under predikans lopp. Och denna tacksägelse vill Gud nu hava i ditt hjärta, såsom här står: »Sjungande och spelande i edert hjärta.» Du har kanske erfarit detta goda i din familj eller ock i ditt liv alldeles ensam inför Gud. Men förgät icke i dag, vad gott han har gjort dig!

»Alltid tackande Gud och Fadern för allting.» Så lyder vår text. Hur många av oss vilja nu vara med? Det var

icke länge sedan jag satt vid ett sjukläger, där en person låg i fruktansvärda plågor. När det blev tal om hurudan vägen var, sade den sjuka: »Detta är mitt.538

Detta har jag fått av Gud. Jag vill icke mista det.» Och så strömmade tacksägelse fram över läpparna, medan ansiktet lyste av glädje.

Kanske är det något i ditt liv, du har svårt att tacka Gud för? Det är seger för Guds helige Ande, rökoffer för levande Gud, om du kan begynna, om än aldrig så församd och rädd, att säga Gud tack för detta tunga, svåra i ditt liv, om du kan sjunga lovsånger» om natten». Man tillskriver honungen helande kraft. Och den har fått sin helande kraft och doft, därför att bina sugit sötma ur så många olika slags blommor. Den ena blomman efter den andra har släppt till sin honung genom att öppna sin kalk. Så samlas sötman. Guds lov blir så ljuvligt inför honom, då varje hjärtekalk öppnas ända in i sitt innersta, då du säger Gud tack för just det som han har pålagt dig, för det bittra liksom för det söta, just därför att det är givet genom Herrens hand. Se, det är att tacka Gud.

Men vår text stannar icke med detta, utan den talar även om lov. Och att lova är något ännu högre än att tacka. »Talande», heter, det, »till varandra i psalmer och lovsånger.» Vad jag förut sagt, rör de gåvor Gud givit oss. Vad jag nu säger, rör Gud personligen. Att lova, det är att stanna tillbedjande inför Herren själv med detta personliga: »Du, Herre.» Vill du höra en sådan lovsång? Det finns många sådana återgivna i Skriften. När David sjunger: »Hjärtligen kär haver jag dig, Herre, min starkhet, Herre, mitt bergfäste, min borg, och min räddare, min Gud, min klippa, min sköld, min frälsnings horn, mitt värn», se, då är det Herrens lov539 han uppstämmer. När helgonskaran i himmelen stämmer upp ett: »Lammet som är slaktat, det är värdigt att taga makt och rikedom och visdom och starkhet och pris och ära och lov», eller: »Vår Herre och Gud, du är värdig att taga pris och ära och makt», då är det Guds lov. Ett sådant lov kan ingen människa frambringa utan att hava kommit i en ställning av personligt liv, av tro på och kärlek till Gud själv. Gud måste hava tagit bort skulden och samvetets dom ur människans liv, så att hon kan stå inför Gud, se in i hans ögon och hjärta och säga: »Du, Gud, min klippa, min Frälsare, min frälsnings Gud, när jag dig haver, frågar jag efter himmel och jord intet. Om mig än kropp och själ försmäkta, så är dock Gud mitt hjärtas klippa och min del evinnerligen.»

Till detta personliga förhållande av tro och kärlek till Herren inbjudes du i dag. Finns i ditt hjärta en längtan, att komma fram till detta, att stå inför Herren och skåda in i hans kärlek, så träd fram ur din ovisshet och rädsla och säg: »Herre, du är mitt hjärtas del.»

Vi uppmanas i dag att lovsäga i vår Herres Jesu Kristi namn. Och det är på den grunden, som även det hjärta, vilket bävar över sin synd, kan få komma fram och lova Gud. Det namn, som är oss givet, att vi därigenom skola varda saliga, är hans, som har älskat oss in i korsets död, som blödde och dog för våra synder. I det namnet uppmanas vi att träda fram för att lova och prisa.

Det är en skön och härlig tid, när tacksägelsen och lovet mäktigt väller fram i Guds församling! I den första540

kristna församlingen fanns denna tacksägelse och detta lov. Det var just där man talade till varandra i psalmer, lovsånger och andliga visor, som man sjöng och spelade i sina hjärtan till Herrens ära. Huru väl behöva vi icke, att sådant sker även ibland oss! I varje tid, då Gud mäktigt går fram, väller också sångens gåva fram på ett alldeles nytt sätt. Så var det i reformationens dagar. O, att Herren gåve oss dessa sångens tider både inom Guds församling och i våra hem, där vi mången gång nedtynga varandra i stället för att spela och sjunga i våra hjärtan till Herrens ära och så uppbygga varandra!

Men hur skall nu allt detta ske? »Uppfyllens med Anden!» säger aposteln. Det var anvisningen, hur kraften skulle komma, hur tacksägelsen, hur lovet skulle förverkligas. Det blir icke ett fullt och helt lov och tack, förrän Anden bär fram det. Det är nämligen icke något tillfälligt, varom här är fråga, såsom t. ex. vid en gudstjänst, utan om något dagligt, som bär upp hela vårt liv. Ja, först när själva vårt liv blir ett lov åt Herren, är lovet fulltonigt. Och detta kan icke ske annat än därigenom, att vi uppfyllas med Anden. Där så har skett, frambäres vårt liv dagligen till ett lovoffer åt Herren. Och det är då icke endast läpparnas frukt, utan den dagliga pliktuppfyllelsens lov, som frambäres.

När nu aposteln skriver till församlingen i Efesus: »Uppfyllens med Anden», lägger han detta på församlingens hjärta såsom något, vilket i viss mening och från viss synpunkt sett kunde av församlingen förverkligas. Det är Gud, som giver Anden, det är sant. Men förmaningen: »Uppfyllens med Anden», ställes54i dock till församlingen. Därför måste det givas medel, genom vilka vi kunna vinna denna andeuppfyllelse. Vilka äro då medlen? Jag tänker, att om vi i dag bära fram våra hjärtan till Herren med den bönen: »Uppfyll, o Fader, våra hjärtan med din Ande», skulle Gud nödgas svara många: »Töm först ditt hjärta!» Liksom man icke får ett käril uppfyllt med det, varmed man begär att få det fyllt, så länge det är uppfyllt med något annat, så kan icke Anden uppfylla hjärtat, förrän det som tager bort rummet för Anden, är uttömt. Och säkert är det så med oss litet var — Gud vet det — att det är något hos oss som måste bort, innan vi kunna uppfyllas med Anden. Se till, vad det kan vara, och giv det till spillo! Det är ett av villkoren för andeuppfyllelse.

Ett annat villkor är, att du håller dig till själva källan, som ständigt flödar. Iyiksom det tomma kärlet måste ställas så, att det kommer riktigt under den stråle av klart vatten, som sprudlar fram, så måste du komma nära källan med ditt hjärta, stå i den rätta ställningen till Gud såsom den behövande, begärande själen. Du måste ock vara nära värmekällan för att få värme. Och ju närmare Gud du är, dess mer får du av Anden.

Men det är något annat, som icke mindre behöver behjärtas: Du måste bedja om Anden och icke låta det böneämnet blott någon gång komma fram, då Gud särskilt påminner dig därom. Nej, du måste låta det stå först av alla böneämnen, låta det vara kärnan i vartenda ett av dina böneämnen. Vi hava säkert alla hört talas om den gamle romaren, som varje gång han uppträdde i senaten med ett anförande, slutade med542

det yrkandet, att den gamla arvfienden, Kartago, skulle nedgöras. Detta genomgick som en röd tråd hela hans tankegång. Det var hans livs åtrå och önskan. Det finns en arvfiende inom dig själv, som heter köttet, den egna kraften, den egna själviska anden. Och därför måste vid varje verkligt bedjande just denna suck komma fram: »Så vet du, Herre, att det är mitt hjärtas önskan, mitt livs högsta önskan, att undfå Anden i allt rikare mått.» Då uppfyller ock Herren sitt ord: »Huru mycket mer skall icke eder himmelske Fader giva sin helige Ande åt dem som bedja honom!» Det är just i det sammanhanget det heter: »Bedjen, söken, klappen!»

Så finns det då en väg att vinna andeuppfyllelse. Vilken uppfattning eller mening du har i denna stora viktiga livsfråga är icke huvudsaken, utan att du är en människa som vill lyda Gud och giva det offer, som kräves för att vinna Anden, att du icke giver dig någon ro, med mindre Herren uppfyller ditt livs inre krav. Han vill giva dig vad du begär på det sätt och i den mån han kan just med avseende på dig.

Huru många ibland oss stå icke undrande inför detta ord: »Uppfyllens med Anden». O, att vi alla stode längtande iniar det ordet, att vi stode bedjande liksom utsträckande våra händer, sägande: »Det är ditt löfte, Herre. Jag behöver denna heliga olja.» Det händer ibland med maskiner, att hjulen gå varmt. De äro icke oljade. Det kan vara farligt nog. Vårt livshjul går också stundom varmt. Den där torra hettan kommer så ofta in i vårt liv, den där sjukliga hettan under dagens lopp, då man är förströdd och orolig, då man icke kan be-543 härska sig, då man är gripen av en feberaktig brådska. Hur ofta går icke livshjulet varmt! Vi kunna spåra ur, och vi spåra ur. Det går icke livsvägen fram utan på sidan om den. Det fattas olja.

L,åtom oss därför bedja Gud, ty vid sidan om tacksägelsen och lovet rymmes bönen så väl. Låtom oss bedja honom om hans helige Ande! L,åtom oss göra det i vår Herre Jesu Kristi namn! Amen!